

Ὑπομνήματα τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου τὸ δεύτερον

Πρᾶξις σὺν θεῷ πρώτη

Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότη τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν βασιλείας τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν δεσποτῶν Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης τῆς αὐτοῦ <θεοστέπτου> μητρὸς ἔτους ὀγδόου τῆς αὐτῶν ὑπατείας, πρὸ 5 ὁκτῶ Καλανδῶν Ὀκτωβρίων Ἰνδικτιῶνος ἐνδεκάτης

συνελθούσης τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ θεῖαν χάριν καὶ εὐσεβὲς θέσπισμα τῶν αὐτῶν θεοκυρώτων βασιλέων συναθροισθείσης ἐν τῇ Νικαέῳ λαμ- 10 πρᾶ μητροπόλει τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας

Ma. 994 τούτέστι Πέτρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρωτοπρεσβυτέρου τῆς κατὰ Ῥώμην ἀγιωτά- 10 τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Πέτρου καὶ Πέτρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ ἡγουμένου τῆς κατὰ Ῥώμην εὐαγοῦς μονῆς τοῦ ἁγίου Σάββα ἐπεχόντων τὸν τόπον τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἀγι- 15 ωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀδριανοῦ

Ταρασίου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἀγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγαλωνύμου Κων- 15 σταντινουπόλεως νέας Ῥώμης

Ἰωάννου καὶ Θωμᾶ τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων μοναχῶν καὶ τοποτηρητῶν τῶν ἀποστολικῶν θρόνων τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως

1. Ἀγαπίου ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας

2. Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἐφέσου 20

Ha. 29 3. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Κωνσταντίας τῆς Κυπρίων νήσου

4. Νικολάου ἐπισκόπου Κυζίκου

5. Εὐθυμίου ἐπισκόπου Σάρδης

6. Πέτρου ἐπισκόπου Νικομηδείας

7. Σταυρακίου ἐπισκόπου Χαλκηδόνος 25

8. Ἠλία ἐπισκόπου Κρήτης

La.-Co. 41 9. Ἐπιφανίου διακόνου τῆς ἐκκλησίας Κατάνης καὶ τὸν τόπον ἐπέχοντος Θωμᾶ ἀρχιεπισκόπου Σαρδανίας

10. Ἰωάννου μοναχοῦ καὶ τὸν τόπον ἐπέχοντος Νικηφόρου ἐπισκόπου Δυρραχίου

11. Δανιὴλ ἐπισκόπου Ἀμασειάς 30

3 Ἰησοῦ – ἡμῶν cf. 1 Ioh. 5,20; Ioh. 17,3

HV T 1 Ὑπομνήματα inc. M

1 Ὑπόμνημα H ed.Rom.* (ex Vc) | β' V 2 σὺν θεῷ om. ed.Rom.* | α' M 5 θεοστέπτου suppleui coll. p. 112,4 etc. | η' HV 6 Ὀκτωβρίῳ V | ἐνδεκάτης H ια' V 10-11 πρωτοπρεσβυτέρου – εὐλαβεστάτου om. H 10 κατὰ + τὴν ed.Rom.* 12 κατὰ + τὴν ed.Rom.* 13 Σάββα H ed.Rom.* (ut semper) 15 ἀγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου H 17 πρεσβυτέρων om. V 19-36,20 episcopi non numerantur in codd., numeros suppleui 21 Κωνσταντίας H: Κωνσταντίας T M edd., om. V | τῆς Κυπρίων νήσου HV, cf. lat.: τῆς Κύπρου T M 23 Σάρδεων M fort. recte; cf. Bischofslisten p. 42 adn. 160 27 τῆς ἐκκλησίας Κατάνης om. M 28 Σαρδανίας scripsi coll. p. 70,11 etc. (cf. Bischofslisten p. 43 adn. 162): Σαρδωνίας V M Σαρδηνίας H T Σαρδινίας ed.Rom.* 29 ἐπισκόπου + τοῦ M

Monumenta synodi apud Nicaeam secundo celebratae

Rom. 373
PL 129,205

In dei nomine actio prima

In nomine domini et dominatoris Iesu Christi ueri dei nostri
imperio piissimorum et amicorum Christi dominorum nostrorum Constantini et
5 Hirenae matris eius octauo anno consulatus eorum, octauo Kalendas Octimbrias
indictione undecima

conueniente sancta et uniuersali synodo quae per diuinam gratiam et piam sanctio-
nem eorundem deo confirmatorum imperatorum congregata est in Nicensium clara
metropoli Bithyniensium prouinciae

10 id est Petro reuerentissimo archipresbytero sanctissimae Romanae ecclesiae sancti Ma. 993
apostoli Petri et Petro reuerentissimo presbytero monacho et abbate uenerabilis
monasterii sancti Sabae Romae siti retinentibus locum apostolicae sedis almi et
sanctissimi archiepiscopi senioris Romae Hadriani

Tarasio almo et sanctissimo archiepiscopo magni nominis Constantinopoleos nouae
15 Romae

Iohanne ac Thoma reuerentissimis presbyteris monachis et uicariis apostolicarum
sedium orientalis dioeceseos

1. Agapio episcopo Caesariae Cappadociae
2. Iohanne episcopo Ephesi
- 20 3. Constantino episcopo Constantiae Cypriorum insulae Ha. 30
4. Nicolao episcopo Cyzici
5. Euthymio episcopo Sardis
6. Petro episcopo Nicomediae
7. Stauracio episcopo Chalcedonis
- 25 8. Helia episcopo Cretae
9. Epiphanio diacono ecclesiae Catanensis et locum optinente Thomae archi-
episcopi Sardiniae
10. Iohanne monacho et locum retinente Nicephori episcopi Dyrrachii La.-Co. 42
11. Danihel episcopo Amasiae

7-19 conueniente - Ephesi = *Deusd.* I 43 p. 53,11-21; *eundem Actorum locum, sed multis locis abbreviatum ex*
Iuonis coll. trip. (uide infra ad p. 39,2-6) hausisse uidetur Grat. C. 1 q. 7 c. 4 col. 428,10-15

P VE 7-19 = *Deusd.*

1 Niceam VE 2 In dei nomine *om. ed. Rom.** | actio prima P: actio prima incipit VE prima actio *ed. Rom.**
5 Hirenae E (*cf. p. 1,6 etc.*): Hierenae P Hyrenę V Irene *ed. Rom. Irenes ed. Reg.** | octauo²] VIII + uo s.l. VE |
Octobrias E *edd.* 8 Nicaensium P 9 Bithinensium P E *Deusd.* Bythinensium V, *corr. ed. Rom.* 10 sanctissimae
om. V Deusd. | sancti] scilicet *ed. Rom.** 11 monacho + que V 13 Adriani VE (*ut saepe*) 16 et] ut *Mansi*
17 dioeceseos V *Deusd.* 18-37,20 *episcoporum numerationem in codd. non seruata suppleni* 18 Agapito E² *edd.*
(*corr. ed. Rom.mss*) | Caesareae E² *edd., om. Deusd.* 19 Ephraesi P 22 Euthimio VE 24 | Stauratio P E 26 dia-
cono] ep(iscopo) P^{ac} (*sublin.*, diacono *superscr.* P^c) ep(iscopo) diacono V^{ac} (episcopo *del. V**) | Catenensis VE
28 obtinente *ed. Rom.* ex F* | Nicephori P 29 Danihele E Daniele F *ed. Rom.mss* Damete *ed. Rom.**

12. Νικολάου μοναχοῦ καὶ ἡγουμένου μονῆς ἐπιλεγομένης Ἰατρῶν καὶ τοποτηρη-
τοῦ τῆς μητροπόλεως Τυάνων
13. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Γαγγρῶν
14. Νικήτα ἐπισκόπου Κλαυδιουπόλεως
15. Θεοφυλάκτου διακόνου καὶ τοποτηρητοῦ τῆς Σταυρουπολιτῶν μητροπόλεως 5
16. Εὐσταθίου ἐπισκόπου Λαοδικείας
17. Μιχαήλ ἐπισκόπου Συνάδων
18. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Πέργης
19. Ἀναστασίου ἐπισκόπου Νικοπόλεως τῆς Παλαιᾶς Ἡπείρου
20. Χριστοφόρου ἐπισκόπου τοῦ Φάσιδος 10
21. Θεοδώρου ἐπισκόπου Σελευκείας
22. Βασιλείου ἐπισκόπου Συλαίου
23. Νικολάου μοναχοῦ καὶ τοποτηρητοῦ τῆς μητροπόλεως Μωκισσοῦ
24. Μανουὴλ ἐπισκόπου Ἀδριανουπόλεως Θράκης
25. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου τοῦ Ῥηγίου 15
26. Κυρίλλου μοναχοῦ καὶ τὸν τόπον ἐπέχοντος Νικήτα ἐπισκόπου Γοτθίας
27. Θεοδώρου ἐπισκόπου Κατάνης
28. Ἰωάννου ἐπισκόπου Ταυρομενίας
29. Γαυδιώσου ἐπισκόπου Μεσσηνίας
30. Θεοδώρου ἐπισκόπου Πανόρμου 20
31. Στεφάνου ἐπισκόπου Βιβόνων
32. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Λεοντίνης
- Rom. 374 33. Θεοδώρου ἐπισκόπου Ταυριανῆς
34. Χριστοφόρου ἐπισκόπου τῆς ἁγίας Κυριακῆς
35. Θεοτίμου ἐπισκόπου Κροτώνων 25
36. Βασιλείου ἐπισκόπου τῶν Ἰησίων
37. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Καρίνης
38. Ἰωάννου ἐπισκόπου Τρεοκάλεως

HVT M

1 ἐπιλεγομένης om. V, ἐπιλεγομένης + τοῦ M 1–2 τοποτηρητοῦ] τὸν τόπον ἐπέχοντος T 2 τῆς
μητροπόλεως] μητροπόλεως T τοῦ μητροπολίτου ed. Rom.* 5 A 15 iteratur in A 186; cf. Bischofslisten p.
26 et p. 68 adn. 311 | τοποτηρητοῦ] τὸν τόπον ἐπέχοντος TM | Σταυροπόλεως HV, sed cf. lat. 7 Συνά-
δων + Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Συνάδων (sic) T 9 ἐπισκόπου + μητροπόλεως H | τῆς om. V
10–11 A 20 om. V 10 τοῦ om. H | Φάσιδος H M: Φασιδίου T edd. 11 Σελευκείας V 12 Συλλαίου
H 13 Μωκισσοῦ ed. Rom.: Μωκίσσου H Μωκησοῦ V Μωκησοῦ (forma recentioris aetatis; cf. Notit.) TM
15 τοῦ om. M | Ῥηγίου] Ῥηγίου HV 16 Νικήτα om. V | Γοτθ sine abbr. HV T 18 Ταυρομενίας T,
aliis locis (C 18 etc.) Ταυρομενίου; cf. Bischofslisten p. 47 19 Γαυδιώσου ed. Rom. (cf. D 47 etc.): Γαυδιό-
σου V TM Γαυδ sine abbr. H | Μεσσηνίας ed. Rom.*, sed cf. B 33 etc. 21 Βιβόνων HV fort. recte (cf. D
50 etc.) 22 Λεοντίνης V Λεοντηνῆς M 23 Ταυριανῆς H Ταυριανῶν V edd. 25 Θεοτίμου] Θεοδώρου
V | Κροτώνων HV Κροτῶν M 26 Ἰησίων] exspectaueris τῆς Λιπαριτῶν νήσου; cf. D 54 etc. (uide etiam
B 50 et B 132); cf. Bischofslisten p. 47 adn. 184 27 Καρίνης V 28 A 38 om. V | Τρεοκάλεως]
Τρεοκάλεων H Τροκάλεως Vc edd. (sed Τροκάλεως, quod habent Notit., nusquam in codd. traditur)

12. Nicolao monacho et abbate monasterii quod cognominatur Apri et uicario metropoleos Tyanensium
13. Constantino episcopo Gangrensium
14. Niceta episcopo Claudiopoleos
- 5 15. Theophylacto diacono et uicario Stauroplitanorum metropoleos
16. Eustathio episcopo Laodiciae
17. Michael episcopo Synadensi
18. Constantino episcopo Pergae
19. Anastasio episcopo Nicopoleos ueteris Hepiri
- 10 20. Christophoro episcopo Phasidii
21. Theodoro episcopo Seleucia
22. Basilio episcopo Sylei
23. Nicolao monacho et uicario metropoleos Mocissi
24. Manuhel episcopo Hadrianopoleos Thracae
- 15 25. Constantino episcopo Regii
26. Cyrillo monacho et locum retinente Nicetae episcopi Gotthiae
27. Theodoro episcopo Catanae
28. Iohanne episcopo Tauromeniae
29. Gaudioso episcopo Messinae
- 20 30. Theodoro episcopo Panormi
31. Stephano episcopo Bibonensium
32. Constantino episcopo Leontinae
33. Theodoro episcopo Taurianae
34. Christophoro episcopo sanctae Cyriacae
- 25 35. Theotimo episcopo Crotonensium
36. Basilio episcopo Nesiorum
37. Constantino episcopo Carinae
38. Iohanne episcopo Treocaleos

Rom. 374

PL 129, 206

PVE

3 Cangrensium *codd.*, *corr. ed. Rom.* 4 Claudiopoleos *codd.*, *corr. ed. Reg.* (*cf.* C 20, F 18); *possis etiam* Claudiopoleos, *cf.* B 15 5 Theophilacto *codd.*, *corr. ed. Rom.* 6 Laodiciae *scripsi coll. B 19 etc.*: Laudociae P Laudocię V Laudocie E Laodiceae *ed. Rom.** 7 Michahel V Michael E *edd.* | Sinadensi VE 9 Epiri *ed. Rom.** 10 Phasidii *ed. Rom.*: Phasidi *codd.*, *expectaueris* Phasidis (*cf.* B 22 *etc.*), *sed Anast. hoc loco* Φασιδίου *legisse uidetur* (*cf.* gr. T) 12 Silei VE Sylaei *ed. Reg.** 14 Manuel E *edd.* | Adrianopoleos E *ed. Rom.* | Tharce E Thraciae *ed. Rom.** 15 Regi VE Rhegii *Hard.* 16 Nicaetae P *om.* V | episcopo E | Gothiae VE (*corr. ed. Reg.*) 19 Messinae *ed. Rom.** 22 Leontine P E 23 Tauriane P V^{pc} E Tauraneę V^{ac} (*in a² scr. i, a superscr., ę del. V¹*) 24 Christofo VE 25 Theotimo] Theodoro *ed. Rom.^{ms} ex gr. Vc* | Crotonensium F: Contronensium P Cotronensium VE 26 Nessiorum E *edd.* 27 Carinae] Cannae E *edd.* (*corr. ed. Rom.^{ms}*), *fort. Karinae* (*sic P in B 150 etc.*) 28 Ireocaleos (*sic*) E Iereopoleos *ed. Rom.** Trocaleos *ed. Rom.^{ms} ex gr. Vc*, *sed Trocaleos nusquam in codd. lat. traditur*

39. Θεοφάνους ἐπισκόπου Λιλυβαίου
 40. Θεοδώρου ἐπισκόπου Τροπαίων
 41. Σεργίου ἐπισκόπου Νικοτέρων
 42. Γαλάτωνος πρεσβυτέρου καὶ τὸν τόπον ἐπέχοντος Στεφάνου ἐπισκόπου Συρακούσης 5
 43. Θεοδώρου ἐπισκόπου Βιζύης
 44. Μαυριανοῦ ἐπισκόπου Πομπηίουπόλεως
 45. Γρηγορίου πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ Σμύρνης
 46. ... ἐπισκόπου Λεοντοπόλεως
 47. Εὐστρατίου ἐπισκόπου Ἀπαμείας 10
 48. Πέτρου ἐπισκόπου Γερμίων
 49. Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀρκαδίουπόλεως
 50. Σισινίου ἐπισκόπου τοῦ Παρίου
 51. Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Μιλήτου
 52. Γρηγορίου πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ τῆς ἐπισκοπῆς Νικοπόλεως 15
 53. Νικήτα ἐπισκόπου Προικονήσου
 54. Εὐστρατίου ἐπισκόπου Μεθύμνης
 55. Λέοντος ἐπισκόπου Κίου
 56. Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἄπρου
 57. Θεοφυλάκτου ἐπισκόπου Κυψάλων 20
 58. Στεφάνου ἐπισκόπου Σουγδάων
 59. Λέοντος ἐπισκόπου Μεσημβρίας
 60. Ἰωάννου ἐπισκόπου Νύσσης
 61. Γεωργίου ἐπισκόπου τῶν Βασιλικῶν Θερμῶν
 62. Γεωργίου ἐπισκόπου Καμουλιανῶν 25
 63. Σωτηρίχου ἐπισκόπου Κισκισσῶν
 64. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Μασταύρων
 Ma. 995 65. Γεωργίου ἐπισκόπου Βριούλων

H V T M

1–21 Θεοφάνους – Σουγδάων] A 39–58 ordine turbato tradit H: A 39, 41, 42b (ἐπισκόπου Συρακούσης), 44b (ἐπισκόπου Πομπηίουπόλεως), 49a (Ἰωάννου), 48b (ἐπισκόπου Γερμίων), 51, 53, 55, 57, 40, 42a (Γαλάτωνος πρεσβυτέρου καὶ τὸν τόπον ἐπέχοντος), 43, 44a (Μαυριανοῦ), 45, 47, 48a (Πέτρου), 49b (ἐπισκόπου Ἀρκαδίουπόλεως), 50, 52, 54, 56, 58, om. A 46 1 Λελυβαίου M 3 ἐπισκόπου om. V | Νικοτερῶν T M edd. 4 ἀρχιεπρεσβυτέρου M | καὶ – ἐπέχοντος om. M | Στεφάνου] Χριστοφόρου V 4–5 Συρακουσίων V edd. 7 Πομπηίουπόλεως H 8 τοποτηρητοῦ HV: τοποτηρητοῦ τῆς M τὸν τόπον ἐπέχοντος τοῦ ἐπισκόπου T edd. 9 spatium ante ἐπισκόπου in V T M (A 46 om. H, uide supra ad A 39); nomen deest etiam in B 40; cf. Bischofslisten p. 48 adn. 187 | Λεοντοπόλεως M 10 Ἀμασείας HV 11 Πέτρου] Ἰωάννου H (uide supra ad A 39) | Γερμίων H 12 Ἰωάννου] Πέτρου H (uide supra ad A 39) 13 Σισινίου V edd. | τοῦ om. V 14 Μιλήτων V 15–17 A 52–54 om. V 15 καὶ om. M | τῆς ἐπισκοπῆς om. M 16 Προικονήσου V ed.Rom. Προικονύσου Mansi 17 Μηθύμνης H M; cf. Bischofslisten p. 50 adn. 195 18 Λεοντίου T | Κείου H 19 Ἄπρω M 20 Κυψέλλων T (sed cf. lat. et B 32 etc.; cf. Bischofslisten p. 50) Κυψάλλων ed.Rom.* 21 Στεφάνου] Θεοφάνους T edd. (Στεφάνου ed.Rom.^{ms} ex V) 24 Βασιλικῶν Θερμῶν H Βαβαέρμων (sic) M 25 Καβουλιανῶν V Καμουλιανῶν T edd. 26 A 63 om. V | Κισβίσσων H 28 Κριούλων HV

39. Theophane episcopo Lilybei
40. Theodoro episcopo Tropaeorum
41. Sergio episcopo Nicoterensium
42. Galatone presbytero et locum retinente Stephani episcopi Syracusani

- 5 43. Theodoro episcopo Bizyae
44. Mauriano episcopo Pompeiopoleos
45. Gregorio presbytero et uicario Smyrnae
46. ... episcopo Leontopoleos
47. Eustratio episcopo Apamiae
- 10 48. Petro episcopo Geremiensi
49. Iohanne episcopo Arcadiopoleos
50. Sisinnio episcopo Parii
51. Epiphania episcopo Mileti
52. Gregorio presbytero et uicario episcopatus Nicopoleos
- 15 53. Niceta episcopo Proconesi
54. Eustratio episcopo Methymnae
55. Leone episcopo Cii
56. Iohanne episcopo Apri
57. Theophylacto episcopo Cypsalarum
- 20 58. Stephano episcopo Sugdaorum
59. Leone episcopo Mesembriae
60. Iohanne episcopo Nyssae
61. Georgio episcopo Imperialium Thermanum
62. Georgio episcopo Camulianensium
- 25 63. Sotericho episcopo Ciscissensium
64. Constantino episcopo Mastaurensium
65. Georgio episcopo Briulensium

P VE

1 Lilybaei *ed. Rom.** 4 Siracusani VE 5 Byziae P Bizie E 6 Pompeiopoleos *codd.*, *corr. ed. Rom.* (*cf. B 28 etc.*)
7 Smyrne P Smirne VE *ed. Rom.* 8 ante episcopo *spatium in codd.*, lac(una) *add. V^{1mg}* 9 Apamiae] „al. Amasię”
ed. Rom.^{mg} ex gr. V 10 Germien. (*sic*) *ed. Rom.* Germiorum *ed. Reg.** 12 A 50 post A 46 *ed. Rom.** ex F 14 pres-
bytero] episcopo E 15 Proconesilorum E Protonezilorum *ed. Rom.** Praeconesi *ed. Rom.^{mg}* Proconnesi *ed. Reg.^{mg}*
Proconnesi *La.-Co.^{mg}*, *possis etiam* Proconisi, *cf. B 45* 16 Methinne VE 19 Theophilacto VE | Cypsa E Cypsallo-
rum *ed. Rom.* 20 Stephano] Theophane *ed. Rom.^{mg} ex gr. V* 21 Mesimbriae *codd.*, *corr. ed. Rom.* (*cf. B 58 etc.*)
22 Nisse V Nisse E 23 Gregorio *ed. Rom.** (*corr. ed. Rom.^{mg}*) 24 Gregorio *ed. Rom.** ex F (*corr. ed. Rom.^{mg}*) |
Canulianensium P 25 Sotericho V: Sotherico P E Soterico *ed. Rom.* (*corr. ed. Reg.*) | Ciscissensium *ed. Rom.**
26 Mastaurensium *ed. Rom.* (*corr. ed. Reg.*) Maurensium *Mansi*

66. Θεοδοσίου ἐπισκόπου Νύσσης
 67. Θεοφυλάκτου ἐπισκόπου Τράλλης
 68. Βασιλείου ἐπισκόπου Μαγνησίας τῆς Ἀνηλίου
 69. Ἰγνατίου ἐπισκόπου Πρίνης
 70. Σάβα ἐπισκόπου Ἀνέων 5
 71. Βασιλείου ἐπισκόπου Μαγνησίας τῆς Μαιάνδρου
 72. Γρηγορίου ἐπισκόπου Παλαιᾶς πόλεως
 73. Θεοφάνους ἐπισκόπου Καλότης
 74. Λέοντος ἐπισκόπου Ἀλγίζων
 75. Νικοδήμου ἐπισκόπου Εὐγάζων 10
 76. Λυκάστου ἐπισκόπου Βαρέτων
 77. Θεοφυλάκτου ἐπισκόπου Ὑπέπων
 78. Εὐσταθίου ἐπισκόπου Ἐρυθρῶν
 79. Θεοφάνους ἐπισκόπου Λεβέδου
 80. Στρατονίκου ἐπισκόπου Κύμης 15
 81. Θεοφίλου ἐπισκόπου Τύμνων
 82. Κοσμᾶ ἐπισκόπου Μυρίνης
 83. Ὀλβιανοῦ ἐπισκόπου Ἐλαίας
 84. Πάρδου ἐπισκόπου Πιτάνης
 85. Βασιλείου ἐπισκόπου Περγάμου 20
 86. Βασιλείου ἐπισκόπου Ἀτραμυτίου
 87. Μαριανοῦ ἐπισκόπου Ἀτάνδρου
 88. Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀσσοῦ
 89. Λέοντος ἐπισκόπου Φωκείας
 90. Νικηφόρου διακόνου καὶ τοποτηρητοῦ Γαργάρων 25
 91. Κωνσταντίνου διακόνου καὶ τοποτηρητοῦ Ἀγάης
 92. Θεόγνιδος τοποτηρητοῦ Σιών
 93. Θεοφυλάκτου τοποτηρητοῦ Τέου
 94. Ἰωάννου ἐπισκόπου Ῥαιδεστοῦ

H V T M

1 Θεοδώρου V | fort. Νύσσης scribendum; cf. B 67 (lat.) et Notit. 2 Τράλλης HV T, sed cf. B 68 etc.; exspectaueris Τράλλων, quod in Actis nusquam traditur; cf. Bischofslisten p. 52 et adn. 210 3 Μαγνησίας H | τῆς Ἀνηλίου om. V 4 de forma Πρίνη (Notit. habent Πριήνη excepta Notit. 3,126) cf. Bischofslisten p. 52 adn. 211 5 Ἀνέων (sic) V Ἀνεων M 6 Μαγνησίας H | Μαιάνδρου M: Μεάνδρων H Μεάνδρου V Μαιάνδρων T^pc (ras. post δ) 7 ἐπισκόπου + τῆς HV 9 Λεοντίου T edd. | Ἀνγυζῶν uel Ἀνγίζων V 10 Εὐγάζων T (cf. lat.), sed Εὐγάζων etiam B 75 etc.; cf. Bischofslisten p. 53 adn. 219 11 A 76 om. V | Βαρετῶν M 12 Ὑπαίπων V M; cf. Bischofslisten p. 52 adn. 209 13 Ἐρυθρῶν H 14 Θεοφάνους] Θεοφυλάκτου V | Λεβέδων T M edd. (sic etiam B 78), sed cf. lat. et Bischofslisten p. 54 adn. 221 16 Τύμνων] cf. Bischofslisten p. 54 adn. 224 17 Μυρίνης H: Μυρρίνης V T M (cf. lat.), sed cf. B 80 etc. 19 Πιτανῆς V 21 Ἀδραμύτ(ου) H Ἀ(τ?)ραμυτ(ίου) V Ἀτραμυτείου ed. Rom.* 22 Μαριανοῦ V: Μαρίνου H T M (quod legit Anast.) edd., sed cf. B 85 etc.; cf. Bischofslisten p. 55 | Ἀτάνδρων V 23 Ἀσσοῦ HV Ἀσοῦ M 24 A 89 om. H | Φωκίας T 25 διακόνου καὶ om. V 26 καὶ τοποτηρητοῦ om. V 27 Ὀσίων H Ὀσίων V, Σιών + πόλεως T edd. 28 A 93 deest in ceteris episcoporum catalogis; cf. Bischofslisten p. 26 et 53 adn. 220 | Τίου H Τίων V edd. Τέω M 29 Ῥαιδετώ H (prob.)

66. Theodosio episcopo Nissae
67. Theophylacto episcopo Trallae
68. Basilio episcopo Magnesias Anelii
69. Ignatio episcopo Prinae
- 5 70. Saba episcopo Anehorum
71. Basilio episcopo Magnisiae Meandi
72. Gregorio episcopo Paleas poleos
73. Theophane episcopo Caloae
74. Leone episcopo Algizorum
- 10 75. Nicodemo episcopo Euazensium
76. Lycasto episcopo Baretensium
77. Theophylacto episcopo Hypepensium
78. Eustathio episcopo Erythrensium
79. Theophane episcopo Lebedi
- 15 80. Stratonico episcopo Cymae
81. Theophilo episcopo Tymnensium
82. Cosma episcopo Myrrhinae
83. Olbiano episcopo Heleae
84. Pardo episcopo Pitanae
- 20 85. Basilio episcopo Pergami
86. Basilio episcopo Adramytii
87. Marino episcopo Atandri
88. Iohanne episcopo Assi
89. Leone episcopo Phociae
- 25 90. Nicephoro diacono et uicario Gargarensium
91. Constantino diacono et uicario Agahae
92. Theognide uicario Sion
93. Theophylacto uicario Tei
94. Iohanne episcopo Rhedesti

P VE

1 Theodosio] Theodoro *ed. Rom.*^{ms} ex gr. V | Nyssae *ed. Rom.*^{*}, sed Nyssae nusquam in codd. traditur, fort. Nysae scribendum, cf. B 67 et F 83 2 Theophilacto codd., corr. *ed. Rom.* 3 magne siasanelii (sic) P Magnesias Anelii *ed. Rom.*^{*} 4 Prunae E *edd. (corr. ed. Rom.)*^{ms} 5 Sabē VE | Aneorum E *edd.*, aliis locis Aneensium, cf. B 70 etc. 6 Magnesias Maeandri *ed. Rom.*^{*} non male, sed *Anast.* Μαγνισίας Μεάνδρου legisse uidetur, cf. gr. H 9 Leontio *ed. Rom.*^{ms} ex gr. T 10 Oeuanzensium V Euanzensium E Euagensium *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* 11 Licasto VE | Baratensium codd., corr. *ed. Reg. (cf. gr. et B 76 etc.)* 11–12 Baretensium – episcopo om. Mansi 12 Theophilacto VE | Hipepensi E Hypaepensi *ed. Rom.*^{corr.*} 13 Eustatio V^{ac} (h add. V¹ s.l.) Eustachio E | Rhythrensi P Richrensi VE, corr. *ed. Rom.* 14 Theophano P E Theophylacto *ed. Rom.*^{ms} ex gr. V | Lepedi V^{ac} (p in b mut. V¹) E 15 Cyme P E 16 Tymnensium *scripsi coll. D* 108, E 109: Timnensium P V Cunnensium E *edd. Tymnorum ed. Rom.*^{ms} Tyranensium La.-Co.^{ms} Temnensium *Hard.*^{ms} 17 Myrrhinae P (cf. gr. VTM, *expectaueris* Myrinae, cf. B 80 etc.): Myrrinē V^{pc} prob. Myrrhinē V^{ac} prob. (t del., h in r mut. V¹) Mirrine E 18 Elaeae *ed. Rom.*^{*}, sed cf. D 110, E 111, F 86 19 A 84 post A 86 V 21 Adramytii *ed. Rom.*: Hadramyttii P Adramittii V Adramitii E 22 „pro Antandri” *Hard.*^{ms} (ex Notit.) 26 *expectaueris* Agae (cf. gr. et B 89 etc.), sed Agahae inuenitur etiam D 93 27 Syon VE 28 Theophilacto VE | „pro Tii” *Hard.*^{ms} 29 Rhederti P Rhaedesti *ed. Reg.*^{*}, sed cf. B 91 etc.

La.-Co. 44	95. Ἰωάννου ἐπισκόπου Πανίου	
	96. Μελχισεδέκ ἐπισκόπου Καλλιπόλεως	
	97. Λέοντος ἐπισκόπου Μαδύτου	
	98. Σισινίου ἐπισκόπου Τζουρουλοῦ	
	99. Θεοφυλάκτου ἐπισκόπου Χαριουπόλεως	5
	100. Θωμᾶ ἐπισκόπου Δαονίου	
	101. Γρηγορίου ἐπισκόπου Θεοδωρουπόλεως	
	102. Σισινίου ἐπισκόπου Χαλκίδος	
	103. Ἰωάννου ἐπισκόπου Βρύσεως	
	104. Βενιαμὴν ἐπισκόπου Λιζίκου	10
	105. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Ἰουλιουπόλεως	
	106. Πέτρου ἐπισκόπου Ἀσπόνης	
	107. Συνεσίου ἐπισκόπου Κίνης	
Ha. 32	108. Θεοφίλου ἐπισκόπου Ἀναστασιουπόλεως	
	109. Λέοντος ἐπισκόπου Μίνζου	15
	110. Ἀνθίμου ἐπισκόπου Βερинуπόλεως	
	111. Σπυρίδωνος ἐπισκόπου Κύθρων	
	112. Εὐσταθίου ἐπισκόπου Σόλων	
	113. Θεοδώρου ἐπισκόπου Κιτίου	
	114. Γεωργίου ἐπισκόπου Τριμιθούντων	20
Rom. 375	115. Ἀλεξάνδρου ἐπισκόπου Ἀμαθούντων	
	116. Μιχαήλ ἐπισκόπου Μελιτουπόλεως	
	117. Θεοδώρου ἐπισκόπου Γέρμης	
	118. Βασιλείου ἐπισκόπου Ἀδρανουθῶν	
	119. Λέοντος ἐπισκόπου Ποιμανινῶν	25
	120. Συμεῶν ἐπισκόπου Ὠκῆς	
	121. Στρατηγίου ἐπισκόπου Δαρδάνων	
	122. Ἰωάννου ἐπισκόπου Λαμφάκου	
	123. Θεοδότου ἐπισκόπου Παλαιῶν	
	124. Νικήτα ἐπισκόπου τοῦ Ἰλίου	30

HVT M

2 Καλλιουπόλεως T M edd., sed cf. lat. et Bischofslisten p. 55 adn. 232 3 Λέοντος etiam B 94, exspectaueris Λεονίδου; cf. D 121 etc. et Bischofslisten p. 56 adn. 234 | Μαδύτων ed.Rom.* ex Vc 4 Σισινίου V edd. | Τσουρουλλου H 6 Ταονίου V edd. Δανίου M 7 Θεοδωροπόλεως V 8 Σισινίου V edd. | Χαλκίδος T M (cf. B 98 etc.): Χαλκηδόνας τῆς Θράκης HV (cf. lat.) 9 Βρύσεων HV 10 Λιζίκων B 100 etc., sed cf. lat. et Bischofslisten p. 56 adn. 235 11 Ἰουλιουπόλεως V M (Ἠλ- M) 13 Κίνης T (cf. F 131): Κίνης H ed.Rom.* Κύνης V Κινῆς M 15 Μινσοῦ M, exspectaueris Μνίζου, sed nusquam in codd. traditur 16 A 110 om. V 17 Κυθρῶν V 20 Τριμιθούντων HV: Τριμυθούντων M Τριμυθούντος T Τριμιθούντος ed.Rom.* 21 Ἀμαθοῦντος T edd. 22 Μελετιουπόλεως T edd. 24 Ἀδρανουθῶν T, exspectaueris Ἀδριανουθῶν, sed cf. lat. et Bischofslisten p. 58 adn. 251 25 Ποιμανινῶν T: Ποιμανίνων HV Ποιμανίνου M fort. recte (cf. lat. et Bischofslisten p. 58 et adn. 252) Ποιμανηνῶν ed.Rom.* (Ποιμανινῶν ed.Rom.^{ms}) 27 Δαρδάνου M fort. recte; cf. D 145 etc. 29 A 123 om. V 30 Ἰλίου V: Ἰλλέου H Ἰλεοῦ T M Ἰλέου ed.Rom.* (cf. lat. et E 151 etc.; cf. Bischofslisten p. 59 et adn. 254)

95. Iohanne episcopo Panidos La.-Co. 43
 96. Melchisedech episcopo Callipoleos
 97. Leone episcopo Madyti
 98. Sisinnio episcopo Zuruli
 5 99. Theophylacto episcopo Chariopoleos
 100. Thoma episcopo Daonii
 101. Gregorio episcopo Theodoropoleos
 102. Sisinnio episcopo Chalcido Thracae PL 129,207
 103. Iohanne episcopo Bryseos
 10 104. Beniamin episcopo Lizici
 105. Constantino episcopo Iuliopoleos
 106. Petro episcopo Asponae
 107. Synesio episcopo Cinae
 108. Theophilo episcopo Anastasiopoleos Ha. 31
 15 109. Leone episcopo Minzi
 110. Anthimo episcopo Berinopoleos
 111. Spyridone episcopo Cythrensium
 112. Eustathio episcopo Solensium
 113. Theodoro episcopo Citii
 20 114. Georgio episcopo Trimithuntensium
 115. Alexandro episcopo Amathunton Rom. 375
 116. Michael episcopo Melitupoleos
 117. Theodoro episcopo Germae
 118. Basilio episcopo Hadranuthyrensium
 25 119. Leone episcopo Poemanini
 120. Simeone episcopo Ocae
 121. Strategio episcopo Dardanensium
 122. Iohanne episcopo Lampsaci
 123. Theodoto episcopo Palaeorum
 30 124. Niceta episcopo Hilei

P VE

1 Prauidos *ed. Rom.* (corr. La.-Co.^{ms} ex P) Panii *ed. Rom.*^{ms}, cf. *Bischofslisten* p. 55 adn. 231 2 Calliopoleos *ed. Rom.* ex gr. T (corr. La.-Co.^{ms} ex P) 3 Maditi *codd.*, corr. *ed. Reg.* (cf. gr. et B 94 etc.) 5 Theophylacto VE 6 A 100 om. V | Daoni E *ed. Rom.* (corr. *ed. Reg.*) 8 Chalcido] Chalcedonis *ed. Rom.* Chalcedonis *ed. Reg.* Chalcidis *ed. Rom.*^{ms} non male (cf. gr. et E 126; Chalcedis *inuenitur* B 98, D 125), sed Anastasii exemplar mendosum fuisse apparet (cf. gr. HV) | Thraciae *ed. Rom.** 9 Britheos VE Briseos *ed. Rom.* (corr. *ed. Reg.*) 10 Luzici P^{ac} (u radendo in i mut.) Lyzici *ed. Rom.* (corr. *ed. Reg.*) 13 Cine VE Cinnae *ed. Rom.** 14 Theophylo P 15 „pro Mnizi” *Hard.*^{ms}, sed cf. gr. et *Bischofslisten* p. 58 adn. 245 17 Cyprensiu VE *edd.* Cythrorum *ed. Rom.*^{ms} 18 Eustatio P Eustachio E 20 Trimithutensium VE 21 *expectaueris* Amathuntensium (cf. B 114 etc.) Amathuntos La.-Co.* 22 Michahel VE Michael *ed. Rom.** ex F | Melitiopoleos *ed. Rom.* Meletiopoleos *ed. Reg.** 24 Hadranuthirensium V Adranuthi-
 rensium E Adranuthyrensium *ed. Rom.* Adranuthyrensium *ed. Reg.** 25 Poemauini V Pemauini E Pomanini
ed. Rom.^{ms} 26 Symeone *ed. Reg.** 28 Lamsaci VE 29 Theodoto *ed. Rom.* (cf. gr.): Theodoro P E Thedoro (sic) V
 30 Hilei] *Anast.* Ἰλέου *legisse uidetur* (cf. gr. HTM et E 151, F 152; *nusquam* Iliei uel Hilii *inuenitur*)

125. Λέοντος ἐπισκόπου Τρωάδος
 126. Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἀβύδου
 126. Ἀναστασίου ἐπισκόπου Τριπόλεως
 127. Λέοντος ἐπισκόπου Τρακούλων
 128. Στεφάνου ἐπισκόπου Σάλων 5
 130. Ἰωάννου ἐπισκόπου Ταβάλων
 131. Στεφάνου ἐπισκόπου Σιλάνδου
 132. Ἰωάννου ἐπισκόπου Σετῶν
 133. Θεοφάνους ἐπισκόπου Μαιονίας
 134. Λυκάστου ἐπισκόπου Φιλαδελφείας 10
 135. Μιχαήλ ἐπισκόπου Τράλλης
 136. Γρηγορίου ἐπισκόπου Γόρδων
 137. Ἰωάννου ἐπισκόπου Δάλδης
 138. Εὐσταθίου ἐπισκόπου Ὀρκάνης
 139. Θεοπίστου ἐπισκόπου Ἑρμοκαπηλίας 15
 140. Δαβίδ ἐπισκόπου Ἐλενουπόλεως
 141. Κυρίωνος ἐπισκόπου τοῦ Λόφου
 142. Θεοφυλάκτου ἐπισκόπου Ἀπολλωνιάδος
 143. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Καισαρείας Βιθυνίας
 144. Γεωργίου ἐπισκόπου Βασινουπόλεως 20
 145. Λέοντος ἐπισκόπου Ἀρίστης
 146. Νικηφόρου ἐπισκόπου Ἀδρανοῦς
 147. Βασιλείου πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ Δασκυλίου
 148. Νικήτα ἐπισκόπου Μέλης
 Ma. 998 149. Νεοφύτου ἐπισκόπου Γορδοσέρβων 25
 150. Λέοντος ἐπισκόπου Λινόης
 151. Λέοντος ἐπισκόπου Ἀσπένδων

HVT M

1 Τρωάδων T M 5 Σαλῶν M 6 Ταβᾶ (sic) M 7 Σκλάνδου H Σιλανδῶν M 8 Σετῶν V edd. Σετων (sic) T 9 Μαιονίας scripsi coll. D 160 etc. et Notit. 1,154 etc. (cf. lat.): Μιονίας H M Μνονίας V Μιονίης T Μυωνίας ed.Rom.* 10 A 134 om. V 11 Τρωάλης M, exspectaueris Τράλλων, sed cf. lat. et B 136 etc.; cf. Bischofslisten p. 60 adn. 260 12 Γορδῶν M, exspectaueris Γόρδου, sed cf. lat., B 137 et Notit. 2,170 etc. 13 Δαλδῆς M 14 Ὀρκανῆς M, sed cf. lat. et B 139; exspectaueris Ὀρκανίδος, quod non traditur nisi in F 148; cf. Bischofslisten p. 60 et adn. 262 15 A 139 om. V | Ἑρμοκαπηλίας ed.Rom.*: Ἑρμοκαπηλ' sine abbr. H M Ἑρμοκαπηλείας T 16 Ἐλενουπόλεως H 20 Βασιανουπόλεως H, Βασιλινουπόλεως traditur D 176, E 175, F 163, sed cf. B 146 et lat.; cf. Bischofslisten p. 61 adn. 266 21 Ἀριστῆς M 22 Ἀδράνους H; cf. Bischofslisten p. 61 adn. 268 23 τοῦ om. T M edd. | Δασκυλίου T (cf. B 149 etc.): Δασκυλ(ίου) HV (cf. lat.) Δασκύλων M 24 Μελῆς T M edd. 25 A 149 om. V | Γορδοσερβῶν M 26 Λεοντίου T edd. | Λινόης T (cf. B 153 etc.): Λιβόης H M (cf. lat.) 27 exspectaueris Ἀσπένδου; cf. D 203 etc.

125. Leone episcopo Troadensium
126. Theodoro episcopo Abydi
127. Anastasio episcopo Tripoleos
128. Leone episcopo Traculorum
- 5 129. Stephano episcopo Salensium
130. Iohanne episcopo Tabalensium
131. Stephano episcopo Silandi
132. Iohanne episcopo Setensium
133. Theophane episcopo Meoniae
- 10 134. Lycasto episcopo Philadelphiae
135. Michahel episcopo Trallae
136. Gregorio episcopo Gordensium
137. Iohanne episcopo Daldae
138. Eustathio episcopo Orcanae
- 15 139. Theopisto episcopo Hermocapeliae
140. Daud episcopo Helenopoleos
141. Cyrione episcopo Lophi
142. Theophylacto episcopo Apolloniadis
143. Constantino episcopo Caesariae Bithyniae
- 20 144. Georgio episcopo Basinopoleos
145. Leone episcopo Aristae
146. Nicephoro episcopo Hadrani
147. Basilio presbytero et uicario Diascylii
148. Niceta episcopo Melae
- 25 149. Neophyto episcopo Gordoseruorum
150. Leone episcopo Liboae
151. Leone episcopo Aspendonensium

Ma. 997

P VE

2 Abidi P V Abdi E, *corr. ed. Rom. (cf. B 124 etc.)* 7-8 A 131-132 post A 128 V 9 Myoniae *ed. Rom.** (Meoniae La.-Co.^{ms} ex P) 10 Philadelfiae V Filadelfie E 11 Michael E Michaele *ed. Rom.** 12 Georgio *ed. Rom.** (*corr. ed. Rom.^{ms}*) | Gorden (*sic*) E Gordorum *ed. Rom.** 15 Hermocapiliae D 168 etc. 17 Loti E *edd. (corr. ed. Rom.^{ms})* 18 Theophilacto V Cheophilacto E 19 Caesareae *ed. Reg.** | Bithiniae VE 22 Nicaephoro P | Hadriani P *ed. Rom. (sed cf. gr.)* Adrani La.-Co.* 23 Diascylii VE Dascylii *ed. Rom.**, *Anast. Διασκυλίου legisse uidetur, cf. gr. HV et D 173, F 168* 25 Neophito VE 26 Liboe P Linoae *ed. Rom.* non male, sed Anast. Λιβόης legisse uidetur, cf. gr. H M 27 A 151 om. P*

152. Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἐτένων
 153. Λέοντος ἐπισκόπου Ἀμισοῦ
 154. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Ζήλων
 155. Μαριανοῦ τοποτηρητοῦ Ζαλίχου
 156. Γρηγορίου ἐπισκόπου Σινώπης 5
 157. Γεωργίου ἐπισκόπου Νικοπόλεως
 158. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Σασίμων
 159. Γρηγορίου ἐπισκόπου Ἀμάστρης
 160. Ἡρακλείου ἐπισκόπου Ἰουνουπόλεως
 161. Νικήτα ἐπισκόπου Δαδύβρων 10
 162. Θεοφάνους ἐπισκόπου Σορῶν
 163. Θεοφίλου ἐπισκόπου Προυσιάδος
 164. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Κρατείας
 165. Νικήτα ἐπισκόπου Ἀδριανουπόλεως
 166. Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Πόντου 15
 167. Θεοδώρου ἐπισκόπου Κομάνων
 168. Νικήτα ἐπισκόπου Ρυζέου
 169. Νικηφόρου ἐπισκόπου Κλανέων
 170. Λέοντος ἐπισκόπου Τρωκνάδων
 171. Λέοντος ἐπισκόπου Κορυδαλῶν 20
 172. Ἀναστασίου ἐπισκόπου Πατάρων
 173. Γεωργίου ἐπισκόπου Νίσσα
 174. Στεφάνου ἐπισκόπου Ἀράξων
 175. Θεοδώρου ἐπισκόπου Πινάρων
 176. Νικοδήμου ἐπισκόπου Σιδύμων 25
 177. Γεωργίου ἐπισκόπου Οὐνιάνδου
 178. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Κανδιβων

HVT M

1 Ἰωάννου] οὗτος ὁ ἀείμνηστος Ἰωάννης μόνος τῶν σὺν αὐτῷ ἀγίων ἀνδρῶν παραλείπεται ζῶν ἀπὸ τοῦ χρόνου τῆς ἱερᾶς ταύτης συνόδου ἕως τῆς βασιλείας τῶν ὀρθόδοξων βασιλέων Μιχαὴλ καὶ Θεοδώρας· καὶ αὐτὸς πάλιν ἐγκαινίζει τὴν ὀρθόδοξον χειροτονίαν διακοπεῖσαν ἤδη τῷ χρόνῳ τῆς τῶν ἀνομοίων αἰρέσεως, χειροθετήσας τὸν ὁμολογητὴν Μεθόδιον πρόεδρον Κωνσταντινουπόλεως, τῷ γένει Ῥωμαῖον, παροικίας δὲ Συρακουσίων M.^{ms} | Ἀτένων V, Ἐτένων + Λέοντος ἐπισκόπου Ἐτένων (sic) H 2 Ἀμισσοῦ H Ἀμισσοῦ T Ἀμίνσου ed.Rom.* 5 A 156 om. HV 6 A 157 deest in ceteris catalogis episcoporum; cf. Bischofslisten p. 25 | Νικοπόλεως + τῆς ἄνω H Νικοπόλεως + ἄνω V edd., sed cf. lat. 7 Σασίμων H (cf. B 157 etc.): Σασήμων V Ἀσίμων T Ἀσήμων M 8 Γεωργίου V | Ἀμάστριδος M fort. recte (cf. B 101 etc.) 9 Ἰουνουπόλεως V Ἰωνοπόλεως M Ἰουνουπόλεως ed.Rom.* 10 A 161 post A 162 lat. | Δαδύβρων V 11 A 162 om. M | Σορῶν V: Σορων (sic) T Σύρων H^{ec} (u incertum) Σόρων ed.Rom.*, fort. Σωρῶν scribendum; cf. D 212 etc. 12 Πλουσιάδος M Πρασιάδος H 13 Κρατίας M 17 Ρυζίου V Ρυζέου + Νικηφόρου ἐπισκόπου Ρυζέου (sic) T Ροιζαίου ed.Rom.* (Βρυζαίου La.-Co.^{ms} ex lat.) 18 exspectaueris Κλανέου (D 220 etc.), sed cf. B 164; cf. Bischofslisten p. 66 adn. 297 19 Τρωκνάδων H T M edd. fort. recte; cf. tamen B 165 etc. 20 A 171 om. V | Κοριδ(ά)λ(ων) H Κορυδαλῶν M 22 Νίσσα T: Νισσᾶ V M edd. Νῆσσα H; cf. Bischofslisten p. 67 adn. 301 23 Ἀράξων M, exspectaueris Ἀράξου (cf. D 233 etc.), sed cf. lat. 24 Πινάρων M 25 Σιδύμων H T 26 Οὐνιάνδου V, fort. Οἰνιάνδου; cf. D 234 27 A 178 om. V | Κανδήβων ed.Rom.*, leg. Κανδύβων?

152. Iohanne episcopo Hetenensium
153. Leone episcopo Amisi
154. Constantino episcopo Zilensium
155. Mariano uicario Zalichi
- 5 156. Gregorio episcopo Sinopae
157. Georgio episcopo Nicopoleos
158. Constantino episcopo Asimensium
159. Gregorio episcopo Amastrae
160. Heraclio episcopo Iunopoleos
- 10 161. Niceta episcopo Dadybrensi
162. Theophane episcopo Sorensium
163. Theophilo episcopo Prusiadis
164. Constantino episcopo Cratae
165. Niceta episcopo Hadrianopoleos
- 15 166. Iohanne episcopo Heracliae Ponti
167. Theodoro episcopo Comanensium
168. Niceta episcopo Rizei
169. Nicephoro episcopo Clanensium
170. Leone episcopo Trocnadensium
- 20 171. Leone episcopo Corydalensium
172. Anastasio episcopo Patarensi
173. Georgio episcopo Nissa
174. Stephano episcopo Araxensium
175. Theodoro episcopo Pinnarensium
- 25 176. Nicodemo episcopo Sidymensium
177. Georgio episcopo Huniandi
178. Constantino episcopo Candibensium

P VE

1 Hecenensium E Etenensium *Hard.*, sed cf. B 154 etc. 2 Amini *ed. Rom.*^{ms} ex gr. 3 Zelensium *ed. Rom.** non male, sed Zilensium traditur etiam in E 203 5 Sinopis P V Synopsis E, corr. *ed. Rom.* (cf. B 156 etc.) 6 Nicopoleos + superioris *La.-Co.*^{ms} ex gr. 7 *expectaueris* Sasimensium (cf. B 157 etc.), sed *Anast. fort. legit* Ἀσιμίων (cf. gr. T) Sasimorum *ed. Rom.*^{ms} 8 Georgio *ed. Rom.*^{ms} ex gr. V 9 Iunopoleos *ed. Reg.** (cf. B 104 etc.): Hiunopoleos *codd.* Sunopoleos *ed. Rom.* 10 A 161 post A 162 *codd.*, transposui coll. gr. | Dadibrensi V *ed. Rom.* (corr. *ed. Reg.*) Dapoleos E 14 Hadrianopoleos V Adriano E 15 Heracliae *ed. Rom.** 17 Rizei *scripsi coll. B* 163 etc.: Bryzei P Brizei VE *edd.* 20 Corydalensium *ed. Reg.** (cf. gr.): Coridalensium P Corridalensium VE Coridadensium *ed. Rom.* 22 Nissae *ed. Rom.**, sed cf. gr. 23 Arazentium V^{ac} *prob.* (z in x, t in s mut. V¹⁻²) Araensium E Araxorum *ed. Rom.** 24 Pinnarensium *scripsi coll. gr.*: Pennarensium *codd.* Pinnarorum *ed. Rom.** (Pinarorum *Hard.*) 25 Sydimensium P Sidimensium VE, corr. *ed. Rom.* 27 Candybensium *Hard.*

179. Σταυρακίου ἐπισκόπου Ζηνουπόλεως
 180. Λέοντος ἐπισκόπου Λιμύρων
 181. Στεφάνου ἐπισκόπου Καύνων
 182. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Τλῶν
 183. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Κόμβων 5
 184. Πέτρου διακόνου καὶ τοποτηρητοῦ Ὀρυκάνδων
 185. Ἰωάννου διακόνου καὶ τοποτηρητοῦ Φασήλιδος
 186. Θεοφυλάκτου διακόνου καὶ τοποτηρητοῦ Καρίας
 187. Γρηγορίου ἐπισκόπου Κιβύρης
 188. Βασιλείου ἐπισκόπου Ταβῶν 10
 La.-Co. 45 189. Δωροθέου ἐπισκόπου Νεαπόλεως
 190. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Ἀλαβάνδων
 191. Γρηγορίου ἐπισκόπου Ἡρακλείας
 192. Δαβίδ ἐπισκόπου Ἰασσοῦ
 193. Γρηγορίου ἐπισκόπου Μυλάσσων 15
 194. Σεργίου ἐπισκόπου Βεγυλίων
 195. Ἰωάννου ἐπισκόπου Μύνδου
 196. Σταυρακίου ἐπισκόπου Σταδίας
 197. Γρηγορίου ἐπισκόπου Στρατονικείας
 198. Ἀνθίμου ἐπισκόπου Ὑλαρύμων 20
 Rom. 376 199. Θεοφυλάκτου τοποτηρητοῦ Ἀμυζῶνος
 200. Νικήτα τοποτηρητοῦ Ἀλικαρνασοῦ
 201. Μαυριανοῦ τοποτηρητοῦ Κεράμων
 202. Θεοδοσίου ἐπισκόπου Χωνῶν
 203. Μιχαήλ ἐπισκόπου Χαιρετόπων 25
 204. Παντολέοντος ἐπισκόπου Οὐαλεντίας
 205. Γεωργίου ἐπισκόπου Πελτῶν
 206. Χριστοφόρου ἐπισκόπου Ἀθανασσοῦ

H V T M

1–6 A 179–184 om. H 1 Ζιβουπόλεως M Ζηνωνοπόλεως ed.Rom.*, fort. Ζηνοπόλεως; cf. B 172 2 A 180 om. V | Λεοντίου T edd. | Λαμύρων M 3 Καυνῶν M, exspectaueris Καύνου; cf. Bischofslisten p. 66 adn. 300 4 ἐπισκόπου + τῶν T edd. 5 Κομβων (sic) T Κομβῶν M 6 A 184 om. V | Ὀρυκάνδων (i.e. Ἀρυκάνδων; cf. Bischofslisten p. 67 adn. 306) scripsi coll. D 232, E 231: Ὀρικάνδων T edd. Ὀρυκανδοῦ M 7 Φασήλιδος ed.Rom.: Φασίλιδος H Φασιλίδος T Φασιάδος M 8 A 186 ~ A 15, ab ipsis notariis, ut uidetur, hic male iteratum; cf. Bischofslisten p. 68 adn. 311 9 Κύβρης H Κιβήρης V Κιβύρρης M 10 Τάβων H T edd. 12 Λαβάνδων T Ἀλαβανδῶν M 14 Ἰάσσοῦ HV Ἰασοῦ M 15 Μυλάσσων] Μυλασσῶ V Μυλ(άσης?) T Μυλασσῶν M Μυλάβων ed.Rom.* Μυλάσων coni. ed.Reg.^m (cf. Notit.) 16 Βιγυλίων M 17 Μίνδου ed.Rom.* 20–21 A 198–199 desunt in ceteris episcoporum catalogis; cf. Bischofslisten p. 25–26 20 Ἰαρύμων H Ἰλαρύμων V Ὑλαρίμων ed.Rom.* 21 Ἀμυζῶνος T edd. Ἀμαζόνος M 23 Κεραμῶν H 24 episcopi nomen Θεοδόσιος adfertur etiam B 190, Δοσίθεος uero D 266, E 263, F 241; cf. Bischofslisten p. 70 et adn. 329 | Χόνων H Χώνων ed.Rom.* 26 Οὐαλεντίας scripsi coll. B 192 et D 250: Οὐαλλεντ(ίας) H Οὐάλεντος V Οὐελεντίας T edd. Ἐλεντίας M 27 Πελτων V T edd. 28 Ἀθανασσοῦ scripsi coll. B 194 et Notit.: Ἀθανασοῦ T M edd. Ἀταν(άσσοῦ) H Ἀτανά (sic) V

179. Stauracio episcopo Zenopoleos
 180. Leone episcopo Limyrensi
 181. Stephano episcopo Caunensium
 182. Constantino episcopo Tlensium
 5 183. Constantino episcopo Combensium
 184. Petro diacono et uicario Oricandensium
 185. Iohanne diacono et uicario Phasilidis
 186. Theophylacto diacono et uicario Cariae
 187. Gregorio episcopo Cibyrae
 10 188. Basilio episcopo Tabensium
 189. Dorotheo episcopo Neapoleos La.-Co. 46
 190. Constantino episcopo Alabandensium
 191. Gregorio episcopo Heracliae
 192. Daud episcopo Iassi
 15 193. Gregorio episcopo Mylassensium
 194. Sergio episcopo Begyliensium
 195. Iohanne episcopo Myndi PL 129, 208
 196. Stauracio episcopo Stadiae
 197. Gregorio episcopo Stratoniciae
 20 198. Anthimo episcopo Hylarimensium
 199. Theophylacto uicario Amyzonis Rom. 376
 200. Niceta uicario Alicarnasi
 201. Mauriano uicario Ceramensium
 202. Theodosio episcopo Chonensium
 25 203. Michahel episcopo Chaeretopensium
 204. Pantoleonte episcopo Velentiae
 205. Georgio episcopo Peltensium
 206. Christophoro episcopo Atanasi

P VE

1 Stauratio P | Zenonopoleos *ed. Rom.** 2 Lymirensium *codd.*, *corr. ed. Reg.* (*cf. gr. et E 229, F 220*) 4 Tensium E
 Thensium *ed. Rom.** (*corr. ed. Reg.^{ms}*) 6 *fort.* Orycandensium *scribendum coll. D 232 et E 231, sed cf. gr. T et F 215*
 8 Theophilacto *codd.*, *corr. ed. Rom.* 9 Cybira *codd.*, *corr. ed. Reg.** (*cf. gr. et E 236, F 223*) 13–14 A 191–192 *om.*
 P 13 Eracliae VE, *corr. ed. Rom.* 15 Milassensium VE 16 Begiliensium VE Beligiensium *ed. Rom.** (*corr. La.-*
Co.^{ms} ex P) 17 Mindi V *edd.* (*corr. Hard.*) Miridi E 18 Stauratio P 20 Anthemo P V Antemo E, *corr. ed. Rom.* |
 Phylarimensium P Philarimensium VE, *corr. ed. Rom.* 21 Theophilacto VE | Amizonis VE 22 Halicarnassi
*ed. Reg.** 23 Mauriano *ed. Rom.* (*cf. gr.*): Mariano *codd.* 24 Hichonensium P V Hicdonensium E, *corr. ed. Rom.*
(cf. B 190, F 241) 25 Michael E Michael *ed. Rom.** | Cheretopensium *codd.*, *corr. ed. Rom.* 26 Pantoleone *ed.*
*Reg.** *fort. recte, cf. B 192* | *exspectaueris* Valentiae (*cf. B 192 etc.*), *sed Anast. Οὐλεντίας legisse uidetur, cf. gr. T*
 28 Cristoforo E

207. Λέοντος ἐπισκόπου Εὐμενείας
 208. Παύλου ἐπισκόπου Ἀκμωνείας
 209. Γρηγορίου ἐπισκόπου Τιμενουθηρῶν
 210. Λέοντος ἐπισκόπου Τρανουπόλεως
 211. Λέοντος ἐπισκόπου Ἀλεοῦς 5
 212. Νικηφόρου ἐπισκόπου Λούνδων
 213. Γεωργίου ἐπισκόπου Ἀππίας
 214. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Εὐκαρπίας
 215. Μιχαήλ ἐπισκόπου Ἱεραπόλεως
 216. Νικήτα ἐπισκόπου Νακωλείας 10
 217. Χριστοφόρου ἐπισκόπου Προμισσοῦ
 218. Νικολάου ἐπισκόπου Φυτείας
 219. Θεοφυλάκτου ἐπισκόπου Κιναβόρου
 220. Νικήτα ἐπισκόπου Αὐγουστοπόλεως
 221. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Κοτυαείου 15
 Ha. 33 222. Γεωργίου ἐπισκόπου Μηδαίου
 223. Θεοφυλάκτου οἰκονόμου καὶ τοποτηρητοῦ Ἰψου
 224. Στεφάνου ὑποψηφίου Ὁτρων
 225. Ἰωάννου ὑποψηφίου Ἐκτορίου
 226. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Ἀμβλάδων 20
 227. Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Πέρτων
 228. Σισινίου ἐπισκόπου τοῦ Φιλομηλίου
 229. Μιχαήλ ἐπισκόπου Πάππων
 230. Θεοδοσίου ἐπισκόπου Σαγαλλάου
 231. Σισινίου ἐπισκόπου Ἀπαμείας τῆς Κιβωτοῦ 25
 232. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Κονάνης

HVT M

1 Ἀμενίας V Εὐμενίας M 2 Ἀκμωνίας V recte quidem (cf. e.g. Steph. Byz., ethn. A 162 p. 114 Billerbeck), sed Ἀκμωνείας traditur etiam D 254, E 253, F 236 Ἀκμῶνος M 3 Τιμενουθηρῶν H: Τιμενουθήρων V T edd. Τιμάνου θηρῶν M (possis etiam Τιμένου θηρῶν, cf. M in F 247) 4 nomen Λέοντος etiam B 198, Φιλίππου uero D 256, E 255, F 240; cf. Bischofslisten p. 70 adn. 326 | Τραϊανουπόλεως V edd., sed cf. lat. et Bischofslisten l.l. 5 Ἀλεοῦς H M (cf. B 199): Ἀλεους (sic) T Ἀλέως V Ἀλέους ed.Rom.* Ἀλέων et sim. habent D 257, E 256, F 237, Ἀλίων et sim. Notit.; cf. Bischofslisten p. 70 adn. 327 6 Λούνδων scripsi coll. B 200 etc., cf. lat. et Notit.: Λοβύδων HV T edd. Λουβδῶν M 8 A 214 om. HV 10 Νουκολ(είας) H Νακολείας T 11 Προμισσοῦ T M (cf. lat., exspectaueris Πρυμνησσοῦ uel Πρυμνησοῦ, sed nusquam in codd. traditur): Προμύσσου H Προβίσσου V Προβυσσοῦ ed.Rom.* 12 Φυτίας M 13 Κιναβόρου M Κιναβώρου ed.Rom.*, exspectaueris Κιναβορίου, sed nusquam in codd. traditur; cf. Bischofslisten p. 71 adn. 333 14 Αὐγουστοπόλεως HV T edd., sed cf. B 207 etc. 15 Κοτυαείων V Κοττυαείου H T edd. 16 Μηδαίου scripsi coll. B 209 etc.: Μηδιαίου H T edd. Μοδιαείου V Μηδιαίου M 17 Ἰψου V: Ἰψου (sic) T Ἰψοῦ M Ψόψ(ου) (sic) H 18 Ὁτρῶν H Τρώων M; cf. Bischofslisten p. 72 et adn. 336 19 Ἐκτορίου T Ἐκτορίων M, exspectaueris Στεκτορίου (cf. Notit.) 20 Ἀμαψάνδων V 21 Περτῶν H Περτων (sic) T 22 Φιλομ(ι)λ(ίου) T 23 Πάπων M 24 Σαγαλλάου H T (cf. lat. et B 220, exspectaueris Σαγαλασσοῦ): Ἀγαλασσοῦ M (cf. B 220 etc., i.e. forma recentioris aetatis) Σιγαλλάου V Σαγαλασσοῦ ed.Rom.^{ms}; cf. Bischofslisten p. 73 adn. 341 25 Ἀπαμίας V | Κιβῶν M 26 ἐπισκόπου om. V semper abhinc usque ad catalogi finem | Κονάνης H Κονάνου V

207. Leone episcopo Eumeniae
 208. Paulo episcopo Acmoniae
 209. Gregorio episcopo Timenutherensium
 210. Leone episcopo Tranopoleos
 5 211. Leone episcopo Aleus
 212. Nicephoro episcopo Lundensium
 213. Georgio episcopo Appiae
 214. Constantino episcopo Eucarpiae
 215. Michahel episcopo Hieropoleos
 10 216. Niceta episcopo Nacoliae
 217. Christophoro episcopo Promissi
 218. Nicolao episcopo Phytiae
 219. Theophylacto episcopo Cinnabori
 220. Niceta episcopo Augustopoleos
 15 221. Constantino episcopo Cottiahii
 222. Georgio episcopo Mediahii Ha. 34
 223. Theophylacto oeconomo et uicario Hipsi
 224. Stephano electo Hotrensi
 225. Iohanne electo Hectorii
 20 226. Constantino episcopo Ambladensium
 227. Epiphanio episcopo Pertensium
 228. Sisinnio episcopo Philomilii
 229. Michahel episcopo Pappensium
 230. Theodosio episcopo Sagallai
 25 231. Sisinnio episcopo Apamiae Ciboti Ma. 1000
 232. Constantino episcopo Conanae

P VE

3 Temenutherensium *Hard.* 4 Traianopoleos *ed. Rom.* (corr. La.-Co.^{ms} ex P)* 9 Michael E Michaele *ed. Rom.* | Hierapoleos ed. Rom.* non male, sed in codd. semper Hieropoleos traditur, cf. B 203 etc. (Bischofslisten p. 71 corrigendum)* 12 Phytiae VE 13 Cynnabori V Cinnibori E 15 Coctiahii E Cottyaii *ed. Rom. (cf. gr. H T) Cotyaei La.-Co.^{ms}* 16 Mediaei *ed. Rom.** 17 Theophilacto VE | Hypsi VE *edd.* 20 Hambladensium *ed. Rom., corr. ed. Reg. (Amaladensium ed. Rom.^{ms} ex gr. Vc)* 22 Philomelii *ed. Reg.* non male (cf. B 217 etc.), sed Anast. hic Φιλομ- λίου legisse uidetur, cf. gr. T* 23 Michael E Michaele *ed. Rom.** 24 Sagallei *codd., corr. ed. Rom. (cf. gr. H T) Sagal- lassi ed. Rom.^{ms}, cf. Bischofslisten p. 73 adn. 341* 26 Camnae *codd., corr. ed. Rom.*

233. Νικηφόρου ἐπισκόπου Ἀδάδων
- Ma. 999 234. Πέτρου ἐπισκόπου Τιτυασοῦ
235. Λέοντος ἐπισκόπου Βάρης
236. Πέτρου ἐπισκόπου Σελευκείας τῆς Πισιδίας
237. Λέοντος οἰκονόμου καὶ τοποτηρητοῦ Σωζοπόλεως 5
238. Μαριανοῦ ἐπισκόπου Μαγύδων
239. Παύλου ἐπισκόπου Ἀτταλείας
240. Νικηφόρου ἐπισκόπου Φόγλων
241. Λέοντος ἐπισκόπου Ἀνδίδων
242. Λέοντος ἐπισκόπου Σιβίλλων 10
243. Μάνζωνος ἐπισκόπου Πρακάνων
244. Θεοδώρου ἐπισκόπου Γερμανικοπόλεως
245. Εὐσταθίου ἐπισκόπου Κελενδέρεως
246. Σισινίου ἐπισκόπου Συκῆς
247. Ζαχαρίου ἐπισκόπου Καρδαβούνδων 15
248. Σισινίου ἐπισκόπου Μουσβάδων
249. Εὐσταθίου ἐπισκόπου Λάμων
250. Θεοφυλάκτου ἐπισκόπου Ζηνουπόλεως
251. Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Δαλισανδοῦ
252. Ἀναστασίου ἐπισκόπου Λαυζάνδων 20
- καθεσθέντων τε πρὸ τοῦ ἱερωτάτου ἄμβωνος τοῦ ναοῦ τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας τῆς ἐπωνύμου Σοφίας
- συμπαρόντων καὶ ἀκροωμένων τῶν ἐνδοξοτάτων καὶ μεγαλοπρεπεστάτων ἀρχόντων τούτεστι Πετρωνᾶ τοῦ πανευφήμου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κόμητος τοῦ θεοφυλάκτου βασιλικοῦ ὀψικίου <καὶ> Ἰωάννου βασιλικοῦ ὀστιαρίου καὶ λογο- 25
- θέτου τοῦ στρατιωτικοῦ λογοθεσίου
- καὶ εὐλαβεστάτων ἀρχιμανδριτῶν ἡγουμένων τε καὶ μοναχῶν

HVT M

2 Τυτιάσσου Η Πιτύας Μ Τυασοῦ ed.Rom.*, fort. Τιτυασσοῦ scribendum (cf. Notit.) 4 τῆς om. V M | Σιδίτας (sic) Η om. V 5 Λεοντίου T edd. | οἰκονόμου καὶ om. V | Σωζοπούλεως Η 6 Μαγέδων V 7 A 239 deest in ceteris episcoporum catalogis; cf. Bischofslisten p. 25–26 | Ἀταλίας Η Ἀτταλίας V edd. Ἀταλείας Μ 8 Φόγλων Η (cf. lat.): Φλόγων V Φλόγγων T edd. Φογλῶν Μ 9 Λεοντίου T edd. 10 Σιβιλλῶν Η Σιβύλλων V Σιβύλλων T edd. (nomen episcopatus incertum, Συβήλων inuenitur Notit. 7, 533; cf. Bischofslisten p. 77 adn. 373) 12 Γερμανικουπόλεως Η 13 Κελενδέρεως scripsi coll. B 229 etc.: Κιλινδερέων Η Καλινδέρεως V ed.Rom.^{ms} Βελενδέρεως T edd. Κιλινδέρεως Μ 14–15 A 246–247 om. V 15 Καρδαβόνδου Μ 16 Μουσβάδων Η Σμουβάδων V 17 Λαμων (sic) T Λαμών Η Μ, exspectaueris Λάμου (cf. D 315 etc., sed Λάμων traditur etiam B 234 et Notit. 10, 736) 19 Δαλισάνδου HV 20 A 252 deest in ceteris episcoporum catalogis | ἐπισκόπου om. V M | Λαυζανδοῦ Η Λαυζάδων Μ (sic etiam Notit. 10, 742), post Λαυζάνδων add. Μακαρίου ἐπισκόπου Ἀρκάνδων T edd.; cf. Bischofslisten p. 77 adn. 372 21 ante καθεσθέντων add. καὶ T | τε] ποτὲ Η | πρὸ] παρὰ Η | ἱεροῦ V 23 μεγάλων V 24 Πετρῶνα Η Πρεπωνᾶ T | ἀπὸ ὑπάτων om. T 25 βασιλικοῦ¹ om. Μ | καὶ¹] καὶ addidi coll. lat., cf. p. 112,22 etc. | ὀστιαρ(ίου) V (cf. p. 112,22 etc.): ὀστιαρίου Η T νοταρίου Μ 27 καὶ¹] exspectaueris παρόντων καὶ τῶν (cf. p. 112,25 et p. 222,25) | εὐλαβῶν Μ

233. Nicephoro episcopo Adadensium
 234. Petro episcopo Tytiasi
 235. Leone episcopo Barae
 236. Petro episcopo Seleucia^{tis} Pisidias
 5 237. Leone uicedomino et uicario Sozopoleos
 238. Mariano episcopo Magydensium
 239. Paulo episcopo Attaliae
 240. Nicephoro episcopo Phoglensium
 241. Leone episcopo Andidensium
 10 242. Leone episcopo Sibillensium
 243. Manzone episcopo Pracanensium
 244. Theodoro episcopo Germanicopoleos
 245. Eustathio episcopo Cilindereos
 246. Sisinnio episcopo Sycae
 15 247. Zacharia episcopo Cardabundensium
 248. Sisinnio episcopo Musbadensium
 249. Eustathio episcopo Lamensium
 250. Theophylacto episcopo Zenopoleos
 251. Constantino episcopo Dalisandi
 20 252. Anastasio episcopo Lauzandensium
 sedentibusque ante sacratissimum ambonem templi sanctissimae magnae ecclesiae
 quae cognominatur Sophia
 praesentibus et audientibus gloriosissimis et magnificentissimis principibus id est
 Petrona laudabilissimo exconsule patricio et comite deo conseruandi imperialis ob-
 25 sequii et Iohanne imperiali ostiario et logotheta militaris logothetii
 et reuerentissimis archimandritis, egumenis et monachis

P VE

2 Titiasi E Tyasi *ed. Rom.* (corr. Hard.^{ms})* 4 Seleutiae P | tis Pisidias *scripsi coll. gr. (cf. e. g. D 310 tis Leru):* tisshiduae P tisshidiae V tissidie E (*cf. gr. H*) Pisidia^e *ed. Rom.** 6 Magidensium *codd., corr. ed. Rom.* 7 Ataliae *codd., corr. ed. Rom.* 8 Foglensium V Flaglensium E Floggensium *ed. Rom.* (corr. Hard.^{ms})* 10 Sibyllensium *ed. Rom.* (ex gr. T)* 13 Cylindereos VE *edd., expectaueris Celendereos, ut uidit Hard.^{ms}, sed cf. gr. M* 14 Sicae VE 15 Zaccharia P | Cardabudensium E *ed. Rom. (corr. Hard.)* 16 Musbaldensium P^{ac} (l exp. P^c) 18 Zenupoleos *ed. Rom.** 20 Lauzandensium *ed. Rom. (corr. Hard.)*, post Lauzandensium *add. Macario episcopo Arcandorum ed. Rom.* ex gr. T* 24 laudatissimo *ed. Rom.** 24–25 obsequii *ed. Rom.^{ms} (cf. p. 113, 20–21 etc.): officii codd. (an error Anastasii?)* 25 hostiario VE | militaris] imperialis *ed. Rom.* (corr. La.-Co.^{ms} ex P)* 26 egumenis] hegumenis *ed. Rom.* (ut semper)*

προκειμένων τῶν ἁγίων καὶ ἀχράντων τοῦ θεοῦ εὐαγγελίων

οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι Σικελίας τῆς νήσου εἶπον· Ἄξιον ἡγούμεθα καὶ κατὰ πάντα προσήκον τῇ ἁγίᾳ ταύτῃ καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ πρὸς ἔναρξιν τῶν μελλόντων ἐκζητεῖσθαι κεφαλαίων προοιμιάσασθαι καὶ θύραν τῷ λόγῳ ἀνοῖξαι τὸν προκαθεζόμενον τῆς βασιλευούσης Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης ὁσιώτατον ἀρχι- 5
La.-Co. 48 ποιμένα καὶ προκατάρχοντα προσφωνῆσαι τὰ εἰκότα.

Rom. 377 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Γενέσθω κατὰ τὴν αἴτησιν τῶν ὁσιωτάτων ἐπισκόπων.

Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος καὶ μακαριώτατος πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως εἶπεν· Εὐκαιρον νῦν ἐστὶν εἰπεῖν τὴν προφητικὴν ἐκείνην φωνήν, ἣν πολλάκις ἠκούσαμεν διὰ τοῦ εὐαγγελίου κηρυττομένην· ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθείαν, καὶ αἱ τραχεῖαι 10
εἰς ὁδοὺς λείας. ὅταν γάρ τι θεὸς ποιῇ, πᾶσα ἐν τοῖς πραττομένοις ἔπεται εὐκολία, ὅτι βουλήματι αὐτοῦ ἀνθέστηκεν οὐδεὶς. εἰ γὰρ καὶ ἐκ τῆς τοῦ ἀρχεκάκου ἐχθροῦ προσβολῆς τοῦ θέλοντος ἀνασοβεῖν καὶ ταραττεῖν τὴν ἁγίαν καθολικὴν ἐκκλησίαν τῷ περυσινῷ χρόνῳ κατὰ τὰς καλάνδας τοῦ Αὐγούστου μηνὸς ἐν τῇ θεο- 15
φυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει προκαθεζομένων ἡμῶν ἐν τῷ σεπτῷ ναῷ τῶν σαλπύγγων τοῦ πνεύματος ἁγίων καὶ πανευφήμεων ἀποστόλων ἐκινήθη πολὺ ἄνδρος ὄχλος θυμοῦ καὶ πικρίας γέμων χειρὰς ἡμῶν ἐπιβαλεῖν, ἐξ οὗ χειρὶ θεοῦ ἐρρυσθημεν, ἔχοντες εἰς συμμαχίαν καὶ τινὰς εὐαριθμήτους ἐπισκόπους, ὧν τὰ ὀνόματα ἐκὼν ὑπερβήσομαι ὡς παρὰ πάντων γινωσκόμενα· καὶ πρὸς βραχὺ ἔδοξαν κωλύσαι τοῦ λα- 20
ληθῆναι καὶ βεβαιωθῆναι τὸν τῆς ἀληθείας εὐσεβεῖ λόγον. ἀλλ' οὖν οἱ παρὰ τοῦ θεοῦ ὁδηγούμενοι πρῶτατοι ἡμῶν βασιλεῖς, ὡς ὄντες τῆς μὲν ὀρθοδοξίας ὑπέρ-
Ma. 1002 μαχοι, τῆς δὲ κακοδοξίας ἀντίμαχοι, οὐκ ἔδωκαν ὕπνον τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῶν καὶ τοῖς βλεφάροις αὐτῶν νυσταγμόν, ἕως ἂν τὸ σκῆνωμα τοῦ θεοῦ ἦτοι τὴν ἐκκλησίαν αὐτοῦ εἰς ἓν ἀποκαταστήσαιεν καὶ εἰρηνικὴν διαίταν ταύτῃ παράσχοιεν. διὸ βουλή τε καὶ εὐδοκία θεοῦ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνήγαγον ἡμᾶς. ἀλλὰ τὰς ὑπὲρ 25
τούτων ἀγαθὰς ἀμοιβὰς λήψονται παρὰ τοῦ ταύτας πολλαπλασίως ἀντιμετρεῖν δυναμένου Χριστοῦ τοῦ παμβασιλέως ἡμῶν.

4 Col. 4,3 10–11 Lc. 3,5; cf. Is. 40,4 12 Rom. 9,19 17 πικρίας – ἐπιβαλεῖν cf. Rom. 3,14; Ps. 9,28 et 13,3 22–23 ἔδωκαν – θεοῦ cf. Ps. 131,4–5 24 διαίταν cf. Job 8,6

9–12 Εὐκαιρον – οὐδεὶς cf. Conc. Ephes., ACO I 1,7 p. 157,24–26 (Ioh. Antioch. relatio ad imp.) 14–25 τῷ περυσινῷ – ἡμᾶς cf. supra p. 14,3–16,9; Taras. epist. I ad Hadr. 459 B 12 – C 13

HV T M 8–12 Ταράσιος – οὐδεὶς Am f. 150^r

1 καὶ ante προκειμένων add. ed.Rom.* | τῶν ἀχράντων καὶ ἁγίων V edd., ἁγίων καὶ om. T 2 Σικελίας H τῶν Σικελῶν V | τῆς νήσου om. V 4 ζητεῖσθαι V | τῶν λόγων ed.Rom.*, sed cf. lat. | ἀνοίξας V 5 βασιλευούσης + τῆς πόλεως H 5–6 ἀρχιποίμενα (sic) M ἀρχοντα ποιμένα H ἀρχιεπίσκοπον V edd. 6 προκατέχοντα V | προεκφωνῆσαι M 8 καὶ μακαριώτατος om. V 9 ἐκείνην om. V 10 διὰ om. V | κηρυττομένην om. V 11 ποιήσῃ V edd. 12 ὅτι + τῷ V Am edd. (ex N.T., ut uidetur) | καὶ om. HV M, sed cf. e.g. ACO I 1,3 p. 98,10 | τοῦ om. H 13 προβολῆς V edd. 14 περυσινῷ H^{sc} (u in alia lit.) Vc^{pc} (Morin): περισυνῷ V T M 15 βασιλίδι + τῶν H | πόλ(εων) H prob., om. V 16 τοῦ + ἁγίου V 17 ἐπιβάλλειν T | θεοῦ χειρὶ M | ἐρρυσθημεν | ἐσώθημεν V 18 εὐαριθμήτους T M (cf. e.g. ACO III p. 140,35): ἡριθμημένους HV (cf. lat.) 19 ἔδοξαν + τοῦ H 20 τὸν – λόγον] τὸν τῆς εὐσεβείας λόγον τὸν ἀληθῆ M 22 τῆς δὲ] καὶ τῆς H | ἔδωκαν + οὐδὲ δώσουσιν T edd. (fort. ex Sept.), sed cf. lat. 23 αὐτῶν om. V edd. 25 εὐδοκία + τοῦ T edd. | συνήγαγεν HV 26 ἀγαθὰς] τῶν ἀγαθῶν V edd. | λήψονται T M edd. | ταύτας om. V | πολλαπλασίως] πολλαπλασιώσαντος H 26–27 ἀντιμετρεῖν δυναμένου] μετρεῖν δυναμένου H ἀντιμετροῦντος V 27 Χριστοῦ – ἡμῶν] θεοῦ ἡμῶν V

propositis sanctis et intemeratis dei euangeliis

reuerentissimi episcopi Siceliae insulae dixerunt: Dignum ducimus et per omnia sanctae huic et uniuersali synodo conueniens esse perspicimus, ut ad exquirendorum inchoationem capitulorum sanctissimus et summus ac eximius pastor et praesul regiae Constantinopoleos nouae Romae prooemium faciat et ostium uerbo aperiat et quae congrua sunt uociferando pronuntiet. La.-Co. 47

Sancta synodus dixit: Fiat secundum postulationem sanctissimorum episcoporum. Rom. 377

Tarasius sanctissimus et beatissimus patriarcha Constantinopoleos dixit: PL 129,209

Oportunum est nunc dicere prophetica illam uocem quam saepe audiuius per euangelium praedicari: *erunt praua in directa et aspera in uias planas*. quando enim deus facit aliquid, omnis in his quae aguntur facilitas sequitur, quoniam *uoluntati eius restitit* nullus. nam etsi ex antiqui hostis immissione, qui uult concitare semper et conturbare sanctam catholicam ecclesiam, praeterito anno kalendis Augustis in deo conseruata regia urbe praesidentibus nobis in uenerabili templo tubarum spiritus, sanctorum uidelicet et laudabilissimorum apostolorum, commota est multorum turba uirorum furore ac amaritudine plena, ut in nos manus iniceret; ex qua manu diuina erepti sumus, habentes in auxilium et * numerabiles quosdam episcopos, quorum nomina uoluntarie praeterimus, quoniam omnibus nota sunt. et ad modicum uisi sunt prohibuisse loqui et confirmare pium ueritatis sermonem. sed mitissimi imperatores nostri diuinitus acti, cum essent horthodoxiae propugnatores et sinistrae opinionis obluctatores, non dederunt *somnum oculis suis et palpebris suis dormitationem, donec tabernaculum dei*, id est ecclesiam eius, in unum restituerent et pacificum hanc *habitaculum* redderent. quapropter consilio et uoluntate dei rursus in idipsum congregauerunt nos. uerum pro his bonas percipient uicissitudines a Christo omnium nostrum imperatore, qui ad has multipliciter remetiendum potentissimus est. Ma. 1001

2-6 episcopi – pronuntiet cf. Grat. C. 1 q. 7 c. 4 (c. 4 = Iuo coll.trip., collectio A, pars II c. 1 apud Fournier, Mélanges I p. 495-496; II 12,1 apud Friedberg, qui uarias lectiones praebebat) col. 428,15-16

P VE

2 Sicelie P^{ac}: Sicilię P^{pc} (e exp., i superscr., e in ę mut. P^c) Sycelię VE 3 huic sanctae ed. Rom.* 4-5 regie P 5 prooemium VE | hostium VE 6 pronuntiet P 9 propheticam P | sepe codd. 12 restitit ~ ἀνθέστηκεν, resistit ed. Rom.* ex Vulg. | semper] super ed. Rom.* (corr. La.-Co.^{ms} ex P) 13 et conturbare om. V^{ac} (add. V¹ s.l.) E edd. (add. La.-Co.^{ms} ex P) | ecclesiam catholicam E edd. | Augusti ed. Rom.* 17 auxilium et + id est (idem P^{pc} [st exp., abbr. m superscr. P^c]) paucos qui scilicet (+ et E) facile numerari possent (glossema Anastasii, ut uidetur, ad numerabiles) P i.t. E^{1ms} | numerabiles om. ed. Rom.*, exspectaueris <facile> numerabiles (cf. Theoph. p. 403,16 et Chron. trip. p. 273,4), sed cf. gr. HV et Anastasii glossema supra laudatum | episcopos + qui facile numerari possunt ed. Rom.* ex glossema supra laudato 21 opiniones P 22-23 pacatum Vulg. Iob 8,6 24 recipient ed. Rom.*

Ha. 36 Ἡμεῖς οὖν, ἱερεῖς ἄνδρες, αὐτὸν ἄρωγόν ἐπικαλεσάμενοι καὶ τὸν φόβον αὐτοῦ ἐν-
στερνισάμενοι τὴν τε μέλλουσαν κρίσιν ἐν νῶ λαμβάνοντες ἀναζωσώμεθα τὰς
ὁσφύας τῆς διανοίας ἡμῶν ἐν ἀληθείᾳ καὶ νήφοντες ἐν πᾶσιν ἀποστολικῶς τὸ
ἰσόρροπον κρίνωμεν, ἵνα πᾶσαν καινοφωνίαν ὕφεσιν τε καὶ πλεονασμὸν ὡς ζιζάνια
τῷ καθαρῷ σίτῳ ἐπισπαρέντα ἀναβολῆς πάσης ἐκτὸς ἐκτίλλωμεν ὡς τῆς ἀληθείας
ἀντίθετα καὶ τῆς ἐκκλησίας ἀντίμαχα. τὰ γὰρ ἐν αὐτῇ παραδοθέντα οὐκ εἰσι ναὶ
καὶ οὐ, ἀλλὰ ναὶ εἰσιν ἐν ἀληθείᾳ καὶ μένουσιν ἀρραγῇ καὶ ἀκράδαντα εἰς τὸν αἰῶ-
να χρόνον· ἀψευδὴς γὰρ ὁ ἐπαγγεिलाμένος· πύλαι ἄδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς.

Καὶ εἰ πληροφορούμεθα ἄρεστόν εἶναι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, παραγενέσθωσαν οἱ κατὰ
τὸν περυσινὸν χρόνον ἀντιταχθέντες τῇ ἀληθείᾳ· καὶ εἴ τις ἐστὶν αὐτοῖς λόγος εἴτε
ἀντιλογίας ἢ καὶ ἀπολογίας, λαλησάτωσαν· οὕτω γὰρ πᾶσα ἐξέτασις φανερά
γενήσεται.

Κωνσταντῖνος ὁ ὀσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντίας τῆς Κύπρου εἶπεν· Εἰ δοκεῖ
ταύτῃ τῇ ἀγίᾳ καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ, κατὰ τὰ λαληθέντα παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου
καὶ μακαριωτάτου πατριάρχου Ταρασίου εἰσελθέτωσαν οἱ ὀσιώτατοι ἐπίσκοποι οἱ
ἐν τούτῳ τῷ μέρει ἐγκληθέντες ἐνώπιον τῆς ἀγίας καὶ οἰκουμενικῆς ταύτης συν-
όδου.

Ἡ ἀγία σύνοδος εἶπεν· Εἰσελθέτωσαν.

La.-Co. 49 Καὶ εἰσῆλθον οἱ προειρημένοι ἐπίσκοποι· καὶ εἰσελθόντων αὐτῶν οἱ ἐνδοξότατοι ἄρ-
χοντες εἶπον· Οἱ δεσπότες ἡμῶν οἱ ἀγαθοὶ τιμίαν σάκραν καὶ προσκυνουμένην
ἐκέλευσαν ἀποστεῖλαι πρὸς πᾶσαν τὴν ἱερὰν ὑμῶν σύνοδον. καὶ ἀκούσατε.

Ἡ ἀγία σύνοδος εἶπε· Στερεώσει ὁ θεὸς τὴν βασιλείαν τῶν δεσποτῶν ἡμῶν τῶν
ἀγαθῶν.

Καὶ ἀγαγὼν ἐπὶ χεῖρας ὁ ἐνδοξότατος ἀσηκρήτις Λεόντιος τὴν αὐτὴν εὐσεβῆ σά-
κραν ἀνέγνω·

25

2-3 ἀναζωσώμεθα — ἐν πᾶσιν cf. 1 Petr. 1,13; Eph. 6,14; Is. 11,5 4-5 ὡς ζιζάνια — ἐπισπαρέντα cf. Mt. 13,25
6-7 2 Cor. 1,19 8 ἀψευδής — ἐπαγγεिलाμένος cf. Tit. 1,2 | Mt. 16,18

1-2 τὸν — ἐνστερνισάμενοι cf. Const. ap. prooem. p. 3,14 Funk I

HV T M

1 ἱεροὶ ed.Rom.*, sed cf. p. 42,8 et Act. IV 4 B 2 | αὐτὸν ἄρωγόν V ἄρρωγόν αὐτὸν H 2 μέλλουσαν
om. V | λαβόντες H | ἀναζωσώμεθα T 3 τῆς διανοίας om. HV 4 ἰσόρροπον V | καινοφωνίαν
ed.Rom.*: κenoφωνίαν codd. 5 ἐκτίλλωμεν M 6 ἀντίθετα — ἐκκλησίας T M: ὑπασπισταὶ (sic) καὶ τῆς
ἐκκλησίας H om. V | ὑπέρμαχοι H 7 εἰσιν] ἐστὶν H om. V | μενοῦσιν T | καὶ ἀκράδαντα om. V
7-8 αἰῶνος T edd. αἰώνιον V 8 ἀψευδεῖς V | γὰρ] γάρ ἐστιν V edd. 9 παραγενέσθωσαν V
10 περισυνὸν V T πέρυσι ed.Rom.* 11 ἢ καὶ] εἴτε HV, sed cf. lat. | λαλήτωσαν V λαλεῖτωσαν ed.
Rom.* ex Vc 11-12 φανερά γενήσεται] γίνεται φανερά V 13 θεοφιλέστατος T edd., sed cf. lat. |
Κωνσταντίας V: Κωνσταντ(ι)ας M Κωνσταντ H Κωνσταντίας T ed.Rom. | τῆς Κύπρου] τῆς Κυπρίων
νήσου T edd., sed cf. lat. 14 ταῦτα HV | ὀσιωτάτου M 15 καὶ μακαριωτάτου om. V 16 ἐν τῷ
μέρει τούτῳ V | ταύτης post ἀγίας T edd., om. V 19 εἰσελθόντων αὐτῶν] εἰσελθόντες V | ἐνδοξότατοι
om. V 21 ὑμῶν] ἡμῶν V 22 Στερεώσοι ed.Rom. Στερεώσαι Mansi, sed cf. e.g. p. 48,23-24 24 ἀν-
αγαγὼν ed.Rom.* | ἀσηκρήτις V

Nos ergo, sacrati uiri, adiutorem illum inuocantes et in pectore nostro timorem eius Ha. 35
 habentes futurumque iudicium in mente recipientes, *accingamus lumbos mentis*
 nostrae *in ueritate* et *uigilantes* in omnibus secundum apostolum aequilibraminis
 iudicium iudicemus, ut omnem uocum nouitatem, ambitum atque superfluitatem
 5 tanquam puro tritico superseminata zizania sine omni dilatione radicitus euellamus
 utpote ueritati obuiantia et ecclesiae repugnantia. quae enim in ea tradita sunt non
 sunt *est et non*, sed *est* existunt in ueritate et permanent incorrupta et immutilata in
 sempiterna saecula. sine mendacio quippe est qui repromisit dicens: *portae inferi*
non praeualebunt aduersus eam.
 10 Et si certi facti fuerimus quod placabile sit in conspectu dei: ut conueniant qui in
 praeterito anno restitere ueritati, <et> si quis est in illis sermo uel contradictionis uel
 etiam ratiocinationis, dicant. ita namque omnis examinatio manifesta fiet.

Constantinus sanctissimus episcopus Constantiae Cypri dixit: Si uidetur huic
 sanctae ac uniuersali synodo, secundum quae dicta sunt a sanctissimo et beatissimo
 15 patriarcha Tarasio, ingrediantur sanctissimi episcopi, qui in hac criminati sunt parte, Rom. 378
 in conspectum huius sanctae ac uniuersalis synodi.

Sancta synodus dixit: Ingrediantur.

Et ingressi sunt episcopi qui praedicti sunt. cumque ingressi fuissent, gloriosissimi La.-Co. 50
 principes dixerunt: Domini nostri benigni honorabilem et adorandam sacram ius- PL 129, 210
 20 serunt mittere ad omnem sacratam synodum uestram. et audite.

Sancta synodus dixit: Confirmet deus imperium bonorum dominorum nostro-
 rum.

Et delatam in manibus gloriosissimus a secretis Leontius eandem piam sacram legit.

P VE

1 pectore] peccatore P 4 ut] et *ed. Rom.** 5 tamquam VE 7 inmutata VE 8 mendatio P E 10 fuerimus]
 sumus *ed. Rom.*^{m8} | ut *om. ed. Rom.** | conueniant ~ παραγενέσθωσαν? 11 restiterunt P^{pc} restiteri P^{ac} (i *exp.*, unt
superscr. P^c) | et *addidi coll. gr.* 12 ratiocinationis P ratiocinatio E 14 ac] hac V^{ac} (h *eras.*) et *ed. Rom.** 16 con-
 spectu VE *edd.* (sed cf. *supra* p. 9, 21) | ac] et *ed. Rom.** | uniuersalis F²: uniuersali P VE | synodo VE

Κωνσταντῖνος καὶ Εἰρήνη πιστοὶ βασιλεῖς [Ῥωμαίων]

Σάκρα τοῖς εὐδοκίᾳ καὶ χάριτι θεοῦ καὶ κελεύσει τῆς ἡμετέρας εὐσεβοῦς βασιλείας
συναθροισθεῖσιν ἀγιωτάτοις ἐπισκόποις ἐν τῇ κατὰ Νίκαιαν συνόδῳ

Ἡ ὄντως κατὰ φύσιν τοῦ θεοῦ καὶ πατρός σοφία, ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός
ὁ ἀληθινὸς θεὸς ἡμῶν, διὰ τῆς ἐν σαρκὶ θειοτάτης αὐτοῦ καὶ μεγάλης οἰκονομίας
ἀποστήσας ἡμᾶς τῆς πλάνης τῶν εἰδώλων, τὴν ἡμετέραν περιζωσάμενος ἐκαινούρ-
γησε φύσιν συνεργία τοῦ συμφυοῦς αὐτοῦ πνεύματος· καὶ πρῶτος ἀρχιερεὺς γεγο-
νὼς ταύτης ὑμᾶς ἡξίωσε τῆς προσηγορίας, ὡς ἱερεῖς ἄνδρες.

Ma. 1003 Αὐτὸς οὖν ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς ὁ τὸ πεπλανημένον πρόβατον ἐπὶ τῶν ὤμων βαστά-
σας τὸν ἐκπεσόντα ἄνθρωπον τῇ ἰδίᾳ ποιμνῇ συγκαταμίξας ταῖς ἀγγελικαῖς καὶ 10
λειτουργικαῖς αὐτοῦ δυνάμεσι κατήλλαξεν ἡμᾶς ἐν ἑαυτῷ, τὸ μεσότοιχον τοῦ
φραγμοῦ λύσας, τὴν ἔχθραν ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ, εἰρηναίαν διαγωγὴν ἡμῖν χαρι-
σάμενος. διὸ καὶ εὐαγγελικῶς πᾶσι κηρύττων ἔλεγε· μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι
αὐτοὶ υἱοὶ θεοῦ κληθήσονται.

Ταύτης δὴ τῆς μακαριότητος τῆς χαριζομένης ἡμῖν τὴν εὐγένειαν τῆς υἰοθεσίας 15
ἐντὸς γενέσθαι προαιρουμένη ἢ ἡμετέρα εὐσεβῆς βασιλεῖα πρὸς εἰρήνην καὶ ὁμό-
νοιαν πᾶσαν τὴν Ῥωμαϊκὴν ἡμῶν πολιτείαν διευθύνειν σπεύδομεν, ἐξαιρέτως δὲ τῆς
τῶν ἀγίων τοῦ θεοῦ ἐκκλησιῶν εὐταξίας φροντίζειν βουλόμεθα καὶ τὴν τῶν ἱερέων
ἐνῶσιν διὰ παντός ἐμπορεύεσθαι προαιρούμεθα.

Ἀνατολῆς, ἄρκτου, δύσεως τε καὶ μεσημβρίας <πρόεδροι> [καί] πάρεισι θεοῦ εὐδο- 20
κήσαντος διὰ τῶν αὐτῶν τοποτηρητῶν μετὰ καὶ ἀντιγράφων τῶν ἀποσταλέντων
γραμμάτων συνοδικῶν παρὰ τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου. οὗτος γάρ ἐστιν ἀρχῇ-
θεν νόμος συνοδικὸς τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας τῆς ἀπὸ περάτων εἰς πέρατα δεξαμέ-
νης τὸ εὐαγγέλιον.

4 θεοῦ – σοφία cf. 1 Cor. 1,24 4–5 1 Ioh. 5,20 et Ioh. 17,3 9 Ioh. 10,11 9–10 ὁ τὸ πεπλανημένον –
βαστάσας cf. Lc. 15,4–5; 1 Petr. 2,25 11–12 Eph. 2,14 13–14 Mt. 5,9 23 ἀπὸ περάτων εἰς πέρατα cf. Sap.
8,1

1–48,22 sacra imp. Constantini VI. et Irenae ad synodum; cf. Dölger / Müller, Reg. n. 346 4 Ἡ – Χριστὸς cf.
Conc. Later., ACO ser. II, I p. 50,36–37 5–7 διὰ τῆς – φύσιν cf. Conc. Later., ACO ser. II, I p. 10,11–13
13–19 μακάριοι – προαιρούμεθα cf. Conc. Const. III (sacra Const. IV. ad Leonem II.), ACO ser. II, II 2 p.
894,32–895,3 23–24 τῆς καθολικῆς – εὐαγγέλιον cf. Bas. epist. 251 (ad Euesenos) c. 4,24–25 Courtonne III; cf.
Act. VII (definitio fidei) 377 E 11 – 380 A 1 (COGD I p. 316 l. 201–203)

HV T M

1 Ῥωμαίων interpolatum esse agnuit Kresten coll. nouella imp. Irenae (ed. L. Burgmann, Fontes Minores 4,
1981, p. 16–24) 2 Σάκρα ante Κωνσταντῖνος transp. ed.Rom.* | θεοῦ post εὐδοκίᾳ M 3 ἐπισκόπων H
4 Ἡ | Ὁ V | τοῦ om. H | πατρός] πνεύματος H 6 περιζωσάμενος H (ζ in alia litt.) ed.Rom.*: περισω-
σάμενος T M om. V 7 συνεργία H | αὐτοῦ] fort. αὐτῷ scribendum 8 ὑμᾶς] ἡμᾶς HV | ἡξίωσε +
τυχῆιν T M | ἄνδρες ἱερεῖς V ἱεροὶ ἄνδρες ed.Rom.* ex lat., sed cf. supra p. 40,1 9 Αὐτὸς] Οὗτος M | ὁ
ποιμὴν ὁ καλὸς] ὁ καλὸς ποιμὴν V 10 ἐγκαταμίξας V 11 αὐτοῦ om. V | ἑαυτῷ] αὐτῷ V M
14 αὐτοὶ om. ed.Rom.* 15 δὴ H: δὲ T M οὖν V edd. | μακαριότη(τ)ος V (propter lacunam) | τῆς χαρι-
ζομένης – εὐγένειαν τῆς om. V 16 εὐσεβῆς om. V 17 πολιτείαν + ἡμῶν M 17–19 σπεύδομεν –
προαιρούμεθα] constr. ad sensum (*festinat ... cupiens ... procurans* Anast., qui uerborum constructionem mu-
tauit) 18 ἐκκλησιαστικῶν V 20 πρόεδροι καί] πρόεδροι suppleui coll. lat., καὶ deleui, lac. statuit Morin
in cod. Vallic. R 5, f. 53^r 20–21 εὐδοκήσαντος] εὐδοκία V 21 αὐτῶν] αὐτοῦ V 21–22 τῶν² –
συνοδικῶν] „L. πρὸς τὰ ἀποσταλέντα συνοδικὰ γράμματα” ed.Rom.*⁸, sed cf. p. 276,17 et p. 278,1
22 συνοδικῶν γραμμάτων T edd. | παρὰ τῶν ἀγιωτάτων πατριαρχῶν H | οὗτος] οὔτε H οὕτως T (quod
Anast. legisse uidetur) 23 συνοδικῶς H^{ac} (ὁ superscr. Hⁱ) om. V | εἰς πέρατα] ἕως περάτων V

Constantinus et Hirene fideles imperatores Romanorum

Sacra sanctissimis episcopis qui uoluntate et gratia dei ac iussione pii imperii nostri
conuenerunt in Nicena synodo

Sapientia quae uere dei et patris est per naturam, dominus uidelicet Iesus Christus
5 uerus deus noster, per diuinam suam et magnam carnis dispensationem remouens
nos ab errore idolorum nostram assumpsit et cooperatione connaturalis sui spiritus
renouauit naturam. et primus pontifex factus hac uos appellatione dignos effecit, o
sacraui uiri.

Ipse igitur *pastor bonus*, qui ouem quae errauerat super humeros portauit, hominem Ma. 1004
10 qui ceciderat proprio gregi angelicis uidelicet et administratoriis uirtutibus suis con-
socians reconciliauit nos in semetipso, medioque *maceriae* sublato pariete soluit
inimicitiam *in carne sua*, pacificam nobis conuersationem condonans. propter quod
et euangelice omnibus praedicans edicebat: *beati pacifici, quoniam ipsi filii dei uoca-*
buntur".

15 Ergo intra hanc beatitudinem, quae nobis nobilitatem adoptionis filiorum donauit,
inueniri pium imperium nostrum uolens ad pacem et concordiam omnem Romanam
republicam nostram dirigere festinat, praecipue autem sanctarum dei ecclesiarum
boni ordinis sollicitudinem sumere cupiens atque sacerdotum mercari semper unita-
tem procurans.

20 Orientis, septemtrionis, occidentis et meridiei praesules assunt deo uolente per uica-
rios suos una cum reciprocis rescriptis ad synodicas litteras quae missae sunt a sanc-
tissimo patriarcha. ita enim est antiquitus lex synodica catholicae ecclesiae, quae a
finibus usque ad fines suscepit euangelium.

2 ad hanc sacram dubitanter refert Freeman (p. 385 adn. 4) uerba LC III 13 p. 385,26-28 (= III Cap. p. 332,26-27) =
*Hadr. p. 39,24-25 (Capitulum LIII): Quia mulier in synodo docere non debet, sicut Herena in eorum synodo fecisse
legitur. sed res admodum incerta est.

P VE

1 Hyrene V Irene ed. Rom.* 2 Sacra ante Constantinus transp. ed. Rom.* | qui + in ed. Rom.* | ac] et ed. Rom.*
6 assu(m)it P V 8 sacraui scripsi coll. gr. (cf. supra p. 41,1): sacri codd. 10 deciderat ed. Rom.* 13 et om. VE
edd. | euangelice P V | ipsi E (cf. gr.): om. P V (cf. Vulg.) 17 precipue codd. 18 cupit ed. Rom.* 19 procurat
ed. Rom.* 20 meridiei + et ed. Rom.* 22 ita] ista ed. Rom.* ex F | est om. ed. Rom.*

Τοιγαροῦν εὐδοκίᾳ καὶ ἐπινεύσει αὐτοῦ συνηγάγομεν ὑμᾶς τοὺς ὁσίους αὐτοῦ
 ἱερεῖς τοὺς διατιθεμένους τὴν διαθήκην αὐτοῦ ἐπὶ θυσίαις ἀναιμάκτοις, ἵνα τοῖς
 ὁροις τῶν ὀρθῶς δογματισάντων συνόδων ἡ κρίσις ὑμῶν ἐφάμιλλος γένηται καὶ
 Ha. 37 πᾶσιν ἡ αἴγλη τοῦ πνεύματος καταλάβῃ. οὐδεὶς γὰρ ἄψας λύχνον τίθῃσιν αὐτόν
 ὑπὸ τὸν μόδιον, κατὰ τὴν τοῦ κυρίου φωνήν, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ὅπως λάμψῃ 5
 πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ. οὕτω γὰρ καὶ ταῖς ἄνωθεν παρὰ τῶν πατέρων ἡμῶν εὐσε-
 βῶς παραδοθείσαις ἡμῖν θεσμοθεσίαις ἐξακολουθήσετε, καὶ αἱ ἅγιοι τοῦ θεοῦ ἐκκλη-
 Rom. 379 σίαι ἐν εἰρηναίᾳ τάξει διαμενοῦσι. τοσοῦτον γὰρ ὑπερμαχοῦμεν τῆς ἀληθείας καὶ
 πρὸς τὴν εὐσέβειαν συντεινόμεθα καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς φροντίζομεν καταστάσεως
 τὴν ἀρχῇθεν θεσμοθεσίαν κρατῦναι θέλοντες, ὥστε καὶ στρατιωτικοῖς βουλευμάσι 10
 κατεχόμενοι καὶ πολιτικαῖς μερίμναις ἐνασχολούμενοι, πρῶτον ἔργον ἔχοντες τὴν
 εἰρηνικὴν δίαίταν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας καὶ ἐν δευτέρῳ ταῦτα τιθέμενοι, τὴν
 πανίερὸν ὑμῶν συναθροῖσαι οὐκ ἀπεκάμομεν σύνοδον, διδόντες ἐκάστῳ ἄδειαν, ἵνα
 La.-Co. 52 δίχα πάσης ὑποστολῆς λαλήσῃ τὰ βεβουλευμένα αὐτῷ πρὸς τὸ ἀκριβῆ ἐξέτασιν
 γενέσθαι καὶ πλέον παρρησιασθῇ τὴν ἀλήθειαν, ἵνα καὶ ἐκποδῶν ἐλαθῇ ἡ τῶν 15
 ἐκκλησιῶν διάστασις καὶ ὁ τῆς εἰρήνης πᾶσιν ἡμῖν ἀρμοσθῇ σύνδεσμος.
 Καὶ ἐπειδήπερ Παῦλος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης μέλλων κατὰ βούλησιν θεϊκὴν τοῦ
 ἐντεῦθεν δεσμοῦ λύεσθαι καὶ καταλιμπάνειν ταύτην τὴν παροικίαν καὶ πρὸς τὴν
 κατοικίαν ἐνδημεῖν, μᾶλλον δὲ πρὸς τὸν δεσπότην Χριστόν, τῇ ἐπισκοπῇ ἀπετά-
 ξατο τὸν μοναχικὸν αἵρετισάμενος βίον, ἡμῶν δὲ ἐρωτησάντων αὐτόν· „τίνος ἔνεκεν 20
 τοῦτο πεποιήκας;” ἀπεκρίνατο ἡμῖν ὅτι „εἰ τῷ θανάτῳ καταληφθῶ ἐν τῇ ἐπισκο-
 πῇ ταύτης τῆς θεοφυλάκτου καὶ βασιλίδος πόλεως, τὸ ἀνάθεμα ἔξω ἀπὸ πάσης τῆς
 καθολικῆς ἐκκλησίας, ὃ ἀπάγει εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον, τὸ ἡτοιμασμένον τῷ
 διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ, διότι σύνοδόν τινα λέγουσι γενέσθαι ἐνταῦθα 25
 Ma. 1006 καταστρέψασαν τὰς εἰκονικὰς ἀναζωγραφήσεις, ἃς ἡ καθολικὴ ἐκκλησία κρατεῖ καὶ
 ἀσπάζεται καὶ πρὸς ὑπόμνησιν τῶν πρωτοτύπων ἀποδέχεται· τοῦτό μου τὴν ψυ-
 χὴν ταραττει, τοῦτό με εἰς ὑπόμνησιν φέρει, πῶς ἐκφεύξομαι τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ,
 διότι τοιούτοις ἀνδράσι συνανεστράφην καὶ συνηριθμήθην.” ταῦτα δὲ καὶ τισι τῶν
 ἐνδοξοτάτων ἡμῶν ἀρχόντων λελάληκε· καὶ οὕτως τὸν βίον κατέλιπε.

1-2 Ps. 49,5 4-6 Mt. 5,15 23 Mt. 8,12; 22,13; 25,30 23-24 Mt. 25,41

1-2 συνηγάγομεν - ἀναιμάκτοις cf. Conc. Later., ACO ser. II, I p. 8,16-17 3 τῶν ὀρθῶς - γένηται cf.
 Conc. Const. III (edictum Const. IV.), ACO ser. II, II 2 p. 836,8-9 8-16 τοσοῦτον - σύνδεσμος cf. Conc.
 Const. III (sacra Const. IV. ad syn. Romae), ACO ser. II, II 2 p. 860,13-17

17-29 cf. Theoph. p. 457,13-458,2 (inde uita Irenae c. 5 Halkin)

HV T M

1 ὁσιωτάτους ed.Rom.* ex Vc 3 δογματισαῶν ed.Rom.*, sed cf. e.g. Can. 7,427 C 5 (COGD I p. 327
 l. 146) | ὑμῶν] ἡμῖν V 4 πᾶσα M | καταλάβῃ H 5 ὅπως λάμψῃ] ὡς λάμψαι HV 6 οὕτως γὰρ
 H οὕτως οὖν V 6-7 εὐσεβῶς post ἡμῖν M 7 νομοθεσίαις V 8 ἐν om. H T 10 νομοθεσίαν V M
 11 ἔχοντες ἔργον M 12 τιθέμενοι + οἱ V 14 βουλευμάτα αὐτοῦ V 15 ἐκποδῶν] ἐκ πολλῶν M
 ἐκποδῶν ed.Reg. 18 πρὸς τὴν + ἐκεῖ HV edd. πρὸς τὴν + ἄνω M, sed cf. lat. 19 δεσπότην om. V |
 τὴν ἐπισκοπὴν H 20 μοναδικὸν V 21 καταβληθῶ V καταλειφθῶ T 21-22 ἐν τῇ ἐπισκοπῇ] τῆς
 ἐπισκοπῆς T 22 θεοφυλάκτου καὶ βασιλίδος om. V 23 εἰς τὸ ἐξώτερον σκότος V | τὸ ἡτοιμασμένον
 om. V 24 τοῖς - αὐτοῦ] ταῖς ἀγγελικαῖς αὐτοῦ δυνάμεσι V | λέγει V | ἐνταῦθα γενέσθαι V 25 εἰκό-
 νας V 27 φέρει] ἄγει V 28 συνηριθμήθην καὶ συνανεστράφην M | δὲ om. V edd. 28-29 τῶν
 ἐνδοξοτάτων om. V 29 ἀρχόντων ἡμῶν V | ἐλάλησε T edd. | καταέλιπε M

Igitur beneplacito et nutu eius congregauimus uos *sanctos* sacerdotes ipsius, *qui* disposuistis *testamentum eius super* incruenta *sacrificia*, ut diffinitionibus synodorum quae recte dogmatizauerunt iudicium uestrum simile fiat et cunctis splendor spiritus illucescat. *nemo* enim accendens *lucernam ponit eam sub modio* secundum Ha. 38
 5 domini uocem, *sed super candelabrum*, ut luceat *omnibus qui in domo sunt*. sic enim et legislationes, quae olim a patribus nostris pie traditae sunt nobis, sequemini, et sanctae dei ecclesiae in pacifico ordine permanebunt. adeo quippe confligimus pro Rom. 379
 ueritate et ad pietatem contendimus et ecclesiastico ordini consulimus antiquam legislationem confirmare uolentes, ut et militaribus consiliis detenti et reipublicae
 10 curis uacantes primum opus habeamus paciferam obseruantiam ecclesiae catholicae et in secundo haec ponentes ad sacratissimam uestram non fatigemur synodum congregandam, dantes unicuique licentiam, ut sine omni subtractione loquatur quae sibi uisa fuerint, ut districta examinatio fiat et magis fiducialiter ueritas agatur, La.-Co. 51
 quatinus et ecclesiarum dissensio funditus abigatur et pacis compago nobis omnibus PL 129, 211
 15 coaptetur.

Et quoniam Paulus sanctissimus patriarcha, cum secundum diuinam uoluntatem a praesentibus uinculis absoluendus et hanc peregrinationem dimissurus atque ad habitationem, immo uero ad ipsum dominum Christum profecturus esset, episcopatum refutauit uitam eligens monachorum, nobis autem interrogantibus eum, quam ob
 20 rem hoc fecerit, respondit quia „si morte praeoccupatus fuero in episcopatu huius deo conseruandae regiae urbis, anathema habebō a tota catholica ecclesia, quod ducit in tenebras exteriores, quae praeparatae sunt diabolo et angelis eius, eo quod synodum quandam dicant hic effectam quae subuertat imaginales picturas, quas catholica ecclesia tenet, amplectitur et ad commemorationem principalium suscipit. hoc ani-
 25 mam meam conturbat, hoc me in commonitionem adducit, quomodo effugiam iudicium dei, pro eo quod cum huiusmodi uiris conuersatus fuerim et computatus.” Ma. 1005
 haec uero etiam quibusdam gloriosissimorum principum nostrorum locutus est, et sic uitam excessit.

P VE

2 disposuistis] *Anast.* διαθεμένους legisse uidetur 4 inlucescat VE | ponit P: ponitque V ponit quod E (*corr.* F²)
 5 domo] mundo P | sic] si VE 6 sequimini VE 7–8 confligimus ... contendimus ... consulimus *ed. Rom.* (*cf. gr.*):
 confligemus ... contendemus ... consulemus *codd.* 10 uacantes ~ ἐνασχολούμενοι, *cf. Theoph. p. 255, 26 et Chron. trip. p. 156, 31* 10–11 habeamus ... et ... ponentes ... non fatigemur] *Anast. constructionem uerborum mutauit*
 11 haec] hoc *ed. Rom.**, *sed cf. gr.* 12 subtractione *ed. Rom.* (*corr. ed. Reg.*) 13 distincta *ed. Rom.**, *sed cf. Act. VI 351 C 3* | agatur F²: agat P VE 17 presentibus P 20 huius *om. ed. Rom.** 23–24 ecclesia catholica *ed. Rom.**
 28 uita *ed. Rom.** ex F, *sed cf. MLW s.u. excedo II A*

Ταύτην οὖν τὴν ἀπόφασιν ἐννοήσασα ἡ ἡμετέρα εὐσεβὴς βασιλεία φοβερὰν οὔσαν, καίτοι γε καὶ πρὸ τούτου ἐκ πολλῶν ἀκηκοότες τὴν τοιαύτην ἀμφισβήτησιν, βουλὴν εἰς ἑαυτοὺς ἐβουλευόμεθα, τί ἄρα ὀφείλει γενέσθαι. καὶ ἀπεδώκαμεν τὴν βουλὴν ἡμῶν, ὅτι προχειριζομένου πατριάρχου τέλος τῶν λαληθέντων γίνεται. προσκαλεσάμενοι οὖν ἄνδρας τοὺς τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων πεπειραμένους, 5 Χριστὸν δὲ τὸν θεὸν ἡμῶν ἐπικαλεσάμενοι καὶ βουλὴν μετ' αὐτῶν ποιησάμενοι, τίς ἄρα ἅγιός ἐστι τοῦ προχειρισθῆναι εἰς τὴν τῆς ἱερωσύνης καθέδραν ταύτης τῆς θεοφυλάκτου καὶ βασιλίδος ἡμῶν πόλεως, ὁμογνώμονες καὶ ὁμόψυχοι πάντες γεγονότες εἰς Ταράσιον τὸν νυνὶ προκαθεζόμενον ἐν τῷ ἀρχιερατικῷ ἀξιώματι ἀπεδίδοτο ἡ ψῆφος. 10

Τοῦτον οὖν προσκαλεσάμενοι τὰ λαληθέντα καὶ ψηφισθέντα ἐπ' αὐτῷ προσείπομεν· ὁ δὲ οὐδαμῶς ἐπινεῦσαι ἡβουλήθη οὐδὲ συγκατάθεσιν τοῖς ψηφισθεῖσιν ἡξίου γενέσθαι. ἡμῶν δὲ κελευσάντων αὐτόν, „ἐνεκεν τίνος οὐκ ἀνέχῃ ὑπακοῦσαι;” τὰ πρῶτα μὲν ἀπεκρίνατο προφασίζόμενος ὑπὲρ αὐτόν εἶναι τὸν ζυγὸν τῆς ἀρχιερωσύνης· ἡμεῖς δὲ ἐννοησάμενοι, ὅτι πρόφασιν τινα πεποίηται μὴ προαιρούμενος ὑπ- 15 ακοῦσαι, οὐκ ἀπέστημεν ἐκ τοῦ ἀνδρός, ἀλλ' ἐπεμείναμεν πείσαι τοῦ δέξασθαι αὐτόν τὴν τῆς ἀρχιερωσύνης ἁξίαν. αὐτὸς οὖν ἰδὼν τὴν ἔνστασιν ἡμῶν, τὴν αἰτίαν τῆς παραιτήσεως διήγγελλεν ὅτι „ὁρῶ καὶ βλέπω τὴν ἐπὶ τὴν πέτρην Χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν τεθεμελιωμένην ἐκκλησίαν αὐτοῦ διεσχισμένην νῦν καὶ διερρηγμένην, καὶ ἡμᾶς ἄλλοτε ἄλλως λαλοῦντας καὶ τοὺς τῆς ἀνατολῆς ὁμοπίστους ἡμῶν χριστι- 20 ανοὺς ἐτέρως, καὶ συμφωνοῦντας αὐτοῖς τοὺς τῆς δύσεως, καὶ ἡλλοτριωμένους ἡμᾶς ἐκείνων ἀπάντων καὶ καθ' ἐκάστην ὑπὸ πάντων ἀναθεματιζομένους”, καὶ ὅτι „σύν-οδον οἰκουμενικὴν αἰτοῦμαι γενέσθαι τοποτηρητῶν εὐρισκομένων ἐκ τε τοῦ πάπα Ῥώμης καὶ τῶν τῆς ἀνατολῆς ἀρχιερέων.” 25

Ταῦτα ἐνωτισαμένων ἡμῶν, κατὰ πρόσωπον τῶν τότε παρόντων ἐνταῦθα ἱερέων 30 καὶ τῶν ἐνδοξοτάτων ἡμῶν ἀρχόντων καὶ παντὸς τοῦ φιλοχρίστου ἡμῶν λαοῦ τὸν ἄνδρα ἐξηγάγομεν· καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ αὐτῶν εἴ τι ἡμῖν ἀπελογήσατο καὶ αὐτοῖς ἀπεφῆναι. αὐτοὶ δὲ πάντες ἀκηκοότες ἀσμένως ἐδέξαντο, αἰτησάμενοι τὴν ἡμετέραν εἰρηνοποιὸν καὶ εὐσεβῆ βασιλείαν τοῦ γενέσθαι οἰκουμενικὴν σύνοδον.

Ταύτη οὖν τῇ αἰτήσῃ ἐπινεῦσαι ἐκελεύσαμεν, τάληθές δὲ εἰπεῖν τοῦ θεοῦ εὐδοκή- 30 σαντος καὶ ἡμᾶς ὁδηγήσαντος συναθροῖσαι ὑμᾶς. καὶ ἐπειδήπερ ἀπὸ πάσης τῆς

18–19 τὴν ἐπὶ – ἐκκλησίαν cf. Mt. 7,24–25; Lc. 6,48; 1 Cor. 10,4

18–24 ὁρῶ – ἀρχιερέων cf. Taras. apol. p. 10,1–6 et 13–15

HV T M 31–48,4 καὶ ἐπειδήπερ – προθυμήθητε Am f. 150^r

1 οὖν om. V | νοήσασα H | εὐσεβὴς om. V 3 ἐβουλευσάμεθα V M 4 γίνηται M 6 τὸν + ἀληθι-
νὸν M | καὶ om. T | μετ' αὐτῶν om. T | ποιησάμενοι] ἐποισάμεθα T 7 τοῦ om. V 8 πόλεως ἡμῶν
T edd. | πόλεως + καὶ M | ὁμογνώμονες – γεγονότες] ὁμογνωμόνων δὲ καὶ ὁμοψύχων πάντων γεγονότων
T edd. 9 νῦν V M | ἐν] ἐπὶ T M edd. | ἀπεδέδοτο V 13 κελευσάντων ~ *percontati fuissimus*? | αὐτόν]
αὐτῷ V 15 νοησάμενοι. ed.Rom.* 17 ἁξίαν + καὶ HV | οὖν om. HV | ἰδὼν M (cf. lat.): εἰδὼς T
συνειδὼς HV edd. | ἐνστασιν] ἐπίτασιν T 21 δύσεως – ἡμᾶς] δύσεως ἄλλοτριούμεθα δὲ ἡμεῖς T | ἡλλο-
τριωμένους H 22 ὑπὸ πάντων] fort. ὑπ' αὐτῶν scribendum, cf. p. 10,5 | ἀναθεματιζομένους] ἀναθε-
ματιζόμεθα T 23 αἰτοῦμεν H, cf. p. 10,13 25 ἐνωτισάμενοι ἡμεῖς T edd. | τότε V M (cf. lat.): τε H T |
ἐνταῦθα om. M 27 εἴ τι ~ *quicquid*, cf. e.g. Theoph. p. 459,4 et Chron.trip. p. 304,35 | ἀπελογίσαστο HV
28–29 ἡμετέραν] ὑμετέραν H 30 τῇ + ἐπινεῦσαι καὶ V | ἐπινεῦσαι ἐκελεύσαμεν] ἐπενεύσαμεν ed.Rom.*
ex Vc^{ms} (manu Petri Morin, qui tamen coniecturam ipse deleuit), cf. lat. *annuimus* | τάληθές] τὸ ἀληθές H
τάλληθές (sic) V

Hanc ergo terribilem sententiam considerante pio imperio nostro, quanquam et ante hoc ex multis audierimus huiusmodi iurgium, consilium nobiscum consiliati sumus, quidnam deberet fieri. et deliberauimus in consilio nostro quod, cum ordinatus fieret patriarcha, quae dicta fuerant mox perciperent finem. accersientes ergo
 5 uiros ecclesiasticorum negotiorum expertos et Christum deum nostrum inuocantes et consilium cum eis facientes, quisnam dignus esset prouehi ad sacerdotii cathedram huius deo conseruandae regiae ciuitatis, et unius consilii et animi omnibus factis in Tarasium, qui nunc in pontificali praesidet dignitate, dabatur decretum.

Hunc itaque aduocantes ea quae dicta sunt et decreta super eo pronuntiauius. qui
 10 nequaquam annuere uoluit neque consensum his quae decreta fuerant effici postulabat. cumque nos eum, quam ob rem oboedire minime pateretur, percontati fuissemus, primo quidem respondit excusans se et super se esse iugum summi sacerdotii dicens. nos autem intelligentes quod excusationem quandem faceret proponens non
 Rom. 380 oboediendum, nequaquam discessimus ab eo, sed permansimus persuadere illi conantes, quo susciperet summi sacerdotii dignitatem. ipse itaque uidens instantiam
 15 nostram recusationis annuntiabat quoniam „uideo”, inquit, „et conspicio ecclesiam, quae super petram Christum scilicet deum nostrum fundata est, scissam nunc et diruptam, et nos alias atque aliter loquentes et eos qui ex oriente unius nobiscum fidei sunt christianos uidelicet aliter, et concordantes his eos qui ex occi-
 20 dente consistunt, nosque alienatos ab uniueris illis et per singulos dies <ab> omnibus anathematizatos [agnosco]”, et quia „synodum uniuersalem posco fieri, dum uicarii tam a papa Romano quam ab orientis principibus sacerdotum inueniuntur.”
 Ha. 39 Haec nos innotescentes, in praesentia sacerdotum et gloriosissimorum principum
 PL 129,212 nostrorum et totius Christo amabilis populi nostri, qui tunc hic aderant, uirum
 La.-Co. 54 25 eduximus. et in praesentia eorum quicquid nobis responderat et ipsis effatus est. at uero uniueri illi haec audientes libenter acceperunt, postulantes pacificum et pium imperium nostrum, ut fieret uniuersalis synodus.
 Ergo huic petitioni annuimus, deo uos, ut ueritatem dicamus, congregare uolente et nos ad id dirigente. igitur quoniam a toto terrarum orbe collegit uos deus consilium

28–49,1 deo – uolens ~ LC III 14 p. 391,18–21 (= III Cap. p. 332,28–30; cf. p. 392,13–14) = *Hadr. p. 16,30–33 (In actione prima. Capitulo VII): Contra eos, qui dicunt: „Dei cooperantes (Deo cooperante Hadr.) nos direximus congregare vos”, sive „Congregauit uos Deus consilium (concilium Hadr.) proprium statuere uolens.”

P VE 28–49,1 ~ LC, *Hadr.

1 considerande P^{ac} (d in t mut. P^c) | quamquam VE 2 audierimus ed. Rom.* 4 fieret] foret F² edd., sed cf. Stotz IV, IX § 77.2 | accersentes ed. Rom.* 5 expertos F²: expertes P VE | dominum P 7 et animi] animi om. ed. Rom. animique ed. Reg.* 11 eum] cum P^{ac} (c in e mut. P^c) | obedire VE | percontati P^{ac} (c superscr. P²) 12 esse om. ed. Rom.* | summi om. ed. Rom.* 14 oboediendum VE | suadere V 15 quo P: quod VE edd., sed cf. 95,25 16 renunciationis ed. Rom.*, sed cf. e.g. p. 79,15 | quoniam ~ ὅτι | inquit P 18 dirruptam VE | alias scripsi coll. p. 11,3 (cf. gr.): aliud codd. | aliter] aliud ed. Rom.* ex F 20 illis uniueris ed. Rom.* | ab² add. ed. Rom. 21 anatemizatos P | agnosco deleui coll. gr. 25 affatus VE edd.

οἰκουμένης ὁ θεὸς συνήγαγεν ὑμᾶς βουλὴν τὴν οἰκείαν στήσαι θέλων, ἥδη προκει-
 μένων τῶν ἁγίων εὐαγγελίων καὶ νοητῶς βοώντων· δικαίως κρίνατε, στήτε ἐδραῖοι
 τῆς εὐσεβείας ὑπέρμαχοι καὶ πᾶσαν καινοφωνίαν καὶ νεοφανῆ εἰσήγησιν ἐκτεμεῖν
 προθυμήθητε, καθὼς καὶ Πέτρος ὁ πρῶταρχος τῆς ἀποστολικῆς ὁμηγύρεως τὴν
 ἀνδραποδώδη ἀπόνειαν πατάξας τὸ τῆς Ἰουδαϊκῆς ἀκροάσεως αἰσθητήριον τῇ μα-
 χαίρᾳ ἀφείλετο· ἀνατείνετε τὴν ἀξίνην τοῦ πνεύματος καὶ πᾶν δένδρον βλαστάνον
 καρπὸν ἐρεσχελίας καὶ διχονοίας καὶ ἐπεισάκτου καινοτομίας ἢ ταῖς διδασκαλικαῖς
 ὑμῶν φωναῖς μεταφυτεύσατε ἢ κανονικαῖς ἐπιτιμήσεσι συγκόψατε καὶ εἰς τὸ πῦρ
 τῆς μελλούσης γεέννης παραπέμψατε, ἵνα ὁλόκληρον τῆς ἐκκλησίας τὸ σῶμα ἄρμο-
 λογούμενον καὶ συμβιβαζόμενον καὶ τῇ πατρικῇ παραδόσει κραταιούμενον ἢ εἰρήνῃ
 τοῦ πνεύματος διαφυλάξῃ καὶ τῆς ὅλης Ῥωμαϊκῆς πολιτείας ἡμῶν ἢ κατάστασις
 συγγαληνιᾷ τῇ γαλήνῃ τῆς πίστεως.
 Γράμματα δὲ ἐδεξάμεθα ἀποσταλέντα παρὰ Ἀδριανοῦ τοῦ ἀγιωτάτου πάπα τῆς
 πρεσβυτέρας Ῥώμης διὰ τῶν αὐτοῦ τοποτηρητῶν Πέτρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρω-
 τοπρεσβυτέρου καὶ Πέτρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου τῶν
 καὶ συνεδρευόντων ὑμῖν καὶ κελεύομεν κατὰ τὸν συνοδικὸν θεσμὸν εἰς ἐπήκοον πάν-
 των ἀναγνωσθῆναι, καὶ μετὰ τῆς δεούσης σιγῆς τούτων ἀκούοντες μετὰ καὶ τῶν
 ἀποσταλέντων κεραιῶν ἐν δυσὶ τετραδίοις παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ ἱερέων τῆς
 ἀνατολικῆς διοικήσεως διὰ Ἰωάννου τοῦ εὐλαβεστάτου μοναχοῦ καὶ συγκέλλου
 γενομένου τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου Ἀντιοχείας καὶ Θωμᾶ πρεσβυτέρου καὶ ἡγου-
 μένου, ἥδη καὶ αὐτῶν συμπαρόντων ὑμῖν, δι' αὐτῶν γνῶσεσθε ὅποῖόν ἐστι τῆς
 καθολικῆς ἐκκλησίας τὸ φρόνημα.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Φυλάξει ὁ θεὸς τὴν βασιλείαν αὐτῶν· μακρυνεῖ ὁ θεὸς
 τοὺς χρόνους αὐτῶν· ἐπὶ πλεόν ὁ θεὸς χαροποιήσῃ αὐτούς.

Καὶ παρήχθη Βασίλειος ὁ ὀσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας καὶ Θεόδωρος ὁ Μύρων
 καὶ Θεοδόσιος ὁ τοῦ Ἀμορίου.

2 δικαίως κρίνατε cf. Ioh. 7,24 | στήτε ἐδραῖοι cf. 1 Cor. 7,37 5-6 πατάξας - ἀφείλετο cf. Mt. 26,51; Lc. 22,50; Ioh. 18,10 6-7 ἀνατείνετε - καρπὸν cf. Mt. 3,10; Lc. 3,9 8 Mt. 3,10; Lc. 3,9 9-10 Eph. 4,16

2-12 στήτε - πίστεως cf. Conc. Const. III (sacra Const. IV. ad Leonem II.), ACO ser. II, II 2 p. 897,9-20

HV T M 23-50,24 Ἡ ἁγία - παρασχεθῆναι Am^a f. 150^r-151^r

1 ὑμᾶς] ἡμᾶς H | ἥδη] ἰδοὺ ed.Rom.^{ms} ex Vc^{ms} (Morin) non male (cf. ἰδοὺ ~ ecce p. 108,10 etc.), sed ἥδη ~ ecce inuenitur etiam l. 21 1-2 προκειμένων + αὐτῶν V 2 ἐδραῖοι] παγίως V 3 εὐσεβείας] ἐκκλησίας H | καινοφωνίαν ed.Rom. (cf. lat.): κενοφωνίαν codd. | καὶ νεοφανῆ εἰσήγησιν om. V 4 καθὼς καὶ HV: καθὰ καὶ M καὶ καθὰ T edd. | τῆς ὁμηγύρεως τῆς ἀποστολικῆς V | πανηγύρεως H 5 ἀνδραπώδη T 6 ἀφείλατο HV | ἀνατείναντες M | βλαστάνον HV M (cf. lat.): ποιοῦν T (ex N.T. ut uidetur) edd. 8 μεταφεύσατε φωναῖς V | τὸ om. T 11 τοῦ πνεύματος post διαφυλάξῃ H | διαφυλάξῃ H διαφυλάξοι T (φυλά sine abbr. V) | καὶ + ἡ V edd. | ἡμῶν πολιτείας V edd. | ἡ om. HV edd. 13 ἀποσταλέντα om. HV 14 τιμιωτάτου V 15 πρωτοπρεσβυτέρου H 15-16 τῶν καὶ] καὶ τῶν V 16 ὑμῖν] ἡμῖν V (prob.) 17 καὶ² om. V 18 ἀποσταλειῶν M edd. | κεραιῶν H | ἱερέων + καὶ M 19 εὐλαβεστάτου] τιμιωτάτου V | μοναχοῦ post Ἰωάννου H 21 ὑμῖν] ἡμῖν V | δι' αὐτῶν T: καὶ δι' αὐτῶν HV M, sed cf. lat. | ὅποῖον + ὑμῖν H 23 Τούτων ἀναγνωσθέντων ante Ἡ ἁγία add. T edd., sed cf. lat. | Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε om. H | μακρύνει H M μακρύνει Am^b 24 πλεῖστον V edd. | χαροποιήσοι Am^a 25 Καὶ] Τούτων οὕτως πραχθέντων T edd., sed cf. lat. 26 τοῦ om. M | Ἀμορίου Am^a ed.Rom.*

suum statuere uolens, ecce propositis sanctis euangeliiis et intelligibiliter clamantibus: iuste iudicate, state stabiles pietatis propugnatores et omnem nouitatem uocum et nouiter apparentem seductionem recidere procurete, quemadmodum et Petrus primus princeps collegii apostolici, qui seruilis deceptionis amentia percussa Iudaicae
 5 auditionis sensum gladio abstulit; extendite *securim* spiritus et *omnem arborem* germinantem *fructum* contentionis et dissensionis ac introductae nouitatis aut magisterialibus uocibus transplantate aut canonicis increpationibus concidite et *in ignem* futurae gehennae transmittite, ut integrum ecclesiae corpus compactum et conueniens atque paterna traditione corroboratum pax spiritus custodiat et totius Romanae
 10 reipublicae nostrae constitutio simul tranquilla cum fidei tranquillitate consistat.

Litteras autem suscepimus missas ab Hadriano sanctissimo papa senioris Romae per uicarios ipsius, Petrum scilicet primum presbyterum et Petrum deo amabilem presbyterum et egumenum, qui et uobiscum sedere uidentur, et iubemus secundum
 15 ius synodicum in audientiam omnium recitari, et cum debito silentio his auditis una cum apicibus in duobus quaternionibus <a> summis sacerdotibus et sacerdotibus orientalis dioeceseos destinatis per Iohannem reuerentissimum monachum et dudum syncellum patriarchalis Antiochiae sedis seu Thomam presbyterum et egumenum, qui et ipsi ecce uobiscum assunt, per ipsas cognoscetis, qualis sit ecclesiae catholicae
 Rom. 381
 sensus.

20 Sancta synodus dixit: Conseruet deus imperium ipsorum. longos faciat deus annos eorum. per amplius gaudere concedat illos.

Et adductus est Basilius Ancyrae et Theodorus Myrorum et Theodosius Amorii.

P VE

2 piaetatis P 3 apparente VE | seductionem ~ εἰσῆγησιν? seditionem *ed. Rom.**, *leg.* introductionem? *cf. gr. et Act. V 182 B 10–11 et Act. VI 295 E 4* 4 princeps *ed. Rom.* (*cf. Act. IV 62 E 2*): principum *codd.* 15 a *add. ed. Rom.*, *cf. gr.* 16 dioeceseos VE 18 ipsas (*sc. litteras*) ipsos F *ed. Rom.** (ipsas *La.-Co.^{ms} ex P*) 22 Ancyrae *ed. Rom.**: Ancirae *codd.* | Ammorii *ed. Rom.**

Καὶ σταθέντων αὐτῶν ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἁγίας συνόδου Βασίλειος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας εἶπεν· Ὅσον ἦν εἰς δύναμίν μου, δεσπόται, ἐξήτασα τὴν ὑπόθεσιν, καὶ πᾶσαν πληροφορίαν δεξάμενος προσῆλθον τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ ἐγὼ ὁ ἔσχατος ὑμῶν δοῦλος.

Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Δόξα τῷ θεῷ τῷ θέλοντι πάντας σώ- 5
ζεσθαι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν.

Βασίλειος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας ἀπὸ λιβέλλου ἀνέγνω οὕτως·

Θεσμοθεσία ἐστὶν ἐκκλησιαστικὴ κανονικῶς παραδεδομένη ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς ἔκ-
τε τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ τῶν αὐτῶν διαδόχων ἁγίων πατέρων ἡμῶν καὶ δι- 10
La.-Co. 56 δασκάλων, ἀλλὰ γε καὶ τῶν ἁγίων καὶ οἰκουμενικῶν ἐξ συνόδων καὶ τῶν τοπικῶν 10
ὀρθοδόξως ἁθροισθεισῶν συνόδων, ὥστε τοὺς ἀπὸ αἰρέσεως οἰασθησάμενοι ἐπι-
στρέφοντας πρὸς τὴν ὀρθόδοξον ὁμολογίαν καὶ παράδοσιν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας
ἐγγράφως τὴν οἰκείαν ἐξαρνεῖσθαι αἵρεσιν καὶ τὴν ὀρθόδοξον ὁμολογεῖν πίστιν.
ὅθεν καὶ ἐγὼ Βασίλειος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀγκύρας προαιρούμενος ἐνωθῆναι τῇ
καθολικῇ ἐκκλησίᾳ Ἀδριανῷ τε τῷ ἀγιωτάτῳ πάπᾳ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης καὶ 15
Ταρασίῳ τῷ μακαριωτάτῳ πατριάρχῃ τοῖς τε ἀγιωτάτοις ἀποστολικοῖς θρόνοις,
λέγω δὴ Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ τῆς ἁγίας πόλεως, ἀλλὰ μὴν καὶ πᾶσι τοῖς
ὀρθοδόξοις ἀρχιερεῦσιν τε καὶ ἱερεῦσιν ταύτην τὴν παροῦσαν ἐγγραφὸν μου ὁμολο-
Ha. 41 γίαν ποιοῦμαι προσάγων ὑμῖν τοῖς ἐξ ἀποστολικῆς αὐθεντίας λαβοῦσι τὴν ἐξου-
Ma. 1010 σίαν, ἐν ταυτῷ καὶ συγγνώμην ἐξαιτούμενος παρὰ τῆς θεοσυλλέκτου ὑμῶν μακα- 20
ριότητος ὑπὲρ ταύτης μου τῆς βραδυτῆτος. δέον γὰρ ἦν μὴ ὑστερηκέναι με πρὸς
τὴν τῆς ὀρθοδοξίας ὁμολογίαν, ἀλλὰ τῆς ἄκρας μου ἀμαθίας καὶ νωθρᾶς καὶ ἡμελη-
μένης διανοίας ἐστὶ τοῦτο· ὅθεν καὶ μᾶλλον αἰτῶ τὴν μακαριότητα ὑμῶν ἐξαιτεῖσθαι
καὶ παρὰ θεοῦ συγχώρησίν μοι παρασχεθῆναι.

Πιστεύω τοίνυν καὶ ὁμολογῶ εἰς ἓνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα καὶ εἰς ἓνα κύριον 25
Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ καὶ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα τὸ κύριον
καὶ ζωοποιόν, τριάδα ὁμοούσιον καὶ ὁμόθρονον, ἐν μιᾷ θεότητι καὶ δυνάμει καὶ ἐξ-
ουσίᾳ προσκυνουμένην καὶ δοξαζομένην, ὁμολογῶν καὶ πάντα τὰ τῆς οἰκονομίας
τοῦ ἐνὸς τῆς ἁγίας τριάδος, κυρίου δὲ καὶ θεοῦ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καθὼς αἰ-
ἅγιοι καὶ οἰκουμενικαὶ ἐξ σύνοδοι παραδεδώκασι, καὶ πᾶσαν αἰρετικὴν ἄθυροστο- 30
μίαν ἀποβαλλόμενος ἀναθεματίζω, καθὼς αὐταὶ ἀνεθεμάτισαν, ἐξαιτούμενος καὶ τὰς

5-6 1 Tim. 2,4

HV T M 8-13 Θεσμοθεσία – πίστιν Am^b f. 149^v

1 σάντων T edd. | ἁγίας om. V | Βασίλειος + ὁ H | ἐπίσκοπος om. V M 2 ἐξήτησα H Am^a
3 ὑμῶν] ἡμῶν V 5 εἶπε + ὡς V | πάντας + ἀνθρώπους T (ex N.T.) edd. 5-6 σώ[ζεσθαι] σωθῆναι T
(ex N.T.) edd. 7 ἐπίσκοπος om. M 8 θεσμοθεσία T | ἐξαρχῆς H 10 ἐξί M | τοπικῶς HV
11 ἁθροισθεισῶν ὀρθοδόξων HV 12 καὶ παράδοσιν om. V 13 καὶ + πρὸς V 14 Βασίλειος + ὁ H |
πόλεως M Am^a: om. HV T, sed cf. lat. | Ἀγκύρας + τῆς πόλεως T edd. 15 τε om. V 16 ἀγιωτάτω
HV | ἁγίοις M 17 δὴ om. H δὲ ed. Rom.* 18 τε om. V 19 προσάγων] καὶ προσάγω T edd. |
ὑμῖν] ἡμῖν V 20 ταυτῷ] ταύτῃ T | καὶ] δὲ καὶ T edd., sed cf. lat. | αἰτούμενος Am^a ἐξαιτούμαι T edd.,
sed cf. lat. 21 ἡν] εἰ H 22 νωθρείας T edd., sed cf. lat. 23 καὶ om. H | ἐξαιτῆσαι V edd. 25 εἰς²
om. HV 26 ἅγιον] ἄψιδιον V 28 προσκυνουμένην + τὴ T edd. | ὁμολογῶ ed. Rom.* | καὶ² om. H
29 δὲ] τὴ H | καὶ om. V 29-31 καθὼς – ἀναθεματίζω om. V^{ac}, add. V^{2ms} (om. ἀποβαλλόμενος)
31 καθὼς + καὶ V | αὐταὶ HV edd.

Et stantibus eis in medio sanctae synodi Basilius episcopus Ancyrae dixit: Quantum erat ad potentiam meam, domini, quaesiui causam, et omni satisfactione accepta accessi ad catholicam ecclesiam ego nouissimus seruus uester.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Gloria deo, qui uult *omnes saluari et ad*
5 *agnitionem ueritatis* uenire.

Basilius episcopus Ancyrae ex libello legit ita:

Legislatio est ecclesiastica canonice tradita desursum et ab initio tam a sanctis apostolis quam a successoribus eorum, sanctis uidelicet patribus nostris atque magistris, sed et sanctis ac uniuersalibus sex synodibus seu localibus conciliis quae horthodoxe
10 collecta sunt, ut ab heresi quacumque ad horthodoxam confessionem et traditionem catholicae ecclesiae conuersi in scriptis suam abnegent heresim et fidem confiteantur horthodoxam. unde et ego Basilius episcopus ciuitatis Ancyrae proponens uniri catholicae ecclesiae Hadrianoque sanctissimo papae et Tarasio beatissimo patriarchae et sanctissimis [et] apostolicis thronis, Alexandriae scilicet, Antiochiae et sanctae
15 ciuitatis, necnon et omnibus horthodoxis pontificibus et sacerdotibus praesentem hanc professionem meam in scriptis facio et offero uobis, qui ex apostolica auctoritate potestatem sumpsistis, in hoc ipso etiam ueniam expetens a diuinitus collecta beatitudine uestra pro hac tarditate mea. oportebat enim, ut non horthodoxa confessione fraudarer, sed summae indisciplineationis meae et segnis ac neglegentis mentis
20 est hoc. unde magis postulo a beatitudine uestra, ut expetatis et a deo indulgentiam mihi concedi.

Credo igitur et confiteor in unum deum patrem omnipotentem et in unum dominum Iesum Christum filium eius unigenitum et in spiritum sanctum dominum et uiuificantem, trinitatem consubstantialem et considentem, in una deitate, potentia et
25 potestate adorandam et glorificandam. confiteor etiam omnia quae sunt dispensationis unius sanctae trinitatis, domini uidelicet et dei nostri Iesu Christi, quemadmodum sanctae ac uniuersales sex synodi tradiderunt, et uniuersum hereticum [et] sine ianua os abiciens anathematizo iuxta quod anathematizauerunt et ipsae, expe-

6–12 Basilius – horthodoxam ~ *Grat. C. 1 q. 7 c. 4 § 1 col. 428,16–24* (= *Iuo coll. trip.*; *uide supra ad p. 39,2–6*): Item Basilius episcopus Anchirae dixit. Constitutio ecclesiastica habet canonice tradita ab antiquo a sanctis apostolis et successoribus eorum, sanctis Patribus nostris et magistris, et sanctis uniuersalibus sex sinodis, et localibus sinodis orthodoxis, ut qui ab aliqua heresi reuertuntur ad orthodoxam fidem et traditionem catholicae ecclesiae, scripto negare debeant heresim suam et confiteri catholicam fidem.

P VE 6–12 ~ *Grat.*

1 episcopus *om.* V 6 ita legit *ed. Rom.** 7 ecclesiastica P | et *om. ed. Rom.** 9 ac] et *ed. Rom.** | quae] que P | orthodoxe P E 10 orthodoxam P E 11 ecclesiae *om.* V 12 orthodoxam *codd.* 14 et¹ scripsi *coll. gr. (uide infra)*: seu *codd.* | et² (*correctio marginalis ad seu spectans falso loco inserta*) *deleui*, cf. *gr.* | scilicet] sed et *ed. Rom.** (*interp. post Alexandriae*), sed cf. *gr.* 15 necnon et] nec mon(et) E (*corr. F²*), et *om. ed. Rom.** | orthodoxis P 16 confessionem *ed. Rom.** (professionem *La.-Co.^m ex P*) | facio in scriptis *ed. Rom.** ex F 18 orthodoxa P 18–19 ut non horthodoxa confessione fraudarer ~ μη ὑστερηκέναι με πρὸς τὴν τῆς ὀρθοδοξίας ὁμολογίαν minus *apte* 20 unde] *expectaueris* unde <et>, sed cf. *gr.* H | ut expetatis et] ut et petatis *F² edd.* (expetatis *La.-Co.^m ex P*), sed cf. *gr.* 26 et *om. P*, sed cf. *gr.* 27 ac] et V *edd.* | et² *om. ed. Rom.**, *deleui*, cf. *gr.* 28 sine ianua os ~ ἀθυροστομίαν | obiciens VE | anatematizo P | anatematizauerunt P | ipse *codd.*, *corr. ed. Rom.*, *Anast.* αὐταὶ *legisse uidetur*, cf. *gr.* HV

Rom. 382 πρεσβείας τῆς ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν τῆς ἁγίας θεοτόκου τῶν τε ἁγίων καὶ ἐπουρανίων δυνάμεων καὶ πάντων τῶν ἁγίων· καὶ τὰ ἅγια καὶ τίμια λείψανα αὐτῶν μετὰ πάσης τιμῆς ἀποδεχόμενος ἀσπάζομαι καὶ τιμητικῶς προσκυνῶ, πίστιν ἔχων μετέχειν παρ' αὐτῶν ἁγιασμοῦ, ὡσαύτως καὶ τὰς σεπτὰς εἰκόνας τῆς τε οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καθὼς ἄνθρωπος γέγονε διὰ τὴν ἡμετέραν σωτη- 5ρίαν, καὶ τῆς ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν τῆς ἁγίας θεοτόκου τῶν τε ἁγίων ἀποστόλων, προφητῶν μαρτύρων τε καὶ πάντων τῶν ἁγίων ἀσπαζόμενος καὶ περιπτυσσόμενος καὶ τὴν κατὰ τιμὴν προσκύνῃσιν ἀπονέμων, ἀποβαλλόμενος καὶ ἀναθεματίζων ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ διανοίας τὴν ἐξ ἀπροσεξίας καὶ ἀπονοίας συναθροισθεῖσαν καὶ ὀνομασθεῖσαν ἐβδόμην σύνοδον, παρὰ δὲ τῶν ὀρθῶς φρονούντων 10 ψευδοσύλλογον ἐνθέσμως καὶ κανονικῶς καλουμένην ὡς πάσης εὐσεβείας ἁλλοτρίαν καὶ κατὰ τῆς θεοπαραδότου ἐκκλησιαστικῆς θεσμοθεσίας τολμηρῶς καὶ θρασέως, ναὶ μὴν καὶ ἀθέως ὑλακτήσασαν καὶ τὰς ἁγίας καὶ σεπτὰς εἰκόνας καθυβρίσασαν καὶ προστάξασαν ταύτας περιαιρεθῆναι ἐκ τῶν ἁγίων τοῦ θεοῦ ἐκκλησιῶν· ἥς ἐξῆρχε Θεοδόσιος ὁ ψευδώνυμος Ἐφέσου, Σισίνιος ὁ Πέργης ἐπὶ κλήν Παστιλλᾶς, 15 Βασίλειος Πισιδίας ὁ κακέμφατος τρικάκαβος· οἷς ἐματαιώθη ἐξακολουθήσας ὁ ἐλεεινὸς Κωνσταντῖνος ὁ γενόμενος πατριάρχης.

La.-Co. 57 Ταῦτα οὕτως ὁμολογῶ καὶ τούτοις συγκατατίθεμαι· διὸ καὶ ἀπλότῃ καρδίας καὶ ὀρθῇ γνώμῃ μαρτυροῦντός μοι τοῦ θεοῦ τοὺς ὑποκειμένους ἀναθεματισμούς πεποιθ- 20μαι ἐνταῦθα.

Τοῖς χριστιανοκατηγόροις ἡγουν εἰκονοκλάσταις ἀνάθεμα. τοῖς ἐκλαμβάνουσι τὰς παρὰ τῆς θείας γραφῆς ῥήσεις τὰς κατὰ τῶν εἰδώλων εἰς τὰς σεπτὰς εἰκόνας ἀνάθεμα. τοῖς μὴ ἀσπαζομένοις τὰς ἁγίας καὶ σεπτὰς εἰκόνας ἀνάθεμα. τοῖς ἀποκαλοῦσι τὰς ἱερὰς εἰκόνας εἰδῶλα ἀνάθεμα. τοῖς λέγουσιν ὅτι ὡς θεοῖς οἱ χριστιανοὶ ταῖς εἰκόσι προσέρχονται ἀνάθεμα. τοῖς κοινωνοῦσιν ἐν γνώσει τοῖς ὑβρίζουσι καὶ 25 ἀτιμάζουσι τὰς σεπτὰς εἰκόνας ἀνάθεμα. τοῖς λέγουσιν ὅτι πλὴν Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἄλλος ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῶν εἰδώλων ἀνάθεμα. τοῖς ἀθετοῦσι τὰς διδασκα-

2-4 καὶ τὰ ἅγια - ἁγιασμοῦ cf. infra p. 58,1-5 et Theod. epist. synod. p. 264,21-23 14-17 ἡς ἐξῆρχε - πατριάρχης cf. Act. VII 400 A 3-9 et „Act. VIII” 416 C 1-7 21-54,6 Τοῖς - δεδέχθαι ἀνάθεμα cf. Act. VII 397 D 10 - E 6 et „Act. VIII” 416 B 1-11

14-17 ἡς - πατριάρχης cf. (Ps.-)Decretum synodi a. 843 l. 102-105 Gouillard 19-20 τοὺς - ἐνταῦθα ~ (Ps.-)Decretum synodi a. 843 l. 72-73 Gouillard 21-54,8 Τοῖς - ἀνάθεμα = (Ps.-)Decretum synodi a. 843 l. 84-101 Gouillard

HVT M 18-20 Ταῦτα - ἐνταῦθα Am f. 151^r 19-20 ~ Decr. 21-54,8 = Decr.

1 θεοτόκου τῆς ἁγίας T edd. | τε ἁγίων] ἁγίων τε H | καὶ om. M 2 τὰ om. H | καὶ τίμια om. M 3 τιμητικῶς V 5 Χριστοῦ + καὶ θεοῦ M | καθὼς] ὅς M | ἡμετέραν] ἡμῶν V 6 ὑπεραγίας H | τῶν τε + θεοειδῶν ἀγγέλων καὶ τῶν T edd., sed cf. lat. 7 προφητῶν + καὶ T | τῶν om. T 7-8 ἀσπαζόμενος καὶ περιπτυσσόμενος καὶ] ἀσπάζομαι καὶ περιπτύσσομαι T edd., sed cf. lat. 8 ἀπονέμων V T edd., sed cf. lat. | fort. ἀποβαλλόμενος <δὲ>, cf. lat. 9 ἀπονοίας καὶ ἀπροσεξίας H 10 καὶ ὀνομασθεῖσαν om. V | ἐβδόμην] ζ' H | παρὰ δὲ τῶν + ὀρθοδόξων καὶ H | ὀρθῶς φρονούντων] ὀρθοδόξων V 11 ψευδοσύνοδον M edd. (ψευδοσύλλογον ed. Rom.^{ms}) | πάσης + ἀληθείας καὶ V edd., sed cf. lat. 13 καὶ τὰς σεπτὰς ἁγίας M | καὶ³ om. H 15 Σισίνιος V Σινίνιος (sic) H | Πέργης + ὁ ed. Rom.* | Παστιλλᾶς V Παστίλλας T 16 τρικάκαβος T edd. τρικάκος ed. Rom.^{ms} | ἀκολουθήσας HV 18 τούτοις T M: οὕτως H οὕτω V 21 ἡγουν T: ἡγ(ουν) + τοῖς H ἡγούντο (sic) V ἦτοι M | εἰκονομάχοις V | λαμβάνουσι ed. Rom.* 23 σεπτὰς καὶ ἁγίας H Decr. 23-24 τοῖς ἀποκαλοῦσι - εἰδῶλα ἀνάθεμα post προσέρχονται ἀνάθεμα V edd., sed cf. Decr. et lat. 24-25 ταῖς εἰκόσιν οἱ χριστιανοὶ V edd. 25 προσήλθον T 26 πλὴν + τοῦ HV edd., sed cf. Act. IV 128 E 6 al. | τοῦ] καὶ HV 27 ἐρρύσατο ἄλλος V | ἡμᾶς om. V

- tens etiam et intercessionibus intemeratae dominae nostrae sanctae dei genitricis sanctarumque ac caelestium uirtutum et omnium omnino sanctorum. atque sancta et pretiosa * lipsana ipsorum cum omni honore suscipiens saluto et honorabiliter adoro, fidem habens illorum particeps fieri sanctimoniae, similiter et uenerabiles
 5 imagines tam dispensationis domini nostri Iesu Christi, secundum quod homo factus est propter salutem nostram, et intemeratae dominae nostrae sanctae dei genitricis atque sanctorum apostolorum, prophetarum, martyrum et omnium simul sanctorum salutans pariter et amplectens atque adorationem quae pertinet ad honorem impendens, proiciens nihilominus et anathematizans ex tota anima et tota mente synodum
 10 quae ex stoliditate et dementia congregata et septima synodus nominata est, ab his uero qui recte sapiunt pseudosyllogos legaliter et regulariter appellatur, tanquam quae totius pietatis sit aliena et contra diuinitus traditam ecclesiasticam legislationem audacter et temere, quin potius et absque deo latrauerit et sanctas ac uenerabiles imagines conuitiis appetierit, sed et has praeceperit auferri a sanctis dei ecclesiis. de qua
 15 exiit Theodosius falsi nominis Ephesus, Sisinnius Pergensis cognomento Pastillas, Basilius Pisidiae cacemphatus tricaccabus. quos euauit sectatus miser Constantinus PL 129,214 qui fuerat patriarcha.
 Haec ita confiteor et his assentior, et idcirco in simplicitate cordis et recta mente deo La.-Co. 58 mihi testimonium perhibente subiectos anathematismos facio hic.
- 20 Christianorum calumniatoribus, id est imaginum confractoribus, anathema. his qui assumunt eloquia quae a diuina scriptura aduersus idola proferuntur in uenerabiles iconas, anathema. his qui non salutant sanctas et uenerabiles imagines, anathema. his qui appellant sacras iconas simulacra, anathema. his qui dicunt quod sicuti ad deos christiani ad iconas accedunt, anathema. his qui communicant scienter eis qui
 25 conuiciantur et exhonorant uenerabiles iconas, anathema. his qui dicunt quod praeter Christum dominum nostrum alius nos ab idolis liberauerit, anathema. his qui Ma. 1012

2-9 atque - impendens cf. LC III 6 p. 360,24-361,2 (= III Cap. p. 331,20-25; cf. p. 365,1) = *Hadr. p. 14,3-7 (Capitulum IV): De eo, quod Basilius, Anchire episcopus, in suae fidei lectione post confessionem Patris et Filii et Spiritus sancti imaginum et lipsanorum (limpsanorum Hadr.) osculationem et adorationem inseruerit (osculacione et adoratione inseruit Hadr.), fidem se habere dicens participare ipsis (participari ab eis Hadr.) sanctificatione, remissionem vero peccatorum sive carnis (om. Hadr.) resurrectionem seu vitam futuram omnino tacuerit. 25-55,5 his - anathema = Deusd. I 44 p. 54,6-12

P VE 25-55,5 = Deusd.

1 genitricis + Mariae VE, sed cf. gr. 2 ac] et ed. Rom.* | celestium P E | uirtutum ~ δυνάμεων (ut saepe) | omnino] nihil respondet in gr., fort. ut uaria lectio delendum | sancta] sanctorum P^{pc} (rum superscr. P^c) 3 pretiosa + reliquias P limsana id est reliquias E^{1m8} (glossema Anastasii, ut uidetur) | limsana VE | ipsorum] eorum VE edd. 4 adoro] honoro ed. Rom. ueneror ed. Reg.*; sed cf. gr. et Act. IV 134 E 6 etc. 6 et] expectaueris quam 7 atque + omnium P | prophetae P 8 atque] adque P^{ac} (d in t mut. P^c) 9 anatematizans P^{ac} (h superscr. P^c) 10 quae] que P | stoliditate ~ ἀπροσεξίς? expectaueris incuria, cf. Epiph. serm. laud. 444 A 15 11 tamquam VE 12 totius + ueritatis et ed. Rom.*; sed cf. gr. 13 deo om. P^{ac}, superscr. P^c 14-15 de qua exiit] Anast. ἐξῆλθε legisse uidetur („g. cui praeuit” ed. Rom.^{m8}) 15 cognominatus ed. Rom.* 16 Pisidius codd., corr. ed. Rom. | catemphatus E | tricaccabus codd., corr. ed. Rom. | quos euauit sectatus ~ οἷς ἐματαιώθη ἐξακολουθήσας (ad uerbum uertit Anast.) 19 anatematismos P 20 calumpniatoribus P 21 eloquia ~ ῥήσεις (aliis locis ῥήσεις ~ dicta, e.g. Act. V 202 C 11-12) 24 iconas] imagines ed. Rom.* 25 conuiciantur ed. Reg.* | iconias P^{ac} (i exp.)

λίας τῶν ἁγίων πατέρων καὶ τὴν παράδοσιν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, προφασίζο-
 μένοις καὶ ἀναλαμβάνουσι τὰς φωνὰς Ἀρείου, Νεστορίου, Εὐτυχοῦς καὶ Διοσκόρου
 ὡς, εἰ μὴ ἐκ τῆς παλαιᾶς καὶ καινῆς διαθήκης ἀσφαλῶς διδαχθῶμεν, οὐχ ἐπόμεθα
 ταῖς διδασκαλίαις τῶν ἁγίων πατέρων καὶ τῶν ἁγίων οἰκουμενικῶν συνόδων καὶ
 τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἀνάθεμα. τοῖς τολμῶσι λέγειν τὴν καθολι-
 κὴν ἐκκλησίαν εἰδωλὰ ποτε δεδέχθαι ἀνάθεμα. τοῖς λέγουσι, διαβολικῆς μεθοδείας
 εὗρεμα' τὴν τῶν εἰκόνων ποίησιν καὶ μὴ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν παράδοσιν
 ἀνάθεμα.

Ha. 44 Ταῦτα μὲν οὕτως ὁμολογῶ καὶ τούτοις συγκατατίθεμαι καὶ ἐξ ὅλης καρδίας καὶ
 ψυχῆς καὶ διανοίας ἀποφαίνομαι. ἔαν δέ, ὅπερ ἀπέστω, ἐκ διαβολικῆς ὑποβολῆς ἐν
 Rom. 383 οἰωδῆποτε χρόνῳ ἐκουσίως ἢ ἀκουσίως διαστραφῶ ἐκ τῶν ὑπ' ἐμοῦ τούτων προ-
 ωμολογημένων, ἀνάθεμα ἔσομαι ἀπὸ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύ-
 ματος καὶ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας καὶ παντὸς ἱερατικοῦ τάγματος ἀλλότριος.
 φυλάξω δὲ κατὰ τοὺς θείους κανόνας τῶν τε ἁγίων ἀποστόλων καὶ τῶν θεσπεσιῶν
 πατέρων ἡμῶν ἐαυτὸν ἀπὸ πάσης δοσοληψίας καὶ αἰσχροκερδείας.

Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος καὶ μακαριώτατος πατριάρχης εἶπε· Πᾶσα ἡ ἱερατικὴ
 ὁμήγυρις αὕτη τῷ θεῷ δόξαν καὶ εὐχαριστίαν ἀναπέμπει ἐπὶ ταύτῃ σου τῇ ὁμο-
 λογίᾳ ἣν προσήγαγες τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Δόξα τῷ θεῷ τῷ ἐνώσαντι τὰ διεστῶτα.

Καὶ προήχθη Θεόδωρος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Μύρων καὶ εἶπε· Κἀγὼ ὁ
 ἁμαρτωλὸς καὶ ἀνάξιος πολλὰ ψηλαφήσας καὶ ἐρευνήσας τὸ κρεῖττον ἐπιλεξάμενος
 δέομαι τοῦ θεοῦ καὶ τῆς ὑμετέρας ἀγιωσύνης, ἵνα μετὰ πάντων κἀγὼ ὁ ἁμαρτωλὸς
 ἐνωθῶ τῇ ἁγίᾳ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ.

Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Φίλον τῷ δεσπότῃ Χριστῷ τὸ φιλάν-
 θρωπον καὶ προσδέχεσθαι τοὺς μετανοοῦντας.

Θεόδωρος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Μύρων τὸ ἴσον τοῦ πρώτου λιβέλλου ἀν-
 ἔγνω. ἀναγνόντος δὲ αὐτοῦ Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Καὶ ἐπὶ

6 διαβολικῆς μεθοδείας cf. Eph. 6,11

6-7 διαβολικῆς μεθοδείας εὗρεμα cf. Act. VI 312 A 7-8 (Theodot. Ancyr.) 24-25 Φίλον - φιλάνθρωπον cf.
 Conc. Chalc., ACO II 1,3 p. 41,25-26

HV T M 9-56,18 Am f. 151^r-152^r

1 καὶ] κατὰ V 2 φωνὰς + τοῦ ed.Rom.* | Διοσκόρου] καὶ λέγουσιν (cf. lat.) potius subaudiendum quam
 supplendum 4 οἰκουμενικῶν + ἔξ M 5-6 τοῖς τολμῶσι - ἀνάθεμα post l. 7-8 παράδοσιν ἀνάθεμα lat.
 6 δέχεσθαι HV, sed cf. lat. | μεθόδου HV 7 εὗρεμα] ἐφεύρεμα T edd., sed cf. Act. VI 312 A 8 | εἰκόνων
 + προσκύνησιν καὶ M 10 ὑποβολῆς scripsi coll. lat. et p. 14,19 (cf. etiam Theoph. p. 150,9 et 469,24 et
 Chron. trip. p. 121,8 et 312,18): προσβολῆς codd. 14 δέ + καὶ M | τε om. HV, sed cf. lat. 15 δωσω-
 ληψίας H δωσοληψίας T Am 16 καὶ μακαριώτατος H M Am: om. V T edd., sed cf. lat. 17 καὶ εὐχα-
 ριστίαν om. HV | ἀναπέμφομεν V 18 ἦν] ἡ T 19 τῷ¹ + ἀγίῳ V | τῷ τὰ διεστῶτα ἐνώσαντι V
 20 προσήχθη V Am | Μύρων + τῆς Λυκίας T edd., sed cf. lat. 21 post ἐρευνήσας add. καὶ Morin in Vc
 (coll. lat., ut uidetur) edd. 23 ἁγία + καὶ M 24 ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης om. V | ἀγιώτατος + καὶ
 μακαριώτατος M | τὸ] καὶ V edd., sed cf. Conc. Chalc. l. l. 25 καὶ H M Am: τὸ V edd. καὶ τὸ T διὸ
 La.-Co.^{ms} (ex lat.) | προσδέχεται H προσδέχεσθε La.-Co.^{ms} (ex lat.) 26 Θεόδωρος ὁ εὐλαβέστατος ἐπί-
 σκοπος M Am (cf. lat.): Ὁ (om. T, add. ed.Rom. ex Vc) θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος T edd. Θεόδωρος
 ἐπίσκοπος HV | ἴσον ed.Rom.* 26-27 ἀνέγνω + θεσμοθεσία (τὸ Θεσμοθεσία ed.Rom.*) ἐστὶν ἐκκλη-
 σιαστικὴ κανονικῶς παραδεδομένη καὶ ἐξῆς ὡς προτέτακται T edd., sed cf. lat. 27 Ταράσιος om. V |
 ἀγιώτατος om. V

spernunt magisteria sanctorum patrum et traditionem catholicae ecclesiae, occasi-
onem praetendentes et assumentes uoces Arrii, Nestorii, Eutychetis et Dioscori
atque perhibentes quod, nisi de ueteri ac nouo testamento euidenter fuerimus edocti,
non sequimur doctrinas sanctorum patrum neque sanctarum uniuersalium synodo-
rum atque traditionem catholicae ecclesiae, anathema. his qui dicunt quod diaboli-
cae argumentationis inuentio sit factura imaginum et non sanctorum patrum nostro-
rum traditio, anathema. his qui praesumunt dicere catholicam ecclesiam idola ali-
quando suscepisse, anathema.

Haec quidem ita confiteor et his assentior et ex toto corde, anima et mente pronun-
tio. si uero, quod absit, ex diabolica summissione aliquo tempore uoluntarie uel non
uoluntarie auersus fuero ab istis quae iam professus sum, anathema sim a patre et
filio et spiritu sancto atque <a> catholica ecclesia seu sacrato ordine penitus alienus.
conseruabo autem secundum diuinos kanones tam sanctorum apostolorum quam
probabilium patrum nostrorum memet ipsum ab omni dati acceptione seu turpi
lucro.

Tarasius sanctissimus et beatissimus patriarcha dixit: Omne hoc sacratum colle-
gium deo gloriam et gratiarum actiones rependit super hac confessione quam catho-
licae optulisti ecclesiae.

Sancta synodus dixit: Gloria deo, qui uniuit inter se dissidentia.

Et adductus est Theodorus reuerentissimus episcopus Myrorum et dixit: Et ego
peccator et indignus multum pertractans et scrutans et quod melius est eligens depre-
cor deum et uestram sanctitatem, ut cum omnibus et ego peccator uniar sanctae
catholicae ecclesiae.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Grata est domino Christo misericordia, et
idcirco recipite poenitentes.

Theodorus reuerentissimus episcopus Myrorum exemplar primi libelli legit. cumque
ille legeret, Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Et super reuerentissimo Theo-

3–5 perhibentes – anathema = *Coll. Brit. f. 183^r*

P VE 3–5 = *Coll. Brit.*

1–2 occasionem *om.* F *edd.*, occasionem ~ πρόσκαιν, cf. *Gloss. et ACO ser. II, II 3 p. 201–202; expectaueris tamen*
excusationem, cf. *can. 12, 432 C 3 (= COGD I p. 332 l. 641)* 2 Arii *ed. Rom.** | Eutychetis] Euthychaetis P
Eutichetis V Euticetis E Euthicetis *Deusd.* 3 ac] et *Coll. Brit.* | euidenter *om.* *Coll. Brit.* 4 sequemur *ed. Rom.**, sed
cf. *gr.* (sequimur *habent etiam Deusd. Coll. Brit.*) | doctrinas] doctrinam *Deusd.* | uniuersalium *om.* *ed. Rom.**
(generalium *ed. Rom.mg*) 5 catholicae] sanctae *Coll. Brit.* 5–7 his qui – traditio anathema *post l. 8* suscepisse
anathema *in gr.* 7 anathema P 11 iam] etiam P^{ac} (et *del. P^c*) | et *om.* *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* 12 a *add. ed. Rom.* |
sacro VE *edd.*, sed cf. *gr.* 13 canones E *edd.* 17 acciones P 19 unit E^{cc} (nit *in ras.*) *edd.* 20 Mirorum V
Nurorum E 21 pertractans ~ ψηλαφήσας, cf. *p. 65,8* 24 domino + Iesu *ed. Rom.* ex F* 25 idcirco] ideo
*ed. Rom.** (idcirco *La.-Co.mg ex P*) | recipit *ed. Rom.** (recipite *La.-Co.mg ex P*), *Anast. reddit προσδέχθε* |
penitentes *codd.* 26 Mirorum V Nurorum E | cumque] cum *ed. Rom.** 27 legeret ille E legisset ille *ed. Rom.**, sed
legeret *potius neglegentiae Anastasii tribuendum*

τῷ εὐλαβεστάτῳ Θεοδώρῳ ἐπισκόπῳ Μύρων εὐχαριστίαν προσάγομεν Χριστῷ
τῷ θεῷ ἡμῶν.

Εὐθύμιος ὁ ὀσιώτατος ἐπίσκοπος Σάρδης εἶπεν· Εὐλογητὸς ὁ θεὸς ὁ ἐνώσας
αὐτὸν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ.

Καὶ προήχθη Θεοδόσιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος τοῦ Ἀμορίου καὶ εἶπε· Παν- 5
La.-Co. 60 ἱεροὶ καὶ θεοτίμητοι ἡμῶν δεσπότες καὶ πᾶσα ἡ ἱερὰ σύνοδος αὕτη, καὶ ὁ ἁμαρ-
τωλὸς καὶ ἔλεινός καὶ πεπλανημένος, ὁ πολλὰ κακὰ λαλήσας κατὰ τῶν σεπτῶν
εἰκόνων, ἐπιγνοὺς τὴν ἀλήθειαν ἐπέγνων καὶ κατέγνων ἑαυτοῦ, καὶ ἀνεθεμάτισα
καὶ ἀναθεματίζω, ἃ κακῶς ἐλάλησα καὶ ἐδίδαξα ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, καὶ δέομαι
καὶ παρακαλῶ τὴν ἁγίαν ὑμῶν σύνοδον, ἵνα μετὰ πάντων τῶν χριστιανῶν δέξη- 10
σθε καὶ τὸν ἀνάξιον ὑμῶν δοῦλον.

Ma. 1014 Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Πολὺν συντριμμὸν καρδίας ἐνεδείξατο ὁ
εὐλαβέστατος Θεοδόσιος καὶ ἄξιός ἐστι δοχῆς.

Ἡ ἀγία σύνοδος εἶπεν· Ἄξιός ἐστι κατὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνας.

Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἐὰν οὐδὲν ἕτερον ἔστι κανονικὸν τὸ 15
κωλύον αὐτόν, ἄξιός ἐστι.

Θεοδόσιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος τοῦ Ἀμορίου τὸν οἰκεῖον λίβελλον ἀνέγνω
οὕτως·

Τῇ ἀγίᾳ καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ Θεοδόσιος ἐλάχιστος χριστιανός

Ὁμολογῶ καὶ συντίθεμαι καὶ δέχομαι καὶ ἀσπάζομαι καὶ προσκυνῶ πρωτοτύπως 20
τὴν ἄχραντον εἰκόνα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ
τὴν εἰκόνα τῆς ἀσπύρας αὐτὸν τεκούσης τῆς ἁγίας θεοτόκου, καὶ τὴν βοήθειαν καὶ
Rom. 384 τὴν σκέπην αὐτῆς καὶ τὰς πρεσβείας αὐτῆς ἐκάστης ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐπικαλοῦμαι
ὡς ἁμαρτωλὸς εἰς βοήθειάν μου ὡς παρρησίαν ἐχούσης πρὸς τὸν ἐξ αὐτῆς τεχθέντα
Χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν. ὁμοίως καὶ τῶν ἁγίων καὶ πανευφήμων ἀποστόλων, προ- 25
φητῶν καὶ μαρτύρων καὶ πατέρων καὶ ἀσκητῶν τῆς ἐρήμου τὰς εἰκόνας δέχομαι
καὶ προσκυνῶ, οὐχ ὡς θεοὺς – μὴ γένοιτο –, ἀλλὰ τὴν σχέσιν καὶ τὸν πόθον τῆς
ψυχῆς μου, ὃν εἶχον πρὸς αὐτοὺς τὸ πρῶτον, καὶ ἄρτίως ἐνδεικνύμενος παρακαλῶ
πάντας αὐτοὺς ὁλοψύχως πρεσβεύειν ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν θεόν, ὅπως δῶῃ μοι διὰ

21 Ἰησοῦ – ἡμῶν cf. I Ioh. 5,20; Ioh. 17,3

HV TM 19–27 Τῇ ἀγίᾳ – προσκυνῶ ~ Am f. 152^r (abbreviatum) 27–28 οὐχ ὡς – ἐνδεικνύμενος
Am f. 152^r

1 προσάγομεν (sic) H προσάγομεν V προσαγάγωμεν M | Χριστῷ om. M 3 Σάρδης] fort. Σάρ-
δεων; cf. Bischofslisten p. 42 adn. 160 5 προσήχθη V Am edd. | ὁ εὐλαβέστατος om. V εὐλαβέστατος om.
T edd. | τοῦ om. V | Ἀμορίου Am ed.Rom.* 6 ἡμῶν] μου T edd. | αὕτη om. V 7 καὶ ἔλεινός om.
V | σεπτῶν] ἁγίων V 8 ἐπιγνοὺς] συνίεις T συνείς ed.Rom.* | τῆς ἀληθ(είας) T | ἑμαυτοῦ Am | ἀνεθε-
μάτισα + σαφῶς V edd., sed cf. lat. 11 δοῦλον ὑμῶν H 15 Ταράσιος om. V | ἀγιώτατος om. V |
Ἐὰν] Eī T edd. | ἔστιν ἕτερον H 16 κωλύον H 17–18 Θεοδόσιος – ἀνέγνω οὕτως H M (similiter
Am, uide infra): Καὶ ἀνέγνω οὗτος ὁ Θεοδόσιος ὁ Ἀμορίου τὸν οἰκεῖον λίβελλον V (+ ἔχοντα οὕτως ed.
Rom.* ex T) Καὶ προήχθη Θεοδόσιος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος τοῦ Ἀμορίου καὶ ἀνέγνω τὸν οἰκεῖον
λίβελλον ἔχοντα οὕτως T 17 Ἀμορίου Am edd. 17–18 ἀναγινώσκων οὕτως ἔφη Am 19–20 Τῇ
ἀγίᾳ – συντίθεμαι καὶ om. Am 19 Θεοδόσιος + ὁ ed.Rom.* 20 δέχομαι καὶ om. V | καὶ ἀσπάζομαι
om. Am 22 τὴν¹ + ἁγίαν V edd. | τῆς¹ om. V fort. recte 22–23 βοήθειαν αὐτῆς καὶ σκέπην V
24 μου om. V 27 <διὰ> τὴν σχέσιν Speck, Ich bin's nicht p. 340 (cf. Speck, Interpolationen p. 77), qui
uerba ὡς θεοὺς – μὴ γένοιτο – ἀλλὰ interpolata esse arbitratur, sed τὴν σχέσιν refertur ad ἐνδεικνύμενος, cf.
lat. 28 ὃν] ἦν TM | πρὸς] εἰς HV | αὐτοῦς] αὐτὰς M | ἐνδεικνύμενος + καὶ V 29 πρὸς om. H

doro episcopo Myrorum grates referimus Christo deo nostro.

PL 129,215

Euthymius sanctissimus episcopus Sardis dixit: Benedictus deus, qui uniuit eum catholicae ecclesiae.

Et adductus est Theodosius episcopus Amorii et dixit: Sacratissimi et deo honorabiles domini nostri et omnis sacra synodus haec, et ego peccator et miserabilis atque seductus, qui multa mala locutus sum contra uenerabiles iconas, agnita ueritate recognoui et reprehendi memet ipsum, et anathematizauit et anathematizo quae male docui et locutus sum in hoc mundo, et obsecro et rogo sanctam synodum uestram ut cum omnibus christianis recipiatis et me indignum seruum uestrum.

La.-Coī 59

10 Tarasius sanctissimus et beatissimus patriarcha dixit: Multam contritionem cordis ostendit reuerentissimus Theodosius et dignus est receptione.

Ma. 1013

Sancta synodus dixit: Dignus est secundum sacros canones.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Si nihil aliud est canonicum quod prohibeat eum, dignus est.

15 Theodosius reuerentissimus episcopus <Amorii> proprium libellum legit ita:

Sanctae ac uniuersali synodo Theodosius exiguus christianus

Confiteor ac polliceor et recipio, amplector atque adoro principaliter intemeratam iconam domini nostri Iesu Christi ueri dei nostri et iconam dei genitricis, quae illum sine semine peperit, et auxilium et protectionem eius et intercessionem illius unaquaque die ac nocte inuoco ut peccator in adiutorium meum, tanquam eam quae habeat confidentiam apud Christum deum nostrum, qui ex ea natus est. pari modo et sanctorum ac laudabilissimorum apostolorum, prophetarum et martyrum et patrum atque cultorum heremi iconas recipio et adoro, non tanquam deos – absit –, sed affectum et amorem animae meae, quem habebam prius in eos, etiam nunc ostendens, rogo cunctos illos ex toto animo ut intercedant pro me ad deum, quatinus det mihi per intercessionem eorum inuenire misericordiam penes se in die iudicii. simili-

Rom. 384

Ha. 46

17–18 Confiteor – iconam¹ ~ LC III 7 p. 366,1–5 (= III Cap. p. 331,26–29; cf. p. 367,5–7) = *Hadr. p. 15,20–24 (In eadem actione. Capitulo V): De eo, quod Theodosius, Amori episcopus, desidiose fidem sanctae et unice Trinitatis tacuerit, de imaginibus vero incaute et extraordinarie dixerit: „Confiteor et promitto et suscipio et osculo et adoro imagines” (quae sequuntur adferuntur infra ad p. 61,5–7).

P VE 17–18 ~ LC, *Hadr.

1 episcopo om. V | Mirorum V Nurorum E | deo nostro Christo E edd. 2 Euthymius codd., corr. ed. Rom. 4 Theodosius] fort. addendum reuerentissimus, cf. gr. | Ammorii ed. Rom.* 5 nostri om. F edd. 6 yconas VE (ut saepe) 8 et rogo om. P 13 Tharasius P 15 Amorii addidi coll. gr., cf. LC Hadr. 16 ac] et ed. Rom.* | christianus exiguus ed. Rom.* ex F 17 ac] et ed. Rom.* 18 dei²] fort. <sanctae> dei, cf. gr. 19 illius suspectum; fort. Anast. intercessionem ad Christum referri maluit 20 tanquam ~ ὡς (ut saepe) | tanquam VE | eam] expectaueris eius, cf. gr. 21 deum] dominum E edd. | et om. ed. Rom.* 22 ac] et ed. Rom.* 23 eremi ed. Rom.* | tanquam VE 24 quem] quae ed. Rom.* 26 diem VE 26–59,1 similiter + id est reliquias P^{ac} (glossema ad lipsana), similiter + idem reliquias P^{pc} prob. (est sublin. et abbrev. superscr. P^c), lipsana id est reliquias E^{ms}

Ha. 45 τῶν πρεσβειῶν αὐτῶν εὐρεῖν ἔλεος παρ' αὐτῷ τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως. ὁμοίως καὶ τὰ λείψανα τῶν ἁγίων προσκυνῶ καὶ τιμῶ καὶ ἀσπάζομαι ὡς ἀθλησάντων ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ καὶ λαβόντων χάριν παρ' αὐτοῦ ἰάσεις ἐπιτελεῖν καὶ νόσους θεραπεύειν καὶ δαίμονας ἐκβάλλειν, καθὼς ἡ ἐκκλησία τῶν χριστιανῶν παρέλαβεν ἐκ τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ πατέρων καὶ ἕως ἡμῶν.

Ἀνιστορεῖσθαι δὲ εὐδοκῶ καὶ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις [τῶν ἁγίων] πρωτοτύπως τὴν εἰκόνα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς ἁγίας θεοτόκου ἐκ παντοίας ὕλης χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ πάσης χρωματουργίας, ἵνα γνωρίζηται πᾶσιν ἡ ἔνσαρκος αὐτοῦ οἰκονομία, ὁμοίως ἀνιστορεῖσθαι τὰς πολιτείας τῶν ἁγίων καὶ πανευφήμων ἀποστόλων, προφητῶν τε καὶ μαρτύρων, ἵνα γνωρίζωνται οἱ ἄθλοι καὶ οἱ ἀγῶνες αὐτῶν φεῖς σύντομον γραφὴν καὶ διέγερσιν καὶ διδασκαλίαν τῶν λαῶν, μάλιστα τῶν ἀπλουστέρων. εἰ γὰρ βασιλέων λαυράτα καὶ εἰκόνας ἀποστελλομένας ἐν πόλεσι καὶ χώραις ἀπαντῶσι λαοὶ μετὰ κηρῶν καὶ θυμιαμάτων, οὐ τὴν κηρόχυτον σανίδα τιμῶντες, ἀλλὰ τὸν βασιλέα, πόσω μᾶλλον χρὴ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἀνιστορεῖσθαι τὴν εἰκόνα τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ καὶ τῆς ἀχράντου μητρὸς αὐτοῦ καὶ τῶν ἁγίων πάντων καὶ μακαρίων πατέρων καὶ ἀσκητῶν. καθὼς καὶ ὁ ἅγιος Βασίλειος λέγει· „ἐπεὶ καὶ πολέμων ἀνδραγαθήματα καὶ λογογράφοι καὶ ζωγράφοι πολλάκις διασημαίνουσιν, οἱ μὲν τῷ λόγῳ κοσμοῦντες, οἱ δὲ τοῖς πίναξιν ἐγχαράττοντες, καὶ πολλοὺς διηγείραν εἰς ἀνδρείαν ἐκάτεροι.” καὶ πάλιν ὁ αὐτός· „πόσα ἂν ἔκαμες, ἄνθρωπε, ἵνα εὕρης ἕνα ἐκ τῶν ἁγίων δυσωποῦντα τὸν κύριον”. καὶ ὁ Χρυσόστομος λέγει· „ἡ γὰρ τῶν ἁγίων χάρις οὐ διακόπτεται θανάτῳ, οὐκ ἀμβλύνεται τελευτῇ”, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὸ θανεῖν τῶν ζώντων εἰσὶ δυνατώτεροι, καὶ ἄλλα πολλὰ ἄμετρα.

La.-Co. 61 καὶ διὰ τοῦτο παρακαλῶ ὑμᾶς, ἅγιοι τοῦ θεοῦ, καὶ βοῶ· ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιον ὑμῶν· δέξασθέ με, ὡς ἐδέξατο ὁ θεὸς τὸν ἄσωτον καὶ τὴν πόρνην καὶ τὸν ληστήν. ζητήσατέ με, καθὼς ἐζήτησεν ὁ Χριστὸς τὸ ἀπολωλὸς πρόβατον, ὃ

3-4 ἰάσεις — ἐκβάλλειν cf. Mt. 10,1 et 8; Lc. 9,1-2 24-25 Lc. 15,18 et 21 25-26 τὸν ἄσωτον καὶ τὴν πόρνην καὶ τὸν ληστήν cf. Lc. 15,13; 7,48-50; Ioh. 8,10-11; Lc. 23,40-43 26-60,2 ἐζήτησεν — σωτηρίᾳ cf. Lc. 15,4-10

12-14 cf. (Ps.-) Chrys. (Seuer. Gabal.) hom. de lotionē pedum p. 226 Wenger, p. 96 Wallach; cf. Hadr. epist. ad imp. p. 145,4-6 (gr. p. 144,4-7); Act. IV 68 E 4-8 17-19 Bas. in quadr. mart. (hom. 19), PG 31, 508 D 2-509 A 4; cf. Hadr. epist. ad imp. p. 141,1-4 (gr. p. 140,2-4); Act. VI 277 B 12-16 20-21 Bas. in quadr. mart. (hom. 19), PG 31, 521 C 7-524 A 1 21-22 (Ps.-) Chrys. pent. 1, PG 52, 803,43-44

1-4 ὁμοίως — ἐκβάλλειν ~ (Ps.-) Decretum synodi a. 843 l. 65-68 Gouillard

HV T M 1-4 ~ Decr. 17-23 ὁ ἅγιος Βασίλειος — δυνατώτεροι Am f. 152^r in marg. 17-19 = Bas. 20-21 = Bas. 24-60,3 διὰ τοῦτο — μεσιτείας Am f. 152^r

1 αὐτοῦ H | αὐτῷ — κρίσεως] αὐτῷ ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως H 1-5 uerba ὁμοίως — ἡμῶν huic loco minus congrua esse concedas quam supra p. 52,2-4; Speck, Ich bin's nicht p. 336 utroque loco ea quae de reliquiis proferuntur interpolata esse censet 3 καὶ om. V 4 ἐκβαλεῖν V 5 καὶ πατέρων om. HV 6 καὶ fort. delendum, cf. lat. | τῶν ἁγίων deleui (possis etiam ἐν ταῖς τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαις uel sim.; cf. Act. VII 377 D 3 (COGD I p. 314 l. 171-172) 8 καὶ! om. V | πᾶσα V 9 τὰς om. V 10 τε om. V | καὶ! + τῶν V 11 fort. ἐν συντόμῳ γραφῇ εἰς διέγερσιν scribendum, cf. lat.; uerba in codd. tradita defendit Urphus p. 69 adn. 132 | λαῶν] ἄλλων HV 12 λαυράτα V M: λαύρα τοῖς (sic) T λαυράτοις Vc^{pc} (Bonafides in marg.) edd., om. H | καὶ om. H T | εἰκόνας ἀποστελλομένας M: ἀποστελλομένας εἰκόνας HV εἰκόσιν ἀποστελλομένας T edd. 12-13 ἐν πόλει καὶ χώρα V 15 τοῦ θεοῦ ἡμῶν fort. delendum, cf. LC (uide app. testim. lat.) 16 αὐτοῦ μητρὸς T edd. 17 καὶ! om. M 18 πολλάκις post λογογράφοι Bas. 19 ἐπήγειραν Bas. 20 ἂν om. H | ἵνα — ἁγίων] ἵνα ἕνα που εὕρης ὑπὲρ σοῦ Bas. 23 μέτρα H 25 ἡμῶν T | δέξασθ[ε] δέξασθαι V

liter * et lipsana sanctorum adoro et honoro et amplector, tanquam qui decertauerint pro Christo et acceperint gratiam ab ipso ad sanitates efficiendas et languores curandos et daemones eiciendos, quemadmodum ecclesia Christianorum suscepit a sanctis apostolis ac patribus et usque ad nos.

- 5 Pingi autem consentio in ecclesiis sanctorum principaliter iconam domini nostri Iesu Christi et sanctae dei genitricis ex uaria materia auri et argenti et omni colore, ut carnea dispensatio ipsius omnibus innotescat, similiter pingi conuersiones sanctorum et famosissimorum apostolorum, prophetarum ac martyrum, quo innotescant certamina et agones eorum in breui scriptura ad excitationem ac magisterium populorum maximeque simplicium. si enim regum * laurata et iconas missas ad ciuitates
10 uel regiones obuui adeunt populi cum cereis et incensis, non cera perfusam tabulam, sed imperatorem honorantes, quanto magis oportet in ecclesiis Christi dei nostri iconam depingi saluatoris domini dei <nostri> et intemeratae matris eius omniumque sanctorum et beatorum patrum et studiosorum uirorum. quemadmodum et
15 sanctus Basilius ait: „nam et opera magna bellorum scriptores et pictores designant, illi quidem sermone ornantes, isti uero tabulis exarantes, et multos ad fortitudinem erexerunt utrique.” et rursus idem ipse: „quantum utique laborasti, homo, ut inuenires unum ex sanctis obsecrantem dominum?” et Chrysostomus dicit: „sanctorum enim gratia non reciditur morte, non hebescit obitu”, sed postquam defuncti fuerint,
20 uiuis potentiores existunt, et alia multa et immensa.

PL 129,216

La.-Co. 62

Ma. 1016

Et ideo rogo uos, sancti, et clamo: *peccauit in caelum et coram* uobis. suscipite me, sicut suscepit deus luxuriosum et meretricem atque latronem. quaerite me, sicut quaesiuit Christus *ouem quae periit* quamque super humeros sustulit, ut fiat gau-

10–14 si enim – sanctorum ~ LC III 15 p. 399,2–8 (= III Cap. p. 333,1–7): Contra eos, qui dicunt: „Si enim imperiales effigies et imagines emissas in ciuitates et provincias obuiabunt populi cum cereis et timiamatibus, non cera perfusam tabulam honorantes, sed imperatorem, quanto magis oportet in ecclesiis Christi depingi imagines Saluatoris nostri Dei et intemeratae matris eius et sanctorum omnium!”

P VE 10–14 ~ LC

1 adhorro P^{ac} (h exp.) | et honoro om. V | qui om. E ed. Rom. eorum qui ed. Reg. * 4 ac] et ed. Rom. * 6 colore] in uersione canonis 82 Conc. Trull. χρωματουργία ~ coloris operatio; cf. Act. II p. 177,12 etc. 9 ac] et VE edd.
10 simplicium P F²: supplicium VE | regum + laurata (laura P^{ac}, ta add. P^c s.l.) Grecorum uulgus apud Constantino-
polim uocat imperiale signum. et uidendum ne forte hoc signum sit quod Sozomenus historiographus Constantinum
in crucis usum conuertisse memorat dicens (= Cassiodorus - Epiphanius, Hist. eccl. tripart. I 5,3 p. 18,23–27 Jacob/
Hanslik): iussit uiros eruditos ex auro et lapidibus pretiosis in uexillum crucis transformari signum quod laborum
(sic) uocabatur. hoc enim signum bellicum inter alia pretiosius erat eo quod imperatorem precedere et adorari a
militibus moris esset P (adnotatio Anastasii ad laurata) 11 regiones] religiones P 12 dei] domini E edd. 13 domi-
ni om. F edd. | nostri add. F, an saluatoris dei nostri? cf. gr. et LC 14 studiosorum uirorum ~ ἀσκητῶν, cf. Epiph.
serm. laud. 456 E 4 15 post pictores desideratur multotiens ~ πολλάκις 16 sermonem VE 17 ipse idem ed. Rom. *
ex F | laborasti utique E edd. (laborares ed. Rom. ^{m8}) 18 obsecrantes P | Christomus (sic) V Crisostomus E
19 receditur P reciduntur V receduntur E, corr. ed. Rom. | ebescit VE 21 sancti] nihil respondet gr. τοῦ θεοῦ
22 atque] et ed. Rom. * ex F | querite P 23 quesuiet VE | humeros + suos ed. Rom. *

ἀνέλαβεν ἐπὶ τῶν ὤμων, ὅπως γένηται χαρὰ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ ἐπὶ τῇ ἐμῇ σωτηρίᾳ καὶ μετανοίᾳ διὰ τῆς τῶν παναγίων ὑμῶν δεσποτῶν μεσιτείας.

Τοῖς μὴ προσκυνοῦσι τὰς σεπτὰς εἰκόνας ἀνάθεμα. τοῖς βλασφημοῦσιν εἰς τὰς τιμίας καὶ σεπτὰς εἰκόνας ἀνάθεμα. τοῖς τολμῶσι διαβάλλειν καὶ βλασφημεῖν τὰς 5
Rom. 385 σεπτὰς εἰκόνας ἢ ἀποκαλεῖν αὐτὰς εἰδῶλα ἀνάθεμα. τοῖς μὴ διδάσκουσιν ἐπιμελῶς πάντα τὸν φιλόχριστον λαὸν προσκυνεῖν τὰς σεπτὰς καὶ ἱεράς καὶ τιμίας εἰκόνας πάντων τῶν ἁγίων τῶν ἀπ' αἰῶνος τῷ θεῷ εὐαρεστησάντων ἀνάθεμα. τοῖς χριστιανοκατηγόροις ἡγουν τοῖς εἰκονοκλάσταις ἀνάθεμα.

Σάβας ὁ εὐλαβέστατος ἡγούμενος τῶν Στουδίου εἶπε· Κατὰ τὰς ἀποστολικὰς 10
διατάξεις καὶ οἰκουμενικὰς συνόδους ἁγιὸς ἐστὶ ἀποδοχῆς.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Οἱ ποτε κατήγοροι τῆς ὀρθοδοξίας νυνὶ συνήγοροι τῆς ἀληθείας ἐγένοντο.

Κωνσταντῖνος ὁ ὀσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντίας τῆς Κύπρου εἶπε· Πολὺ ἡμῖν 15
δάκρυον ἐκένωσεν ὁ λίβελλος τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τοῦ Ἀμορίου.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Δοκεῖ ὑμῖν τοὺς θρόνους αὐτῶν ἀπο-
λαβεῖν;

Οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ εἶπον· Καθὼς ἐδέξαντο αἱ ἅγιοι καὶ οἰκουμενικαὶ σύν-
οδοι τοὺς ἐξ αἰρέσεως ἐπιστρέφοντας, καὶ ἡμεῖς δεχόμεθα.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀρέσκει πᾶσιν ἡμῖν. 20

Καὶ ἐκελεύσθησαν ὁ τε εὐλαβέστατος Βασίλειος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας καὶ Θεόδωρος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Μύρων καὶ Θεοδόσιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος τοῦ Ἀμορίου καθίσαι εἰς τοὺς βαθμοὺς καὶ καθέδρας αὐτῶν.

Εὐθύμιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Σάρδης εἶπε· Τὸν ὀρθόδοξον ὁ θεὸς καλῶς 25
ἤνεγκεν.

Ha. 48 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ὁρθόδοξος τῇ συνόδῳ ὁ πατὴρ τοῖς πατράσιν.

6-9 τοῖς – ἀνάθεμα cf. Act. VI 277 A 13 – B 6

HV T M 10-20 Σάβας – ἡμῖν Am f. 152^v

1 ὅπως om. T M ἵνα Am | γένηται] γένοιτο T M 4 τὰς¹ + ἁγίας καὶ T edd., sed cf. lat. | εἰς om. H 4-5 τὰς σεπτὰς καὶ ἁγίας V τὰς ἁγίας καὶ σεπτὰς M 6 σεπτὰς] ἁγίας V 7 τὸν – λαὸν] τὸν πιστὸν λαὸν καὶ φιλόχριστον H | προσκυνεῖν + καὶ ἀσπάζεσθαι V edd., sed cf. lat. | τιμίας] ἁγίας V 8 εὐαρεστησάντων τῷ θεῷ V | ἀνάθεμα + τοῖς ἀμφίβολον ἔχουσι τὴν διάνοιαν καὶ μὴ ἐκ ψυχῆς ὁμολογοῦσι προσκυνεῖν τὰς σεπτὰς εἰκόνας ἀνάθεμα T edd., sed cf. lat. 8-9 τοῖς χριστιανοκατηγόροις – ἀνάθεμα post εἰδῶλα ἀνάθεμα (cf. supra) T edd., sed cf. lat. 9 τοῖς om. T edd. | εἰκονομάχοις V 10 Σάβας] Σάββας HV | ἡγούμενος + μονῆς T Am edd. | Στουδίων ed.Rom.* 10-11 τὰς – συνόδους] τὰς οἰκουμενικὰς διατάξεις καὶ ἀποστολικὰς V 13 νῦν M 14 θεοφιλέστατος T edd., om. V | Κωνσταντίας T Am: Κωνσταντείας HV M edd. | τῆς om. T edd. 15 ἐκίνησεν Am | τοῦ² om. V edd. | Ἀμορίου H Am edd. 16 ἡμῖν M 16-17 ἀπολαμβάνειν T edd. 18 οἰκουμενικαὶ + ἐξ T edd., sed cf. lat. 19 καὶ om. V 21 ἐκελεύσθη V | ὁ τε Βασίλειος ὁ εὐλαβέστατος M 23 Ἀμορίου ed.Rom.* | καὶ καθέδρας om. V | καὶ + εἰς τὰς T καὶ + εἰς ed.Rom.* 24 ante Εὐθύμιος add. τούτου οὖν γενομένου T edd., sed cf. lat. | θεοφιλέστατος T edd. | Σάρδεων M fort. recte 26 πατράσι + τοὺς ὀρθοδόξους ὁ θεὸς καλῶς ἤνεγκεν T edd., sed cf. lat.

dium coram deo et angelis eius super salute ac poenitentia mea per interuentionem uestram, o sanctissimi domini.

His qui non adorant uenerabiles iconas, anathema. his qui blasphemiam dicunt in pretiosas et uenerabiles iconas, anathema. his qui audent detrahere ac blasphemare
 5 uenerabiles iconas uel uocare illas idola, anathema. his qui non docent diligenter cunctum Christi amatorem populum adorare uenerabiles et sacras ac honorandas iconas omnium sanctorum, qui a saeculo deo placuerunt, anathema. christianorum calumniatoribus, id est imagines confringentibus, anathema. Rom. 385

10 Sabas reuerentissimus egumenus monasterii Studii dixit: Iuxta apostolica praecepta et uniuersales synodos dignus est receptione.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Qui dudum erant rectae fidei calumniatores nunc facti sunt ueritatis aduocatores.

Constantinus sanctissimus episcopus Constantiae Cypri dixit: Multam a nobis lacrimam euacuauit libellus reuerentissimi episcopi Amorii.

15 Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Videtur uobis ut recipiant sedes suas?

Reuerentissimi monachi dixerunt: Quemadmodum susceperunt sanctae ac uniuersales synodi ex heresi conuersos, et nos suscipimus.

Sancta synodus dixit: Placet omnibus nobis.

20 Et iussi sunt reuerentissimus Basilius episcopus Ancyrae et Theodorus reuerentissimus episcopus Myrorum et Theodosius reuerentissimus episcopus Amorii sedere in gradibus et sedibus suis.

Euthymius reuerentissimus episcopus Sardis dixit: Horthodoxos deus bene adduxit.

Sancta synodus dixit: Horthodoxus sanctae synodo, pater cum patribus.

Ha. 47

5–7 his qui non docent – anathema ~ LC III 7 p. 366,5–10 (= III Cap. p. 331,29–332,3; cf. p. 367,24–27 etc.) = *Hadr. p. 15,24–26: Et post pauca (cf. supra ad p. 57,17–18): „Qui non instruunt diligenter omnem Christo dilectum populum adorari et venerari sacras et honorandas (venerandas Hadr.) imagines omnium sanctorum, qui a saeculo Deo placuerunt, anathema.” 15–21 Tarasius – suis ~ Grat. C. 1 q. 7 c. 4 § 2–4 col. 428,24–31 (= Iuo coll. trip.; uide supra ad p. 39,2–6): Item Tarasius patriarcha dixit: Videtur uobis, ut sedes suas recipiant qui ab heresi reuertuntur? Religiosissimi monachi dixerunt: Sicut receperunt uniuersales synodi sex ab heresi reuertentes, ita et nos recipimus. Sancta synodus dixit: Placet omnibus nobis. Et iussi sunt Basilius episcopus Anchirae, et Theodorus episcopus Mirrae ciuitatis, et Theodosius sedere in gradibus suis et sedibus.

P VE 5–7 ~ LC, *Hadr. 15–21 ~ Grat.

1 ac] et ed. Rom.* | penitentia VE 3 anathaema P 4 anathaema P | blaspheamare P 6–7 uenerabiles iconas sacras et adorandas VE edd., sed cf. gr. 7 anathema + his qui ambigui sunt et non ex animo fatentur se sacras imagines uenerari, anathema ed. Rom.* ex gr. T 8 kalumpniatoribus P | anathaema P 9 reuerentissimus + et VE | egumenus + dux interpretatur, intellegitur tamen et abbas siue praepositus egumenus P (glossema uix Anastasio tribuendum) 11 Tharasius P | kalumpniatores P 13 Cipri VE 14 euacuauit P V^{pc} (cf. gr. et Act. VI 214 A 2): reuocauit V^{ac} (reras., o in a mut., a in u mut., a et i superscr. V¹) E euocauit ed. Rom.* (euacuauit La.-Co.^{mg} ex P) | Ammorii ed. Rom.* 15 Tharasius P 16 Reuerendi ed. Rom.* (corr. Hard.^{mg}) | ac] et VE edd. 19 episcopus om. VE | Ancire VE 20 Myrorum – episcopus om. La.-Co.* | Mirorum VE | Ammorii ed. Rom.* 21 et P: a E om. V ac ed. Rom.* 22–24 Euthymius – synodo om. E 22 Orthodoxum ed. Rom.* 24 Horthodoxus – patribus] Horthodoxus pater cum patribus sanctae synodo V^{ac} (signis corr. V*) edd. Orthodoxus cum synodo pater cum patribus La.-Co.^{mg} | synodi P^{pc} (o exp. et i superscr. P^c)

Μετά τούτους δὲ προήχθησαν Ὑπάτιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Νικαίας καὶ Λέων ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ῥόδου καὶ Γρηγόριος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Πισινούντων καὶ Λέων ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος τοῦ Ἰκονίου καὶ Γεώργιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Πισιδίας καὶ Νικόλαος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἱεραπόλεως καὶ Λέων ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Καρπάθου. 5

La.-Co. 64 Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Οὐκ οἶδα πόθεν εἰπεῖν ὀρμηθέντες βουλὴν βαθεῖαν ἐβουλευσασθε καὶ οὐ διὰ κυρίου, καὶ συνθήκας πεποιθήκατε καὶ 10
Ma. 1018 οὐ διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ, παρασυνάγοντες ἑαυτοῖς κρύβδην καὶ λαθραίως τῷ περυσινῷ χρόνῳ, παρώσασθαι βουλευσάμενοι τὴν ἀλήθειαν· καὶ εἰ μὲν ἀλόγως τοῦτο πεποιθήκατε, δότε λόγον τῆς ἀγνοίας ὑμῶν, εἰ δὲ καὶ μετὰ λόγου ψευδοῦς, 10
προσαγέσθω ὁ αὐτὸς λόγος ὑμῶν καὶ ἀκουστός γενέσθω ἐπὶ πᾶσιν ἡμῖν. καὶ τὰς συμπλοκάς καὶ ἀντιρρήσεις ὑμῶν σύμμαχον ἔχουσα τὴν μὴ νικωμένην ἀλήθειαν ἢ ἱερατικὴ ὁμήγυρις αὕτη διαρρήσσουσα διαρρήξει καὶ διαλύουσα διαλύσει ὡς συνδέσμους ψεύδους καὶ ἀδικίας καὶ μηδεμίαν ἐχούσας ἀληθείας ὑπόστασιν.

Λέων ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ῥόδου εἶπεν· Ἠμάρτομεν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ 15
Rom. 386 ἐνώπιον τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς ἀγίας συνόδου ταύτης· ἐξ ἀμαθίας γὰρ ἐξεπέσαμεν καὶ οὐκ ἔχομεν ἀπολογίαν.

Γρηγόριος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Πισινούντων εἶπε· Κατὰ τὴν παραδοθεῖσαν πίστιν ἀπὸ τε τῶν ἀγίων ἀποστόλων καὶ πατέρων οὕτως καὶ ὁμολογοῦμεν καὶ 20
κρατοῦμεν.

Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Εἰ ἔστι λόγος ἐν ὑμῖν, καθὼς ἐλαλήθη ὑμῖν, προσαγέσθω.

Ὑπάτιος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ εἶπον· Οὐκ ἔχομεν πανίερε δέσποτά τι λαλῆσαι· κατὰ ἀγνοίαν καὶ ἀφροσύνην ἐλαλήσαμεν.

Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Ποῖος λόγος ὑμᾶς ἔστρεψεν εἰς τὴν 25
ἀλήθειαν;

7–8 βουλὴν – αὐτοῦ cf. Is. 29,15; 30,1; 31,6 12 τὴν μὴ νικωμένην ἀλήθειαν cf. 1 Esdr. 3,12; 4,38 13 διαρρήσσουσα διαρρήξει cf. 3 Reg. 11,11 13–14 διαλύουσα – συνδέσμους cf. Is. 58,6

HV T M 1–64,2 Μετὰ τούτους – διδασκαλία Am f. 152^v–153^r

1 δὲ τούτους V | προσήχθησαν Am | θεοφιλέστατος T edd. 2–3 Γρηγόριος – Ἰκονίου om. M^{ac}, suppl. Mⁱ intra lineas 2 ὁ εὐλαβέστατος² om. Am, εὐλαβέστατος om. V | ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος² om. M 3 Πισινούντων V Πισινούντος T edd. | ὁ¹ om. M | εὐλαβέστατος om. V M Am | ἐπίσκοπος om. Am | τοῦ om. V | Ἰκονίου M | καί² om. HV | Γεώργιος] Γρηγόριος M 3–4 ὁ εὐλαβέστατος² om. V 4 καὶ Am (add. ed.Rom.*): om. HV T M | ὁ εὐλαβέστατος om. V 5 ὁ εὐλαβέστατος om. V | εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος om. Am 7 ἐποιήσατε M 8 ἑαυτοῦς V edd., fort. <παρ> ἑαυτοῖς uel <καθ> ἑαυτοῦς, cf. lat. et Socr. hist. eccl. V 21,19 Hansen | λάθρα M 9 περισυνῶ V | παρώσασθε M Am | βουλόμενοι H βουλευόμενοι T Am 10 τοῦτο om. ed.Rom.* | ἀγνώσις HV 11 προαγέσθω H T Am 11–12 καὶ ἀκουστός – ὑμῶν om. V^{ac} (add. V^{msb}) 11 ἀκουστόν V² edd. | ἐπὶ ἐν M 13 ἱερά ed.Rom.* | διαρρήσσουσα H διαρρήσουσα V M Am 13–14 συνδεσμούς – ἀδικίας καὶ om. V 14 ἀδικίας om. ed.Rom., καὶ ἀδικίας om. ed.Reg.* | ἔχοντας H ἔχουσα V | ὑπόθεσιν V ὑπόθεσιν τε καὶ ὑπόστασιν T edd., sed cf. lat. 15 ὁ θεοφιλέστατος T edd., om. V 16 ταύτης om. V | ἀμαθείας ed.Rom.* | ἐξεπέσομεν T 18–20 Gregorii uerba ad quaestionem tractandam minime pertinent, sed mendum fort. ipsis notariis tribuendum, uide infra p. 66,6–8 18 ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος] εὐλαβέστατος om. V ὁ εὐλαβέστατος om. M εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος om. Am | Πισινούντων H Am: Πισινούντων V M Πισινούντος T edd. 21–24 Ταράσιος – ἐλαλήσαμεν om. V 22 προαγέσθω H T 23 σὺν αὐτῷ + ἐπίσκοποι T edd. 25 ἔφη V | ἐπέστρεψεν ὑμᾶς M

Post hos autem adducti sunt Hypatius reuerentissimus episcopus Nicaeae, Leo PL 129,217
reuerentissimus episcopus Rhodi, Gregorius reuerentissimus episcopus Pisinunten-
sium, Leo reuerentissimus episcopus Iconii, Georgius reuerentissimus episcopus
Pisidiae, Nicolaus reuerentissimus episcopus Hierapoleos et Leo reuerentissimus
5 episcopus Carpathi.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Nescio unde, ut ita dicam, impetum facien- La.-Co. 64
tes *consilium altum* consiliati estis et *non per dominum, et foedera fecistis et non per*
spiritum eius, collecti uidelicet apud uos ipsos clam atque latenter praeterito anno, Ma. 1017
uolentes depellere ueritatem. et siquidem irrationabiliter hoc fecistis, date rationem
10 ignorantiae uestrae, si uero cum falsa quasi ratione, producat ipsa ratio uestra et
audita fiat coram omnibus nobis. et concinnationes et contradictiones uestras auxili-
atrice quae non uincitur habita ueritate sacer iste conuentus dirumpens dirumpet et
dissoluens dissoluet ut colligationes falsitatis et iniustitiae et nullam habentes ueri-
tatis substantiam.

15 Leo reuerentissimus episcopus Rhodi dixit: Peccauimus in conspectu dei et in
conspectu ecclesiae et sanctae synodi huius. per inscientiam enim cecidimus et non Rom. 386
habemus defensionis nostrae rationem.

Gregorius reuerentissimus episcopus Pisinuntensium dixit: Secundum traditam
fidem a sanctis apostolis et patribus confitemur atque tenemus.

20 Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Si est ratio aliqua in uobis, quemadmodum
dictum est uobis, proferatur.

Hypatius et qui cum ipso erant dixerunt: Non habemus, sacratissime domine,
quid dicamus. per ignorantiam enim et insipientiam locuti fuimus.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Quae uos ratio conuertit ad ueritatem?

P VE

1 Nicee PV Nicee E 2-3 Pysinuntensium V Pessinuntis *ed. Rom.** 3 Yconii VE 4 Pisidiae – episcopus *om.*
Mansi 6 Tharasius P | Nescio unde, ut ita dicam ~ Οὐκ οἶδα πόθεν εἰπεῖν? 10 nostra P^{ac} (n *exp.*, u *superscr.* P^c)
13 et nullam] nullamque VE *edd.* 16 conspectu + totius V *edd.* | insipientiam *ed. Rom.** (ex F) insipientiam (*sic*) V
19 sanctis *om. ed. Rom.** | atque] et *ed. Rom.** 20 Tharasius P | raditio P^{ac} (di *sublin.* P^c) 22 erant *fort. delendum*,
cf. gr. et infra p. 65,1 23 fuimus] sumus V^{ac} (s in f *mut.*, i *superscr.* V¹) E *edd.* 24 Tharasius P

Ἐπάτιος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ εἶπον· Τῶν ἀγίων ἀποστόλων καὶ πατέρων ἡ διδασκαλία.

Γρηγόριος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Πισινούντων εἶπεν· Ἐν τῇ κατὰ Ἀντιοχείαν συνόδῳ τῶν ἀγίων ἀποστόλων εἴρηται „τοῦ μηκέτι πλανᾶσθαι εἰς τὰ εἰδωλα τοὺς σωζομένους, ἀλλ’ ἀντεικονίζειν τὴν θεανδρικήν στήλην τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ”. ἀλλὰ καὶ ὁ μακάριος Ἰσίδωρος ὁ Πηλουσιώτης λέγει, ὅτι „ναοῦ λόγος οὐδεὶς, ὃν οὐ στέφει ἄγαλμα”.

Λέων ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ῥόδου εἶπε· Πάντα ἃ εὐσεβῆ καὶ ἀληθῆ λέγομεν, εἰ καὶ ἀνάξιοι καὶ ἁμαρτωλοὶ ἔσμεν, ἐψηλαφήσαμεν, καὶ ἐκ νομικῆς καὶ ἐκ προφητικῆς καὶ ἐξ ἀποστολικῆς καὶ ἐκ πατρικῆς φωνῆς ἐπληροφορήθημεν, ὅτι ἡ ἀληθία καὶ ἡ εὐσέβεια οὕτως ἐστί, τοῦ εἶναι τὰς ἀγίας καὶ σεπτὰς εἰκόνας ἐν τῇ ἀγίᾳ ἐκκλησίᾳ κατὰ τὴν παραδοθεῖσαν ἑκπαλαί τῶν χρόνων συνήθειαν ἀπὸ τῶν ἀγίων ἀποστόλων, κακεῖθεν ἐπείσθημεν.

Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Καὶ πῶς ἔτη ἔχων ἕως τῶν ὀκτῶ ἢ δέκα τὴν ἐπισκοπὴν ἕως τοῦ νῦν οὐκ ἐπείσθη;

Λέων ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ῥόδου εἶπεν· Ἐπειδὴ ἐχρόνισε τὸ κακὸν καὶ ἡ κακὴ διδασκαλία· καὶ ἐν τῷ χρονίσει αὐτὴν ἐξ ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐπλάνησεν ἡμᾶς καὶ ἐξέκλινεν ἐκ τῆς ἀληθείας. ἀλλ’ ἐλπίζομεν εἰς τὸν θεὸν σωθῆναι.

Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Τὰ χρονιώτερα τῶν παθῶν δυσχερέστερά πῶς ἐστί πρὸς τὸ θεραπεύεσθαι. οὕτω καὶ ψυχὴ ἐν σκοτομήνῃ αἰρέσεως οὕσα τὸ φῶς τῆς ὀρθοδοξίας δυσχερῶς ἐπιγινώσκει.

La.-Co. 65 Κωνσταντῖνος ὁ ὀσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντίας τῆς Κύπρου εἶπεν· Ἐδεῖ
Ma. 1019 ἡμᾶς ἐπισκόπους ὄντας μὴ διδασκαλίας δεῖσθαι, ἀλλὰ διδασκάλους εἶναι ἐτέρων.

Ha. 49 Λέων ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ῥόδου εἶπεν· Εἰ μὴ ἐπέτειναν οἱ ἐν νόμῳ τὴν ἁμαρτίαν, οὐκ ἦν χρεια τῆς χάριτος.

Σταυράκιος ὁ ὀσιώτατος ἐπίσκοπος Χαλκηδόνος εἶπεν· Ἄλλ’ ἡμεῖς, ἀδελφοί, οὐκ ἔσμεν ὑπὸ νόμον, ἀλλ’ ὑπὸ χάριν.

20 Ps. 10,2

4-6 (Ps.-)Pamph. Hier. can. 4 p. 144,19-146,1 Funk II; ad uerbum laudatur in florilegiis *Ma Mo Pa* (cf. Alexakis p. 172-173), inde Niceph. I. refut. c. 82,6-14 Featherstone 6-7 Isid. Pel. epist. IV 73, PG 78, 1133 A 10-11

HV T M 4-6 τοῦ -Χριστοῦ = Pamph. 6-7 Ἰσίδωρος - ἄγαλμα Am f. 153^r in marg. 6-7 = Isid. 8-23 Λέων - ἐτέρων Am f. 153^r

1 σὺν αὐτῷ + ἐπίσκοποι T edd. | πατέρων + ἡμῶν M 3 ὁ εὐλαβέστατος om. T edd. | Πισινούντων V M Πισινούντος T edd. 5 θεανδρικήν + ἄχραντον T edd. θεανδρικήν + ἄχραντον χειροποίητον Pamph. | κυρίου + καὶ σωτῆρος Can. ap. 6 ὅτι om. M 7 οὐ] μὴ Isid. 8 ἃ ed. Rom. (cf. lat.): τὰ H T M τῶν V 9 ἔσμεν post ἀνάξιοι V 10 καὶ ἐκ πατρικῆς om. V 11 ἡ om. H | οὕτως] αὕτη Am | ἀγία om. T M edd., sed cf. lat. 14 πατριάρχης om. V | πῶς - τῶν] πῶς μέχρις ἐτῶν Am | ἡ + καὶ ed. Rom., sed cf. lat. 15 τὴν ἐπισκοπὴν scripsi coll. lat.: ἐπίσκοπος HV T M ἐπισκοπῶν Am (uide supra) 17 καὶ om. T | αὐτὴν] αὐτὰ T | ἐπλάνησαν T 18 ἐξέκλιναν T | ἀλλὰ M 19 ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης om. V 19-20 δυσχερέστατά M 20 θεραπευθῆναι T | καὶ om. ed. Rom.* 22 Κωνσταντῖνος - Κύπρου] Κωνσταντῖνος ὁ τῆς Κύπρου V | Κωνσταντίας τῆς om. T edd. (de V uide supra) | Κωνσταντίας H Am: Κωνσταντείας M 23 ἡμᾶς M | ἐτέρων om. V 24 εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος om. V 26 ὀσιώτατος ἐπίσκοπος om. V | ἀδ(ελφ)ῆ H

Hypatius et qui cum ipso dixerunt: Sanctorum apostolorum et patrum doctrina.

Gregorius reuerentissimus episcopus Pisinuntensium dixit: * In synodo sanctorum apostolorum apud Antiochiam congregata dicitur: „ne ultra errent hi qui salui fiunt circa idola, sed pro eis imaginentur deiuirilem staturam domini nostri Iesu Christi.” sed et beatus Isidorus Pelusiotes dicit quia „templi ratio nulla est quod non coronat imago.”

Leo reuerentissimus episcopus Rhodi dixit: Omnia quae pie ac uere dicimus, licet indigni et peccatores simus, pertractauimus, et ex legali et ex prophetica et apostolica seu paterna uoce certi sumus effecti quia ueritas et pietas sic se habet, ut scilicet sint
10 sanctae ac uenerabiles imagines in sancta ecclesia secundum traditam a priscis temporibus consuetudinem a sanctis apostolis, et inde oboediuius.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Et quomodo annos ego usque ad octo uel decem episcopatum gerens habeo usque in praesens, et tu minime oboedisti?

Leo reuerentissimus episcopus Rhodi dixit: Quoniam prolixo tempore malum et
15 nequam magisterium prolongatum est. et dum diutius moratum fuisset, pro peccatis nostris seducti sumus et declinauimus a ueritate, sed speramus in deo saluari. PL 129,218

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Diurnitates passionum difficiliores sunt ad curandum. sic et anima quae in obscuro hereseos est lumen horthodoxiae difficile recognoscit.

20 Constantinus sanctissimus episcopus Constantiae Cypri dixit: Oportebat uos, cum essetis episcopi, discendi nullam necessitatem habere, sed magistros esse potius aliorum. La.-Co. 66 Ma. 1020

Leo reuerentissimus episcopus Rhodi dixit: Nisi protenderent hi qui in lege erant
peccatum, non esset necessitas gratiae. Ha. 50

25 Stauracius sanctissimus episcopus Chalcedonis dixit: Sed nos, fratres, non sumus sub lege, sed sub gratia.

20–22 Constantinus – aliorum ~ Grat. C. 1 q. 7 c. 4 § 5 col. 428,31–33 (= Iuo coll. trip.; uide supra ad p. 39,2–6): Item Constantinus episcopus Cypri dixit: Non oportet nos, qui episcopi sumus, indigere doctrina, sed aliorum esse doctores.

P VE 20–22 ~ Grat.

1 ipso P: ipso + erant VE eo + erant ed. Rom.* ex F | apostolorum et patriarcharum E patrum et apostolorum ed. Rom. (corr. La.-Co.) 2 Pysinuntensium VE | dixit + hunc locum papae Innocentii dicto comparate (comparata P^{ac} [a exp. et superscr. e P^c, leg. compara?] comparata E), qui de Antiochena (Anthiochaena P) ecclesia scribens asserit (ep. 24, PL 20, 548 A): „Vbi et nomen accepit religio christiana atque (et quae PL 20) conuentum apostolorum apud se fieri caeleberrimum meruit” P E (adnotatio Anastasii in textum recepta) 3 apostolorum + quae ed. Rom. (corr. Mansi) | Anthiochiam P | dicitur + et ed. Rom.* 4 statuam ed. Rom.* 5 Hysidorus P Ysidorus VE, corr. ed. Rom.* | Pelusites codd., corr. ed. Rom. 8 pertractauimus ~ ἐψηλαφήσαμεν, cf. p. 55,21 | prophætica P | et apostolica] apostolicaque VE edd. 9 certi sumus] certissimus P^{ac} (si exp., u superscr. P^c) 10 ac] et ed. Rom.* | priscus P 11 oboediuius VE 12 Tharasius P 12–13 quomodo – gerens habeo] Anast. πῶς ἔτη ἔχω uidetur legisse, quod locum sensu priuauit 12 ego om. ed. Rom.* | uel] et ed. Rom.* 13 habeo] habeo (sic) V, om. ed. Rom.* | et tu om. ed. Rom.* | obedisti VE 17 Tharasius P 18 hereseos est] est hereseos est V^{ac} (est¹ del. V^x) est hereseos E edd. | orthodoxiae codd. 21 essetis] ceteris E edd. (essetis La.-Co.^{m8} ex P) | episcopis ed. Rom.* ex F (episcopi La.-Co.^{m8} ex P) 23 protenderent (~ ἐπείτειναν)] proderent E protendissent La.-Co.^{m8} 24 essent P^{ac} (n exp. P^c) 25 Stauracius P | Chalcedonis codd., corr. ed. Rom.

Ἐπάτιος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἐπίσκοποι εἶπον· Ἐκ κακῶν διδασκάλων μαθήματα κακὰ παρελάβομεν.

Rom. 387 Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἐπειδὴ περ εἶπατε κακῶν διδασκάλων κακὰ τὰ μαθήματα, ἡ ἐκκλησία ἐκ κακῶν διδασκάλων ἱερεῖς δέχεσθαι οὐ προσίεται.

Ἐπάτιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Νικαίας εἶπεν· Οὕτως ἐκράτησεν ἡ συνήθεια. 5

Γρηγόριος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Πισινούντων εἶπεν· Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος λέγει· „ἐγὼ καὶ τὴν κηρόχυτον ἡγάπησα γραφὴν εὐσεβείας πεπληρωμένην.”

Σάβας ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος τῶν Στουδίου εἶπεν· Εὐλογητὸς ὁ θεὸς ὁ ὁδηγήσας ὑμᾶς εἰς τὴν ἀλήθειαν. 10

Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Τὸν λόγον καὶ τὴν ἀπολογία αὐτῶν ἤδη ἠκούσαμεν.

Ἡ ἀγία σύνοδος εἶπε· Ναί, δέσποτα.

Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου Ἀντιοχείας ἔφη· Διαθρυλλεῖται, πανάγιε πάτερ, παρὰ πολλῶν, πῶς 15 δεῖ τοὺς ἀπὸ αἰρέσεως προσερχομένους δέχεσθαι· καὶ παρακαλοῦμεν τὴν ἀγίαν καὶ ἱερὰν σύνοδον, ὅπως ἔλθωσιν αἱ βίβλοι τῶν ἀγίων πατέρων καὶ θεωρῶμεν καὶ ἀνακρίνωμεν κακεῖθεν λάβωμεν τὴν ἀκριβῆ ἀσφάλειαν, ὅπως χρή δέχεσθαι αὐτούς· ἀποροῦμεν γὰρ ἡμεῖς.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κωνσταντίας τῆς Κύπρου εἶπεν· Ἐξαι- 20 τοῦμεν τὴν σὴν μακαριότητα, δέσποτα, ἐλθέτωσαν τὰ προλεχθέντα βιβλία, ὅπως πληροφορηθέντες τάξιν ἀρίστην ταύτῃ ποιησώμεθα.

Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Κατὰ τὴν αἴτησιν τῶν θεοφιλεστάτων ἀνδρῶν καὶ τοποτηρητῶν καὶ τῶν ὁσιωτάτων ἐπισκόπων δεῖ τὰς βίβλους προκομισθῆναι. 25

7–8 (Ps.-) Chrys. (Seuer. Gabal.) hom. de legislatore, PG 56, 407,43–45; cf. Act. IV 9 A 5–6

HV T M 7–8 = Chrys., Am f. 152^r in marg. 14–19 Ἰωάννης – ἡμεῖς Am f. 154^v 23–25 Ταράσιος – προκομισθῆναι Am f. 154^v

1 αὐτῷ + εὐλαβέστατοι M | ἐπίσκοποι om. V 3 ἀγιώτατος om. V 5 ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος om. V | ἐκράτει V 6–8 Gregorii uerba hoc loco inepte inserta sunt, sed mendum fort. ipsis notariis tribuendum; uide supra p. 62,18–20 6 ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος om. V | Πισινούντων H: Πισινούντων V Πισινούντος T edd. Πισινούντων M 9 Σάβας HV | εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ om. V | εὐλαβέστατος] ἐλάχιστος H | ἡγούμενος + μονῆς M | Στουδίων ed. Rom.* 11 ante Ταράσιος add. ὁμοίως V edd., sed cf. lat. | ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης om. V 14 ἐλάχιστος H | μοναχὸς καὶ πρεσβύτερος H: πρεσβύτερος V T πρεσβύτερος μοναχὸς M Am 14–15 τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου Ἀντιοχείας] τῆς Ἀντιοχείας V 15 εἶπε T edd. | πατήρ V 16 αἰρέσεων T Am edd., cf. lat. | προσερχομένους δέχεσθαι] προέρχεσθαι H προσέρχεσθαι V | ἀγίαν καὶ om. V 17–18 καὶ θεωρῶμεν – λάβωμεν] ὥστε θεωρεῖσθαι καὶ ἀνακρίναι κακεῖθεν λαβεῖν Am 17 θεωροῦμεν H 18 λάβομεν V | ἀκριβῆ V 20 ὁ εὐλαβέστατος om. H | εὐλαβέστατος – Κωνσταντίας om. V | ὁσιώτατος T edd. | Κωνσταντίας M 21 τὴν σὴν μακαριότητα] σε V | ἐλθέτωσαν + δέσποτα V | προλεχθέντα om. V 22 ταύτῃ scripsi coll. lat.: ταύτην codd. 23 ἀγιώτατος om. V | ἔφη V | θεοφιλεστάτων] τιμίων V 24 καὶ τοποτηρητῶν – ἐπισκόπων om. V

Hypatius et qui cum ipso reuerentissimi episcopi dixerunt: A malis magistris doctrinas malas accepimus.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Quoniam quidem dixistis malorum magistrorum malas esse doctrinas, ecclesia ex malis magistris sacerdotes admittere non
5 consentit. Rom. 387

Hypatius episcopus Nicaeae dixit: Sic optinuit consuetudo.

Gregorius reuerentissimus episcopus Pisinuntensium dixit: Sanctus Iohannes Chrysostomus dicit: „ego et cera perfusam dilexi picturam pietate repletam.”

10 Sabas reuerentissimus monachus et egumenus monasterii Studii dixit: Benedictus deus, qui direxit uos in ueritatem.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Rationem et defensionem eorum iam audiuius.

Sancta synodus dixit: Etiam, domine.

15 Iohannes reuerentissimus monachus et presbyter et uicarius apostolici throni Antiochiae dixit: Flagitatur, sanctissime pater, a multis quomodo oporteat eos qui ab heresibus redeunt suscipi. et obsecramus sanctam et sacram synodum, ut ueniant libri sanctorum patrum et uideamus et perscrutemur atque inde sumamus ueram certitudinem, quomodo illos suscipi oporteat. hesitamus enim nos.

20 Constantinus reuerentissimus episcopus Constantiae Cypri dixit: Expetimus a beatitudine tua, domine, ut ueniant praedicti libri, quo certi facti sic ordinem laudabilem faciamus.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Secundum petitionem deo amabilium uiro-
rum et uicariorum atque sanctissimorum episcoporum oportet libros afferri.

3-5 Tarasius – consentit ~ *Grat. C. 1 q. 7 c. 4 § 6 col. 428,34-36* (= *Iuo coll. trip.*; *uide supra ad p. 39,2-6*): Item Tharasius episcopus dixit: Malorum doctorum mala doctrina. Ecclesia de malis doctoribus sacerdotes non recipit.

P VE 3-5 ~ *Grat.*

1 ipso P: ipso + erant VE eo + erant *ed. Rom.* ex F* 1-2 malas doctrinas E *edd.* 3 Tharasius P 6 Niceae PV Nicee E 8 et] ex VE *edd.* 9 eguminus VE 14 et' *om. P* | apostoli P^{ac} (ci P^c *s.l.*) 15 dixit] ait P 18 illos suscipi oporteat] oporteat uos suscipi P^{ac} illos oporteat suscipi P^{ac} (uos *exp.*, illos *add. P^c s.l.*)

Κωνσταντῖνος ὁ θεοφιλέστατος νοτάριος τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου εἶπε· Κατὰ τὴν κέλευσιν τῆς ὑμετέρας ἀγιότητος πάρεσμεν ἐπιφερόμενοι τὰς ἱερὰς βίβλους, ἅσπερ ἡγάγομεν ἐκ τῶν ἀποκειμένων ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, τῶν τε κανόνων τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ τῶν ἁγίων συνόδων καὶ τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου καὶ ἐτέρων ἁγίων πατέρων. 5

Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἀναγνωσθήτω ἐν πρώτοις ἡ βίβλος τῶν κανονικῶν διατάξεων.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀναγνωσθήτω.

Καὶ λαβὼν ὁ αὐτὸς Κωνσταντῖνος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος καὶ νοτάριος τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου ἀνέγνω· 10

Κανὼν τῶν ἁγίων ἀποστόλων πεντηκοστὸς τρίτος.

Εἴ τις πρεσβύτερος τὸν ἐπιστρέφοντα ἀπὸ ἁμαρτίας οὐ προσδέχεται, ἀλλ' ἀποβάλλεται, καθαιρεῖσθω, ὅτι λυπεῖ τὸν Χριστὸν τὸν εἰπόντα, ὅτι χαρὰ γίνεται ἐν οὐρανῷ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι.

La.-Co. 68 Σάβας ὁ εὐλαβέστατος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ εἶπον· Τοῦτο εὐδηλον καὶ παρὰ πᾶσιν 15 ἀποδεδεγμένον, ὅτι ἕκαστον τῶν μετανοοούντων ἡ ἐκκλησία προσδέχεται.

Rom. 388 Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἔστι καὶ ἕτερος κανὼν περὶ τούτου. Ὁ αὐτὸς θεοφιλέστατος νοτάριος ἀνέγνω·

Τῆς ἁγίας ἐν Νικαίᾳ συνόδου κανὼν ὄγδοος

Περὶ τῶν ὀνομασάντων μὲν ἑαυτοὺς Καθαροὺς ποτε, προσερχομένων δὲ κοινῇ τῇ 20 καθολικῇ καὶ ἀποστολικῇ ἐκκλησίᾳ ἔδοξε τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ συνόδῳ, ὥστε χειροθετούμενους αὐτοὺς οὕτω μένειν ἐν τῷ κλήρῳ. πρὸ πάντων δὲ τοῦτο ὁμολογήσας

13-14 Lc. 15,7

12-14 Can. ap. 52 p. 580, 10-13 Funk I; Synag. tit. XXXVIII 1 p. 113, 7-9 (inde Joannou I 2 p. 36, 6-12); Synt. p. 73 20-70,6 Conc. Nic. I can. 8, Synag. tit. XXXVIII 2 p. 113, 11-19 (inde Joannou I 1 p. 30, 1-31, 2); Synt. p. 87, 1-19; cf. Anon. ([Ps.-] Gel. Cyz.) hist. eccl. p. 93, 12-22 Hansen

HV T M 6-7 Ἀναγνωσθήτω - διατάξεων Am f. 154^v 9-14 Καὶ λαβὼν - μετανοοῦντι Am f. 154^v 12-14 = Can. ap., Synag., Synt. 18-70,6 Ὁ αὐτὸς - σχήματι ~ Am f. 154^v-155^r 20-70,6 = Synag., Synt.

1 ὁ θεοφιλέστατος om. V | εὐαγοῦς om. V 2 ὑμετέρας] ὑμῶν V | ἀγιότητος] ἀγιωτάτατης ῥήσεως (sic) H | πάρεσμεν ἐπιφερόμενοι] ἐφέρομεν V | ἱερὰς om. V 2-4 ἅσπερ - Κωνσταντινουπόλεως om. V 6 ἡ βίβλος ἐν πρώτοις V 8 εἶπεν om. V | Ἀναγνωσθήτω + δέσποτα V 9 Καὶ λαβὼν H Am (cf. lat.): καὶ V om. T M | ὁ αὐτὸς om. Am 9-10 Κωνσταντῖνος - ἀνέγνω] πατριαρχικὸς νοτάριος ἔφη V 9 ὁ θεοφιλέστατος om. Am 11 Κανὼν - ἀποστόλων] Τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανὼν T edd. | πεντηκοστὸς τρίτος] νγ' H T, om. V, canon numeratur νγ' etiam in multis codd. collect. can. 12 τις + ἐπίσκοπος ἢ Am Synag. (om. G) Synt. Can. ap. | ἐπιστρέφοντα post ἁμαρτίας H, om. V | ἀλλὰ H Am 13 ὅτι² om. Am Synag. (E-PsVa, La, R, Co, U) Synt. Can. ap. (exceptis d α I) | ἐν + τῷ HV Am Synag. (E-PsVa, ArVen) Can. ap. (δη) N.T. 15 Σάββας HV | ὁ εὐλαβέστατος om. V | εὐλαβέστατος + μοναχὸς T non male, sed cf. lat. 16 ἀποδεδεγμένον Vc^{pc} (Morin), cf. lat.: ἀποδεδειγμένον codd. | ἕκαστον om. V | τὸν μετανοοῦντα V M | δέχεται V 17 ἀγιώτατος om. V | τούτου] αὐτοῦ M 18 ante Ὁ αὐτὸς add. δν V edd., sed cf. lat. | θεοφιλέστατος om. V | νοτάριος + τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου T edd., sed cf. lat. 19 ἁγίας om. T edd. | ὄγδοος] η' V T M 20 μὲν om. M | κοινῇ om. Am Synag. (F Cl) Synt. 21 καὶ ἀποστολικῇ om. V Synag. (G) Synt. (Vall) | καὶ μεγάλη om. Am, καὶ om. T edd. 21-22 χειροθετούμενους H T M Am Synag. (rell.) Synt. (PV): χειροτονουμένους V Synag. (LaVi) Synt. (Vall) 22 αὐτοὺς οὕτω euanidum in T, αὐτοὺς om. ed. Rom.* | τοῦτο ed. Rom. (cf. lat.), sic etiam Am Synag. (La, Cl) Synt. (Vall^{pc} PV): τούτων H T M Synag. (rell.) Synt. (Vall^{pc}), om. V

Constantinus deo amabilis notarius uenerabilis patriarchii dixit: Secundum iussio-
nem uestrae sanctitatis praesto sumus deferentes sacros libros, quos attulimus ex his
qui reiacent in bibliotheca uenerabilis patriarchii Constantinopoleos, tam canonum PL 129,219
sanctorum apostolorum quam sanctarum synodorum et sancti patris nostri Basilii ac
5 aliorum sanctorum patrum.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Legatur in primis liber canonicarum insti-
tutionum.

Sancta synodus dixit: Legatur.

Et accipiens idem Constantinus deo amabilis diaconus et notarius uenerabilis patri-
10 archii legit:

Canon sanctorum apostolorum quinquagesimus tertius

Si quis presbyter eum qui conuertitur a peccato non susceperit, sed abiecerit, depo- Ma. 1021
natur, quoniam tristem efficit Christum, qui dicit quia *gaudium fit in caelo super uno
peccatore paenitentiam agente.*

15 Sabas reuerentissimus et qui cum eo dixerunt: Hoc clarum et apud omnes accep- La.-Co. 67
tum est quia unumquemque paenitentem ecclesia suscipit.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Est et alius canon super hoc. Rom. 388

Idem deo amabilis notarius legit sanctae Nicenae synodi canonem octauum:

De his qui se cognominant Catharos, id est mundos, si aliquando uenerint ad eccle-
20 siam catholicam, placuit sancto et magno concilio, ut impositionem manus accipien-
tes sic in clero permaneant. haec autem prae omnibus eos scriptis conuenit profiteri Ha. 51

19–71,5 Dionys. Exig. Conc. Nic. I can. 8,1–20 p. 262–263 Turner

P VE 19–71,5 = Dionys. Exig.

2 presto codd. 4 ac] et ed. Rom.* 5 patrum sanctorum ed. Rom.* ex F 6–7 constitutionum La.-Co.^{ms}
11 quinquagesimus tertius] LIII VE 13 effecit ed. Rom.* (efficit La.-Co.^{ms} ex P) 14 penitentiam VE 15 reueren-
tissimus om. F edd., *expectaueris* reuerentissimus <monachus>, sed cf. gr. | eo + erant ed. Rom.* ex F 16 unum-
quemque VE unumquemque ed. Rom. | penitentem VE 18 Nicēnē P Nicene E 21 scriptis P Dionys. Exig.:
conscriptis VE in scriptis ed. Rom.*

αυτοὺς ἐγγράφως προσήκει, ὅτι συνθήσονται καὶ ἀκολουθήσουσι τοῖς τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας δόγμασι, τουτέστι καὶ διγάμοις κοινωνεῖν καὶ τοῖς ἐν τῷ διωγμῷ παραπεπτωκόσιν, ἐφ' οἷς καὶ χρόνος τέτακται καὶ καιρὸς ὥρισται, ὥστε αὐτοὺς ἀκολουθεῖν ἐν πᾶσι τοῖς δόγμασι τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας. ἔνθα μὲν οὖν ἅπαντες εἴτε ἐν κώμαις εἴτε ἐν πόλεσιν αὐτοὶ μόνον εὐρίσκοντο χειροθετηθέντες, οἱ 5 εὐρισκόμενοι ἐν τῷ κλήρῳ ἔσονται ἐν αὐτῷ τῷ σχήματι, καὶ τὰ ἑξῆς.

Θεόδωρος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κατάνης τῆς Σικελῶν ἐπαρχίας εἶπε· Πρὸς τὴν αἵρεσιν ταύτην οὐδὲν ἔχει ὁ ἀναγνωσθεὶς κανὼν.

Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἀλλὰ καὶ περὶ πάσης αἱρέσεως ἐστίν.

Ἐπιφάνιος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος τῆς ἀγιωτάτης ἐκκλησίας Κατάνης τῆς Σικελῶν 10 ἐπαρχίας καὶ τοποτηρητῆς τοῦ ἐπισκόπου Σαρδανίας εἶπεν· Οὗτος ὁ κανὼν τότε περὶ τῶν Καθαρῶν ἐρρήθη.

Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἀρτίως οὖν καὶ ἡμεῖς κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον τὴν ἀναφύεσαν αἵρεσιν πῶς ὀφείλομεν δέξασθαι;

Ἰωάννης ὁ θεοφιλέστατος τοποτηρητῆς τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς ἀνατολῆς 15 εἶπεν· Ἡ αἵρεσις χωρίζει ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας πάντα ἄνθρωπον.

Ἡ ἀγία σύνοδος εἶπε· Τοῦτο εὐδελόν ἐστιν.

Οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ εἶπον· Χειροθετούμενους εἶπεν ὁ κανὼν δεχθῆναι.

Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Καὶ πῶς νοεῖτε τὸ χειροθετούμενον;

Οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ εἶπον· Δεόμεθα, δέσποτα, διδασκαλίας. 20

Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Μήπως ἐπ' εὐλογίας ἐνταῦθα τὴν χειροθεσίαν λέγει καὶ οὐχὶ ἐπὶ χειροτονίας.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Ἐὰν ἄλλο τὸ κωλύον οὐκ ἔστιν, ἔνεκεν ταύτης τῆς μετανοίας αὐτῶν δεχθήσονται κατὰ τοὺς κανόνας.

HV T M

1 αὐτοὺς] τούτους V | συνθήσονται καὶ om. V | καθολικῆς om. V 2 ἐν om. H 2-3 παρεμπεπτωκόσιν T M 3 καὶ! HV: δὲ T om. M | αὐτοῖς V 4 καθολικῆς καὶ om. V edd. 5 πάντες *Synag. Synt.* | ἅπαντες + χειροτονηθέντες ed.Rom.* ex Vc (uide infra) | πόλει V | μόνον H T M *Synag.* (exceptis *Ps Cl Co*): μόνοι V Am *Synt.* edd. | χειροθετηθέντες H T *Synag.* (*F-Vi Mos L*): χειροτονηθέντες V Am *Synag.* (rell.) *Synt.* χειροτετηθέντες M, om. ed.Rom.* (uide supra) | οἱ om. V 6 ἐν τῷ αὐτῷ *Synt.* ed.Rom.*, cf. lat. 7 ὁ εὐλαβέστατος om. V | τῆς Σικελῶν ἐπαρχίας om. T M | τῆς + τῶν V edd. | Σικελῶν H | ἐπαρχίας] ἐκκλησίας ed.Rom.*, sed cf. lat. et infra l. 11 9 Ταράσιος – εἶπεν] Ὁ πατριάρχης ἔφη V 10-11 Ἐπιφάνιος τοποτηρητῆς (sic) τῆς ἐπισκοπῆς Σαρδανίας εἶπεν V 10-11 εὐλαβέστατος – ἐπαρχίας omnia fere euanida in T (εὐλαβέστατος διάκονος τῆς ἐκκλησίας Κατάνης Vc ex conii, ut uidetur, edd.) 10 ἀγιωτάτης M (cf. lat.): om. H fort. recte (ecclesia Catanæ ἀγιωτάτη non appellatur nisi in Eriphaniī subscriptione D 14 et F 15; uide etiam infra p. 86,8) 10-11 τῆς Σικελῶν ἐπαρχίας M (cf. lat.): τῶν Σικελῶν ἐπαρχίας H 11 τοποτηρητῆς] τὸν τόπον ἐπέχων T τὸν τόπον ἐπέχων + Θωμᾶ Vc edd., sed cf. lat. | τοῦ om. Vc edd. | ἀρχιεπισκόπου ed.Rom.* recte quidem (cf. p. 18,28 etc. et Bischofslisten p. 43), sed mendum, quod saepius occurrit (cf. e.g. p. 86,1), potius notariis tribuendum | Σαρδανίας] Σαρδονίας M Σαρδιν sine abbr. H Σαρδινίας ed.Rom.* 12 ἐρρήθη H 13 Ταράσιος – εἶπεν] Ὁ πατριάρχης ἔφη V 13-14 Ἀρτίως – δέξασθαι] locus suspectus 14 ἀναφανεῖσαν HV | δέχεσθαι V 15 ὁ θεοφιλέστατος om. V 16 πάντα om. V 17 ἀγία om. V 18 εὐλαβέστατοι om. V 19 ἀγιώτατος om. V | ἔφη V 19-21 Καὶ – εἶπε om. V 19 νοεῖτε T M (νοεῖτ sine abbr. H): νοεῖται ed.Rom.* (ex lat.) 23 Οἱ – εἶπον] Ἡ ἀγία σύνοδος εἶπεν V

quod catholicae et apostolicae ecclesiae dogmata suscipiant et sequantur, id est et bigamis se communicare et his qui in persecutione prolapsi sunt, erga quos et spatia constituta sunt et tempora diffinita, ita ut ecclesiae catholicae et apostolicae placita sequantur in omnibus. ubicumque uero siue in uillis siue in ciuitatibus ipsi soli
 5 repperiti fuerint ordinati, qui inueniuntur in clero in eodem habitu perseuerent, et cetera.

Theodorus reuerentissimus episcopus Catanae Siculorum prouinciae dixit: Ad heresim hanc nil habet canon qui lectus est.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Sed et de omni heresi est.

10 Epiphanius reuerentissimus diaconus sanctissimae ecclesiae Catanae Siculorum prouinciae et uicarius episcopi Sardiniae dixit: Hic canon tunc de Catharis, id est mundis, est dictus.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Nunc ergo et nos in tempore hoc exortam heresim quomodo debemus recipere?

15 Iohannes deo amabilis uicarius apostolici throni orientis dixit: Heresis separat ab ecclesia omnem hominem.

Sancta synodus dixit: Hoc manifestum est.

Reuerentissimi monachi dixerunt: Eos qui manus impositionem perceperant dixit regula suscipi.

20 Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Et quomodo intelligitur manus impositio?

Reuerentissimi monachi dixerunt: Deprecamur, domine, ut doceamur.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Forte in benedictione tantum hic manus
 impositionem dicit et non in consecratione. PL 129,220

Gloriosissimi principes dixerunt: Si aliud non est quod prohibeat, propter hanc
 25 paenitentiam eorum suscipientur secundum kanones.

15–16 Iohannes – hominem ~ Grat. C. 1 q. 7 c. 4 § 7 col. 428,36–37 (= Iuo coll.trip.; uide supra ad p. 39,2–6): Item Iohannes apocrisarius orientalium sedium dixit: Heresis separat omnem hominem ab ecclesia.

P VE 15–16 ~ Grat.

2–3 erga – sunt om. P 4 uillis] municipiis Dionys. Exig. (Anast. ex gr.?) § reperti VE 7 Catane P E 10 reuerentissimus om. VE edd. | Catane P E 18–20 Reuerentissimi – impositio post l. 23 consecratione habet E et add. Reuerentissimi monachi dixerunt: Iam diximus uidelicet forte in benedictione tantum hic manus impositionem ut asseris et non in consecratione: deprecari te sumus ut doceamini (sic) 18–19 Eos – suscipi] „Verti oportuit Cum manus impositione recipi canon praecepit” Hard.^{m8} 20 intelligitur] Anast. legit νοῦται 23 in consecratione] consecrationem ed. Rom. (corr. La.-Co.^{m8} ex P) 25 penitentiam VE | canones VE edd.

Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἐρευνῶμεν καὶ ἄλλους κανόνas περὶ λοιπῶν αἰρέσεων.

Ἡ ἀγία σύνοδος εἶπε· Καὶ τοῦτο ἀξιοῦμεν, ἐλθέτωσαν οἱ κανόνες.

Ὁ αὐτὸς θεοφιλέστατος διάκονος καὶ νοτάριος ἀνέγνω·

Τῆς ἐν Ἐφέσῳ ἀγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου κανὼν τρίτος

5

Ma. 1023 Εἴ τινες καὶ τῶν ἐν ἐκάστῃ πόλει κληρικῶν ὑπὸ Νεστορίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ὄν-
των ἐκωλύθησαν τοῦ ὀρθῶς φρονεῖν, καὶ τούτους τὸν ἴδιον ἀπολαμβάνειν βαθμὸν
Rom. 389 ἐδικαιώσαμεν τοὺς τῇ οἰκουμενικῇ καὶ ὀρθοδόξῳ συνόδῳ συμφρονοῦντας ἢ καὶ συμ-
φρονήσαντας ἢ νῦν ἢ μετὰ ταῦτα κληρικούς ἐν οἴῳ δὴποτε χρόνῳ τοῖς ἀποστατή-
La.-Co. 69 σασιν ἢ ἀφισταμένοις ἢ παραβαίνουσιν ἐπισκόποις τοὺς τε ἀγίους κανόνas καὶ τὴν 10
ὀρθόδοξον πίστιν κελεύομεν μηδὲν ὑποκεῖσθαι κατὰ μηδὲν τρόπον.

Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Σαφέστερος κανὼν περὶ τοῦ ζητου-
μένου κεφαλαίου. ἀναγνωσθήτωσαν δὲ καὶ οἱ λοιποὶ κανόνες.

Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ βιβλιοφύλαξ τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου
εἶπεν· Ἐτι μετὰ χειρὸς ἔχομεν ἐπιστολὰς τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου 15
περὶ τῆς προρρηθείσης ὑποθέσεως, εἰ δεκτοὶ εἰσιν εἰς τὴν ἱερωσύνην οἱ ἐκ τῆς αἰρέ-
σεως ἐπιστρέφοντες, καὶ εἰ κελεύετε ταύτας ἀναγνωσθῆναι, <ἀναγνωσθήτωσαν>.

Ἡ ἀγία σύνοδος εἶπεν· Ἀναγνωσθήτωσαν.

Στέφανος μοναχὸς ἀνέγνω·

Ἐκ τῆς πρὸς Ἀμφιλόχιον κανονικῆς πρώτης ἐπιστολῆς τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν 20
Βασιλείου

Τὸ δὲ τῶν Ἐγκρατιτῶν κακούργημα νοῆσαι ἡμᾶς δεῖ ὅτι, ἵνα ἀπροσδέκτους
αὐτοὺς ποιήσωσι τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐπεχείρησαν λοιπὸν ἰδίῳ προκαταλαμβάνειν βαπτί-

6-11 Conc. Ephes. can. 3, Synag. tit. XXXVIII 10 p. 116, 11-16 (inde Joannou I 1 p. 59, 10-60, 2); Synt. p. 104, 10-19; cf. ACO I 1, 3 p. 28, 3-7 (synodi epistula generalis) 22-74, 15 Bas. epist. 188 (ad Amphiloichium de can.) c. 1, 65-89 Courtonne II = can. 1, Synt. p. 464, 22-465, 28; Joannou II p. 97, 20-99, 12

HV T M 4-11 Ὁ αὐτὸς - τρόπον ~ Am f. 155^v 6-11 = Synag., Synt. 19-74, 15 Στέφανος -
παραδοχῆς Am f. 156^r 22-74, 15 = Bas., Synt., Can.

1 Ταράσιος - εἶπεν] Ὁ πατριάρχης ἔφη V | περὶ + τῶν M 3 ἀγία om. V | Καὶ - κανόνες] Ἐλθέτωσαν
οἱ κανόνες ἀξιοῦμεν V 4 Ὁ - καὶ T: Ὁ αὐτὸς θεοφιλέστατος διάκονος H Ὁ αὐτὸς θεοφιλέστατος M Ὁ
προρρηθείς V 5 ἀγίας - οἰκουμενικῆς om. T edd. | γ' HV T 6-11 Εἰ - τρόπον] sic fere habent etiam
Synag. et codd. P in Synt. (= codd. pq in coll. Vat.), quorum uariae lectiones hic partim afferuntur; differt
saepē coll. Vat. ab E. Schwartz edita 6 καὶ¹ om. T edd. Synt. (P) | πόλει + ἡ χώρα Am Synag. (La Co U)
Synt. (P) 6-7 ὄντων + τῆς ἱερωσύνης Synag. (La Co U) Synt. (P) 7 ἐκωλύθησαν + διὰ τῆς ἱερωσύνης
V ἐκωλύθησαν + τῆς ἱερωσύνης Synag. (R) ed. Rom.* ex Vc | τοῦ H T M Synag. (Ne F-La): διὰ τὸ V edd.
Synag. (partim) Synt. (P) | ἀπολαμβάνειν τὸν ἴδιον V | ἀπολαβεῖν Synag. (Ne R U) Synt. (P) 8 ἐδικαιώ-
σαμεν ante καὶ τούτους Synag. (Co U) Synt. (P) | ante τοὺς τῇ add. κοινῶς δὲ Synag. Synt. (P) ed. Rom.*,
sed κοινῶς δὲ etiam in Anastasii codice graeco deerat 8-9 ἢ - συμφρονήσαντας om. M Synag. (E-Ne Coi
U) 8-9 συμφρονήσαντας V Synag. Synt. (P), sed cf. lat. 9 νῦν + συμφρονοῦντας V 9-10 ἀποστα-
τήσασιν V Synag. (rell.) Synt. (P): ἀπιστήσασιν H T M Synag. (Mos) ἀποστήσασιν Synag. (E-Mo Ne Co B)
10 ἢ¹ om. H 11 τρόπον + καὶ χρόνον Synag. (exceptis Mo U) Synt. (P) 12 ἀγιώτατος om. V | ἔφη
V | fort. σαφέστερος <ἐστιν ὁ>, cf. lat. 13 κεφαλαίου κελεύει V 14 ὁ εὐλαβέστατος om. V 15 Ἐτι]
Ὅτι V 16 περὶ + ταύτης V | προειρημένης H om. V 17 ταύτας ἀναγνωσθῆναι] αὐταὶ ἀναγνωσθή-
τωσαν V | ἀναγνωσθήτωσαν suppleui coll. lat. 18 Ἀνάγνωθι V 19 μοναχὸς + καὶ βιβλιοφύλαξ V
edd., sed cf. lat. 22 Ἐγκρατιτῶν HV edd. 22-23 αὐτοὺς ἀπροσδέκτους Bas. (BC) Can. (partim)
23 ἐπεχείρισαν T

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Scrutemur et alios kanones de residuis heresibus.

Sancta synodus dixit: Et hoc postulamus, ueniant kanones.

Idem deo amabilis diaconus et notarius legit Ephesenae sanctae ac uniuersalis synodi
5 kanonem tertium:

Si qui etiam clericorum ,qui per singulas ciuitates sunt, a Nestorio et his qui cum eo Ma. 1024
erant inhibiti sunt recte sapere, et hos proprium gradum recipere sanximus, eos uide- Rom. 389
licet clericos qui cum uniuersali et horthodoxa synodo sentiunt uel sensuri sunt siue
nunc siue post haec in quocumque tempore, nec hos episcopis qui recesserunt uel La.-Co. 70
10 recesserint aut praeuaricantur tam sanctos kanones quam orthodoxam fidem iube-
mus quouomodo subici.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Euidetior canon est de capitulo quod
quaeritur. legantur autem et reliqui kanones.

Stephanus reuerentissimus monachus et bibliophylax* uenerabilis patriarchii
15 dixit: Adhuc prae manibus habemus epistolas sanctae memoriae patris nostri
Basilii de praedicta causa, si recipiendi sint in sacerdotium qui ex heresi conuertun-
tur, et si iusseritis has legi, legantur.

Sancta synodus dixit: Legantur.

Stephanus monachus legit:

20 Ex prima kanonica epistola patris nostri Basilii ad Amphiloichium

Encratitarum autem malignitatem intelligere nos oportet quia, ut indigni receptione
iudicarentur ab ecclesia, conati sunt iam proprio praeoccupare baptismo. unde et

P VE

1 canones VE *edd.* 3 postulamus + ut E *edd.* | canones VE *edd.* 4 Ephesinae *ed. Rom.* ex F* 5 canonem VE *edd.*
7 sunt + sacerdotio, quod *ed. Rom.* ex gr. V* | recte] recta E *edd.* | sapere] saperent *ed. Rom.** (separent *Mansi*) |
sanximus] sancimus *ed. Rom.* ex F* sancimus V^{pc} (c *add.* V¹ s.l.) | eos] in uniuersum autem ante eos *add. ed.*
Rom.^{ms}, sed cf. gr. 10 recesserint ~ ἀφίσταμένοις? fort. error *Anastasii* | canones *ed. Rom.* ex F* 11 quomodo P
12 de capitulo V¹ s.l., om. E 13 queritur *codd., corr. ed. Rom.* | canones P E *edd.* 14 bibliophylax] biblio librorum
custos phylax (*sic*) P bibliophilax + id est librorum custos E (*Anastasio glossema librorum custos in textum receptum*)
16 predicta P | sint] sunt *codd., corr. ed. Rom. (uix mendum Anastasio)* 17 has om. E *edd.* 20 canonica VE *edd.*

σματοῖ· ὅθεν καὶ τὴν συνήθειαν τὴν ἑαυτῶν παρεχάραξαν. νομίζω τοίνυν ὅτι, ἐπει-
 Ha. 53 δὴ οὐδέν ἐστι περὶ αὐτῶν φανερώς διηγορευμένον, ἡμᾶς προσῆκεν ἀθετεῖν αὐτῶν
 τὸ βάπτισμα· κἄν τις ἢ παρ' αὐτῶν εἰληφώς, προσιόντα τῇ ἐκκλησίᾳ βαπτίζειν.
 ἐὰν μέντοι μέλλοι τῇ καθόλου οἰκονομίᾳ ἐμπόδιον ἔσσεσθαι τοῦτο, πάλιν τῷ ἔθει
 χρηστέον καὶ τοῖς οἰκονομήσασι τὰ καθ' ἡμᾶς πατράσιν ἀκολουθητέον. ὑφορώμαι
 γάρ, μήποτε, ὡς βουλόμεθα ὁκνηροὺς αὐτοὺς περὶ τὸ βαπτίζειν ποιῆσαι, ἐμποδί-
 σωμεν τοῖς σωζομένοις διὰ τὸ τῆς προτάσεως αὐστηρόν. εἰ δὲ ἐκεῖνοι φυλάσσουσι
 τὸ ἡμέτερον βάπτισμα, τοῦτο ἡμᾶς μὴ δυσωπεῖτω· οὐ γὰρ ἀντιδιδόναι αὐτοῖς ὑπ-
 εύθυνοι χάριν ἐσμέν, ἀλλὰ δουλεύειν ἀκριβεῖς κανόνων. παντὶ δὲ λόγῳ τυπωθήτω
 τοὺς ἐπὶ τῷ βαπτισμῷ ἐκείνων προσερχομένους χρίεσθαι ἐπὶ τῶν πιστῶν δηλονότι 10
 καὶ οὕτως προσιέναι τοῖς μυστηρίοις. οἶδα δέ, ὅτι τοὺς ἀδελφούς τοὺς περὶ Εὐ-
 ζώιον καὶ Σατορνῖνον ἀπ' ἐκείνης ὄντας τῆς τάξεως προσεδεξάμεθα εἰς τὴν καθ-
 ἔδραν τῶν ἐπισκόπων, ὥστε τοὺς τῷ τάγματι ἐκείνων συνημμένους οὐκ ἔτι δυνά-
 μεθα διακρίνειν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, οἷον κανόνα τινὰ τῆς πρὸς αὐτοὺς κοινωνίας
 ἐκθέμενοι διὰ τῆς τῶν ἐπισκόπων παραδοχῆς. 15

Οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ εἶπον· Αἰτούμεθα, ἵνα κομισθῇ τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου ἡ
 πρὸς Ῥουφιανὸν ἐπιστολή.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Γενέσθω κατὰ τὴν αἴτησιν τῶν εὐλαβεστάτων μοναχῶν.

Λεόντιος ὁ ἐνδοξότατος ἀσηκρητὶς εἶπεν· Ἐν τῷ τέως ἀναγνωσθήτωσαν αἱ λοι-
 παὶ τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἐπιστολαί. 20

Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ βιβλιοφύλαξ ἀνέγνω·

Rom. 390 Τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ἐκ τῆς πρὸς Εὐαίσηνους ἐπιστολῆς

Ma. 1026 Οὓς δὲ πέρυσιν ἐκ τῆς Γαλατίας μετεστείλαντο, ὡς δι' αὐτῶν δυνάμενοι τὴν παρ-
 ρησίαν τῆς ἐπισκοπῆς ἀπολαβεῖν, τοιοῦτοί εἰσιν, οἷους ἴσασι μὲν οἱ πρὸς ὀλίγον
 συγγεγονότες αὐτοῖς. καὶ μετ' ὀλίγα. Εἰ δὲ λέγουσιν, ὅτι μετενόησαν, δεῖξάτω- 25
 σαν αὐτῶν ἔγγραφον τὴν μετάνοιαν καὶ ἀναθεματισμὸν τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει
 πίστεως καὶ χωρισμὸν τῶν αἵρετικῶν καὶ μὴ ἐξαπατάτωσαν τοὺς ἀκεραιότερους.

23–27 Bas. epist. 251 (ad Euaesenos) c. 3, 22–26 et 3, 37–40 Courtonne III

HV T M 21–78, 15 Στέφανος – ὑπομνηστικόν ~ Am f. 157^r–158^v 23–27 = Bas.

2 φανερώς περὶ αὐτῶν M | φανερώς] εἰληφώς Bas. (BC) 3 προιόντα H 4 μέλλῃ Am ed.Rom.* | τῇ
 καθόλου οἰκονομίᾳ] τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ ἢ οἰκονομίᾳ Am ed.Rom.* | τούτῳ H^{pc} Am ed.Rom.* 5 οἰκο-
 νομήσασι V | ὑφορώμεθα HV 8 δυσωπεῖτο V 8–9 χάριν ὑπεύθυνοί ἐσμεν M 10 ἐπὶ τῷ βαπτισμῷ
 ἐκείνων HV (quod Anast. legisse uidetur): ἐπὶ τῶν βαπτισμάτων ἐκείνων T ἐπὶ τὸν βαπτισμόν ἐκείνων
 (ἐκεῖνον Bas. [BC]) M Bas. Can. (partim) Synt. (CP) ἀπὸ τοῦ βαπτισμοῦ ἐκείνων Can. (partim) Synt. (V
 P^{ms}) fort. recte ἐπὶ τῶν βαπτισμῶν ἐκείνων Synt. (Vall.) 11–12 Εὐζώιον H Synt. (V): Ἰζόην V T M edd.
 Ἰζοῖν Bas. (?) Ἰζώιν Can. (partim) Ἰζόην Synt. (Vall P) Ἰζόιον Synt. (C) Ζώιον Can. (partim) Am ed.Rom.^{ms}
 12 ἐπ' H 13 συνηγμένους M Can. (O) 14 ἑαυτοὺς HV 16 ἡ om. H 18 ἁγία om. V | κατὰ –
 μοναχῶν om. V 19 ante Λεόντιος add. Ἐν δὲ τῷ μεταξύ H T M edd. (cf. lat.), sed hoc glossema uel uari-
 am lectionem ad Ἐν τῷ τέως esse suspicor | Λεόντιος – ἀσηκρητὶς] Λεόντιος δὲ ἀσηκρητὶς V 21 Στέφα-
 νος – ἀνέγνω] Καὶ Στέφανος ὁ βιβλιοφύλαξ ἀνέγνω V 23 Γαλατίας V Γαλατῶν T edd. 25 γεγονότες
 H 26 αὐτῶν ed.Rom. 27 ἀκεραιότερους HV M Am Bas.: ἀπλουστέρους T edd.

consuetudinem suam adulterauerunt. existimo ergo ut, quia nihil est de illis manifestius promulgatum, nos conueniat eorum reprobare baptismum; et si quispiam fuerit ab illis receptus, hunc cum adierit ecclesiam baptizemus. sane si futurum est, ut id illis receptus, hunc cum adierit ecclesiam baptizemus. sane si futurum est, ut id
 5 uniuersali dispensationi fiat impedimentum, pristino more utamur et patres qui nostra quaeque dispensauere sequamur. uereor enim, ne forte, cum uoluerimus pigros illos ad baptizandum facere, impedimento simus his qui saluandi essent ob prolixae percontationis mysterium. quodsi illi custodiunt baptismum nostrum, hoc a nobis non flagitetur; non enim illis praestandi gratiam debitores sumus, sed seruiendi censurae canonicae. omni praeterea ratione forma teneatur, ut eos qui ad illorum
 10 accessisse baptismum probantur, a fidelibus proculdubio primitus inungantur et ita demum sanctis mysteriis digni efficiantur. noui autem quia fratres qui circa Hizoin et Saturninum erant, cum essent ex illa ordinatione, in cathedra episcoporum suscepimus. itaque eos qui illorum sunt ordini sociati iam non possumus ab ecclesia sequestrare, utpote qui regulam quandam de communione nostra ad illos constitue-
 15 rimus per episcoporum receptionem.

Reuerentissimi monachi dixerunt: Petimus ut deferatur sancti Athanasii ad Rufinianum epistola.

Sancta synodus dixit: Fiat secundum petitionem reuerentissimorum monachorum.

Interea Leontius gloriosissimus a secretis dixit: Interim legantur reliquae sancti
 20 Basilii epistolae.

Stephanus reuerentissimus monachus et bibliothecarius legit:

Sancti patris nostri Basilii ex epistola ad Euhaisenos missa

Rom. 390

Hi autem quos priori anno de Galatia accersierunt, quo per eos possent fiduciam episcopatus accipere, tales sunt, quales nouerunt illi qui ad modicum quidem extitere
 25 cum illis. Et post pauca. Si uero dicunt quia poenitentiam egerunt, ostendant in scriptis poenitentiam suam et anathematismum Constantinopolitanae fidei et separationem sui ab hereticis, et non decipiant quosque simplices.

P VE

1 estimo P | ut om. F edd. 2 improbare ed. Rom.* 3 receptus] εἰληφώς (sc. τὸ βάπτισμα) male intellexit Anast. („g. et si quispiam ab illis receperit” ed. Rom.^{mg}) | ut id] uti ed. Rom.* 7 prolixae percontationis mysterium] Anast. legit μυστήριον pro αὐστηρόν, ut adnotauit Hard.^{mg} („g. ob sententiae austeritatem” ed. Rom.^{mg}) | percontationis P^{pc} (c P^c s.l.) 7–8 hoc – flagitetur] „g. hoc nos nequaquam moueat” ed. Rom.^{mg}, sed cf. e.g. Act. IV 31 E 10 8 illis om. F^{ac} illis ad Fⁱ edd. | prestandi P praestandum E edd. 9 preterea P E | ratione om. E | forma teneatur ~ τυπωθήτω 9–10 eos – probantur] locus difficilis, cf. app. crit. gr., fort. eos delendum 10 a fidelibus ~ ἐπὶ τῶν πιστῶν? 11 misteriis VE | Hizoin VE Izoem ed. Rom.* 12 cathedram ed. Rom.*, sed cf. e.g. p. 95,2 19 Interea ~ Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ, cf. app. crit. gr. 21 reuerentissimus] gloriosissimus V 22 ex om. V | Euhaisenos ed. Rom.^{corr.*} 23 quos ed. Rom.: qui codd. 25 poenitentiam P penitentiam VE 26 penitentiam VE

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς τοὺς δυτικούς ἐπιστολῆς

La.-Co. 72 Ἔστι τοίνυν εἷς τῶν πολλὴν ἡμῖν κατασκευαζόντων λύπην Εὐστάθιος ὁ ἐκ τῆς Σεβαστείας τῆς κατὰ τὴν μικρὰν Ἀρμενίαν. ὃς πάλαι μαθητευθεὶς τῷ Ἀρείῳ καί, ὅτε ἤκμαζεν ἐπὶ τῆς Ἀλεξανδρείας τὰς πονηρὰς κατὰ τοῦ μονογενοῦς συνθεῖς βλασφημίας, ἀκολουθῶν ἐκείνῳ καὶ τοῖς γνησιωτάτοις αὐτοῦ τῶν μαθητῶν ἐναριθμού- 5 μενος, ἐπειδὴ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ἑαυτοῦ, τῷ μακαριωτάτῳ ἐπισκόπῳ Ἑρμογένει τῷ Καισαρείας κρίνονται αὐτὸν ἐπὶ τῇ κακοδοξίᾳ ὁμολογίαν ἔδωκε πίστεως ὑγιоῦς. καὶ οὕτω τὴν χειροτονίαν ὑπ' αὐτοῦ δεξάμενος Εὐστάθιος μετὰ τὴν ἐκείνου κοίμησιν εὐθύς πρὸς τὸν ἐπὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως Εὐσέβειον ἔδραμεν, οὐδενὸς ἑλαττον καὶ αὐτὸν τὸ δυσσεβὲς δόγμα τοῦ Ἀρείου πρεσβεύοντα. εἴτα ἐκεῖθεν διὰ οἰασδὴ 10 ποτε αἰτίας ἀπελαθεὶς, ἐλθὼν τοῖς ἐπὶ τῆς πατρίδος ἀπελογήσατο πάλιν, τὸ μὲν δυσσεβὲς ἐπικρυπτόμενος φρόνημα, ῥημάτων δέ τινα ὀρθότητα προβαλλόμενος. καὶ τυχὼν τῆς ἐπισκοπῆς, ὡς ἔτυχεν, εὐθύς φαίνεται γράψας ἀναθεματισμὸν τοῦ ὁμοουσίου ἐν τῷ κατὰ Ἀγκυραν γενομένῳ αὐτοῖς συλλόγῳ. κάκειθεν ἐπὶ τὴν Σελεύκειαν ἐλθὼν ἔγραψε μετὰ τῶν αὐτοῦ ὁμοδόξων ἅ πάντες ἴσασιν. ἐν δὲ τῇ Κων- 15 σταντινουπόλει συνέθετο πάλιν τοῖς ἀπὸ τῶν αἰρετικῶν προταθεῖσι. καὶ οὕτως ἀπελαθεὶς τῆς ἐπισκοπῆς διὰ τὸ ἐν τῇ Μελιτινῇ προκατηρῆσθαι ὁδὸν ἑαυτῷ τῆς ἀποκαταστάσεως ἐπενόησε τὴν ὡς ὑμᾶς ἀφίξιν. καὶ τίνα μὲν ἐστίν, ἃ προετάρθη αὐτῷ παρὰ τοῦ μακαριωτάτου ἐπισκόπου Λιβερίου, καὶ τίνα, ἃ αὐτὸς συνέθετο, ἀγνοοῦμεν, πλὴν ὅτι ἐπιστολὴν ἐκόμισεν ἀποκαθιστῶσαν αὐτόν, ἣν ἐπιδείξας τῇ 20 κατὰ Τύανα συνόδῳ ἀπεκατέστη τῷ τόπῳ.

Ha. 56 Ἀνεγνώσθη δὲ καὶ ἡ πρὸς Τερέντιον κόμητα τοῦ αὐτοῦ πατὴρ ἐπιστολή, ἐν ἣ ἑσῆμανεν ὁ πατήρ τὴν πρὸς Εὐστάθιον κοινωνίαν καὶ ἀποδοχὴν ἐκ τῆς αἰρέσεως ἐπιστρέψαντα.

Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχικοῦ σεκρέ- 25 του ἀνέγνω·

2-21 Bas. epist. 263 (ad occidentales) c. 3, 1-28 Courtonne III 22-24 cf. Bas. epist. 99 (ad Terentium comitem) p. 214-218 Courtonne I; cf. Act. III p. 230, 13-14

HV T M 2-21 = Bas.

1 τοὺς om. T edd. 2 πολὺν V | κατασκευαζόντων + τὴν V | ὁ om. V 3 Ἀρμενίαν] Ἀρμενίαν M | καὶ om. ed. Rom.* Bas. (LC), cf. lat.? 5 αὐτοῦ om. H 5-6 συναριθμούμενος H ἐνηριθμημένος V 6 Ἑρμογένῃ H Ἑρμογένει V 6-7 τῷ Καισαρείας om. M 7 δέδωκε M 8 δεξάμενος + ὁ M 9 πρὸς - Κωνσταντινουπόλεως] πρὸς τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει V Bas. (L) πρὸς τὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως M πρὸς τὸν ἐπίσκοπον τῆς Κωνσταντινουπόλεως ed. Rom.* ex Vc 10-11 δι' ἃς δὴποτε V Am Bas. (VPM) 11 τῆς] τοῖς T 12 ῥημάτια V edd. | ὀρθότητος V edd. ὀρθότ sine abbr. T 14 Ἀγκύραν T edd. Bas. 16 προτεθεῖσι T edd. 17 ἀπελθὼν V | Μελιτηνῇ M Am Bas. (VPL) 18 ὑμᾶς] ἡμᾶς H | προσετάρθη V 19 καὶ τίνα] τίνα δέ Am Bas. | ἃ om. HV 21 Τύαναν T Bas. (PM) | ἀποκατέστη Am Bas. | τύπῳ H 23 Εὐστάθιου] ἐναυθῆ (sic) H 24 ἐπιστρέφαντο(ς) H ἐπιστρέφοντα V edd. 25-26 Στέφανος - σεκρέτου] Στέφανος νοτάριος τοῦ πατριαρχείου V 25-80, 17 testimonia quae sequuntur usque ad p. 80, 17 ἀπῆρσεν recentiore aetate inserta esse suspicor, quia non respondent iis quae p. 74, 19-20 annuntiantur 25 νοτάριος] τοποτηρητής M 25-26 πατριαρχικοῦ σεκρέτου M (cf. lat. et p. 78, 12-13 et p. 234, 5-6): πατριαρχείου HV T edd.

Eiusdem ex epistola ad occidentales directa

Est igitur unus eorum qui multam nobis tristitiam fabricauerunt Eustathius uidelicet La.-Co. 71
 ex Sebastia minoris Armeniae proditus. qui olim ab Arrio doctus, quando profi-
 ciebat in Alexandria malignas contra unigenitum componens blasphemias, seque-
 5 batur illum et <inter> eos qui illi intima germanitate cohaerebant discipulis eius
 connumeratus, denique ad conscientiam rediens beatissimo episcopo Hermogeni
 Caesariensi, a quo super maligna opinione sua iudicabatur, professionem fecit sanae
 fidei. et ita consecratione ab ipso suscepta Eustathius post illius dormitionem mox
 ad Constantinopolitanum cucurrit Eusebium, nihilominus et ipsum impium dogma
 10 Arrii predicantem. deinde illinc ob aliquam causam propulsus, cum uenisset ad
 compatriotas suos, se iterum excusauit, et impium quidem sensum occultans uerbo-
 rum quorundam rectitudinem ostentabat. et utcumque percepto episcopatu protinus
 apparet anathematismum homousii in collegio quod ab eis apud Ancyram factum est
 conscripsisse. deinde cum Seleuciam peruenisset, scripsit una cum consentaneis suis
 15 quae cuncti nouerunt. Constantinopoli autem iterum his quae praetenderant heretici
 consensit, et taliter ab episcopatu propulsus, pro eo quod Melitenae antea depositus
 fuerit, iter sibi restitutionis excogitauit quasi ad uos proficiscens. et quae sint quae
 illi a beatissimo episcopo Liberio intentata sunt et quae ea quae ipse spopondit, igno-
 ramus, nisi quia epistolam detulit restituentem se, quam ostendens synodo apud
 20 Tyanam congregatae suo restitutus est loco.

Lecta est autem et ad Terentium comitem eiusdem patris nostri epistola, in qua Ha. 55
 significauit idem pater Eustathii communionem et receptionem ab heresi iam con- PL 129, 222
 uersi.

Stephanus reuerentissimus diaconus et notarius uenerabilis patriarchici secreti legit:

P VE

2 igitur om. V 3 Armoeniae P | Arrio ed. Rom.* | ductus P^{ac} (u¹ in o mut. P^c) 5 <inter> eos scripsi: eos P V illos E
 iis ed. Rom.* | coherebant VE | eius ~ αὐτοῦ hic male positum 6 ad conscientiam rediens ~ ἐπειδὴ ἐπανῆλθεν εἰς
 τὴν ἐαυτοῦ Anast. minus apte („g. ad sua reuersus” ed. Rom.^{mg}) 10 Arii ed. Rom.* | praedicantem VE edd.
 11 iterum] interim ed. Rom.* 13 omousii P 15 cuncta P^{ac} (a exp., i superscr. P^c) V^{ac} (a in i mut. V^x) E | nouerant E
 norunt ed. Rom.* 16 consentit ed. Rom.* 17 fuerit] fuerat ed. Rom.* | sibi iter E edd. | malam interpretationem
 quasi ~ ὥς Anast. fort. delere oblitus est („illud quasi redundat” ed. Rom.^{mg}) | sunt ed. Rom.* 20 congregatam P V^{ac}
 (am in ae mut. V^x) E 22 iam om. E edd.

Ἐκ τοῦ ὅρου τῆς ἀγίας καὶ οἰκουμενικῆς τρίτης συνόδου κατὰ τῶν δυσσεβῶν Μεσσαλιανῶν ἦγουν Εὐχητῶν

Ἦρσαν ἅπασιν ἡμῖν καὶ τοῖς θεοφιλεστάτοις ἐπισκόποις Οὐαλεριανῶ καὶ Ἀμφιλοχίῳ καὶ πᾶσι τοῖς τῶν Παμφύλων καὶ Λυκαόνων ἐπαρχιῶν εὐλαβεστάτοις ἐπισκόποις τὰ ἐν τῷ συνοδικῷ χαρτίῳ τυπωθέντα κρατεῖν ἅπαντα καὶ κατὰ μηδένα τρόπον παραβαίνεσθαι αὐτά, βεβαίων ὄντων δηλαδὴ καὶ τῶν πεπραγμένων ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ὥστε τοὺς ὄντας κατὰ πᾶσαν ἐπαρχίαν τῆς Μεσσαλιανῶν ἦγουν Ἐνθουσιαστῶν αἰρέσεως ἢ καὶ ἐν ὑποψίαις τῆς τοιαύτης γε νόσου γεγεννημένους, εἴτε κληρικοὶ εἴεν εἴτε λαϊκοί, μεθοδεύεσθαι καὶ ἀναθεματίζοντας κατὰ τὰ ἐν τῷ μνημονευθέντι συνοδικῷ διηγορευμένα ἐγγράφως μένειν τοὺς μὲν κληρικούς ἐν τῷ κλήρῳ, τοὺς δὲ λαϊκοὺς ἐν τῇ κοινωνίᾳ τῆς ἐκκλησίας.

Μα. 1027 Πέτρος ὁ εὐλαβέστατος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχικοῦ σεκρέτου ἀνέγνω·

Τοῦ ἀγίου πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας Μαξίμῳ διακόνῳ Ἀντιοχείας ὑπομνηστικόν

Ἔμαθον παρὰ τοῦ ἀγαπητοῦ μονάζοντος Παύλου, ὅτι παραιτεῖται ἡ σὴ θεοσέβεια μέχρι σήμερον τὴν κοινωνίαν τὴν πρὸς τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Ἰωάννην διὰ τὸ τινὰ ἐν τῇ Ἀντιοχείᾳ ἐκκλησίᾳ ἢ φρονούντας εἶναι τὰ Νεστορίου ἢ πεφρονηκότες μὲν, ἀποσχομένους δὲ ἴσως. δοκimasάτω τοῖνυν τὸ σὸν ἐπιεικές, πότερόν ποτε οἱ λεγόμενοι συνάγεσθαι γυμνῶς καὶ ἀναισχύντως τῷ Νεστορίῳ καὶ φρονουσι καὶ λαλοῦσιν ἑτέροις ἢ κεκαυτηριασμένην μὲν ἐσχέκασιν ποτε τὴν συνείδησιν, συνάγονται δὲ νῦν μεταμεληθέντες ἐφ' οἷς συνηρπάγησαν, αἰσχυρόμενοι δὲ ἴσως ὁμολογεῖν τὸ πταῖσμα· συμβαίνει γὰρ τινὰ τοιαῦτα περὶ τοὺς ἀπατηθέντας γίνεσθαι. καὶ ἴδης συντρέχοντας νῦν τῇ ὁρθῇ πίστει, ἀμνησικακεῖ περὶ τῶν παρελθόντων· βουλόμεθα γὰρ μᾶλλον ἀρνούμενους αὐτοὺς ὁρᾶν ἢ ἀναισχύντῳ γνώμῃ συνηγοροῦντας ταῖς Νεστορίου κακίαις. ἵνα δὲ μὴ δοκῶμεν τιμᾶν τὸ φιλόνηκον, ἀσπασώμεθα τὴν πρὸς τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Ἰωάννην κοινωνίαν, συγχωροῦντες αὐτῷ καὶ

3–11 Conc. Ephes., ACO I 1,7 p. 117, 2–3 et 10–18 (coll. Ath.; definitio contra Messalianitas) 14–80,2 Cyr. common. ad Maximum Antioch. (= epist. 57 = can. 6) p. 21, 14–26 Schwartz; Synt. p. 560–561; Joannou II p. 284–285

HV T M 3–11 = coll. Ath. 14–80,2 = Cyr., Synt. 19–80,17 πότερόν ποτε – ἀπήρσαν ~ Am f. 158^v–159^r

1 τῆς ἀγίας καὶ οἰκουμενικῆς τρίτης H (cf. coll. Ath. et lat.): τῆς ἀγίας V τῆς ἀγίας τρίτης T edd. τῆς οἰκουμενικῆς τρίτης M 1–2 Μεσσαλιανῶν M Am^{ac} (in a¹ scr. e m²) Μεσσαλιανῶν ed. Rom.* Μεσσαλιανιτῶν coll. Ath. 2 Εὐχητῶν V T M edd., sed cf. lat. et Theoph. p. 63, 14; Joh. Dam. de haer. c. 80, 1 et 80, 104 Kotter IV 3 συνήρσαν coll. Ath. | πᾶσιν M | Οὐαλεριανῶ H T 4 πᾶσι + πιστοῖς V | ἐπαρχίας V | εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων V 6 ὄντων + αὐτῶν T edd. 7 Μεσσαλιανῶν H T coll. Ath.: Μεσσαλιανῆς V Μεσσαλιανῶν M Μεσσαλιανῶν ed. Rom.* 8 γε om. coll. Ath. ed. Rom.* | γεγεννημένοις M 9 ἀναθεματίζοντας] ἀναθεματίζειν τὰ H | τὰ om. H 9–10 μνημονευθέντι] μεθοδευθέντι HV 11 ἐν – ἐκκλησίας] ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ H 12–13 Πέτρος – ἀνέγνω] Εἶτα ἀνέγνω V 12 καὶ νοτάριος om. H 13 σεκρέτου + ἔχων ἐπὶ χεῖρας T edd., sed cf. lat. 15 ὑπομνηστικόν] ὁ ὑπομνηστικός H om. V 17 τὴν' – Ἰωάννην τὴν πρὸς τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Ἰωάννην κοινωνίαν V 18 τό om. Cyr. (U) | Ἀντιοχείας V | τὰ + τοῦ V edd. τοῦ Cyr. (G) 19 ἀπεσχισμένους V | ἴσως + εἶναι M Cyr. (G) 20 τῷ Νεστορίῳ H T M Synt. (hic retinendum, quia testimonium ex traditione canonica desumptum esse uidetur): τὰ τῷ Νεστορίου V Cyr. (G) τὰ Νεστορίου Cyr. (RU) ed. Rom.^{m8}, om. Cyr. (L) 21 ἑτέρως V edd. (ἑτέροις ed. Rom.^{m8}) | ποτε om. V 23–24 τοιαῦτα – ἀμνησικακεῖ om. V 24 νῦν om. T edd. 25 μᾶλλον om. V | αὐτοὺς om. V | συνηγοροῦντα H 27 ἐπίσκοπον om. V | κοινωνίαν om. T Synt.

Ex diffinitione sanctae ac uniuersalis tertiae synodi contra impios Messalianos, id est
Euchetas

Placuit omnibus nobis ac deo amabilibus episcopis Valeriano et Amphiloquio et
cunctis Pamphyliensis et Lycaonensis prouinciarum reuerentissimis episcopis, quo
5 uniuersa quae in synodica chartula statuta sunt teneantur et praeuaricari nullo modo
praesumantur, firmis uidelicet existentibus etiam his quae gesta sunt Alexandriae.
itaque qui sunt per omnem prouinciam ex Messalianorum id est * Enthusiastarum Rom. 391
heresi aut si suspectui habentur quod huiusmodi languoris existant, siue clerici sint
siue laici, remeantes et anathematizantes in scriptis secundum ea quae in iam memo-
10 rata synodica charta promulgata sunt, maneant clerici quidem in clero, laici uero in
communione ecclesiae.

Petrus reuerentissimus lector et notarius uenerabilis patriarchici secreti legit:

Ma. 1028

Sancti patris nostri Cyrilli archiepiscopi Alexandriae Maximo diacono Antiocheno
commonitorium

15 Didici a diligendo mihi Paulo monacho quia recusat pietas tua usque hodie commu-
nionem reuerentissimi episcopi Iohannis amplecti, pro eo quod quidam in Antioche-
na ecclesia male adhuc cum Nestorio uel sentiant uel iam senserint quidem, sed forsi-
tan resipuerint. probet igitur modestia tua, utrum aliquando hi qui dicuntur colligi
nude ac irreuerenter cum Nestorio sentiant et inuicem colloquantur, licet aliquando
20 cauteriatam habuerint conscientiam, colliguntur autem nunc acta poenitentia super
his in quibus surrepti sunt, quamuis confiteri fortasse reuereantur excessum; acci-
dunt enim quaedam huiusmodi fieri circa deceptos, licet uideas eos nunc ad rectam
concurrere fidem. itaque ne succenseas super his quae transierunt. uolumus enim
eos magis illorum abnegatores uidere quam irreuerenti mente aduocatos nequitiarum
25 esse Nestorii. ut autem non aestimemur amare contentionem, amplectamur reueren-
tissimi episcopi Iohannis communionem indulgentes ei, et causa dispensationis non

La.-Co. 74

13–21 Sancti – excessum = *Iuo prol.* 54 B; *Grat. C.* 1 q. 7 c. 15 col. 433,15–27
B–C; *Grat. C.* 1 q. 7 c. 15 § 1 col. 433,27–32

25–81,2 ut – multa = *Iuo prol.* 54

P VE 13–21 = *Iuo, Grat.* 25–81,2 = *Iuo, Grat.*

1 Messalianos *scripsi coll. ACO I* 5 p. 355,4 al. (cf. gr.): Mesilianos P V^{ac}E: Messilianos V^{pc} (s add. V¹⁻²) Massalianos
ed. Rom. * 2 Euchaetas P Euthisias V^{pc} *prob.* (c in t mut., e in i mut., sias add. s.l. V¹⁻²) Euchitas *ed. Rom.* *, *sed cf.*
gr. H et *Chron. trip.* p. 93,16 4 Pamphilensis VE | Licaonensis VE 5 cartula VE 6 his que P hisque E 7 prouin-
tiam P | Messalianorum *scripsi (uide supra)*: Mesalianorum P Meselianorum V^{ac}E Messilianorum V^{pc} (s s.l., e in i mut.
V¹⁻²) Massalianorum *ed. Rom.* * | id est + furiosorum P E *edd. (Anastasio glossema ad Enthusiastarum)*, furiosorum id
est enthusiastarum E¹ in marg. sup. | Enthusiastarum om. E i.t. (*uide supra*) *edd.* 8 langoris P 9 in² om. P 17 ma-
le] nihil respondet in gr. 18 tua modestia *Iuo Grat.* | aliquando *uncis incl. ed. Rom.* *, *sed cf. gr.; interpretationem*
latinam eorum quae sequuntur etiam aliis locis mendosam esse patet | hi qui dicuntur om. *Iuo Grat.* 19 inuicem ~
ἐτέροις? *corruptelam cruce indic.* F^{2m} | licet] uel *ed. Rom.* *, *sed interpretes legit* εἰ pro ἡ 20 colligantur V^{pc} (a in u scr.
V¹⁻²) *Iuo Grat.* | penitentia VE 22 licet] liceat V^{ac} (a del.) ac si *ed. Rom.* *, *sed interpretes* κἀν ἰδῆς *ad praecedentem*
sententiam uidetur retulisse | eos uideas V^{ac} (*signis transp.*) E *edd.* 23 itaque om. *ed. Rom.* * | succenseas + eis V^{pc} F²
edd. succenseas + eos V^{ac} (i in o scr. V¹) succenseas + eas E 25 estimemur *codd.* 26 episcopi om. F *edd.*, *post*
amplectamur habent Iuo Grat. | causam V^{ac} (m eras.) E | dispensationis + eius V dispensationis + eius negotium *Iuo*
Grat. dispensationis + ut *ed. Rom.* *, *sed interpretes uerborum constructionem mutauit*

οικονομίας ἔνεκα μὴ ἀκριβολογεῖσθαι σφόδρα περὶ τοὺς μεταγινώσκοντας· οἰκονομίας γάρ, ὡς ἔφην, δεῖται τὸ πρᾶγμα πολλῆς.

Τοῦ αὐτοῦ πατρός πρὸς Γεννάδιον πρεσβύτερον καὶ ἀρχιμανδρίτην

Τὸ μὲν ἔντονον εἰς εὐλάβειαν τῆς σῆς θεοσεβείας οὐ νῦν ἔγνων, ἀλλ' ἦδειν ἔκπαλαι καὶ ἐπαινώ γε σφόδρα μετὰ τοιαύτης ἀκριβείας θέλουσαν ζῆν. ἀλλ' οἰκονομίαι 5
πραγμάτων ἔσθ' ὅτε παραβιάζονται βραχὺ τοῦ δέοντος ἔξω φέρεσθαι τινας, ἵνα τι μείζον κερδαίνωσιν. ὥσπερ γὰρ οἱ τὴν θάλασσαν ναυτιλλόμενοι χειμῶνος ἐπικειμένου καὶ κινδυνευούσης τῆς νεῶς ἀλύνοντες ἀποφορτίζονται τινὰ τοῦ σῶσαι τὰ λοιπά, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν τοῖς πράγμασιν, ὅταν μὴ ἐξῇ τὸ λίαν ἀκριβὲς ἀποσῶζειν, 10
παρορῶμέν τινὰ, ἵνα μὴ τοῦ παντός πάθωμεν ζημίαν. καὶ ταῦτα γράφω μαθὼν, ὅτι ἡ σὴ θεοσεβεία λελύπηται εἰς τὸν ὀσιώτατον καὶ θεοσεβέστατον ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ συλλειτουργὸν ἐπίσκοπον Πρόκλον ὡς λαβόντα πρὸς κοινωνίαν τὸν τῆς Αἰλιέων, ὃν οἱ μὲν τῆς ἐκκλησίας θεσμοὶ τῆς Παλαιστίνης ἡγούμενον οὐκ ἴσασιν, ἐγείρει δὲ πρὸς ἀχάλινον τοῦ πράγματος ἐπιθυμίαν φιλοδοξία διάκενος πικρὸν ἔχουσα τὸ τέλος. μὴ ἀποφευγέτω τοῖνυν ἡ σὴ θεοσεβεία τὴν πρὸς τὸν ὀσιώτατον καὶ θεοφι- 15
λέστατον ἐπίσκοπον Πρόκλον κοινωνίαν· μία γὰρ γέγονεν ἡ φροντίς ἐμοὶ τε καὶ τῇ ὁσιότητι αὐτοῦ, καὶ ὁ τῆς οἰκονομίας τρόπος οὐδενὶ τῶν συνετῶν ἀπήρεσεν.

Rom. 392 Ha. 57

Τούτων ἀναγνωσθέντων οἱ μοναχοὶ εἶπον· Εἰ κελεύει ἡ ἀγία σύνοδος, κομισθῆτω ἡ πρὸς Ῥουφινιανὸν τοῦ ἀγίου Ἀθανασίου ἐπιστολὴ καὶ ἀναγνωσθῆτω.

Ἡ ἀγία σύνοδος εἶπε· Γενέσθω ἡ αἴτησις τῶν εὐλαβεστάτων μοναχῶν.

20

Στέφανος ὁ προειρημένος μοναχὸς ἔχων μετὰ χεῖρας τὴν βίβλον ἀνέγνω·

Ma. 1030

Τοῦ ἀγίου Ἀθανασίου πρὸς Ῥουφινιανόν

Κυρίῳ ἀγαπητῷ καὶ ποθεινοτάτῳ συλλειτουργῷ Ῥουφινιανῷ Ἀθανάσιος ἐν κυρίῳ χαίρειν. καὶ μεθ' ἕτερα· Ἐπειδὴ φιλοκάλως καὶ ἐκκλησιαστικῶς — τοῦτο γὰρ 5
πάλιν πρέπει τῇ σῇ εὐλαβείᾳ — ἠρώτησας περὶ τῶν δι' ἀνάγκην ὑποσυρέντων, μὴ φθαρέντων δὲ ἐν τῇ κακοπιστίᾳ, καὶ ἠθέλησας γράψαι με τὰ δόξαντα ἐν ταῖς συν-
La.-Co. 76 ὁδοῖς καὶ πανταχοῦ περὶ αὐτῶν, γίνωσκε, κύριέ μου ποθεινότατε, ὅτι ἐν ἀρχῇ μὲν

3-17 Cyr. ad Gennadium presb. (= epist. 56 = can. 7) p. 17,11-24 Schwartz; Synt. p. 562-563; Joannou II p. 286-287 22-82,19 Ath. epist. ad Rufin. (= can. 3), Synt. p. 554-555; Joannou II p. 76,9-10.16-18 et p. 77,17-79,19

HV T M 3-17 = Cyr., Synt. 22-82,19 = Synt., Can.

1 ἔνεκεν HV | ἀκριβολογούμενοι M Cyr. (G) 2 ὡς ἔφην om. V 3 πατρός om. Synt. | Γενάδιον V | πρεσβύτερον] ἐπίσκοπον H | καὶ om. H 4 εὔτονον V M^{ac} (γράφεται) καὶ ἔντονον M^{ms} Cyr. (RG) Synt. (Vind), sed cf. Cyr. ad. or., PG 68, 561 B 1 et 601 A 11-12 | εὐλάβειαν] εὐσεβείαν Synt. | ἦδην V 5 τοιαύτης] πάσης T ed. Rom.^{ms} | θέλουσι V | ἀλλ' + αἱ Cyr. (RL) | οἰκονομίαν V M οἰκονομία Synt. οἰκονομία + τῶν Cyr. (R) 6 τινας M | τι] τὸ HV 7 κερδάνωσιν Am Cyr. (GL) Synt. κερδανούσιν Cyr. (R) | ναυτιλλόμενοι V T ed. Rom. 8 νεῶς T M Cyr. (R): νηὸς HV Cyr. (GL) Synt. | ἀλύνοντες Synt. | τινὰ + ὑπὲρ Cyr. (RG) 11 θεοσεβεία] θεοφιλεία M Cyr. (G) | καὶ θεοφιλέστατον T edd. Cyr. (L), om. V 12-13 Ἀλυσίων H Αἰλυσίων Synt. 14 δὲ om. T | φιλοδοξία διάκενος] κενοδοξία H | τὸ om. Cyr. (RL) Synt. 15-16 ὀσιώτατον καὶ θεοσεβέστατον H εὐλαβέστατον καὶ ὀσιώτατον V 18 οἱ + εὐλαβέστατοι T edd., sed cf. lat. | κομισθῆτω + ἡ ἀγία σύνοδος εἶπεν H 19 ἐπιστολὴ + κομισθῆτω H 20 εὐλαβῶν M 21 Στέφανος — ἀνέγνω] Στέφανος μοναχὸς ἔφη V 23 ἀγαπητῷ] υἱῷ Can. (exceptis Val A Bar) | συλλειτουργῷ om. HV 24 καὶ μεθ' ἕτερα om. V T Synt. καὶ μετ' ὀλίγα ed. Rom.* 25 διὰ M | ὑποσυρέντων HV 26 μοι H Can. (Val) Synt. μετὰ V 27 περὶ αὐτῶν post δόξαντα Can. (excepto Val, om. A Bar)

subtilius uel districtius seu uehementius erga se recognoscentes agatur; dispensationis enim gratia, sicut dixi, eget negotium multa.

Eiusdem patris ad Gennadium presbyterum et archimandritam

Intentionem quidem reuerentiae tuae, quam circa diuinum possides cultum, non
 5 nunc tantum agnoui, sed ab olim sciebam, et laudo uehementer eam cum tanta uolentem districtio-
 nism diligencia uiuere. sed dispensationes rerum nonnunquam cogunt
 parum quid a debito quosdam foras exire, ut maius aliquid lucri faciant. sicut enim
 hi qui mare nauigant, tempestate urgente nauique periclitante anxii quaedam PL 129,223
 exonerant, ut cetera salua permaneant, ita et nos, cum non habemus saluandorum
 10 omnium negotiorum penitus certitudinem, dispicimus ex his quaedam, ne cuncto-
 rum patiamur dispendia. et haec scribo cognoscens quod pietas tua tristetur in sanc-
 tissimum et dei cultorem fratrem et comministrum nostrum Proclum episcopum, eo
 quod admiserit in communionem Heliensium egumenum, quem quidem ecclesiae
 leges Palaestinae praepositum non nouerunt. suscitatur autem ad infrunitum negotii
 15 desiderium amor gloriae amarum terminum inaniter habens. igitur ne refugiat pietas
 tua sanctissimi et deo amantissimi Procli episcopi communionem; una enim fuit cura Rom. 392 Ha. 58
 mihi et sanctitati eius, et dispensationis modus nulli sapientium displicuit.

His lectis monachi dixerunt: Si iubet sancta synodus, afferatur ad Rufinianum destinata sancti Athanasii epistola et legatur.

20 Sancta synodus dixit: Fiat petitio reuerentissimorum monachorum.

Stephanus praedictus monachus habens prae manibus librum legit:

Sancti Athanasii ad Rufinianum

Ma. 1029

Domino dilecto et amantissimo comministro Rufiniano Athanasius in domino salu-
 tem. Et post alia. Quoniam amore bonitatis et ecclesiasticae institutionis – hoc
 25 enim reuera decet reuerentiam tuam – interrogasti de his qui propter necessitatem
 quidem abstracti, non tamen in fide mala corrupti sunt, et uoluisti scribere me quae
 uisa sunt synodibus et ubique de illis, scito, domine mi amantissime, quia in primor-

3 Eiusdem – archimandritam = *Iuo prol. 54 C*; *Grat. C. 1 q. 7 c. 16 col. 434,2-3* 6-11 dispensationes – dispendia = *Iuo prol. 54 C-D*; *Grat. C. 1 q. 7 c. 16 col. 434,4-11* 11-14 et – nouerunt = *Iuo prol. 54 D* 15-17 igitur – displicuit = *Iuo prol. 54 D*

P VE 3 = *Iuo, Grat.* 6-11 = *Iuo, Grat.* 11-14 = *Iuo* 15-17 = *Iuo*

1 erga se recognoscentes – τοὺς μεταγινώσκοντας? | recognoscat agitari *Grat.*, sed cf. *Iuo et Coll. tr. p. apud Friedberg* 1-2 dispensatione *ed. Rom.** 2 gratia *om. ed. Rom.** | multa] multum *Iuo Grat.* 3 Ianuarium uel Iulianum *Grat.* 6 dispensationis *ed. Rom. (corr. ed. Reg.)* | nonnunquam V 8 urgente VE *edd.* | quedam P 9 exonerant VE *Iuo Grat.* | cera P^{ac} (te *superscr.* P^c) 10 poenitus P | dispicimus P V^{ac}E (cf. *MLW s.u.*): despiciamus V^{pc} (in i *scr.* e V¹⁻²) *Grat. edd.* | quedam P 13 miserit P^{ac} (ad *superscr.* P^c) | Aeliensium *ed. Rom.** | hegumenum P episcopum *ed. Rom.^m*, sed ipse *Anast.* egumenum ex uerbo praepositum *lin. sequentis suppleuisse uidetur, cf. gr.* 14 infrunitatem P V infirmitatem E, *corr. ed. Rom.* 15 inaniter habens] *Anastasiu* διακένως legisse et ad ἔχουσα rettulisse uerisimile est 16 amatissimi P amicissimi *Iuo* 17 dispensationis P (signa *corr. in marg.* P^c) E 21 predictus P 22 Athanasii + epistola VE *edd.*, sed cf. *gr.* | Ruphinianum V Rufinianum F *ed. Rom.* 23 Ruffiniano F *ed. Rom.* 26 quidem *om. ed. Rom.** | tamen] tam *ed. Rom.** | me *ed. Rom.*: mihi *codd.* 27 synodis *ed. Rom.**, sed cf. p. 51,9 etc.

παυσάμενης τῆς γενομένης βίας γέγονε σύνοδος παρόντων καὶ τῶν ἀπὸ τῶν ἔξω
μερῶν ἐπισκόπων, γέγονε δὲ καὶ παρὰ τοῖς τὴν Ἑλλάδα κατοικοῦσι συλλειτουργ-
γοῖς, οὐδὲν δὲ ἦττον καὶ τοῖς ἐν Σπανίᾳ καὶ Γαλλίᾳ. καὶ ἤρεσεν ὅπερ ὧδε καὶ
πανταχοῦ, ὥστε τοῖς μὲν καταπεπτωκόσι καὶ προΐσταμένοις τῆς ἀσεβείας συγγι-
νώσκειν μὲν μετανοοῦσι, μὴ διδόναι δὲ αὐτοῖς ἔτι τόπον κλήρου, τοῖς δὲ μὴ αὐθεν-
τοῖσι μὲν τῆς ἀσεβείας, ὑποσυρεῖσι δὲ δι' ἀνάγκην καὶ βίαν, ἔδοξε δίδοσθαι μὲν
συγγνώμην, ἔχειν δὲ καὶ τὸν τόπον τοῦ κλήρου, μάλιστα ὅτι ἀπολογίαν πιθανὴν
ἐπορίσαντο, καὶ ἔδοξε τοῦτο πῶς οἰκονομικῶς γεγενῆσθαι· διεβεβαιώσαντο γὰρ μὴ
μεταβεβληθῆσθαι μὲν εἰς ἀσέβειαν, ἵνα δὲ μὴ κατασταθέντες τινὲς ἀσεβέστατοι δια-
φθείρωσι τὰς ἐκκλησίας, εἵλοντο μᾶλλον συνδραμεῖν τῇ βίᾳ καὶ βαστάσαι τὸ βάρος
ἢ λαοὺς ἀπολέσθαι. τοῦτο δὲ λέγοντες ἔδοξαν καὶ ἡμῖν πιθανῶς λέγειν διὰ τὸ καὶ
προφασίζεσθαι αὐτοὺς τὸν Ἀαρὼν τὸν Μωυσέως ἀδελφὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ συνδραμεῖν
μὲν τῇ τοῦ λαοῦ παραβάσει, ἀπολογίαν δὲ ἐσχηκέναι, ἵνα μὴ ὁ λαὸς ὑποστρέψας
εἰς Αἴγυπτον ἐπιμείνῃ τῇ εἰδωλολατρίᾳ· καὶ γὰρ ἦν φαινόμενον εὐλογον, ὅτι μένον-
τες ἐν τῇ ἐρήμῳ δύνανται παύσασθαι τῆς ἀσεβείας, εἰσελθόντες δὲ εἰς Αἴγυπτον
ἐπετρίβοντο καὶ ᾔψανον ἐν αὐτοῖς τὴν ἀσέβειαν. τούτου τοίνυν ἕνεκα συγγνω-
στὸν πρὸς τὸν κλῆρον γέγονε, τοῖς δὲ ἀπατηθεῖσι καὶ βίαν παθοῦσι συγγνώμην
διδόναι. ταῦτα καὶ ἐν Ῥώμῃ ἐγράφη καὶ ἀπεδέξατο ἡ Ῥωμαίων ἐκκλησία. ταῦτα
καὶ τῇ σῇ εὐλαβείᾳ δηλῶ θαρρῶν, ὅτι τὰ δόξαντα ἀποδέξεται σου ἡ θεοσέβεια.

Σάβας καὶ οἱ σὺν αὐτῷ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ εἶπον· Οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ φωνὴ
τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου μόνον, ἀλλὰ καὶ συνόδων διὰ τὸ λέγειν τὸν αὐτὸν πατέρα,
ὅτι καὶ οἱ Ῥωμαῖοι καὶ οἱ Ἑλλάδος ἀπεδέξαντο. καὶ ὀρίζει τοὺς ἐξ αἰρέσεως ἐπι-
στρέφοντας δέχεσθαι μὲν εἰς μετάνοιαν, τὴν ἱερωσύνην δὲ μὴ ἀπολαμβάνειν.

Rom. 393 Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Οὐ περὶ παντὸς αἰρετικοῦ ἐπιστρέ-
φοντος ἀποφαίνεται ὁ πατὴρ μὴ δεχθῆναι, ἀλλὰ περὶ τῶν πρωτάρχων τῆς αἰρέ-
σεως καὶ τῶν ἐμπαθῶς ἐγκειμένων καὶ ῥήμασι μὲν σχηματιζομένων τὴν ἀλήθειαν
ἐπὶ παρουσίᾳ ὀρθοδόξων, περὶ δὲ τὸν νοῦν κακουργούντων. ὅμως καὶ αὐτῆς ἀνα-
γνωσθῆτω ἡ αὕτη πρὸς Ῥουφινιανὸν ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ πατρός.

Ἀναγινωσκομένου δὲ τοῦ χωρίου τοῦ λέγοντος· „ὥστε τοῖς μὲν καταπεπτωκόσι καὶ
προΐσταμένοις τῆς ἀσεβείας συγγινώσκειν μὲν μετανοοῦσι, μὴ διδόναι δὲ αὐτοῖς ἔτι

12–14 cf. Ex. 32,22–23

HV T M 20–84,17 Σάβας – χαλεπά ~ Am f. 159^v–160^r

1 τῆς βίας τῆς γενομένης M | γεγενῆμένης V edd. | καὶ τῶν om. Can. (excepto Val, καὶ habent A Bar) | ἀπὸ τῶν ἔξω] ἀπ' ἔξω Can. (Val) Synt. 3 Ἰσπανίᾳ M edd. Can. (Mar) 5 ἔτι om. T Can. (exceptis Val A Bar) | μὴ² om. Can. (Val A Bar) Synt. 6 ὑποσυρεῖσι V παρασυρεῖσι Can. (exceptis Val A Bar) | δὲ om. H 7 μάλιστα + δὲ V edd. 8 ἐκομίσαντο Can. 9 μὲν om. Can. (exceptis Val A) 10 εἵλαντο (sic) V εἵλαντο Can. (Val A Bar) Synt. | βαστάσαι HV 12 τὸν²] τοῦ HV | Μωυσέος H M 14–15 ἐπιμείνῃ – Αἴγυπτον om. H 14 εἰδωλολατρίᾳ Can. Synt. 14–15 μένοντες + μὲν Can. 16 ἑαυτοῖς T edd. | ἕνεκεν V 16–17 σύγγνωστον HV Can. Synt. 17 συγγνώμη M Can. (excepto A) 18 διδόναι (sc. ἔδοξε) HV T Can. (Val A) Synt.: διδοται M Can. (exceptis Val A, δίδονται Col) | ταῦτα – ἐκκλησία om. Can. (exceptis Val A Bar) | ταῦτα¹] ταυτὸ Can. Synt., fort. etiam hic scribendum (nisi Anast. legit ταῦτα) 19 θαρρῶν δηλῶ M Can. (M) | ὅτι + καὶ Can. (exceptis Val As Mar^{sc}) | ὑποδέξεται Can. (exceptis Val A et aliis) 20 ante Σάβας add. Τούτων ἀναγνωσθέντων T edd. | Σάββας H | Σάβας + ὁ εὐλαβέστατος T edd. | εὐλαβέστατοι H Am: om. V T M edd., sed cf. lat. 21 μόνου H Am | συνόδου HV 22 καὶ οἱ² + τῆς V edd. καὶ οἱ + ἔξ M | ὀρίζει sc. ὁ πατὴρ, aliter Anast. | ἐξ] τῆς V 24 ἔφη V 28 πρὸς Ῥουφινιανὸν om. V Am | Ῥουφῖνον H | τοῦ αὐτοῦ πατρός om. V Am 29 Καὶ ἀναγινωσκομένου τοῦ V 30 μὲν om. M

- dio quidem cessante ui, quae facta extiterat, celebrata est synodus praesentibus etiam La.-Co. 75
et episcopis qui partium erant eorum qui foris sunt, facta est autem et penes com-
ministros qui Greciam habitant, porro nihil minus et ab his qui in Hispania et Gallia
sunt. et quod hic placuit, placuit et ubique, ita ut his qui cadunt et praesunt impietati
5 ignoscatur quidem, cum poenitentiam gesserint, non autem ulterius eis locus detur in
clero, his autem qui auctores non fuerint impietatis, sed per necessitatem et uim
abstrahuntur, placuit ut et uenia detur et habeant cleri locum, maxime cum excusa-
tionem persuasoriam dederint, et placuit id dispensatorie fieri; firmauerunt enim, ne
migrarent ad impietatem. ne autem ordinati quidam impiissimi ecclesias corrumpere-
10 rent, elegerunt potius concurrere uiolentiae et portare pondus quam perdere popu-
los. hoc autem prosequentes uisi sunt etiam nobis persuasorie fari, pro eo quod
excusarentur dicentes et Aaron Moysi fratrem in heremo concurrisse quidem prae-
uaricationi plebis, habuisse tamen defensionem, ne uidelicet populus Aegyptum
reuersus in idolatria permaneret. nam et ratio euidens apparebat quoniam manentes
15 in heremo cessare ab idolatria possent, sin autem Aegyptum ingressi, moram in se
facerent et incrementum impietatis. propter ea igitur dispensatio circa clerum effecta PL 129,224
est, atque his qui decepti et uim perpassi fuerant, indulgentia tributa consistit. haec
et Romae scripta et a Romanorum ecclesia sunt recepta. haec et reuerentiae tuae
significo fidens quod ea quae approbata sunt, pietas tua suscipiat.
- 20 Sabas et qui cum ipso reuerentissimi monachi dixerunt: Non est haec uox sancti
Athanasii tantum, sed et synodorum. nam idem pater dicit quia et Romani et Greci
receperunt et diffiniunt ut ex heresi conuersi recipiantur quidem ad poenitentiam,
non tamen ad sacerdotium admittantur.
- Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Non de omni conuerso heretico idem pater Rom. 393
25 minime suscipiendo denuntiat, sed de principibus hereseos et his qui uitiose atque
affectuose uerbis quidem simulant ueritatem in praesentia horthodoxorum, in mente
uero nequiter operantur. uerum legatur et iterum eadem ad Rufinianum missa eius-
dem patris epistola.
- Cumque legeretur locus qui dicit: „ita ut his qui cadunt et praesunt impietati, ignos-
30 catur quidem, cum poenitentiam gesserint, non autem ulterius eis locus detur in

24 Tarasius – dixit = *Deusd. I 45 p. 54,15; Coll. Brit. f. 183^v* 27–85,3 legatur – dederint = *Deusd. I 45 p. 54,15–21; Coll. Brit. f. 183^v*

P VE 24 = *Deusd., Coll. Brit.* 27–85,3 = *Deusd., Coll. Brit.*

2 earum quae *ed. Rom.*^{m8} 3 nichil minus V nichilominus E nihilominus *ed. Rom.*^{*} ex F 5 penitentiam VE
6 expectaueris fuerunt, ut uidit Dubielzig, sed cf. *infra p. 85,1* et 7 7 ut et P V: et ut E ut *ed. Rom.*^{*} 8 dis-
pensatoria P V 8–9 ne migrarent] quod non migrassent *ed. Rom. non male, sed mendum ipsi Anastasio imputan-*
12 eremo *ed. Rom.*^{*} (ut semper) 14 idolatria] idolatriam E idololatria *ed. Rom.* 15 idolatria] idololatria V
aeque bonum | Egyptum VE | ingressi + essent *ed. Rom.*, sed potius subaudiendum quam supplendum | in se om.
ed. Rom.^{*} 16 facerent + perfectam V² s.l. 19 suscipiet *ed. Rom.*^{*} 20 haec om. V^{ac} (add. V¹ s.l.) E *edd.* | sancti om.
V^{ac} (add. V¹ s.l.) E *edd.* 22 definiunt E *edd.*, Anast. legit ὁπίζουσι | penitentiam VE 23 sacerdotia E *edd.*
25 minimo P^{ac} (o exp., e superscr. P¹) 27 uero] autem *ed. Rom.*^{*} | uerum om. *Deusd. Coll. Brit.* | et om. *ed. Rom.*^{*} |
iterum eadem om. *Deusd. Coll. Brit.* | Rufinianum F *ed. Rom.* Ruphinianum *Deusd.* 27–28 eiusdem] sancti *Deusd.*
Coll. Brit. 29 Cumque] Eumque V^{ac} prob. (E in C mut. V¹⁻²) Et cum *Deusd. Coll. Brit.* | legeretur] lectus esset
Deusd. Coll. Brit. | cadunt + in eresim *Deusd.* cadunt + in heresim *Coll. Brit.* 30 penitentiam V p(ae)nitentiam E
Deusd. Coll. Brit. | ulterius eis detur locus *Deusd.* eis ulterius detur locus *Coll. Brit.* | locus eis *ed. Rom.*^{*}

Μα. 1031 τόπον κλήρου, τοῖς δὲ μὴ αὐθεντοῦσι μὲν τῆς ἀσεβείας, ὑποσυρεῖσι δὲ δι' ἀνάγκην
 Ha. 60 καὶ βίαν, ἔδοξε δίδοσθαι μὲν συγγνώμην, ἔχειν δὲ καὶ τὸν τόπον τοῦ κλήρου, μάλι-
 στα ὅτι ἀπολογίαν πιθανὴν ἐπορίσαντο", οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ εἶπον· Ἰδοὺ
 καθὼς προέφημεν, ὁ πατὴρ οὐ δέχεται εἰς ἱερωσύνην τοὺς ἐξ αἱρέσεως ἐπιστρέ-
 φοντας.

5

La.-Co. 77 Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Οὐκ ἔστιν οὕτως, καθὼς νοεῖτε. ὁ μὲν
 γὰρ πατὴρ τοὺς μὴ αὐθεντήσαντας τῆς αἱρέσεως, ἀλλ' ὑποσυρέντας καὶ βίαν
 παθόντας ἀποδέχεται εἰς ἱερωσύνην, μόνους δὲ τοὺς προῖσταμένους ἢ γεννήτορας
 τῶν αἱρέσεων [αὐτοὺς] εἰς ἱερωσύνην οὐ προσεδέξατο, εὖ γε καὶ καλῶς καὶ δι-
 καίως τοῦτο ἀποφαινόμενος. καὶ αὐθις πένταθλον οἶδε τὸν ἅγιον Ἀθανάσιον ἢ 10
 ἐκκλησίᾳ, ὡς διωχθέντα εἰς Ῥώμην διαφόρως καὶ ἀτίμῳ φυγῇ ἐξελαθέντα ὑπὸ τῶν
 προῖσταμένων τῆς Ἀρειανικῆς αἱρέσεως· ὑποστρέφοντος δὲ αὐτοῦ καὶ περιγενο-
 μένου τῶν ἐκκλησιῶν οἱ ἀντίπαλοι αὐτῷ ὑπεκολλῶντο κατὰ τοὺς καιροὺς μεταβαλ-
 λόμενοι· ὅτε δὲ παρρησίαν ἐλάβανον ἐκείνου ἀναχωροῦντος, εἰς τὴν προτέραν 15
 αἵρεσιν ἐπανήρχοντο καὶ διωγμὸν κατὰ τῶν εὐσεβῶν ἐκίνουν. διὰ τοῦτο οἶμαι τὸν
 πατέρα λέγειν μὴ δέχεσθαι τοὺς τοιοῦτους εἰς ἱερωσύνην, ὡς ὑπομείναντα αὐτόν τε
 καὶ τοὺς ὀρθοδόξους ὑπ' αὐτῶν τὰ χαλεπὰ.

Σάβας ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς εἶπεν· Ἀμνησικάκός ἐστιν ὁ ἀνὴρ.

Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Πρόδηλον τοῦτο· οὐδὲ γὰρ κακὸν ἀντὶ
 κακοῦ ἀπεδίδου τινί, διὰ δὲ τὸν τοῦ θεοῦ ζῆλον καὶ ἀσφάλειαν τῆς ἐκκλησίας 20
 ἀπαίδευτον χρηστότητα οὐκ ἠδύνατο κτᾶσθαι, ἀλλὰ τὰ πρὸς ἐκδίκησιν τοῦ θεοῦ
 προετιμᾶτο.

Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος μοναχὸς καὶ τοποτηρητὴς τῆς ἀνατολικῆς
 διοικήσεως εἶπε· Καλῶς ἀνεγνώσθη ὁ ὅρος οὗτος εἰς ἀσφάλειαν τῶν ἀκουόντων.

Οἱ μοναχοὶ ἀναλαβόντες εἶπον· Ἀλλὰ τοὺς παρασυρέντας καὶ βίαν παθόντας ὁ 25
 πατὴρ προσίεται. εἰπάτωσαν οὖν, εἰ παρεσύρῃσαν ἢ βίαν ὑπέμειναν, ὅτε ἀπέστη-
 σαν τῆς ἀληθείας.

Ὑπάτιος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἐπίσκοποι εἶπον, ὅτι ἡμεῖς οὔτε βίαν ὑπεμείναμεν οὐδὲ
 παρεσύρῃμεν, ἀλλ' ἐν ταύτῃ τῇ αἱρέσει ἡμῶν γεννηθέντες ἀνετράφημεν καὶ ηὐξή-
 θεμεν. 30

Rom. 394 Θεόδωρος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Κατάνης καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ὀσιώτατοι ἐπί-
 σκοποι Σικελίας μετὰ καὶ Ἐπιφανίου διακόνου πόλεως Κατάνης καὶ τὸν τόπον ἐπ-

21 ἀπαίδευτον χρηστότητα cf. Bas. reg. fus. 4, PG 31, 989 A 4

HV TM 23-30 Ἰωάννης — ηὐξήθημεν Am f. 160^r

2 μὲν δίδοσθαι V | καὶ² om. ed. Rom.* 2-3 μάλιστα + δὲ V edd. 3 εὐλαβέστατοι om. V | Ἰδοὺ Ἰοὺ
 M 4 ὁ πατὴρ] ὡ πατέρες HV 6 ἀγιώτατος om. V | ἔφη V | καθὼς ὡς V | νοεῖτ(αι) V 7 ἀλλ'
 om. M | ὑποσυρέντας HV 9 αὐτοὺς deleui (cf. lat.) | αὐτοὺς εἰς ἱερωσύνην om. V 11 ἀπελαθέντα V
 12 Ἀρειανῆς V T Am edd. 13 αὐτοῦ V | ἐπεκολλῶντο T edd. 16 τοὺς τοιοῦτους] τοὺτους H
 18 Σάβας H | ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς om. V | ἀνὴρ] πατὴρ T edd. 19 Ταράσιος — εἶπεν] Ὁ μέγας
 Ταράσιος ἔφη V 23-24 Ἰωάννης — ἀκουόντων om. V 23 πρεσβύτερος om. T edd. | μοναχὸς + τε T
 edd. 23-24 τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως H M Am (cf. lat.): τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων T edd. 25 ἀνα-
 λαβόντες om. V | παρασυρέντας HV 26 παρεσύρῃσαν HV | ὅτε HV: ὅτι T M Am edd. 28 οἱ —
 ἐπίσκοποι] οἱ λοιποὶ ἐπίσκοποι V | οὐδὲ T 29 παρεσύρῃμεν V | γεννηθέντες H 31 ὁ εὐλαβέστατος
 M om. V 31-32 οἱ — ἐπίσκοποι] οἱ λοιποὶ ἐπίσκοποι V 32 Σικελίας HV | καὶ¹ om. T edd. | πόλεως
 om. V T edd., sed cf. lat. | Κατάνης καὶ om. T

clero, his autem qui auctores non fuerint impietatis, sed per necessitatem et uim abstrahuntur, placuit ut et uenia detur et habeant cleri locum, maxime cum excusationem persuasoriam dederint”, reuerentissimi monachi dixerunt: Ecce <sicut> praediximus, hic sanctus pater non suscipit in sacerdotium eos qui ab heresi conuertuntur. Ma. 1032
Ha. 59

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Non est ita, ut intelligitis. denique pater eos qui auctores minime fuerint impietatis quique tracti et uim passi sunt recipit in sacerdotium, praelatos uel genitores hereseon in sacerdotium non admisit, bene hoc et optime atque iustissime proferens. et certe quinquies uictorem sanctum Athanasium nouit ecclesia, quoniam et Romam frequenter impulsus et ignobili fuga a praepositis Arrianae hereseos est abactus. et cum reuersus ecclesias optinuisset, hostes ei adhaerebant secundum tempora commutati. quando autem accipiebant fiduciam illo discedente, ad priorem heresim rediebant et persecutionem contra pios commouebant. et idcirco eundem aestimo dicere patrem, ne huiusmodi reciperentur in sacerdotium. La.-Co. 78
nam perceperat tam ipse quam ceteri horthodoxi ab illis saeuissima.

Sabas reuerentissimus monachus dixit: <Iniuriarum immemor est uir.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit:> Manifestum est hoc. neque enim malum pro malo reddebat alicui. propter zelum autem dei et munitionem ecclesiae benignitatem sine disciplina non poterat possidere, sed in his ea quae ad uindictam dei sunt praeferebat. 20

Iohannes reuerentissimus presbyter monachus et uicarius orientalis dioceseos dixit: Bene lecta est diffinitio ista ad cautelam audientium.

Monachi repetentes dixerunt: Sed tractos et uim perpressos pater admittit. dicant ergo si tracti fuerint uel uim pertulerint et ideo recesserint a ueritate. PL 129,225

Hypatius et qui cum eo episcopi dixerunt quia nos neque uim sustinuimus neque abstracti sumus, sed in hac heresi nostra nati et educati sumus et creuimus. 25

Theodorus deo amabilis episcopus Catanae et qui cum eo sanctissimi episcopi Siciliae una cum Epiphanio diacono ciuitatis Catanae et locum retinente Thomae episco- Rom. 394

6–8 Tarasius – admisit = *Deusd. I 45 p. 54,22–24; Coll. Brit. f. 183^v*

P VE 6–8 = *Deusd., Coll. Brit.*

1 autem] uero *Deusd. Coll. Brit.* | fuerunt VE edd., sed cf. *supra p. 83,6 et infra l. 7* 2 ut et] et ut E ut *ed. Rom.** | cleri] clerici VE in clero *Deusd. Coll. Brit.* 3 sicut *add. F², cf. gr.* 4 hic *suspectum, cf. gr.* 6 Tarasius – eos] Sancta synodus dixit: patet eos *Deusd. Coll. Brit.* 7 minime] non *Deusd. Coll. Brit.* | fuerunt *Deusd. Coll. Brit.* 7–8 sacerdotium, praelatos + uero *Deusd. Coll. Brit.; expectaueris coll. gr. sacerdotium, <sed tantummodo> praelatos* 8 praelatos ~ τοὺς προϊστάμενους? cf. *infra* praepositis | haereseos *ed. Rom.** 9 certe] certo *ed. Rom.** 11 Arianae *ed. Rom.** 11–12 adherebant *codd.* 12–13 abscedente V^{ac} (ab *exp.*, di *adscr. in marg.* V¹) E *edd.* 13 redibant V^{pc} (e *del.* V^x) *edd.* | et¹ – commouebant *om.* E | persecutiones V 14 estimo VE 15 orthodoxi *codd.* | seuissima *codd.* 16–17 Iniuriarum – dixit *add. ed. Rom.* (uir *scripsi*, pater *ed. Rom.*), cf. *gr.*; an *lacuna in Anastasii cod. gr.*? 18 et] ex P^{ac} (x *exp.*, t *superscr.* P^c) 19 dei] sancti P 21 presbyter + et VE | et] ac VE | dioecesos *ed. Rom.** 22 lecta] dicta VE, sed cf. *gr.* | ista] illa *ed. Rom.** 24 uel] et VE *edd.* | pertulerint] perpressi VE *edd.* 25 eo + erant V^{ac} (*eras.*) E *edd.* 26 nostra haeresi *ed. Rom.** 27 Catane P E 27–28 Siciliae P^{pc} (e *exp.*, i *superscr.* P^c) E *edd.* 28 retinens VE

έχοντος Θωμᾶ ἐπισκόπου Σαρδανίας εἶπον, ὅτι οἱ ἀναγνωσθέντες κανόνες τῶν ἁγίων πατέρων περί τε Ναυατιανῶν καὶ Ἐγκρατιτῶν καὶ Ἀρειανῶν εἴρηνται· ταύτης δὲ τῆς αἵρέσεως τοὺς ἡγήτορας μετὰ τίνων τάξομεν;

Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Εὐρίσκομεν καὶ Μανιχαίους μὴ δεξαμένους εἰκόνας καὶ Μαρκιωνιστὰς καὶ τοὺς συγχυτικούς τῶν Χριστοῦ φύσεων· ὧν 5 πρῶτος Πέτρος ὁ Κναφεὺς καὶ Ξεναΐας ὁ Ἱεραπόλεως οἱ αἱρετικοί, ἀλλὰ καὶ Σευήρος.

Ἐπιφάνιος διάκονος τῆς ἐκκλησίας Κατάνης καὶ τοποτηρητῆς Θωμᾶ τοῦ ἀγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Σαρδανίας εἶπεν· Ἐλάττων ἐστὶ τῶν προγεγεννημένων αἱρέσεων ἡ 10 νυνὶ καινοτομηθεῖσα ἢ ὑπερτέρα;

Μα. 1034 Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Τὸ κακὸν ἤδη κακὸν ἐστὶ καὶ μάλιστα ἐπὶ ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων· τὸ γὰρ ἐπὶ δόγμασιν ἐπὶ μικροῖς καὶ μεγάλοις ἁμαρτάνειν ταυτόν ἐστιν· ἐξ ἀμφοτέρων γὰρ ὁ νόμος τοῦ θεοῦ ἀθετεῖται.

Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ τοποτηρητῆς τῶν ἀνατολικῶν θρόνων εἶπεν· Ἡ αἵρεσις αὕτη χείρων πασῶν τῶν αἱρέσεων ἐστὶ καὶ κακῶν κακίστη, ὡς 15 τὴν οἰκονομίαν τοῦ σωτῆρος ἀνατρέπουσα.

Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ὁδηγεῖ ἡμᾶς τὸ ῥητὸν τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου, ὅτι ἐὰν ἄλλη αἰτία τις οὐκ ἐγένετο τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων, ἵνα δεχθῶσιν.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀναγνωσθήτω καὶ τὰ λοιπὰ τῶν κανονικῶν χρήσεων. 20

La.-Co. 80 Ha. 61 Ἐπὶ Κωνσταντίνος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου ἀνέγνω·

Ἐκ τῶν πεπραγμένων τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμένης τετάρτης συνόδου τῆς ἐν Χαλκηδόνι Οἱ Ἀνατολικοὶ καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐξεβόησαν· Πάντες ἡμάρτομεν, πάντες συγγνώμην αἰτοῦμεν. καὶ αὐθις· Θαλάσσιος, Εὐσέβιος καὶ Εὐστάθιος οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Πάντες ἡμάρτομεν, πάντες συγγνώμην αἰτοῦμεν. καὶ μεθ' ἕτερα· Καὶ ἀναστὰς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἰουβενάλιος 25

24-88,4 Conc. Chalc., ACO II 1,1 p. 94,18-21. 115,25-28. 195,27-28

HV T M 11-13 Ταράσιος - ἀθετεῖται Am f. 160^r in marg. 20-27 Ἡ ἁγία - ἕτερα Am f. 160^r
24-88,4 = Conc. Chalc.

1 exspectaueris ἀρχιεπισκόπου (cf. p. 18,28 etc. et Bischofslisten p. 43), sed mendum, quod saepius occurrit (cf. p. 70,11 etc.), potius notariis tribuendum | Σαρδινίας ed. Rom.* 2 Ναββατιανῶν H | Ἐγκρατιτῶν H 4 ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης om. V 6 πρῶτος + ὁ M, πρῶτος om. V edd., sed cf. lat. | Ξεναΐας H 7 Σεβήρος HV 8 Ἐπιφάνιος + ὁ εὐλαβέστατος M 8-9 τῆς - ἀρχιεπισκόπου om. V 8 τῆς + ἀγιωτάτης μεγάλης H (cf. lat.) τῆς + ἀγιωτάτης M, uide supra ad p. 70,10 | τοποτηρητῆς] τὸν τόπον ἐπέχων H | τοῦ ἀγιωτάτου om. H T, sed cf. lat. 9 ἐπισκόπου H T edd., sed cf. lat. et p. 18,28 etc. | Σαρδανίας] ὁ Σαρδωνίας (sic) V Σαρδονίας M Σαρδινίας ed. Rom.* | προγεγεννημένων V 10 ἡ om. H 11 Ταράσιος om. V | ἔφη V 12 ἐπὶ μικροῖς καὶ μεγάλοις] εἴτε μικροῖς εἴτε μεγάλοις ed. Rom.* non male, cf. lat. 14 ὁ εὐλαβέστατος om. V | θρόνων] ἀρχιερέων T edd., sed cf. lat. 15 χείρων V edd. | πασῶν] πάντων V T edd. | ἐστὶ καὶ om. V edd., καὶ om. H M | κακῶν κακίστη] κακόν' οὐαὶ τοῖς εἰκονομάχοις' καὶ κακή V edd. („L. κακῶν κακίστη" ed. Rom.^{ms}) 17 ἔφη V | Ὁδηγεῖ ~ Docet? 18 ὅτι om. V | ἄλλη τις αἰτία M 20 καὶ] δὲ V om. Am 21-23 Ἐπὶ - Χαλκηδόνι] Ἐπὶ Κωνσταντίνος ὁ τοῦ πατριαρχείου νοτάριος ἀνέγνω τὰ τῆς τετάρτης συνόδου τῆς ἐν Χαλκηδόνι V 21 Ἐπὶ H T: om. M Am 23 τῆς ἁγίας - τῆς ἐν] τῇ ἁγία καὶ οἰκουμένη τετάρτη συνόδω τῇ ἐν M | τῆς ἐν Χαλκηδόνι om. T Am 24 ἐβόησαν V 25-27 καὶ αὐθις - ἕτερα om. V καὶ αὐθις - αἰτοῦμεν om. H 25-26 Θαλάσσιος καὶ Εὐστάθιος καὶ Εὐσέβιος Conc. Chalc. 27 εὐλαβέστατος om. V | Ἰουβενάλιος H

pi Sardiniae dixerunt quia kanones sanctorum patrum qui lecti sunt, tam de Noua-
tians et Encratitis quam de Arrianis dicti sunt. huius hereseos ductores cum quibus
taxabimus?

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Inuenimus et Manichaeos non recipientes
5 iconas et Marcionistas et eos qui confundunt Christi naturas, quorum primus est
Petrus Gnapheus * et Xenaias Hierapolitanus heretici, sed et Seuerus.

Epiphanius diaconus sanctissimae ac magnae ecclesiae Catanae et locum retinens
Thomae sanctissimi archiepiscopi Sardiniae dixit: Minor est prioribus heresibus
nouitas praesens an maior?

10 Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Quod malum est, iam utique malum est et
maxime in negotiis ecclesiasticis. in dogmatum quippe causa siue in parua siue in Ma. 1033
magna <peccare> idem ipsum est. ex utrisque enim lex dei reprobatur.

Iohannes reuerentissimus monachus et uicarius orientalium sedium dixit: Heresis
haec peior omnibus heresibus et malarum pessima est, ueluti ea quae dispensationem
15 saluatoris subuertit.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Docet nos dictum patris nostri Athanasii ut
reuerentissimi episcopi recipiantur, nisi alia quaelibet eorum culpa facta sit.

Sancta synodus dixit: Legantur autem cetera regularium testimoniorum.

Adhuc Constantinus reuerentissimus diaconus et notarius uenerabilis patriarchii La.-Co. 79 Ha. 62
20 legit:

De gestis sanctae ac uniuersalis quartae synodi Chalcedone celebratae

Orientales et qui cum ipsis reuerentissimi episcopi clamauerunt: Omnes pecca-
uimus, omnes ueniam postulamus. Et rursus: Thalassius, Eusebius et Eustathius
reuerentissimi episcopi dixerunt: Omnes peccauimus, omnes ueniam postulamus.

25 Et post alia: Et surgens reuerentissimus episcopus Iuuenalis una cum eis contulit

22–89,4 ~ Conc. Chalc., ACO II 3,1 p. 71,13–16; p. 95,14–17; p. 258,28

P VE 22–89,4 ~ Conc. Chalc.

1 canones VE edd. 2 et Encratitis ed. Rom.: et hencratitis V^{ec} (a in alia litt. V¹⁻²) et hencroticis E, om. P | Arianis
ed. Rom.* | ductores Dubielzig (cf. gr. et p. 239,14): censores VE edd., om. P 5 Martionistas VE | primus] unus
ed. Rom.^{m8} 6 Petrus Fullo Gnapheus (sic) P, Gnapheus i(d est) Fullo E^{1m8}, glossema Fullo ipse Anast. in margine
addidisse uidetur | sed om. P 7 Catane P E 12 peccare add. ed. Rom., cf. gr. | idem ipsum] idipsum V edd. | utrique
P^{ac} (s superscr. P^c) | probatur VE improbatur ed. Rom.*, sed cf. e.g. Act. IV 134 B 6 13 Haeresis P 14 ueluti ~ ὡς |
ea] a EF^{ac} (prob., a eras. F²), om. ed. Rom.* 17 recipientes P^{ac} (tes sublin., tur superscr., e in a mut. P^c) | quelibet
codd. 19 reuerentissimus om. ed. Rom.* 21 gestis F²: gesta P VE | ac] et ed. Rom.* | uniuersalis] uniuersali VE |
synodi quartae ed. Rom.* ex F 22 Orientalis P 23 Thalassius P

ἅμα αὐτοῖς μετῆλθεν εἰς τὸ ἄλλο μέρος. καὶ ἀνεβόησαν οἱ Ἀνατολικοὶ καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι· Ὁ θεὸς καλῶς ἤνεγκέ σε, ὀρθόδοξε· καλῶς ἦλθες. καὶ μεθ' ἕτερα πλεῖστα· Οἱ Ἰλλυρικῖανοι εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Πάντες ἐσφάλημεν, πάντες συγγνώμην ἐξαιτοῦμεν.

Σάβας ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος τῶν Στουδίου εἶπεν· Εἰ δοκεῖ τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ, ἴδωμεν τὰς χειροτονίας τῶν δεχθέντων, εἰ ἀπὸ αἰρετικῶν ἦσαν ἢ οὐ.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Ζητεῖτε ἐν τοῖς ἐξῆς καὶ περὶ τῆς χειροτονίας.

Ἀντώνιος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς ἀνέγνω·

Rom. 395

Ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας Ῥουφίνου πρεσβυτέρου Ῥώμης

Εὐσέβιος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ γενόμενος εὐρίσκει σύνοδον κροτουμένην περὶ τῆς αὐτῆς 10
ὑποθέσεως, ὀλίγων μὲν ὄντων τῶν συνελθόντων, χάριτι δὲ τῆς ὑπὲρ Χριστοῦ ὁμο-
λογίας τὰ μέγιστα πράττειν καὶ λέγειν δυναμένων. ἔνιοι γοῦν ζήλῳ τῆς εὐσεβείας
ἔλεγον „μὴ θέμις τοῖς δεξαμένοις Ἄρειον κοινωνεῖν“, ἔνιοι δὲ ἐβουλεύοντο πάντας
δέχεσθαι μετανοοῦντας καὶ ἀναθεματίζοντας, ἵνα μὴ πολλὰ πλήθη ἀνθρώπων ἀπόλ- 15
λυνται, λέγοντες ὅτι „οὐκ ὀφείλομεν τὰ ἐαυτῶν ζητεῖν, ἀλλὰ τὸ πολλοῖς συμφέρον·
καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ποιεῖ σταυρωθεὶς ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα σώσῃ τῶν ἀνθρώπων τὸ
γένος· οὔτε γὰρ μόνοις ἡμῖν τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν πρεσβεύειν ὀφείλομεν,
ἀλλὰ καὶ ἑτέροις πολλοῖς· ὅπου καὶ τὸν υἱὸν τὸν ἐν ἀσωτίᾳ βιώσαντα μετανοή-
σαντα ὁ πατὴρ προσεδέξατο καὶ συλλήβδην εἶπεῖν τῆς ἱερωσύνης αὐτῷ μετεῖναι τὸ
ἀξίωμα βουλόμενος τὴν σφραγίδα ἐν τῷ δακτυλίῳ δίδωσι καὶ τὴν στολὴν περι- 20
θέσθαι ποιεῖ.“ ἐκράτησε γοῦν οὗτος ὁ κανὼν ἐκ τῆς εὐαγγελικῆς αὐθεντίας συν-
εσφιγμένος, καὶ τυποῦσιν Ἀστέριον μὲν ἐν ταῖς κατὰ τὴν ἀνατολὴν ἐκκλησίαις περὶ
τούτου πρεσβεύειν, Εὐσέβιον δὲ ταῖς ἐπὶ τῆς δύσεως. προσετέθη δὲ κατὰ τὴν δε

Ma. 1035

10–90,2 Rufin. hist. eccl. 10,29–30 Mommsen; uersio graeca fort. desumpta est ex antiqua uersione nunc deperdita, de qua uide Mommsen III p. CCLVII sq.; cf. Socr. hist. eccl. III 7,1 p. 197,12–14 Hansen

HV T M

3–21 Οἱ Ἰλλυρικῖανοι — ποιεῖ Am f. 160^v–161^r

1–2 ἀνεβόησαν — ἐπίσκοποι] ἀνεβόησαν ἅπαντες V 2 εὐλαβέστατοι + καὶ ἱεροὶ H 3 καὶ μεθ' ἕτερα πλεῖστα] εἶτα ἔφασαν καὶ V | Ἰλλυρικοὶ M Am Ἰλλυρικοὶ + καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς Conc. Chalc. | εὐλαβέστατοι om. V | εἶπον om. V 4 συγγνώμην ἐξαιτοῦμεν H M: συγγνώμην ἀξιοῦμεν V συγγνώμην αἰτοῦμεν T edd. συγγνώμης ἀξιοῦμεν τυχεῖν Am συγγνώμης ἀξιωθῶμεν Conc. Chalc. (cf. lat.) 5 Σάββας H | ὁ εὐλαβέστατος om. V | ἡγούμενος + μονῆς T edd. | Στουδίων ed. Rom.* 6 εἶδομεν V (i in alia litt.) | ἢ μὴ M om. V 7 ζητεῖται V M | ἐν τοῖς om. H | τῆς om. V M 13 τὸν δεξάμενον V 14–15 ἀπόλυνται HV (o ex corr.) M 15 ἐπιζητεῖν M | τὸ πολλῶν V τὰ πολλοῖς (sic) T 18 καὶ² — βιώσαντα] καὶ τὸν ἐν ἀσωτεία βιώσαντα υἱὸν V | ἀσωτεία HV 18–19 μετανοήσαντα om. M 19–20 αὐτῷ τὸ ἀξίωμα μετεῖναι V τὸ ἀξίωμα αὐτῷ μετεῖναι Am 20 σφραγίδα HV Am | δακτύλῳ V edd. 21 ἐκράτησεν οὖν V | οὗτος] αὐτὸς T edd. | αὐθεντίας H 23 ταῖς] τὸν HV

se ad alteram partem. et clamauerunt orientales et qui cum ipsis reuerentissimi episcopi: Deus bene adduxit te, horthodoxe, bene uenisti. Et post alia plura: Illyriciani reuerentissimi episcopi dixerunt: Omnes excessimus, omnes ueniam mereamur.

- 5 Sabas reuerentissimus monachus et egumenus monasterii Studii dixit: Si placet sanctae synodo, uideamus [si] ordinationes eorum qui recepti sunt, si ab hereticis fuerint an non.

Sancta synodus dixit: Quaerite deinceps etiam de ordinatione.

PL 129,226

Antonius reuerentissimus monachus legit:

10 De ecclesiastica historia Rufini presbyteri Romani

- Pergit interea Eusebius Alexandriam ibique confessorum concilio congregato – pauci numero, sed fide integri et meritis multi – aliis uidebatur fidei calore feruentibus nullum debere ultra in sacerdotium recipi qui se utcumque hereticae communionis contagione maculasset. sed qui imitantes apostolum quaerebant non quod sibi utile esset, sed quod pluribus, uel qui mirarentur Christum, qui cum esset omnium uita, pro salute cunctorum humilians se descendit in mortem, quo scilicet inueniretur et in mortuis uita, dicebant melius esse humiliari se paululum propter deiectionem et inclinari propter elisos, ut eos rursum erigerent, nec sibimet solis puritatis merito caelorum regna defendere, sed esse gloriosius, si cum pluribus illuc mererentur intrare, et ideo rectum sibi uideri, ut tantum perfidiae auctoribus amputatis reliquis sacerdotibus daretur optio, si forte uelint, abiurato errore perfidiae ad fidem patrum statutaque conuerti, nec negare aditum redeuntibus, quin potius de eorum confessione gaudere, quia et ille euangelicus iunior filius paternae depopulator substantiae in semetipsum reuersus non solum suscipi meruit, sed et dignus paternis amplexibus deputatur et anulum fidei recipit et stola circumdatur, per quam quid aliud quam sacerdotii declarantur insignia? cum igitur huiusmodi sententias ex euangelica auctoritate prolatas ordo ille sacerdotalis et apostolicus approbasset, ex concilii decreto Asterio ceterisque qui cum ipsis erant orientis iniungitur procuratio, occidentis uero Eusebio decernitur. additur sane in illo concilii decreto etiam de spiritu sancto plenior disputatio, ut eiusdem substantiae ac deitatis cuius pater et filius etiam spiritus sanctus

Rom. 395

Ma. 1036

23–25 ille – circumdatur cf. *Lc.* 15,20–22

11–91,1 Pergit – crederetur *Rufin. hist.* 10,29–30 p. 991,14–992,17 *Mommsen*

P VE 11–91,1 = *Rufin.*

3 Ylliricani P Hylliricani V Hilliricani E | excessimus] errauimus *Conc. Chalc.* 4 mereamur] postulamus *ed. Rom.**, sed cf. *Conc. Chalc.* 5 Sabbas P | egumenus VE 6 si¹ *deleui coll. gr.* | si² P: *om.* VE *edd.* 11–91,1 Pergit – crederetur] *uerba non ex graeca uersione retranslata, sed ex ipso Rufino desumpta* 12 post multi *desiderantur uerba Rufini* quo pacto post haereticorum procellas et perfidiae turbines tranquillitas reuocaretur ecclesiae, omni cura et libratione discutiunt *quae ab Anastasio sunt praetermissa, quia in uersione graeca desunt* | fidei post feruentibus VE *edd.* 15 mirarentur P VE *Rufin. (N)*: imitarentur F² (*ex Rufin.?*) *Rufin. (L O² F)* imitantur *Rufin. (P)* 19 defendente *Rufin.* 21 uellent *Rufin. (N F¹)* 24 complexibus *Rufin.* 25–26 per quam – insignia in uersione graeca omissa sunt 26 post insignia *desunt uerba Rufini* nec probabilis – indulgendo germano 27 concilii VP^c F²: concilio P V^{ac} (*in o scr. i V^x)* E 29 concilii VP^c F²: concilio P V^{ac} (*in o scr. i V^x)* E 30 ac] et *ed. Rom.** | deitatis] diuinitatis E *edd.* | sanctus spiritus *Rufin. (LN)*

τὴν σύνοδον καὶ τὰ περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος διὰ τὸ ἀναφυῆναι πάλιν τοὺς χωρίζοντας αὐτὸ τῆς δοξολογίας.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος ἀνέγνω·

Ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας Σωκράτους

La.-Co. 81 Φωτεινὸς ὁ τοῦ Σεργίου γενόμενος ἐπίσκοπος μαθητὴς ἦν Μαρκέλλου τοῦ Ἀγκύρας, 5 καὶ αὐτὸς ψιλὸν ἄνθρωπον τὸν κύριον ἔλεγεν ὡς καὶ Μάρκελλος.

Καὶ αὐθις ὁ αὐτὸς ἀνέγνω·

Ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας Σωκράτους

Οἱ δὲ ἐν Σαρδικῇ ἐρήμην αὐτῶν κατεδιήτησαν, ὅρον δὲ πίστεως τὸν ἐν Νικαίᾳ ἐκύρωσαν καὶ τὸ ἄνόμιον ἐκβάλλουσι καὶ ἀναθεματίζουσιν· ἀποδιδόασιν δὲ τοὺς θρό- 10
Ha. 64 νους Παύλῳ καὶ Ἀθανασίῳ, ἔτι γε μὴν καὶ Μαρκέλλῳ τῷ Ἀγκύρας ἀπολογουμένῳ καὶ λέγοντι, ὡς οὐκ ἐνοήθησαν, ἅπερ ἐν βίβλοις ἐξέθετο, ἐπεὶ ὅτι αὐτὸς τοὺς λέγοντας ψιλὸν ἄνθρωπον τὸν κύριον ἀποστρέφεται.

Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἦδη πλείσται κανονικαὶ βίβλοι καὶ συνοδικαὶ καὶ πατρικαὶ ἀνεγνώσθησαν, καὶ τοὺς ἐξ αἱρέσεως ἐπιστρέφοντας ἐδίδαν 15 ξαν ἡμᾶς δέχεσθαι, ἐάν τις αἰτία πονηρὰ οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς.

Rom. 396 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Καλῶς ἐποίησας, δέσποτα, διὰ τε ἐπιστολῶν καὶ συνοδικῶν συγγραμμάτων διδάξας ἡμᾶς τὴν τῶν αἰρετικῶν ἀποδοχὴν ἐπιγινώσκειν.

Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου τὸ ἀναγνώσθην καὶ πάλιν ἀναγνώσθῃτω. 20

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀναγνώσθῃτω κατὰ τὴν κέλευσιν τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν.

Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἐξ αἰτήσεως τῶν εὐλαβεστάτων μοναχῶν ἀναγνώσθῃτω.

Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ βιβλιοφύλαξ ἀνέγνω τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου 25

5-6 Theod. Anagn. hist. eccl., epit. 67 p. 34,23-24 Hansen; cf. Socr. hist. eccl. II 18,7 p. 112,7-9 Hansen 9-13 Theod. Anagn. hist. eccl., epit. 69 p. 35,26-31 Hansen (inde Theoph. p. 43,22-30); cf. Socr. hist. eccl. II 20,10-13 p. 118,18-119,14 Hansen

HV T M 4-13 Ἐκ τῆς - ἀποστρέφεται Am f. 161^r 5-6 = Epit. 9-13 = Epit.

1 τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου M 1-2 διὰ - δοξολογίας] haec non sunt ex Rufino translata, sed in uersione graeca explicationis causa addita, cf. lat. 1 ἀναφῆναι V 2 αὐτὴν H 3 ὁ εὐλαβέστατος διάκονος καὶ om. V | ἀνέγνω post Σωκράτους V 5 Σεργίου T Epit. (cf. lat.): Σιργίου M Am edd. Σεργεῖα H Σεργίου?) V | ἐπίσκοπος] ἡγούμενος V 6 καὶ αὐτὸς] ὅς Am | ἄνθρωπον ψιλὸν V | κύριον + ἡμῶν V | ὡς καὶ HV T Epit.: ὡς καὶ ὁ M ὡς ὁ ed.Rom.* 7 ὁ αὐτὸς om. V, ὁ om. H 8 Ἐκ - Σωκράτους] Ἐκ τοῦ αὐτοῦ Σωκράτους V | ἐκκλησιαστικῆς] αὐτῆς T Am edd., sed cf. lat. | Σωκράτους om. T Am edd. 9 δὲ¹ om. ed.Rom.* | ἐν¹ + τῇ V edd. | αὐτῶν om. H | κατεδίκασαν T (cf. lat.) | τὸν τῶν V M edd. τὰ Epit. (A) 10 τὸ τὸν ed.Rom.* Epit. (V) | ἐκβάλλουσιν (sic) V | καὶ ἀναθεματίζουσιν om. V | ἀποδιδώσιν V Am 12 ὅτι codd. Epit. (V): καὶ ed.Rom.* om. Am Epit. (A); sententia defectiva fort. epitomatori imputanda; cf. e.g. Socr. hist. eccl. VII 19 p. 381,24-26 Hansen 14 Ταράσιος om. V | ἀγιώτατος om. V 15 πατρι- αρχικαὶ V | αἱρέσεων M 16 δέχεσθαι + καὶ M 17-18 συγγραμμάτων συνοδικῶν M 19 Ταράσιος om. V | ἀγιώτατος om. V 19-24 Τοῦ - ἀναγνώσθῃτω] ἤδη πλείσται κανονικαὶ βίβλοι ἐξ αἰτήσεως τῶν εὐλαβεστάτων μοναχῶν ἀναγνώσθῃτωσαν H (cf. l. 14-15) 21 τοῦ ἁγίου πατρὸς suspectum | ἁγίου om. V 23-24 Ταράσιος - ἀναγνώσθῃτω om. V (de H uide supra) 25 ὁ εὐλαβέστατος om. V

crederetur, eo quod pullularent denuo qui eundem sanctum spiritum a glorificatione patris ac filii separarent.

Constantinus reuerentissimus diaconus et notarius legit:

De ecclesiastica historia Socratis

5 Photinus Sermii quondam episcopus discipulus erat Marcelli Ancyрани, et ipse La.-Co. 82
purum hominem dicebat dominum sicut et Marcellus.

Rursus ipse legit:

De ecclesiastica historia Socratis

10 Qui autem in Sardice conuenerant, primum quidem horum damnauere uestaniam, et
terminum fidei Nicenae corroborantes inaequalitatem respuunt et anathematizant,
reddiderunt autem thronos Paulo et Athanasio necnon et Marcello Ancyrae ratio- Ha. 63
nem reddenti ac dicenti quod non fuerint intellecta quae in libris exposuerit, prae-
sertim cum ipse eos qui dicebant Dominum purum hominem auerterit.

15 Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Iam plurimi canonici libri et synodici atque
paterni relecti sunt et ex heresi conuersos docuerunt nos recipere, nisi forte maligna PL 129,227
in eis fuerit noxa reperta.

Sancta synodus dixit: Bene fecisti, domine, tam per epistolas quam per synodica Rom. 396
conscripta docendo nos hereticorum agnoscendam receptionem.

20 Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Sancti Athanasii denuo legatur quod lectum
est.

Sancta synodus dixit: Legatur secundum iussionem sancti patris nostri.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Ad petatum reuerentissimorum monacho-
rum legatur.

Stephanus reuerentissimus monachus et librorum custos legit sancti Athanasii ad

14–16 Tarasius – reperta ~ Grat. C. 1 q. 7 c. 4 § 8 col. 428,38–429,1 (= Iuo coll. trip.; uide supra ad p. 39,2–6): Item
Tharadius episcopus dixit: Ecce multi canonici libri, et sinodici, et paterni lecti sunt, et ab heresi reuertentes
docuerunt nos recipere, si alia aliqua causa non est in eis.

P VE 14–16 ~ Grat.

1–2 uerba eo quod – separarent ab Anastasio secundum uersionem graecam addita sunt 1 spiritum sanctum
ed. Rom.* ex F 5 Sirmii P^c (e exp., i superscr. P^c) edd., sed cf. gr. 7 ipse] Anast. αὐτὸς legisse uidetur (cf. gr. H)
9 in Sardice (Sardicae V) ~ ἐν Σαρδικῇ | horum damnauere uestaniam] Anast. κατεδίκασαν legisse (cf. gr. T), deinde
ἐρήμην αὐτῶν male intellexisse uidetur, „indicta caussa illos damnauere” ed. Rom.^{ms} 10 Nicaenē P Nicene E |
inequalitatem codd. 12 quae] quaeque E ed. Rom. quaecumque ed. Reg.* 16 repperta P 18 reptionem P^c (ce add.
P^c s.l.)

πρὸς Ῥουφινιανόν, ὡς προέγραπται.

Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Καθὼς προειρήκαμεν, οὕτως ἐστὶν ὁ νοῦς τοῦ πατρὸς ἡμῶν.

Οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ εἶπον· Ἡμεῖς καὶ πρώην εἵπομεν οἱ ἀνάξιοι δοῦλοι τῆς ἀγιωσύνης ὑμῶν, ὅτι εἴ τι δέχονται αἱ ἅγιοι καὶ οἰκουμενικαὶ σύνοδοι, ἐὰν μὴ τί 5 ἐστὶ τὸ ἀντιπράττον, δεχόμεθα.

Πέτρος ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος καὶ τὸν τόπον ἐπέχων τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας Ἀδριανοῦ Πάπα Ῥώμης εἶπε· Τοῦτο εὐδηλὸν ἐστὶ. καὶ γὰρ ἐν Ῥώμῃ ἐξ- ὀριστος ἦν Μακάριος ὁ αἰρετικὸς ὑπὸ τῆς ἀγίας ἑκτης συνόδου. καὶ τεσσαράκοντα 10 ἡμέρας ἔδωκεν αὐτῷ διορίαν ὁ ἐν ἀγίοις πατὴρ ἡμῶν καὶ πάπας Βενέδικτος· καὶ 10 καθ' ἡμέραν ἀπέλυε πρὸς αὐτὸν Βονιφάτιον τὸν κονσιλιάριον αὐτοῦ καὶ νουθετικοῖς ῥήμασιν ἐδίδασκεν αὐτὸν ἐκ τῆς θείας γραφῆς, καὶ οὐδέποτε ἠθέλησε διορθώ- σασθαι. τοῦτο δὲ ἐποίει πείσαι αὐτὸν καὶ δέξασθαι.

Ἡ ἀγία σύνοδος εἶπεν· Εἰ μὲν ὀλοφύχως κατάθωνται οἱ ἐξεταζόμενοι ἐπίσκοποι, χάρις τῷ θεῷ καὶ αὐτοῖς, εἰ δὲ ὑπουλόγητα ἔχουσι, κρινεῖ ἐπ' αὐτῶν ὁ θεὸς ὡς ἐπὶ 15 Ἀρείου καὶ Νεστορίου.

Οἱ ἐξεταζόμενοι ἐπίσκοποι ἀνεθεμάτισαν ἑαυτούς, λέγοντες ὅτι οὐκ ἐσμεν ἐν ὑπου- λότητι· ἀλλ' ἐὰν μὴ ὁμολογήσωμεν καθὼς ἡ καθολικὴ ἐκκλησία, ἀνάθεμα ἔχομεν ἀπὸ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος.

Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἐχόμεθα τῶν προκειμένων. 20

Πέτρος ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος καὶ τὸν τόπον ἐπέχων τοῦ ὀσιωτάτου πάπα Ῥώμης Ἀδριανοῦ εἶπεν· Ὡς φασιν οἱ ἱστορικοί, ὁ ἅγιος Μελέτιος ὑπὸ τῶν Ἀρει- 20 ανῶν ἐχειροτονήθη, καὶ ἀνῆλθεν ἐπὶ τοῦ ἁμβωνος καὶ ἐκήρυξε τὸ ὁμοούσιον, ἡ δὲ χειροτονία οὐκ ἀπεδοκιμάσθη.

Θεόδωρος ὁ ὀσιώτατος ἐπίσκοπος Κατάνης καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἐπίσκοποι Σικελίας 25 εἶπον· Ἀληθῶς εἶρηκεν ὁ πρωτοπρεσβύτερος τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας.

Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Κατ' οὐδὲν τοὺς πατέρας εὐρίσκομεν διαφωνοῦντας, ἀλλ' ὡς τοῦ αὐτοῦ πνεύματος ὄντες πάντες τὸ αὐτὸ κηρύττουσι καὶ

8–9 καὶ γὰρ – συνόδου cf. Conc. Const. III, ACO ser. II, II 2 p. 864,6–8 (sacra Const. IV. ad syn. Romae) et p. 896,27–31 (sacra Const. IV. ad Leonem II.)

HV TM 7–19 Πέτρος – πνεύματος Am f. 161^{r-v}
27–94,3 Ταράσιος – αἰρέσεως Am f. 161^v–162^r

21–24 Πέτρος – ἀπεδοκιμάσθη Am f. 161^v

2 Ταράσιος – πατριάρχης] Καὶ ὁ ἀγιώτατος Ταράσιος V^{ec} | οὕτως] uide infra p. 108,15 5 τι] τινα V edd., sed cf. lat. | ἐὰν] εἰ T edd. 6 ἀντιπράττον ed.Reg.* 7–8 τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας om. V 9 ἦν om. H 10 ἡμερῶν V edd. non male, sed cf. lat. | διορίαν V | καὶ! om. ed.Rom.* 11 Φονιφάτιον (sic) V | κονσιλιάριον H Am (et Morin in Vc): κονσιδιάριον (sic) V κονσιλάριον TM 13 ἐποίου V Am ἐποίει + θέλων M | πείσαι] πρὸς τὸ πείσαι T edd. | καὶ δέξασθαι om. V 14 κατάθωντο T edd. 15 ὑπουλόγητι V | αὐτῶν scripsi: αὐτοὺς codd. 16 Νεστορίου + καὶ τῶν ὁμοίων αὐτοῖς T edd. 17 Οἱ – ἑαυτούς] Καὶ ἀνεθεμάτισαν οἱ ἐπίσκοποι ἑαυτούς V 18 ὁμολογῶμεν T edd. | ἔχομεν ed.Rom.* 19 τοῦ¹ om. V | τοῦ² om. V | τοῦ³ om. V 20 Ταράσιος om. V 21–22 Πέτρος – εἶπεν] Πέτρος πρεσβύτερος εἶπεν V 21 τὸν τόπον ἐπέχων] τοποτηρητῆς T edd. 21–22 τοῦ – Ἀδριανοῦ] Ἀδριανοῦ τοῦ ὀσιωτάτου πάπα Ῥώμης T edd., sed cf. e.g. p. 196,10–11 22 Ὡς περ φασιν ed.Rom.* 25 ὀσιώτατος ἐπίσκοπος om. V | Σικελίας HV 26 exspectaueris πρεσβύτερος (ut legitur bis supra); fort. error notariorum | ἀποστολικῆς] καθολικῆς V 27 Ταράσιος om. V | Κατ'] Ὡς κατ' V 28 διαφωνοῦντας V

Rufinianum, sicuti praescriptum est.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Quemadmodum praediximus, ita est sensus patris nostri.

Reuerentissimi monachi dixerunt: Nos et prius diximus indigni serui sanctitatis
5 uestrae quia quicquid recipiunt sanctae ac uniuersales synodi, recipimus, nisi fuerit aliquid quod resistat.

Petrus deo amabilis presbyter et locum retinens apostolicae cathedrae Hadriani papae Romae dixit: Hoc perspicuum est. etenim Romae in exilio erat Macarius hereticus a sexta synodo missus. et quadraginta dies dedit ei spatium sanctae memo-
10 riae pater noster papa Benedictus, et per singulos dies mittebat ad eum Bonifatium consiliarium suum et commonitoriis uerbis docebat eum ex diuina scriptura, et Ma. 1037 nunquam uoluit corrigi. hoc autem faciebat, ut persuaderet et reciperet eum.

Sancta synodus dixit: Si toto animo consentiunt qui examinantur episcopi, gratias deo et ipsis, si uero dolositatem habent, iudicet deus super illos, quemadmodum
15 super Arrium et Nestorium.

Episcopi qui discutiebantur anathematizauerunt se, dicentes quia non sumus sub dolo, sed si non confessi fuimus sicuti catholica ecclesia, anathema habeamus a patre et filio et spiritu sancto.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Proposita prosequamur.

20 Petrus deo amabilis presbyter et locum retinens sanctissimi papae Romani Hadriani dixit: Vt aiunt historiographi, sanctus Meletius ab Arrianis est ordinatus, et ascendit super ambonem et praedicauit homousion, ordinatio autem eius non est repro- La.-Co. 83 bata.

Theodorus sanctissimus episcopus Catanae et qui cum eo episcopi Siceliae dixe-
25 runt: Verum dixit archipresbyter apostolicae cathedrae.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: In nullo sanctos patres inuenimus dissonare, sed ut eiusdem spiritus omnes existentes idem ipsum docent et praedicant. sed

7-12 Petrus - eum ~ Grat. C. 1 q. 7 c. 4 § 9 col. 429,1-7 (= Iuo coll.trip.; uide supra ad p. 39,2-6): Item Petrus apocrisarius Papae dixit: Romae exiliatus est Macharius hereticus a sancta sexta synodo, et quadraginta dierum inducias dedit illi pater noster Benedictus Papa, et cottidie mittebat ad eum Bonifatium consiliarium suum, et instruebat eum commonitoriis uerbis ex diuina scriptura, et nullatenus uoluit emendari. Hoc autem faciebat, ut eum reciperet in suo ordine. 20-25 Petrus - cathedrae = Deusd. I 45 p. 54,26-55,3; Coll. Brit. f. 183^v

P VE 7-12 ~ Grat. 20-25 = Deusd., Coll. Brit.

1 sicut ed. Rom.* ex F | scriptum ed. Rom.* 5 ac] et ed. Rom.* 6 obsistat ed. Rom.* ex F 7 cathedrę P
9 quadraginta] XL VE 12 numquam VE 13 consenserint V 15 Arium ed. Rom.* 17 sicut ed. Rom.*
20 archipresbyter Deusd. Coll. Brit. | Romani om. Deusd. Coll. Brit. | Hadriani om. V edd. 21 Arrianis Deusd.
ed. Rom.* 22 homousion E Deusd.: omousion P homousyon V Coll. Brit. | autem] uero Deusd. Coll. Brit. | eius] eis
V ei E 22-23 reprobata] repudiata VE edd., sed cf. p. 107,13 24 sanctissimus om. V Deusd. Coll. Brit. | Catanae
om. Deusd. Coll. Brit. | eo + erant VE edd. | Sicaliae P^{ac} Sycelię V^{ac} Sicilie V^{pc} E Coll. Brit. Siciliae P^{pc} (ae sublin., i
superscr. P^c) V^{pc} (y in i et e in i mut. V²) edd. 25 dicit ed. Rom.* dixit + domnus Deusd. Coll. Brit.

Rom. 397 διδάσκουσιν. ἀλλ' ὡς οἰκονομίαν τινὰ ἐπινοῶν ὁ πατὴρ ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος οὕτως ἐξέθετο. ὅθεν ἔκρινεν αὐτοὺς δέχεσθαι εἰς τὸν κλῆρον, ὅσοι οὐκ εἰσι διδάσκαλοι τῆς αἰρέσεως.

Οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ εἶπον· Εἴ τι ἐκρίθη ἀνὰ μέσον τῆς ἀγίας ὑμῶν συνόδου, δεχόμεθα.

Ἡ ἀγία σύνοδος εἶπεν· Ἐλπίζομεν, ὅτι μετὰ τὴν σύνοδον οὐδεὶς διαστραφήσεται, καθότι ἐν ταῖς καταθέσεσιν αὐτῶν ἑαυτοὺς οἱ ἐπίσκοποι ἀνεθεμάτισαν ὅτι „ἐὰν ἐπιστρέψωμεν ἐπὶ τὴν προτέραν αἵρεσιν, καθηρημένοι ἐσμέν.”

Ha. 65 Κωνσταντῖνος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Κωνσταντίας τῆς Κύπρου εἶπε· Παν-
ῖερε δέσποτα, εἰ μὲν ἐπιφέρονται λιβέλλους, ἐπιδιδότωσαν, εἰ δὲ μή γε, ποιείτω- 10
σαν. καὶ εἴθ' οὕτως κρίνει ἡ ἀγία σύνοδος ἐπ' αὐτοῖς.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Ἐχουσι τοὺς λιβέλλους αὐτῶν μετὰ χεῖρας καὶ ἔτοιμοι εἰσι τοῦ ἐπιδοῦναι.

Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἐν τῷ τέως τὰ ὑπόλοιπα περὶ τῆς
προκειμένης ζητήσεως τῶν ἀγίων κανόνων ἀναγνώσθητω. 15

Κοσμάς ὁ εὐλαβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος καὶ κουβουκλείσιος τοῦ εὐαγοῦς
πατριαρχείου ἀνέγνω·

Ἐκ τοῦ βίου τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σάβα

Τῆς τοίνυν ἀγίας καὶ οἰκουμένης πέμπτης συνόδου τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει
συναθροισθείσης κοινῶ καὶ καθολικῶ καθυπεβλήθησαν ἀναθέματι Ὡριγένης τε καὶ 20
Ma. 1039 Θεόδωρος ὁ Μοψουεστίας καὶ τὰ περὶ προϋπάργξεως καὶ ἀποκαταστάσεως Εὐα-
γρίῳ καὶ Διδύμῳ εἰρημένα παρόντων τῶν τεσσάρων πατριαρχῶν καὶ τούτοις
συναινούντων. τοῦ μέντοι θεοφυλάκτου ἡμῶν βασιλέως ἀποστείλαντος ἐν Ἱεροσο-
λύμοις τὰ ἐν τῇ συνόδῳ πραχθέντα καὶ πάντων τῶν κατὰ Παλαιστίνην ἐπισκόπων
χειρὶ καὶ στόματι ταῦτα βεβαιωσάντων καὶ κυρωσάντων πλήν Ἀλεξάνδρου τοῦ 25
Ἀβίλης καὶ διὰ τοῦτο τῆς ἐπισκοπῆς ἐκβληθέντος καὶ ἐν τῷ Βυζαντίῳ ὑπὸ σεισμοῦ
καταχωσθέντος οἱ μὲν Νεολαυρίται τῆς καθολικῆς ἑαυτοὺς ἐχώρισαν κοινωνίας, ὁ δὲ
πατριάρχης Εὐστόχιος διαφόρως αὐτοὺς μεταχειρισάμενος καὶ ἐπὶ ὀκτῶ μηνῶν τῇ
πρὸς αὐτοὺς νουθεσίᾳ καὶ παρακλήσει χρησάμενος καὶ μὴ πείσας αὐτοὺς τῇ καθο-
λικῇ κοινωνήσῃ ἐκκλησίᾳ βασιλικαῖς κελεύσεσι χρησάμενος δι' Ἀναστασίου τοῦ 30

19-96,2 Cyr. Scyth. uita Sabae p. 199, 1-17 Schwartz

HV T M 6-8 Ἡ ἀγία - ἐσμέν Am f. 162^r 19-96,2 Τῆς τοίνυν - λύμης = Cyr. (OLVW/G/), Am f. 162^{r-v}

1 ὡς om. M | ἐπινοῶν τινὰ H | ὁ ἅγιος] ἡμῶν V edd., sed cf. lat. 2-3 τῶν αἰρέσεων H 4 εὐλαβέ-
στατοι om. V | Εἴ τι] ὅ, τι ed. Rom.^{ms} | ἡμῶν H om. V 6 ἀγία om. V 8 αἵρεσιν + ἀναθεματισμένοι
καὶ T edd., sed cf. lat. 9 ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Κωνσταντίας om. V | Κωνσταντίας M 10 διδό-
τωσαν H ἐπιδότωσαν ed. Rom.* | γε om. ed. Rom.* 10-11 ποιήτωσαν V edd. 11 κρίνει V T | αὐτοῖς]
exspectaueris αὐτῶν, uide supra p. 92, 15 12-13 Οἱ ἐνδοξότατοι - ἐπιδοῦναι] ἔφασαν ἐκεῖνοι (sic) ἔχομεν
τοὺς λιβέλλους ἐτοίμους καὶ δώσομεν αὐτοὺς V, unde ed. Rom.* ante Οἱ ἐνδοξότατοι add. Οἱ δὲ ἔφασαν
ἔχομεν τοὺς λιβέλλους ἐτοίμους καὶ δώσομεν αὐτοὺς 14 Ταράσιος om. V | ἀγιώτατος om. V | ἔφη V |
περὶ om. V 15 τῶν ἀγίων κανόνων suspectum, nam testimonia quae sequuntur non sunt canones | ἀγίων
om. T M edd. 16 ὁ εὐλαβέστατος om. V | καὶ νοτάριος καὶ] ὁ καὶ H | καὶ¹ om. M | καὶ κουβουκλείσιος
om. V T ed. Rom. (add. La.-Co.^{ms}) 16-17 τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου om. T 16 εὐαγοῦς H M: om. V
edd. 18 Σάββα H 21 Μοψουεστίας Cyr. (excepto W^{com}) | καὶ ἀποκαταστάσεως om. M 26 Ἀβίλης
M Cyr. (LVG): Ἀβίλης H Ἀμιλῆς V Ἀβίλης T edd. Ἀβέλης Cyr. (OW) 27 Νεολαυρίται HV T | ἐχώρι-
σαν ἑαυτοὺς Cyr. (OW) 28 μηνῶν V

ueluti quandam dispensationem excogitans sanctus pater Athanasius ita exposuit. Rom. 397
unde iudicauit illos in clero suscipi qui non essent magistri hereseos.

Reuerentissimi monachi dixerunt: Quicquid iudicatum est in medio sanctae ues- PL 129,228
trae synodi, suscipimus.

- 5 Sancta synodus dixit: Speramus quia post synodum nemo peruertetur, iuxta quod
in condensationibus suis semet episcopi anathematizauerunt quia „si reuersi fueri-
mus ad priorem heresim, depositi simus”.

Constantinus deo amabilis episcopus Constantiae Cypri dixit: <***> Ha. 66

<***> Habent libellos suos prae manibus et parati sunt dare.

- 10 Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Interim reliqua de proposita quaestione
sanctorum canonum legantur.

Cosmas reuerentissimus diaconus notarius et cubuclesius uenerabilis patriarchii
legit:

De uita sancti patris nostri Sabae

- 15 Sanctae igitur ac uniuersalis quintae synodi, quae Constantinopoli congregata est,
communi et uniuersali summissi sunt anathemati Origenes et Theodorus Mopsues- Ma. 1040
tiae et ea quae ab Euagrio et Didymo dicta sunt, de eo uidelicet quod ante substan-
tiam fuisse perhibebant et quod de restitutione in statum pristinum fatebantur, prae-
sentibus et consentientibus quattuor patriarchis. cum autem deo conseruandus
20 imperator noster misisset Hierosolymis ea quae in synodo gesta sunt, et omnes
episcopi Palaestinae manu et ore haec confirmassent et roborassent praeter Alexan-
dram Abilae, qui ob hoc ab episcopatu proiectus et Byzantii a terrae motu obrutus
est, Noui quidem Laurenses a catholica se separauerunt communione. at uero patri-
archa Eustochius diuersis modis eos aggressus et per octo menses admonitione circa
25 illos et precibus usus cum non ualisset eis persuadere, quo ecclesiae catholicae com-
municarent, imperialibus iussionibus usus per Anastasium ducem a Noua illos laura

P VE

3–4 uestrae sanctae *ed. Rom.* * ex F 6 condensationibus] „g. depositionibus” *ed. Rom.* ^{ms}, *sed cf. p. 9, 10 etc.* | semet
episcopi] semetipsi *E edd.* 8 lacun. indic. *ed. Rom.*, „gr. addit. Sacratissime Domine, si quidem deferunt libellos,
dent. sin minus, faciant. atque ita iudicabit sancta synodus de ipsis. at illi dixerunt; habemus libellos paratos, et
dabimus eos. Gloriosissimi principes dixerunt; habent libellos suos prae manibus” *ed. Rom.* ^{ms} (*cf. ed. Rom.* ^{corr}); haec
uerba iam in Anastasii cod. gr. defuisse uidentur 9 suis V 10–11 questione (*sic*) sanctorum P: sanctorum questione
V F² *edd.* sanctorum questionum E 11 legatur V^{ac} (n ins. s.l. V²) E 12 diaconus + et *ed. Rom.* * non male, an nota-
rius delendum? *cf. e.g. p. 99, 10* 15 igitur ac om. VE *edd.*, *sed cf. gr.* | uniuersalis] uenerabilis *ed. Rom.* * | Con-
stantinopolim VE *ed. Rom.* 17 Didimo VE, om. V^{ac} (Didimo V¹ s.l.) 17–18 dicta – fatebantur] „dicta sunt de
praeexistentia et restitutione” *ed. Rom.* ^{ms} 18–19 presentibus P 18–19 consentientibus ac praesentibus VE consen-
tientibus et praesentibus *ed. Rom.* * 20 Hierosolimis VE 21 Palestine P | ore] hore P^{ac} (h exp.) V^{ac} (h del.) | haec
om. VE *edd.* 22 Abilae *scripsi coll. gr.*: Abillae P^{pc} (*inde La.-Co.* ^{ms}): Abilla e P^{ac} (*litt. con.*) ab illa V^{ac} Achillam V^{pc}
(ch s.l., *abbr. add.* V²) Abillam E Abillaeum *ed. Rom.* ^{corr} * | terremotu VE 23 Noui ... Laurenses] Neolauritae La.-
Co. ^{ms}, *sed Anast.* Νεολαυριται *ad uerbum uertit* | quidam E *edd.* 24 admonitionem VE *edd.*, admonitionem + fecit
E^{pc} (*fecit add.* E^{1-2ms}) *edd.* 25 usus] suis VE *edd.* (usus La.-Co. ^{ms} ex P)

δουκὸς τῆς Νέας λαύρας αὐτοὺς ἐξέωσε καὶ τὴν ἐπαρχίαν πᾶσαν τῆς αὐτῶν ἡλευ-
θέρωσε λύμης.

La.-Co. 85 Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ὁρᾶτε ὅτι ὀκτὼ μῆνας διετέλεσεν ὁ
ἀρχιεπίσκοπος παρακαλῶν καὶ μακροθυμῶν ἐπ' αὐτοῖς, καίτοι γε εἰδὼς αὐτοὺς
προαναθεματισθέντας ἐν τῇ συνόδῳ. τοιγαροῦν ἤδη ἡνωτισάμεθα τὰς κανονικὰς
διατάξεις καὶ τὰ συνοδικὰ παραγγέλματα καὶ τῶν ἀγίων πατέρων τὴν ἀκρίβειαν,
καὶ πάντες ὁμοφρόνως τοὺς προσερχομένους ἀπὸ αἰρέσεως τῆς οἰασοῦν ἀπεδέξαντο.

Rom. 398 Ἡ ἀγία σύνοδος εἶπεν· Ὡς ἀληθῶς ἔχει, ἐὰν ἑτέρα κανονικὴ αἰτία οὐκ ἔστιν ἡ
κωλύουσα.

Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Οὕτω στοιχεῖ πᾶσιν, ἵνα δεξώμεθα
αὐτούς;

Ἡ ἀγία σύνοδος εἶπε· Στοιχεῖ πᾶσιν.

Οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ ἐξεβόησαν· Καὶ ἡμῖν ἀρέσκει.

Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Καὶ πάλιν λέγομεν· ἐὰν ἑτέρα κανονικὴ
αἰτία ἢ καθαιροῦσα τὸν προσερχόμενον οὐκ ἔστι, δεχθήσεται· πάντως γὰρ χρή τὰς
κανονικὰς διατάξεις φυλάττεσθαι.

Οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ εἶπον, ὅτι κατὰ τὰς ἐξ ἀγίας καὶ οἰκουμενικὰς συνόδους
δεχόμεθα τοὺς ἐξ αἰρέσεως ἐπιστρέφοντας, μὴ οὔσης τινὸς αἰτίας ἀπηγορευμένης ἐν
αὐτοῖς.

Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Καὶ ἡμεῖς πάντες οὕτως ὀρίζομεν
δαχθέντες παρὰ τῶν ἀγίων πατέρων ἡμῶν.

Οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ εἶπον· Ἐάν τινες ἀπελείφθησαν τῆς ἀγίας συνόδου
μοναχοί, τί περὶ αὐτῶν γίνεται;

Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Πείσομεν αὐτοὺς ἐκ τῶν προαναγνω-
σθέντων κανόνων. ὅμως τίνος ἔνεκεν οὐκ ἀπήντησαν τῇ ἀγίᾳ ταύτῃ συνόδῳ;

Σάβας ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς εἶπεν· Οὐκ οἶδα, ἀλλὰ καθ' ἑαυτοὺς εἰσιν.

Ha. 68 Εὐθύμιος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Σάρδεων εἶπε· Καθὼς ἤδη παρεκαλέσαμεν,
ἐλθέτωσαν αἱ βίβλοι καὶ ἀναγνωσθήτωσαν· καὶ ἴδωμεν, εἰ δεῖ δέχεσθαι τοὺς ἀπὸ
αἰρετικῶν χειροτονηθέντας.

HV T M 8-9 Ἡ ἀγία – κωλύουσα ~ Am f. 161r 14-19 Ταράσιος – ἐν αὐτοῖς Am f. 161r

1 ἐξέωσεν αὐτοὺς V 3 Ταράσιος om. V | ἀγιώτατος om. V 4 εἰδὼς] προειδὼς M 7 πάντες] sc.
οἱ ἄγιοι πατέρες | τοὺς om. V 8 Ὡς – ἔχει om. Am | Ὡς] Οὕτως ed. Rom.* fort. recte (cf. lat.) | ἐὰν] εἰ
V T edd., sed cf. e.g. infra l. 14 9 κωλύουσα + δεχόμεθα αὐτοὺς Am 10 Ταράσιος om. V | ἀγιώτατος
om. V 12 ἀγία om. V 13 εὐλαβέστατοι om. V | ἐβόησαν V | ὑμῖν V 14 λέγομεν + ὅτι M
15 χρή post διατάξεις V 17 ὅτι om. Am | ζ' H | ἀγίας om. V 18 αἰρέσε(ων) H 20-21 Ταρά-
σιος – ἡμῶν] haec potius synodo quam Tarasio tribuenda 20 Ταράσιος om. V | ἀγιώτατος om. V
22 εὐλαβέστατοι om. V | Εἰ T 24 Ταράσιος om. V | ἀγιώτατος om. V | Πείθομεν codd., corr. Morin in
Vc, cf. lat. 26 Σάββας H | ὁ εὐλαβέστατος om. V | ἑαυτοὺς ἐστίν (sic) H 27 θεοφιλέστατος ἐπίσκο-
πος om. V | Σάρδεων] Σαρδ sine abbr. HV; cf. Bischofslisten p. 42 adn. 160 | ἤδη παρεκαλέσαμεν] cf. p.
66,14-22? 28 εἰσελθέτωσαν M | εἶδομεν V

proiecit prouinciamque totam ab eorum pestilentia liberauit.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Videtis quia octo menses transegit archiepiscopus rogans et longanimiter agens super illos, quanquam nosset eos praeanatematizatos in synodo. igitur iam audiuius canonica praecepta et synodicas denuntiationes et sanctorum patrum censuram, et omnes uno sensu accedentes a qualibet heresi receperunt. La.-Co. 86

Sancta synodus dixit: Sic se ueritas habet, nisi alia canonica causa sit quae prohibeat. Rom. 398

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Ita placet omnibus, ut recipiamus eos?

10 Sancta synodus dixit: Placet omnibus.

Reuerentissimi monachi exclamauerunt: Et nobis placet. PL 129,229

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Et iterum dicimus: si alia canonica causa quae deponat accedentem non est, recipietur. sine dubio namque oportet canonica conseruari praecepta.

15 Reuerentissimi monachi dixerunt quia secundum sex sanctas et uniuersales synodos suscipimus eos qui ex heresi conuertuntur, si non est in illis aliqua causa nefaria.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Et nos omnes ita diffinimus edocti a sanctis patribus nostris.

Reuerentissimi monachi dixerunt: Si aliqui monachi sanctae synodo desunt, quid de illis fit? 20

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Persuadebimus eis ex canonibus qui praelecti sunt. attamen quamobrem non occurrerunt ad hanc sanctam synodum?

Sabas reuerentissimus monachus dixit: Nescio, sed seorsum sunt.

Euthymius deo amabilis episcopus Sardeorum dixit: Quemadmodum iam rogauimus, ueniant libri et legantur, et uideamus si oporteat suscipi eos qui ab hereticis ordinati sunt. Ha. 67

P VE

3 quamquam VE 5 censuras *ed. Rom.** | et² quia E¹⁻² *in ras. edd.* 9 ut recipiamus eos *om. V edd. (add. ed. Rom.^{m8})*
 11 exclamauerunt] dixerunt V *edd.* | nobis + omnibus V^{ac}E, *exp. V^x* 17 omnes *om. V edd. (add. ed. Rom.^{m8})* |
 diffiniuimus VE 22 sacram *ed. Rom.** 23 dixerunt P^{ac} (*erunt subl., it abbr. s.l. P^c*) | deorsum VE 24 Sardeorum P
 V^{Pc} (*sic etiam in episcoporum catalogis D 8 et F 7*): Sardorum V^{ac} (*e ins. V¹⁻² s.l.*) E Sardinorum *ed. Rom.** (Sardeorum
 et Sardium *La.-Co.^{m8}*) 24-25 rogauimus iam VE *edd.*

Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος εἶπεν· Ἐπειδὴ ἐκελεύσατε περὶ τῶν χειροτονηθέντων ὑπὸ αἵρετικῶν ἀναγνωσθῆναι χρήσεις, μετὰ χεῖρας ἔχομεν τὰς βίβλους, καὶ εἰ κελεύετε, ἀναγνωσθήτωσαν.

Ma. 1042 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀναγνωσθήτωσαν.

Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ βιβλιοφύλαξ ἀνέγνω·

5

Ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας Ρουφίνου

Τοῦτον μὲν οὖν τὸν ἐμφύλιον διωγμὸν βραχὺν ὄντα πρότερον εἰς τὴν ἐπισκοπὴν παρελθὼν Μακεδόνιος ᾤξησεν. Ἀκάκιος δὲ καὶ Πατρόφιλος Μάξιμον τὸν Ἱεροσολύμων ἐξωθήσαντες Κύριλλον ἀντεκατέστησαν.

Καὶ μετὰ τοῦτο Κοσμᾶς ὁ εὐλαβέστατος διάκονος νοτάριος καὶ κουβουκλείσιος τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου ἀνέγνω·

Ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας Θεοδώρου Ἀναγνώστου βιβλίου πέμπτου

Διόσκορος γὰρ παρὰ τὸ τοῖς κανόσι δοκοῦν ἑαυτῷ τὴν χειροτονίαν ἐπιτρέψας τῆς κατὰ Κωνσταντινουπόλιν ἐπισκοπῆς προχειρίζεται εἰς τὴν αὐτῆς προεδρίαν Ἀνατόλιον 15 τινὰ τὸν τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας τὰς ἀποκρίσεις ἐν Κωνσταντινουπόλει ποιοῦμενον, ἔχων παρευθὺς καὶ Εὐτυχῇ συλλειτουργοῦντα. πρὸς ὃν Ἀνατόλιος χαριέντως ἔφη — τὸ γὰρ μέλλον ἡγνόει — „ὅπου περιπεπάτηκας, ἡγίακας.” ἐπράττετο δὲ ταῦτα κατὰ τὴν ὑπατείαν Πρωτογένους καὶ Ἀστουρίου.

La.-Co. 88 Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Τί λέγετε περὶ Ἀνατολίου; οὐχὶ ἔξαρχος τῆς ἁγίας τετάρτης συνόδου ἐγεγόνει; καὶ ἰδοὺ ὑπὸ Διοσκόρου τοῦ δυσσεβοῦς 20 κεχειροτόνητο παρόντος καὶ Εὐτυχούς. καὶ ἡμεῖς γοῦν δεχώμεθα τοὺς ἀπὸ αἵρετικῶν χειροτονηθέντας, ὡς καὶ Ἀνατόλιος ἐδέχθη. καὶ αὐθις ἀληθῶς φωνὴ θεοῦ ἐστίν, ὅτι οὐκ ἀποθανοῦνται τέκνα ὑπὲρ πατέρων, ἀλλ' ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ ἀμαρτίᾳ ἀποθανεῖται, καὶ ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν ἡ χειροτονία. ἐπειδὴ δὲ τινες τυχὸν ἀμφιβάλλουσι περὶ Ἀνατολίου, ἀναγνωσθήτω τὰ περὶ αὐτοῦ. 25

23–24 οὐκ ἀποθανοῦνται — ἀποθανεῖται cf. Ez. 18,20

7–9 „Rufini graeci” hist. eccl. = Socr. hist. eccl. II 27,7 et 38,2 p. 137,7–9 et 164,1–2 Hansen (cf. E. Bihain, Byzantion 32, 1966, p. 87–91) 13–18 Theod. Anagn. hist. eccl. F 2 p. 99,2–8 Hansen (ex Actis Nicaenis) 24 ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν ἡ χειροτονία cf. Const. ap. VII 16,1–2 Metzger, p. 402,4–5 Funk I

HV T M 5–9 Στέφανος — ἀντεκατέστησαν Am f. 162^v 7–9 = Socr. 10–16 Καὶ μετὰ — συλλειτουργοῦντα Am f. 162^v 19–24 Ταράσιος — χειροτονία Am f. 162^v

1 ὁ εὐλαβέστατος διάκονος καὶ om. V 2 ἀπὸ H 3 τὰ βιβλία V 5 ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ om. V 6 Ἐκ — Ρουφίνου om. V 7 μὲν om. V 8 δὲ καί] μὲν γὰρ καὶ Socr. (μὲν καὶ T) | τὸν V T Socr. (b), cf. lat.: τῶν ed.Rom.* Socr. (AT) τὸν τῶν M Am (incertum in H) 9 ἐξεώσαντες V edd. | ἀντικατέστησαν M^c (in ε scr. 1 Mⁱ) Am Socr. (excepro Mⁱ, ἀντ' ἐκείνου κατέστησαν T) Mansi 10 ὁ εὐλαβέστατος διάκονος om. V | διάκονος + καὶ ed.Rom.*, sed potius νοτάριος delendum | καὶ κουβουκλείσιος om. V 11 εὐαγοῦς om. V | ἀνέγνω post Θεοδώρου V 12 ἐκκλησιαστικῆς om. V | Ἀναγνώστου βιβλίου πέμπτου om. V | βιβλίον ε' (sic) H 13 δοκοῦν] διῆκον HV 14 κατὰ om. H | ἑαυτῆς V T 15 τὸν τῆς] τῶν V 17–18 ἐπράτετο V 18 κατὰ] μετὰ E. Schwartz, BZ 34, 1934 p. 141, sed uide Hansen l.l. | τὴν om. V | Ἀστερίου M edd., sed cf. lat., fort. Ἀστουρίου scribendum; cf. ACO II 1,1 p. 20,5 et PLRE II p. 174–175 19 ἀγιώτατος om. V 20 τετάρτης] δ' V 21 ἐκεχειροτόνητο V M | παρόντος καὶ Εὐτυχούς deest in lat. (potius hic delendum quam illic supplendum) 21–22 καὶ ἡμεῖς — ἐδέχθη om. Am 21 οὖν V | δεχόμεθα HV M | ὑπὸ M 24 τυχὸν om. V

Constantinus reuerentissimus diaconus et notarius dixit: Quoniam dixistis de ordinatis ab hereticis legi exempla, prae manibus habemus libros, et si iubetis legantur.

Sancta synodus dixit: Legantur.

Ma. 1041

5 Stephanus reuerentissimus monachus et librorum custos legit:

De ecclesiastica historia Rufini

Hanc quidem intestinam persecutionem, cum brevis esset primum, in episcopatum transiliens Macedonius crescere fecit. Acacius autem et Patrophilus Maximum Hierosolymitanum expellentes Cyrillum pro eo constituerunt.

10 Et post hoc Cosmas reuerentissimus diaconus et cubuclesius uenerabilis patriarchii legit:

De ecclesiastica historia Theodori Lectoris libro quinto

Dioscorus enim contra id quod regulis placet sibi ordinationem Constantinopolitani episcopatus indulgens prouehit in eius praesulatum Anatolium quendam Alexandri-
15 norum ecclesiae responsa Constantinopoli facientem, habens praesto et Eutyche comministrantem. ad quem Anatolius grato animo dixit, quod futurum erat ignorans: „quocumque ambulasti, sanctificasti.” agebantur autem haec consulatu Proto-
genis et Asturii.

Rom. 399

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Quid dicitis de Anatolio? nonne primas
20 sanctae quartae synodi fuit? et ecce a Dioscoro impio ordinatus est. ergo et nos suscipiamus eos qui ab hereticis ordinati sunt, quemadmodum et Anatolius est receptus. et rursus uere uox dei est quia non morientur filii pro patribus, sed unus-
quisque suo peccato morietur, et quia ex deo est consecratio. quodsi forte aliqui dubitant de Anatolio, legantur ea quae sunt de ipso.

La.-Co. 87
PL 129,230

19–23 Tarasius – consecratio ~ *Grat. C. 1 q. 7 c. 4 § 10–11 col. 429,8–15* (= *Iuo coll. trip.*; uide supra ad p. 39,2–6): Item Tharasius patriarcha dixit: Quid dicitis de Anatholio? Nonne etiam in quarta sinodo factus est princeps? et ecce ab impio Dioscoro ordinatus est. Et nos igitur recipiamus eos, qui ab hereticis ordinati sunt, sicut Anatholius receptus est. Item: Vere uox Dei est, quoniam non moriuntur filii pro patribus, sed unusquisque in suo peccato moritur; et quoniam ordinatio ex Deo est. 19–22 Tarasius – receptus = *Deusd. I 45 p. 55,4–6; Coll. Brit. f. 183^v*

P VE 19–23 ~ *Grat. 19–22 = Deusd., Coll. Brit.*

6 Rufini F *ed. Rom.* 8 transiliens + eos V | Acacius VE 9 Hierosolimitanum VE 10 post hos V posthac *ed. Rom.** | diaconus] monachus P^{ac} (monachus *subl.*, diacon(us) *superscr.* P^c) 15 Constantinopolim VE | presto *codd.* | Eutyche (~ Εὐτυχῆ) *scripsi* (cf. p. 241,2, ubi Eutychea ~ Εὐτυχέα): Euthychae P Eutiche V^{ac} Eutichen V^{pc} (n *add.* V²) Eutice E Eutychem *ed. Rom.** 16 Anatolius P | grato animo ~ χαριέντως *minus apte* (scite dixit *ed. Rom.^{mg}*; χαριέντως ~ *elegant* Gloss.) 18 Asterii F² *edd.*, sed *Anast. legit* Ἀστούριου, cf. gr. 20 quartae om. VE *edd.* | synodi + Calcedonensis *Deusd. Coll. Brit.* | ecce om. *Deusd. Coll. Brit.* | ab impio Dioscoro *Deusd. Coll. Brit.* | ordinatus est] παρόντος καὶ Εὐτυχοῦς in *Anastasii cod. gr. defuisse uidetur* (cf. etiam *Grat.*), „g. ad. praesente quoque Eutyche” *ed. Rom.^{mg}* 20–21 ergo – eos] ergo suscipiantur *Deusd. Coll. Brit.* 21 ordinati sunt] ordinantur *Deusd. Coll. Brit.* 21–22 quemadmodum – est receptus] sicut ille receptus est *Deusd. Coll. Brit.* 24 de ipso sunt E *edd.*

Κοσμάς διάκονος καὶ κουβουκλείσιος τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου ἀνέγνω·

Προοίμιον τῆς ἐν Χαλκηδόνι ἀγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου

Συνελθούσης δὲ καὶ τῆς ἀγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ θεῖον θέσπισμα ἐν τῇ Χαλκηδονέων πόλει συναθροισθείσης, τουτέστι Πασκασίνου καὶ Λουκινσίου τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων καὶ Βονιφατίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου, 5 ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Λέοντος καὶ Ἀνατολίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης.

Οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ εἶπον· Καὶ τοῦτο δεχόμεθα.

Ἔτι Κωνσταντίνος διάκονος καὶ νοτάριος τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου ἀνέγνω·

10

Ἐκ τοῦ βίου τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σάββα

Φλαβιανοῦ τοίνυν καὶ Ἡλία τῶν πατριαρχῶν ἐν Σιδῶνι, ὡς εἴρηται, γεγονότων καὶ γράμμασι κολακευτικοῖς τε καὶ οἰκονομικοῖς πρὸς βασιλέα χρησαμένων καὶ τὴν ἐν Σιδῶνι κατὰ τῆς ὀρθῆς πίστεως συναθροισζομένην σύνοδον διαλυσάντων καὶ εἰς τοὺς οἰκείους θρόνους ἐπανελθόντων ἀγανακτήσαντες οἱ περὶ Σωτήριχον καὶ Φιλόξενον 15 εἰς ὀργὴν ἄσχετον ἐκίνησαν τὸν βασιλέα ὡς ἀπατηθέντα ὑπὸ τῶν πατριαρχῶν πανουργίας καὶ προσποιήσεως. καὶ λαβόντες ἦν ἤθελον ἐξουσίαν καὶ χρυσίον ἱκανὸν τῷ Ἀντιοχείας δῆμῳ διαδώσαντες καὶ πολυτρόπως θλίψαντες τὸν Φλαβιανὸν καὶ τρόπον τινὰ ἀποπνίξαντες καὶ καταναγκάσαντες τὴν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον ἀναθεματίσαι οὕτως αὐτὸν τῆς ἐπισκοπῆς ἐξεώσαντες ὑπερορίᾳ κατεδίκαναν. καὶ 20 γνοὺς ὁ βασιλεὺς καὶ περιχαρὴς γεγωνὺς Σευῆρον τὸν τῶν Ἀκεφάλων ἐξαρχὸν ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας ἀπέστειλεν. ὅστις Σευῆρος τῆς πατριαρχίας δραξάμενος πολλὰ μὲν δεινὰ τοῖς μὴ κοινωνοῦσιν αὐτῷ ἐπεδείκνυτο, ἀποστέλλει δὲ τὰ ἑαυτοῦ συνοδικὰ τῷ ἀρχιεπισκόπῳ Ἡλίᾳ, καὶ μὴ δεχθεὶς κινεῖ εἰς ὀργὴν τὸν βασιλέα. καὶ πάλιν ἀποστέλλει τὰ αὐτὰ συνοδικὰ εἰς Ἱεροσόλυμα τῷ Μαΐῳ μηνὶ τῆς ἑκτῆς ἰνδικτιῶνος 25 μετὰ τινων κληρικῶν καὶ δυνάμεως βασιλικῆς. καὶ τοῦτο γνοὺς ὁ ἐν ἀγίοις πατὴρ ἡμῶν Σάββας ἀνελθὼν ἐν τῇ ἀγίᾳ πόλει μετὰ τῶν ἄλλων τῆς ἐρήμου ἡγουμένων τοὺς μὲν ἐλθόντας μετὰ τῶν συνοδικῶν Σευῆρου τῆς ἀγίας ἀπεδίωξαν πόλεως, τὸ

3–8 Conc. Chalc., ACO II 1, 1 p. 56, 2–7 (cf. ACO II 1, 2 p. 70, 7–13 et 84, 40–85, 4)
Sabae p. 148, 9–152, 2 Schwartz

12–106, 2 Cyr. Scyth. uita

HV T M
(OLVW[G])

3–8 = Conc. Chalc.

10–106, 2 Ἔτι – Χαλκηδόνος Am f. 163^v–165^v

12–106, 2 = Cyr.

1 Κοσμάς + μοναχὸς V edd., sed cf. lat. | καὶ – πατριαρχείου om. V 3 τῆς κατὰ θεῖον θέσπισμα om. H 4 συναθροισθείσης om. H | Πασκασίου T Conc. Chalc. (B) Πασκασίνου M Conc. Chalc. (P) | Λουκινσίου V Λουκηνσίου ed. Rom.* 6 ὁσιωτάτου + πατριάρχου καὶ V ὁσιωτάτου + καὶ θεοφιλεστάτου M Conc. Chalc., sed cf. lat. 7 ἐπισκόπου HV (quod etiam Anast. legisse uidetur) 7–8 Κωνσταντινουπόλεως] πόλεως HV 9 εὐλαβέστατοι om. V 10 Ἔτι] Εἶτα Am om. V | διάκονος καὶ om. V | τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου om. V T edd., sed cf. lat. 11 ἀγίου V | πατρὸς ἡμῶν om. V | Σάββα H 12 Σιδῶνι Cyr. (LV) 13 τε om. Cyr. (OG) 14 Σιδῶνι Cyr. (LV) | συναθροισζομένων V 15 Σωτήρηχ(ον) V 16 τὸν βασιλέα ἐκίνησαν V | ἀπατηθέντες V | τῆς om. V 18 διαδώσαντες M: διαδόσαντες HV Am Cyr. (LVW^{ac}) διαδιδόντες T edd. διαδόντες Cyr. (OW^{pc}) 22 τὴν πατριαρχίαν H (prob.) Cyr. (WG) τῆς πατριαρχείας V T Am τὴν πατριαρχίαν ed. Rom.* | δραξάμενος T Am Cyr.: δεξάμενος HV M edd. 24 Ἡλία H (ut saepe) Cyr. 25 τὰ αὐτὰ συνοδικὰ V M Am Cyr. (LVWG): τὰ συνοδικὰ αὐτὰ T edd. τὰ αὐτοῦ συνοδικὰ H (cf. lat.) τὰ ἑαυτοῦ συνοδικὰ Cyr. (O) | ζ' H ζ' V | ἰνδικτιῶνος Cyr. 26 μετὰ καὶ τινων V | δυνάμει βασιλικῇ V | καί² om. H 27 Σάββας H 28 ἀπεδίωξε T edd. ἀπεδίωξεν Cyr. (L) ἐδίωξεν Cyr. (O)

Cosmas diaconus et cubuclesius uenerabilis patriarchii legit:

Prooemium Chalcedonensis sanctae ac uniuersalis synodi

Conueniente autem etiam sancto et uniuersali concilio secundum sacram praeceptionem in Chalcedonensi urbe congregato, id est Pascasio et Lucensio reuerentissimis episcopis et Bonifacio religiosissimo presbytero tenentibus locum sanctissimi archiepiscopi senioris Romae Leonis et Anatolio sanctissimo episcopo magni nominis Constantinopoleos nouae Romae.

Reuerentissimi monachi dixerunt: Et hoc suscipimus.

Adhuc Constantinus diaconus et notarius uenerabilis patriarchii legit:

De uita sancti patris nostri Sabae

Flauiano igitur et Helia patriarchis Sidone, ut dictum est, consistentibus et litteris blandis et dispensatoriis ad imperatorem utentibus atque apud Sidonem aduersus rectam fidem congregatam synodum destruentibus necnon et ad thronos proprios redeuntibus, indignati hi qui circa Soterichum et Philoxenum erant, in iram immensam commouerunt imperatorem quasi deceptum a patriarcharum astutia et simulatione. et accepta potestate quam uoluerunt et auro sufficienti Antiochiae uulgo dato multis modis tribulauerunt Flauianum et quodammodo suffocauerunt, cogentes Chalcedonensem synodum anathematizare. taliter eum ab episcopatu repellentes exilio dampnauerunt. quo comperto imperator gaudisus est et Seuerum Acephalorum principem Antiochenum episcopum misit. qui Seuerus apprehenso patriarchatu multa quidem atrocitas sibi non communicantibus demonstrauit. mittit autem synodica sua Heliae archiepiscopo, et non receptus commouet in iram imperatorem. et rursus destinat sua ipsius synodica Hierosolimam Maio mense sextae indictionis cum quibusdam clericis et uirtute imperatoria. et hoc agnito pater noster sanctae memoriae Sabas ascendens in sanctam ciuitatem una cum aliis heremi egumenis eos quidem

P VE

1 cubuclesius P cubiclesius V^{ac} (u add. V¹⁻² s.l.) 2 Pro emium (sic) V Prohemium E 4 Chalcedonensi P Chalcedonensi E 8 suscipiamus P^{ac} (a exp.) 11 Sydone VE 12 Sydonem V 13 destruentibus VE edd. | et om. E edd. 18 anathematizare P 19 dampnauerunt P 20 apprehensu V adprehensum E 22 Haelie P Helye E 23 sua ipsius synodica] Anast. τὰ αὐτοῦ συνοδικὰ uel τὰ ἐαυτοῦ συνοδικὰ legisse uidetur, cf. gr. | Hierosolimam ed. Rom.* 24 uirtute ~ δυνάμει, cf. p. 43, 10 etc. 24-25 Sabas sanctae memoriae VE edd. 25 ciuitatem sanctam ed. Rom.* | heremi ed. Rom.* | hegumenis P

δὲ πλῆθος τῶν μοναχῶν πάντοθεν ἐπισυνάξαντες ἔμπροσθεν τοῦ ἁγίου Κρανίου
μετὰ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν ἔκραζον λέγοντες· „ἀνάθεμα Σευήρῳ καὶ τοῖς κοινωνοῦσιν
αὐτῷ“, παρόντων ἔτι καὶ ἀκούοντων τῶν τε μαγιστριανῶν καὶ ἀρχόντων καὶ
στρατιωτῶν τῶν ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀποσταλέντων. οὗτος γὰρ ὁ Σευήρος ἀλαζο-
νεῖα δεινῇ κρατηθεὶς καὶ βασιλικῇ δυναστείᾳ ἐπερειδόμενος τὴν ἐν Χαλκηδόνι σύν-
οδον μυρίοις καθυπέβαλεν ἀναθέμασι καὶ τὴν Εὐτυχοῦς ἑτεροδοξίαν κρατῦναι φιλο-
νεικῶν μίαν τοῦ δεσπότης Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ μετὰ τὴν ἐκ παρθένου σάρ-
κωσιν τε καὶ ἐνανθρώπησιν ἐκήρυττε φύσιν φθαρτὴν. καὶ φιλοτάραχος ὢν πολλὰς
καινοτομίας ἀνεπλάσαστο κατὰ τῶν ὀρθῶν τῆς ἐκκλησίας δογμάτων τε καὶ θεσμῶν.
τὴν γὰρ ἀσεβεστάτην τε καὶ ληστρικωτάτην ἐν Ἐφέσῳ δευτέραν σύνοδον ἀποδέ-
χεται καὶ ὁμοίαν εἶναι λέγει ταύτην τῇ πρότερον ἐν τῇ αὐτῇ Ἐφέσῳ συνελθούσῃ·
καὶ ἴσους ἐν διδασκάλοις ἀποφαίνεται Κύριλλον τε τὸν θεοφόρον τῆς Ἀλεξανδρέων
ἀρχιεπίσκοπον καὶ Διόσκορον τὸν εἰς κοινωνίαν δεξάμενον Εὐτυχῇ τὸν αἰρετικὸν ὡς
ὁμόφρονα καὶ τὸν ἁγιώτατον καὶ ὀρθοδοξότατον Φλαβιανὸν τὸν τῆς βασιλίδος
πόλεως ἀρχιεπίσκοπον καθελόντα καὶ κατακτείναντα. καὶ οὕτω τῇ ἀσεβείᾳ προ-
κόπτων ὁ αὐτὸς Σευήρος ἠκόνησεν εἰς βλασφημίαν θεοῦ τὴν ἑαυτοῦ γλῶσσαν καὶ
διείλεν ἐν τοῖς ἑαυτοῦ λόγοις τὴν ἐν τριάδι μίαν καὶ ἀδιαίρετον θεότητα. λέγων
γὰρ καὶ διαβεβαιούμενος εἶναι τὴν ὑπόστασιν φύσιν καὶ τὴν φύσιν ὑπόστασιν καὶ
μηδεμίαν διαφορὰν ἐν τούτοις γινώσκων τοῖς ὀνόμασι τὴν ἁγίαν καὶ προσκυνητὴν
καὶ ὁμοούσιον τριάδα τῶν θείων ὑποστάσεων τριάδα φύσεων καὶ θεοτήτων καὶ
θεῶν λέγειν τετόλμηκε. τὸν τοιοῦτον τοίνυν ψυχοφθόρον καὶ λυμεῶνα ὁ βασιλεὺς
Ἀναστάσιος ἠνάγκασε τὸν ἀρχιεπίσκοπον Ἠλίαν κοινωνικὸν εἰσδέξασθαι. τοῦ δὲ
μηδὲν τοῦτο πράξαι καταδεξαμένου ὑπερζέσας τῷ θυμῷ ὁ βασιλεὺς ἀπέστειλεν
Ὀλύμπιον τινὰ Καισαρέα τὸ δουκάτον ἔχοντα Παλαιστίνης, συναποστείλας αὐτῷ
τὴν ἀπὸ Σιδῶνος γραφεῖσαν οἰκονομικὴν ἐπιστολὴν καθομολογοῦσαν μὴ προσέσθαι
τὴν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον, πρὸς τὸ πᾶσι τρόποις τὸν Ἠλίαν τῆς ἐπισκοπῆς ἐξέω-
σαι. ὅστις Ὀλύμπιος μετὰ δυνάμεως βασιλικῆς παραγενόμενος καὶ πολλοῖς τρόποις
καὶ μηχανήμασι χρυσάμενος καὶ τὴν εἰρημένην ἐπιστολὴν ἐμφανίσας Ἠλίαν μὲν τῆς
ἐπισκοπῆς ἐξέωσε καὶ εἰς τὸν Αἰλᾶν περιώρισεν, Ἰωάννην δὲ τὸν Μαρκιανοῦ υἱὸν
συνθέμενον τὸν τε Σευήρον κοινωνικὸν εἰσδέξασθαι καὶ τὴν σύνοδον Χαλκηδόνος
ἀναθεματίζειν ἐπίσκοπον Ἱεροσολύμων πεποίηκε τῇ τρίτῃ τοῦ Σεπτεμβρίου μηνὸς
ἀρχῇ τῆς δεκάτης ἰνδικτιῶνος. γνοὺς δὲ ὁ τε ἡγιασμένος Σάβας καὶ οἱ λοιποὶ τῆς

HVT M

1 συνάξας T edd. 3 ἀκρωμένων M | τε om. M 4 τῶν om. ed.Rom.* 4-5 ἀλαζονία V 6 καθ-
υπέβαλλεν V edd. Cyr. (W^{ac}G) 6-7 φιλονεικῶν H T M Am Cyr. (VWG): ζητῶν V φιλονικῶν Cyr. (OL)
7 μίαν + δὲ H 8 ἐκήρυττε M Cyr. (V) 9 ὀρθῶν] ἀληθινῶν V ὀρθοδόξων Cyr. (O) om. H | τῆς
ἐκκλησίας T M: τῆς ἀληθείας H om. V 11 ταύτην om. HV | πρότερα V | αὐτῇ om. ed.Rom.* | συνελ-
θούσοι (sic) V^{cc} (prob., o in alia litt.) συναθροισθείση Cyr. (O) om. Cyr. (WG) 12 διδασκαλ(ία) V | τὸν +
μέγαν καὶ Cyr. (O) 13 ἀρχιεπισκοπῆς T | Εὐτυχῇ Cyr. (OLV) 14 καὶ ὀρθοδοξότατον om. V
15 ἀρχιεπίσκοπον om. HV 16 γλῶτταν V 17 ἐν¹ om. Cyr. (OL) | λέγει V 19 γινώσκων post
διαφορὰν M | τὴν + μίαν M 20 καὶ¹ om. Cyr. (LVG) 21 ἐτόλμησε H | τοίνυν V 22 ἠνάγκασε
V T M Cyr. (O): ἠνάγκαζε(V) H Cyr. (LVWG) | Ἠλίαν H Cyr. 23 μηδὲν – καταδεξαμένου] μὴ
θέλοντος μηδὲ ὅλως τοῦτο πράξαι Cyr. (O) μηδὲν πράξασθαι καταδεξαμένου Cyr. (L) | πράξαι V M
om. H 24 τινὰ Ὀλύμπιον (sic) Cyr. (G) Ὀλυμπόν τινὰ Cyr. (LV) 25 Σιδῶνος Cyr. (LV) 26 τῇ ...
συνόδῳ T | Καλχηδόνι Am | Ἠλίαν H Cyr. 26-27 ἐξῶσαι M 27 Ὀλυμπος Cyr. (LVW^{ac}G)
28 Ἠλίαν H Cyr. 29 ἥξιωσε T | τὸν Αἰλᾶν] τὴν Αἰλιῶν V τὸν Αἰλᾶν T Αἰλᾶν ed.Rom.* Αἰλᾶ Cyr.
(WG) τὸν Ναυίλαν Cyr. (L) 30 Σευήρον] Σεβήρον H T Am | κοινωνὸν V | Χαλκηδόνος] Καλχηδόνος T
Cyr. (G) Καλχηδόνος Cyr. (O) 31 τῇ γ' HV τῇ πρώτῃ Cyr. 32 ἀρχῇ – ἰνδικτιῶνος om. V | δεκάτης]
ζ' (sic) H ἐνδεκάτης ed.Rom.* Cyr. (O) | ἰνδικτιόνος Cyr. | τε om. Cyr. (OLV) | Σάββας H

qui uenerant cum synodicis Seueri, a sancta insecuti sunt ciuitate, multitudinem autem monachorum undique colligentes ante sanctam Caluariam cum Hierosolymitanis clamabant dicentes „anathema Seueri et his qui communicant ei”, praesentibus et audientibus tam magistrianis quam principibus et militibus qui fuerant ab imperatore transmissi. iste quippe Seuerus elatione dira detentus et imperiali potentiae innixus Chalcedonensem synodum decies millenis summisit anathematibus et Eutychetis externam opinionem confirmare contendens unam domini Christi filii dei post ex uirgine incarnationem et humanationem praedicabat naturam corruptam. et amicus turbationis existens multas nouitates finxit aduersus recta ecclesiae dogmata seu leges. impiissimam enim et latrociniosissimam Ephesenam secundam synodum recipit et similem esse dicit hanc illi quae prius in eadem Ephesena urbe conuenit, et aequales in doctoribus pronuntiat Cyrillum deiferum Alexandrinorum episcopum et Dioscorum, qui in communionem recepit Eutychetem hereticum utpote consentaneum suum et sanctissimum et horthodoxissimum Flauianum regiae urbis archiepiscopum deposuit et interemit. et ita in impietate proficiens idem Seuerus exacuit in blasphemiam dei linguam suam et partitus est in suis ipsius sermonibus non partibilem in trinitate deitatem. dicens enim et affirmans essentiam esse naturam et naturam essentiam et nullam differentiam in his nominibus sciens sanctam et adorandam et consubstantialem trinitatem diuinarum essentiarum [et] naturarum et deitatum et deorum trinitatem dicere ausus est. huiusmodi ergo animarum corruptorem et depopulatorem imperator Anastasius coegit archiepiscopum Heliam communicatorem admittere. qui cum nullatenus hoc agere consensisset, efferuens furore imperator direxit Olympium quendam Caesariensem, ducatum habentem Palaestinae, mittens pariter cum eo et epistolam uniuersalem, quae a Sidone scripta est, profitentem non admittendam Chalcedonensem synodum, ut omnimodis Heliam ab episcopatu repelleret. qui Olympius cum potentatu imperiali perueniens et multis modis et machinamentis utens atque iam dictam epistolam manifestans Heliam quidem ab episcopatu pepulit et apud Hailan exilio relegauit, Iohannem uero Marciani filium, spondentem et Seuerum communicatorem admittere et synodum Chalcedonensem anathematizare, episcopum Hierosolymarum fecit tertio die Septembris mensis initio decimae indictionis. cum autem cognouissent sanctificatus Sabas et ceteri heremi

PL 129, 231

La.-Co. 90

Ma. 1045

Rom. 401

P VE

1 insecuti sunt ~ ἀπεδίωξαν, cf. *Chron. trip. p.* 107, 15 2-3 Hierosolimitanis VE 6 millies *ed. Rom.* * (millenis *La.-Co.* ^{ms} ex P) 6-7 Eutychetis *ed. Rom.*: Euthicetis P Eutichetis V^{ac} Euticetis V^{pc} (h *del.*) E 7 externam opinionem ~ ἑτεροδοξίαν | filii Iesu *codd.*, *corr. ed. Rom.*, cf. gr. | dei + et *ed. Rom.* *, *sed* cf. gr. 9 finxit P^{ac} (n *superscr.* P^c) finxit V effinxit *ed. Rom.* * | ecclasiae P ecclesia VE 10 latrociniosissimam *ed. Rom.* * (*corr. La.-Co.* ^{ms} ex P) | Ephaesenam P Ephesinam *ed. Rom.* * ex F | secundum P 11 dicit esse *ed. Rom.* * | que P | Ephesina *ed. Rom.* * ex F 12 equales *codd.* | pronuntiati *codd.*, *corr. ed. Rom.* 13 Eutychetem P Eutichetem E 13-14 contaneum (*sic*) P 14 urbe P 16 blaspheamiam P | partus P^{ac} (ti P^c *s.l.*) 16-17 sermonibus non partibilem] *nihil respondet* gr. μίαν καὶ 16 non] nori P^{ac} (ri in n *mut.* P²) 17 trinitate(m) V^{ac} (*abbrev. del.* V²) E (*corr.* F²) | diuinitatem E *edd.* | essentiam] sententiam P^{ac} essentiam (*sic*) P^{pc} (es *superscr.* P^c) „g. subsistentiam” *ed. Rom.* ^{ms} 17-18 naturam² + esse *ed. Rom.* * 18 essentiam] „g. subsistentiam” *ed. Rom.* ^{ms} 19 essentiarum] „g. subsistentiarum” *ed. Rom.* ^{ms} | et² om. *ed. Rom.*, *deleui*, cf. gr. 20 dicere trinitatem VE *edd.* 23 Holypium P Olimpium VE, *corr. ed. Rom.* | Palestine P 24 uniuersalem] „g. dispensatoriam” *ed. Rom.* ^{ms}, *sed* Anast. οἰκουμένην *legisse uel intellexisse uidetur* | Sidone] sinodo P^{pc} (ne *del.*, no *superscr.* P²) Sydone V 25 omnimodis] omnibus modis *ed. Rom.* * ex F 26 Holimpus P V Olimpius E, *corr. ed. Rom.* 28 Hailan P V: aulam E Ailam *ed. Rom.* * 30 Septembri VE 31 „al. undecimae” *ed. Rom.* ^{ms}, *sed* cf. gr. | eremi *ed. Rom.* *

ἐρήμου πατέρες ταῦτα συνθέμενον τὸν Ἰωάννην συναχθέντες διεμαρτύραντο αὐτῷ
 Σευῆρον εἰς κοινωνίαν μὴ δέξασθαι, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου προκινδυνεύειν
 ἔχοντα πάντας συμμαχοῦντας. καὶ οὕτως ὁ Ἰωάννης ὅσα ὑπέσχετο τῷ
 δουκὶ ποιεῖν παρέβη τοὺς πατέρας ὑφορώμενος. Ἀναστάσιος δὲ ὁ βασιλεὺς γνούς
 τὸν Ἰωάννην τὰς συνθήκας ἡθετηκότα καὶ ἀπομανεῖς τοῦ Ὀλυμπίου ἐκποδῶν γεγο-
 νότος ἀποστέλλει Ἀναστάσιον τὸν Παμφίλου τὸ δουκάτον ἔχοντα Παλαιστίνης ἐπὶ
 τῷ παρασκευάσαι τὸν Ἰωάννην Σευῆρον εἰς κοινωνίαν δέξασθαι καὶ τὴν σύνοδον
 Χαλκηδόνος ἀναθεματίσαι ἢ τῆς ἐπισκοπῆς αὐτὸν ἐξεῶσαι. ὅστις ἐλθὼν εἰς Ἱεροσό-
 λυμα αἰφνιδιάζει τὸν ἀρχιεπίσκοπον καὶ βάλλει αὐτὸν εἰς τὴν δημοσίαν φυλακὴν.
 πάντες δὲ οἱ τῆς ἀγίας πόλεως οἰκήτορες ἐπεχάρησαν διὰ τὸ γενέσθαι αὐτὸν ἐπί-
 βουλον καὶ προδότην τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἡλίου. Ζαχαρίας δὲ τις τὴν τῆς Καισα-
 ρέων ἀρχὴν διέπων λαθραίως εἰς τὴν φρουρὰν εἰσελθὼν συμβουλεύει τῷ Ἰωάννῃ
 λέγων· „εἰ θέλεις καλῶς πράξαι καὶ τῆς ἐπισκοπῆς μὴ στερηθῆναι, μηδεὶς σε πείσῃ
 Σευῆρον εἰς κοινωνίαν δέξασθαι, ἀλλὰ δόξον συντίθεσθαι τῷ δουκὶ καὶ λέγειν, ὡς
 ὅτι καὶ ἐνταῦθα μὲν τὰ προτεινόμενα ποιεῖν οὐκ ἀναβάλλομαι, ἀλλ' ἵνα μὴ λέγῳσιν
 τινες κατὰ ἀνάγκην καὶ βίαν πεπραχέναι με, ἀπολυθῶ ἐντεῦθεν καὶ μετὰ δύο
 ἡμέρας κυριακῆς οὔσης πράξω προθύμως τὰ παρ' ὑμῶν κελεύόμενα.“ καὶ τοῖς
 τοιούτοις λόγοις πιστωθεὶς ὁ δούξ ἀποκαθίστησιν αὐτὸν τῇ ἐκκλησίᾳ. ὁ οὖν ἀρχι-
 ἐπίσκοπος ἀπολυθεὶς διὰ τῆς νυκτὸς ἅπαν τὸ μοναχικὸν εἰς τὴν ἀγίαν μετεπέμψατο
 πόλιν, τοῦτο πάντοθεν ἐπισυνάξας. ὡς δὲ τινες ἀριθμήσαντες τὸ πλῆθος ἀπήγ-
 γειλαν, ὅτι εἶχε τὸ ἄθροισμα δέκα χιλιάδας μοναχῶν καὶ ἐπειδὴ πᾶσα ἡ ἐκκλησία
 τὸν τοσοῦτον οὐκ ἐχώρει λαόν, ἔδοξε συνελθεῖν ἅπαντας κατὰ τὴν κυριακὴν εἰς
 τὸν οἶκον τοῦ ἀγίου πρωτομάρτυρος Στεφάνου ἱκανὸν ὄντα εἰς ὑποδοχὴν πλήθους,
 ἅμα δὲ καὶ ὑπαντῆσαι βουλόμενοι Ὑπατίῳ τῷ ἀνεπιῶ τοῦ βασιλέως τότε ἀπὸ τῆς
 Βιταλιανοῦ ἀπολυθέντι αἰχμαλωσίας καὶ εἰς Ἱεροσόλυμα εὐχῆς ἔνεκεν ἐλθόντι. συν-
 ελθόντες οὖν ἅπαντες οἱ τε μοναχοὶ καὶ οἱ πολῖται ἐν τῷ μνημονευθέντι σεβασμίῳ
 οἴκῳ, συνῆλθεν ὁ τε Ἀναστάσιος ὁ δούξ καὶ Ζαχαρίας ὁ ὑπατικός. παραγενομένου
 δὲ τοῦ Ὑπατίου καὶ μετὰ τοῦ πλήθους εἰς τὸν τοῦ πρωτομάρτυρος Στεφάνου ναὸν
 εἰσεληλυθότος, προσδοκῶντος τοῦ δουκὸς τὸ θέλημα τοῦ βασιλέως γενήσεσθαι,
 ἀνέρχεται ἐπ' ἄμβωνος ὁ ἀρχιεπίσκοπος ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ Θεοδόσιον καὶ Σάβαν
 τοὺς τῶν μοναχῶν κορυφαίους καὶ ἡγεμόνας. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ πολλὰς τὰς ὥρας
 ἔκραζε λέγων· „τοὺς αἵρετικούς ἀναθεμάτισον καὶ τὴν σύνοδον βεβαίωσον.“ ἀμελη-
 τὶ οὖν οἱ τρεῖς ἐκ συμφώνου ἀναθεματίζουσι Νεστόριον καὶ Εὐτυχέα καὶ Σευῆρον

HVT M

1 αὐτῷ om. V Cyp. (G) αὐτὸν Cyp. (LVW) 2 Σεβῆρον H | Καλχηδόνι Am 2-3 κινδυνεύειν V
 5 Ὀλύμπου Cyp. (LVW^{ac}G) | ἐκποδῶν H M 6 ἀποστείλας V | τὸ] τὸν H 7 τῷ] τὸ Cyp. | παρα-
 σκευᾶσαι HV | Σεβῆρον H | εἰσδέξασθαι H T Am Cyp. (WG) 8 Χαλκηδονίας H | ἐξῶσαι M
 9 φυλακὴν] πρόδοον ὅπου ἦν φυλακὴ V edd. 10 ἀγίας om. V | οἰκήτορες post ἐπεχάρησαν M |
 ἐχάρησαν V Cyp. (O) 10-11 ἐπίβουλλον V 11 Ἡλίου H Cyp. | τῆς om. Cyp. (LVWG) | τῆς + τῶν V
 12 εἰσελθὼν εἰς τὴν φρουρὰν V 13 πράξαι HV | πείσει H Cyp. (LW) πεισάτω Am 14 Σεβῆρον H |
 ἀλλ' ἄδοξον T 16 κατ' ἀνάγκην M | ἀπολυθῶ] ἐπίτρεψον ἀπολυθῆναι με Am 17 ὑμῶν + μοι V edd.
 21 ὅτι om. Am 22 κατὰ τὴν (τὴν om. V) κυριακὴν HV T M Am Cyp. (WG); τῇ κυριακῇ Cyp. (LV),
 om. Cyp. (O) 23 πρωτομάρτυρος] α' μάρτυρος V 25 Βιταλιάνου T | ἀπολυθέντο(s) H 25-26 συν-
 ελθόντες - πολῖται] ἐλθόντων οὖν ἀπάντων τῶν τε μοναχῶν καὶ τῶν πολιτῶν T edd. 26 οὖν ἅπαντες
 om. V 26-27 οἴκῳ τῷ σεβασμίῳ M 27 ὁ τε δούξ Ἀναστάσιος V 28 Ὑπατίου] ὑπατικοῦ HV Am
 Cyp. (O), cf. lat. | τοῦ! om. M | Στεφάνου om. T edd. 29 τοῦ δουκὸς om. HV | τοῦ βασιλέως τὸ
 θέλημα H τὸ τοῦ βασιλέως θέλημα V | γενήσεσθαι] γεγενῆσθαι HV γενέσθαι Cyp. (OLWG) 30 Σάββαν
 H 31 καὶ! om. HV | ἡγεμόνας om. V 32-33 ἀμελητὶ Cyp. (L) ἀμέλει τι Cyp. (OV) 33 καὶ² om. T
 edd. | Σεβῆρον H

patres haec spondisse Iohannem, collecti contestati sunt ne Seuerum in communionem reciperet, sed magis pro Chalcedonensi synodo discrimen incurreret, dum profecto illos haberet omnes auxiliantes. et ita Iohannes quotquot duci pollicitus est facere praeuaricatus est patres reueritus. porro Anastasius imperator comperiens
 5 Iohannem irritas sponsiones fecisse et insaniens aduersus Olympium, qui fuerat fuga lapsus, mittit Anastasium Pamphili, qui ducatum habebat Palaestinae, ut ageret, quo Iohannes Seuerum in communionem susciperet et Chalcedonensem synodum anathematizaret, uel hunc ab episcopatu repelleret. qui ueniens Hierosolymam subito
 10 capit archiepiscopum et mittit eum in custodiam publicam. omnes autem sanctae ciuitatis habitatores gratulati sunt, eo quod fuerit insidiator et proditor Heliae archiepiscopi. Zacharias autem quidam Caesariensium urbis principatum moderans clam in munitionem ingressus consilium dat Iohanni dicens: „si uis bene agere et nullatenus episcopatu priuari, nemo tibi suadeat Seuerum in communionem recipere, sed
 15 quasi repromitte duci et dic quia et hic quidem quae intenduntur facere non differo, sed ne fateantur quidam per necessitatem et uiolentiam me agere, dimittar hinc et post duos dies dominica existente agam alacriter quae a uobis iubentur.” et huiusmodi uerbis credulus dux restituit eum ecclesiae. archiepiscopus ergo dimissus per noctem uniuersum monachicum collegium ad sanctam accersiuit ciuitatem, hoc undique colligens. ut autem quidam numerantes multitudinem nuntiauerunt quia
 20 habebat congregatio decem milia monachorum et quoniam nec tota ecclesia poterat tantum capere populum, uisum est ut conuenirent uniuersi per dominicum diem in domum sancti protomartyris Stephani, eo quod sufficiens esset ad receptionem multitudinis, simul autem et properarent obuiam Hypatio consobrino imperatoris tunc a Vitaliani captiuitate soluto et Hierosolymam orationis causa uenienti. conuenientibus ergo uniuersis tam monachis quam ciuibus in memorata colenda domo conuenit et Anastasius dux et Zacharias consularis. cumque consularis aduenisset et cum multitudine in primi martyris Stephani templum intrasset duxque putaret uoluntatem imperatoris efficiendam, ascendit super ambonem archiepiscopus, habens secum Theodosium et Sabam monachorum summos et duces. et omnis
 25 populus per multas horas clamabat dicens: „hereticos anathematiza et synodum robor.” protinus ergo tres ex consensu anathematizant Nestorium et Eutychetem
 30

Ha. 71

PL 129, 232

La.-Co. 91

Ma. 1048

Rom. 402

P VE

2 synodo P E | dum] cum *ed. Rom.** 3 profectos *ed. Rom.**(*corr. La.-Co.*^{ms} ex P) 5-6 et - mittit] „et insaniens, Olympio fuga lapso, mittit” *ed. Rom.*^{ms}; *Anast. textum graecum male intellexisse uidetur* 5 Holympium P Olimpium VE, *corr. ed. Rom.* 6 Palestinē P 7-8 anathematizaret P 10 perditor *ed. Rom.* | Hēliē P 13 in *om.* V 14 hic] hec F², *sed cf. gr.* 15 quidam] quidem VE 18 hoc *om.* E *edd.* 20 millia E *edd.* 21 tantam P^{ac} (a *exp.*, u *superscr.* P^c) | per dominicos dies *codd.*, *corr. ed. Rom.*^{ms} 22 prothomartyris P E protomartiris V, *corr. ed. Rom.* 24 Hierosolimam VE 25 colenda ~ σεβασμίω, *cf. p. 211, 16 etc.* 26 cumque consularis *om.* P, Hypatius *ed. Rom.*^{ms}, *sed Anastasium* ὑπατικοῦ *legisse apparet* (*cf. gr. HV*) 27 protomartyris *supra l. 22* 30 anathaematiza P 31 Eutychetem P Eutichetem V Euticetem E, *corr. ed. Rom.*

καὶ Σωτήριχον τὸν Καισαρείας Καππαδοκίας καὶ πάντα τὸν μὴ δεχόμενον τὴν σύν-
οδον Χαλκηδόνος.

Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Τὴν ἀκρόασιν ἐποιησάμεθα διὰ τῶν
πατρικῶν ἐνταλμάτων. τί οὖν; δεῖ δέχεσθαι τοὺς ἐξ αἵρετικῶν χειροτονηθέντας;

Ἡ ἀγία σύνοδος εἶπε· Naί, δέσποτα, ἡκροασάμεθα, καὶ δέον δέχεσθαι. 5

Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἀλλὰ μὴν καὶ οἱ πλείους τῶν ἐν τῇ
ἐκτῇ ἀγίᾳ συνόδῳ συνεδρευσάντων ὑπὸ Σεργίου, Πύρρου, Παύλου, Πέτρου ἐκεχει-
ροτόνητο τῶν καθηγητῶν τῆς αἵρέσεως τῶν μονοθελητῶν, ἐπειδὴ ἀμοιβαδὸν οὗτοι
τὸν Κωνσταντινουπόλεως θρόνον ἐκληρώσαντο, καὶ ἀπὸ τοῦ ἐσχάτου αὐτῶν καθη-
γησαμένου τοῦ θρόνου Κωνσταντινουπόλεως Πέτρου ἕως τῆς ἐκτῆς συνόδου ἔτη 10
πλέον οὐ διήλθον ἢ δεκαπέντε· καὶ αὐτοὶ οἱ ἐν τῷ μεταξύ χρόνῳ γενόμενοι Θωμᾶς
καὶ Ἰωάννης καὶ Κωνσταντῖνος ἀρχιερεῖς ἐν τῷ προδηλωθέντι χρόνῳ τῆς χειροτο-
νίας τῶν ὀνομασθέντων αἵρετικῶν γεγόνασι καὶ ἔνεκεν τούτου οὐκ ἀπεδοκιμάστη-
σαν· ἐπὶ πεντήκοντα γὰρ ἐνιαυτοὺς τὸ τηλικαῦτα ἡ αἵρεσις διήρκεσεν. ἀλλ' οἱ τῆς
ἐκτῆς συνόδου πατέρες αὐτοὺς τοὺς τέσσαρας ἀνεθεμάτισαν καίπερ χειροτονία 15
αὐτῶν ὄντες.

Ha. 73 Ἡ ἀγία σύνοδος εἶπε· Πρόδηλον.

Κωνσταντῖνος ὁ ὀσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντίας τῆς Κύπρου εἶπεν· Ἀποδέ-
δεικται ἱκανῶς, τιμώτατοι ἀδελφοί, καὶ περὶ τούτου, ὅτι οἱ ἐξ αἵρετικῶν προσερ-
χόμενοι δεκτοὶ εἰσιν· ἐὰν δέ τις ἐπίτηδες πρὸς αἵρετικὸν πορευθῇ καὶ λάβῃ χειρο- 20
τονίαν, ἄδεκτος ἔστω.

La.-Co. 93 Οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ εἶπον· Ἔχομεν καὶ περὶ τούτου τοῦ ἀγίου Βασιλείου
ἐπιστολὴν πρὸς Νικοπολίτας καὶ δεόμεθα ἀναγνωσθῆναι αὐτήν.

Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἀναγνωσθήτω.

Κωνσταντῖνος διάκονος καὶ νοτάριος ἀνέγνω 25

HV TM 6–21 Ταράσιος – ἔστω ~ Am f. 162^v–163^r 22–110,7 Οἱ εὐλαβέστατοι – ἐπιστάμενοι Am
f. 165^v–166^v

1 Καππαδοκίας T 3 ἀγιώτατος om. V 3–4 διὰ – ἐνταλμάτων om. V 3 διὰ H M: om. T edd.
non male, sed cf. lat. 5 ἀγία om. V | δέον] δεῖ V 6 Ταράσιος om. V | ἀγιώτατος om. V Am | ἔφη V
7 ἐκτῇ] ζ' HV | ἀγία om. V M Am | Πύρου T | Παύλου Πύρρου | Παύλου + καὶ M 8 μονοθελητῶν T
9 τοῦ om. M 10 ἐκτῆς] ζ' H ζ' V 11 οὐ πλέον ed. Rom.* | δεκαπέντε] ιε' HV Am | Θωμᾶς] Ἰσάκιος
H 12 ἀρχιερεὺς H 13 ἔνεκε H 15 ἐκτῆς] ζ' H ζ' V | χειροτονία] leg. χειροτονίας? cf. supra l. 12–13
17 ἀγία om. V | Πρόδηλον + τοῦτο T edd. 18 ὀσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντίας om. V |
Κωνσταντίας M 19 ἐξ] ἀπὸ M 19–20 προερχόμενοι T edd. 20 πορευθῇ] προχωρήσῃ V edd.
(πορευθῇ ed. Rom.^{ms}) 22 εὐλαβέστατοι om. V | ἔφασαν V 24 Ταράσιος om. V | ἀγιώτατος om. V
25–108,1 Κωνσταντῖνος – Νικοπολίτας] Ὁ πατριαρχικὸς νοτάριος ἀνέγνω τὴν πρὸς τοὺς Νικοπολίτας
ἐπιστολὴν τοῦ μεγάλου Βασιλείου V

et Seuerum et Soterichum Caesariae Cappadociae et omnem qui non reciperet synodum Chalcedonensem.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Auditionem fecimus per paterna mandata. quid ergo oportet? suscipitis ab hereticis ordinatos?

5 Sancta synodus dixit: Etiam, domine, audiuiimus, et oportet suscipere.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Quin potius et plures eorum qui in sexta sancta synodo consederunt a Sergio, Pyrrho, Paulo et Petro, praeceptoribus uidelicet hereseos unam uoluntatem in Christo praedicantium, ordinati sunt, quoniam hi uicissim Constantinopoleos thronum sortiti sunt et a Petro, qui ex his nouissimus
10 eidem throno praesedit, usque ad sextam synodum anni plus non transierunt quam quindecim, et ipsi qui intra hoc tempus fuerunt Thomas et Iohannes et Constantinus pontifices in praesignato tempore, id est dum hi qui heretici nominati sunt pontificio functi sunt, extitisse noscuntur et propter ea non sunt reprobati; per quinquaginta
15 enim annos tunc heresis perdurauit. sed sextae synodi patres ipsos quattuor anathematizauerunt, quanquam ordinatio eorum essent.

PL 129,233

Sancta synodus dixit: Clarum est.

Ha. 74

Constantinus sanctissimus episcopus Constantiae Cypri dixit: Sufficiens ostensum est, honorabilissimi fratres, et de hoc quia qui ab hereticis accedunt, suscipiendi sunt; si quis autem studio ad hereticum ierit et susceperit ordinationem, sine receptione sit.
20

Reuerentissimi monachi dixerunt: Habemus et de hoc sancti Basilii epistolam ad Nicopolitas et obsecramus relegi. La.-Co. 94

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Legatur.

Constantinus diaconus et notarius legit:

3-13 Tarasius - reprobat - Grat. C. 1 q. 7 c. 4 § 12-14 col. 429,15-26 (= Iuo coll.trip.; uide supra ad p. 39,2-6): Item Tharasius patriarcha dixit: Audiuimus mandata paterna. Quid igitur? oportet recipere ab hereticis ordinatos? Sancta synodus dixit: Audiuimus, domine, et oportet nos recipere. Tharasius patriarcha dixit: Plures eorum, qui in sexta sinodo conuenerunt, a Sergio, Pirro, Petro, Paulo ordinati sunt, qui fuerunt principes hereseos Monoscelitarum, quoniam isti continuatim in Constantinopolitana sede sederunt, et ab ultimo eorum, Petro scilicet, usque ad sextam synodum non fuerant plus quam duodecim anni. Thomas uero, et Iohannes, et Constantinus ab hereticis illis archiepiscopi facti sunt, et tamen propter hoc non sunt reprobat. 16-20 Sancta - sit - Grat. C. 1 q. 7 c. 4 § 15-16 col. 429,26-30 (= Iuo coll.trip.; uide supra ad p. 39,2-6): Sancta synodus dixit: Hoc manifestum est. Constantinus episcopus Cypri dixit: Sufficiens ostensum est, quod ab hereticis uenientes recipiendi sunt. Si uero quis sponte ad hereticum uadit et accipit ordinationem, non recipiatur. 19-20 si - sit = Deusd. I 45 p. 55,6-7; Coll. Brit. f. 183^v

P VE 3-13 ~ Grat. 16-20 ~ Grat. 19-20 = Deusd., Coll. Brit.

1 Sotyrichum P Sotirichum VE, corr. ed. Rom. 3 per paterna mandata] paternorum mandatorum ed. Rom.*, sed cf. gr. 4 suscipere ed. Reg.^m8 (cf. Grat.), sed Anast. legit δέχεσθε 7 Pyrro VE 8 unam uoluntatem in Christo praedicantium ~ τὼν μονοθελητῶν 12-13 id est - noscuntur] Anast. ad uerbum uertit uix recte, cf. Grat. 12-13 pontificio functi sunt om. VE edd. 13 improbi ed. Rom. improbi Mansi 14-15 anathematizauerunt P 15 eorum om. VE | esset] esset E ed. Rom. (corr. ed. Reg.) 17 Constantiae om. ed. Rom.* ex F 18 qui om. V^{ac} (ins. V² s.l.) E 19 autem + sine E, autem om. Deusd. Coll. Brit.

Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγίου Βασιλείου τῆς πρὸς Νικοπολίτας

Οὐκ οἶδα ἐπίσκοπον μηδὲ ἀριθμήσαιμι ἐν ἱερεῦσι Χριστοῦ τὸν παρὰ τῶν βεβήλων χειρῶν ἐπὶ καταλύσει τῆς πίστεως εἰς προστασίαν προβεβλημένον. αὕτη ἐστὶν ἡ ἐμὴ κρίσις. ὑμεῖς δὲ εἴ τινα ἔχετε μεθ' ἡμῶν μερίδα, ταυτὰ ἡμῖν φρονήσετε δηλονότι· εἰ δὲ ἐφ' ἑαυτῶν βουλευέσθε, τῆς ἰδίας γνώμης ἕκαστός ἐστι κύριος· ἡμεῖς ἁπλοῖοι ἀπὸ τοῦ αἵματος τούτου. ταῦτα δὲ ἔγραψα οὐχ ὑμῖν ἀπιστῶν, ἀλλὰ τῶν ἀμφίβολον στηρίζων ἐκ τοῦ γνωρίσαι τὴν ἑμαυτοῦ γνώμην, ὥς μὴ προσληφθῆναι τινας εἰς κοινωνίαν μηδὲ τῆς χειρὸς αὐτῶν ἐπιβολὴν δεξαμένους μετὰ ταῦτα εἰρήνης γενομένης βιάζεσθαι ἑαυτοὺς ἐναριθμεῖν τῷ ἱερατικῷ πληρώματι.

Rom. 403 Οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ εἶπον· Ἴδου ὁ πατὴρ ἀποτρέπεται τὴν τῶν αἰρετικῶν 10
Ma. 1050 χειροτονίαν ἐν τῷ λέγειν „μηδὲ ἀριθμήσαιμι ἐν ἱερεῦσι Χριστοῦ τὸν παρὰ τῶν βεβήλων χειρῶν ἐπὶ καταλύσει τῆς πίστεως εἰς προστασίαν προβεβλημένον”.

Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Κἀγὼ ἀποτρέπομαι τοὺς διὰ τοιαύτην αἰτίαν καὶ τῆς πίστεως κατάλυσιν κεχειροτονημένους, καὶ μάλιστα εἰ ὀρθοδόξων ἐπισκόπων παρόντων, ὑφ' ὧν ἠδύναντο χειροτονεῖσθαι· οὕτω γάρ ἐστιν ἡ πατρικὴ 15 ἔννοια. ἐὰν δὲ συνοδικὴ ἐκφώνησις γένηται καὶ ὁμόνοια τῶν ἐκκλησιῶν ἐπὶ ὀρθοδοξίᾳ, ὁ τολμῶν ἀπὸ τῶν βεβήλων αἰρετικῶν χειροτονεῖσθαι τῇ καθαιρέσει ὑποπεσεῖται.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Αὕτη δικαία κρίσις.

Οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ εἶπον· Καὶ πῶς ἐν τῷ τέλει τῆς ἐπιστολῆς γέγραπται 20 „μετὰ ταῦτα εἰρήνης γενομένης βιάζεσθαι ἑαυτοὺς ἐναριθμεῖν τῷ ἱερατικῷ πληρώματι”; ἰδοὺ γὰρ καὶ μετὰ τὴν εἰρήνην οἱ χειροτονούμενοι ἄδεκτοι.

Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Οὐκ ἔφησεν ὁ πατὴρ ἀδέκτους εἶναι, ἀλλὰ μὴ πως βίαν ὑπομένειν τοὺς βουλομένους ἐνοῦσθαι τῷ κλήρῳ τῶν ὀρθοδόξων· καὶ γὰρ ὡς ἀληθῶς οὐκ ἔξω ἀνάγκης καὶ δυσχερείας τοῦτο γενήσεται. 25 ὅμως οὖν ὁ θεσπέσιος πατὴρ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκείνον πλείστων ὄντων ἐπισκόπων

6 Mt. 27,24

2–9 Bas. epist. 240 (ad Nicopolitas) c. 3, 7–18 Courtonne III = can. 9, Joannou II p. 197, 5–24

HV TM 2–9 = Bas.

1 τῆς² om. T edd. 2 ἐπίσκοπον + εἶεν Can. | μηδ' ἀριθμῆσαιμην Can. 4 ταυτὰ H^aV M Bas.: τὰ αὐτὰ H^pc (ἀ' Hⁱ s.l.) Am Can. ταῦτα T | ἡμῖν post φρονήσετε V | φρονήσετε T Am Bas. Can. (exceptis V Mar), cf. lat.: φρονήσατε HV M 4–5 δηλονότι] τουτέστιν H 5 ἐφ' ἑαυτῶν βουλευέσθε post κύριος H | ἑαυτοῖς V Am | βούλεσθε M | ἐστὶν ἕκαστος Can. 7 στηρίζον H 7–8 προληφθῆναι TM Am edd. Bas. (MLC) Can. 8 τῆς om. Can. Bas. (L) 9 αὐτοὺς V 10 εὐλαβέστατοι om. V 13 Ταράσιος om. V | ἀγιώτατος om. V | ἔφη V 14 καί¹] ἦτοι T edd., sed cf. lat. | χειροτονούμενους HV | εἰ om. T edd. 14–15 παρόντων ἐπισκόπων ὀρθοδόξων V 15 οὕτω] αὕτη Am (sed uide supra p. 92, 2) 16 εἰ V 17 ὑπὸ Am | τῇ om. Am 17–18 ὑπόκειται HV 19 Ἡ – κρίσις om. Am | ἁγία om. V | Δικαία αὕτη ἡ κρίσις V 20 εὐλαβέστατοι om. V | τῷ om. H 21 αὐτοὺς V | ἱερατικῷ om. V 22 καὶ om. V | οἱ om. T | χειροτονούμενο(ς) ἄδεκτο(ς) T 23 Ταράσιος om. V | ἀγιώτατος om. V Am | εἶπεν] ἔφη V | ἔφησεν] ἔφη HV 24 μὴ πως] μήπω V | ὑπομένουσι H 26–110,1 ὀρθοδόξων ἐπισκόπων T edd.

De epistola sancti Basilii ad Nicopolitas

Nescio episcopum nec connumerauerim inter sacerdotes Christi eum qui a profanis
manibus in distructionem fidei ad praelationem prouectus est. hoc est iudicium
meum. uos autem, si aliquam habetis nobiscum portionem, haec nobiscum procul-
5 dubio sentietis. at uero si a uobis ipsis consilium sumitis, unusquisque suae senten-
tiae dominus est, nos autem *insontes a sanguine isto*. porro haec scripsi non de uobis
diffidens, sed quorundam hesitationem confirmans, ex eo quo notam faciam meam
ipsius sententiam de non admittendis quibusdam in communionem neque illis qui
manus eorum promotionem sumpserunt, praeterea pace facta cogite uosmet ipsos
10 annumerare sacrosanctae plenitudini. PL 129,234

Reuerentissimi monachi dixerunt: Ecce pater execratur hereticorum ordinationem
dicendo „nec connumerauerim inter sacerdotes Christi eum qui a profanis manibus
in distructionem fidei ad praelationem prouectus est”. Rom. 403

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Et ego execror eos qui ob huiusmodi cau-
15 sam et fidei distructionem sunt ordinati, et maxime si episcopi horthodoxi praesentes
fuerunt a quibus poterant consecrari; sic enim est paternus sensus. si autem synodica
promulgatio et concordia ecclesiarum causa horthodoxiae facta fuerit, qui praesump-
serit a profanis hereticis ordinari, depositioni succumbet.

Sancta synodus dixit: Hoc iustum iudicium.

20 Reuerentissimi monachi dixerunt: Et quomodo in fine epistolae scriptum est
„praeterea pace facta cogite uosmet ipsos annumerare sacrosanctae plenitudini”?
ecce enim et post pacem hi qui ordinati sunt non recipiuntur.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Non dixit pater non recipiendos fore, sed
ne forte uiolentiam sustinerent qui uoluissent uniri clero horthodoxorum; etenim in
25 ueritate non absque necessitate ac difficultate hoc fiet. uerumtamen egregius pater
per tempus illud, cum essent horthodoxi episcopi plurimi, interdicebat alumnis

14–19 Tarasius – iudicium ~ Grat. C. 1 q. 7 c. 4 § 17 col. 429,31–38 (= Iuo coll.trip.; uide supra ad p. 39,2–6): Item
Tharasius patriarcha dixit: Et ego refuto eos, qui ob huiusmodi causam ad fidei subuersionem ordinati sunt, et
maxime, cum presentes essent orthodoxi episcopi, a quibus poterant ordinari. Sic est paternus intellectus. Si uero
sinodalis consonantia fuerit, et unitas ecclesiarum de orthodoxis, qui presumpserit ab inmundis hereticis ordinari,
depositioni subiaceat. Sancta synodus dixit: Hoc est iustum iudicium. 14–19 qui – iudicium = Deusd. I 45 p.
55,8–14; Coll.Brit. f. 183^v–184^r

P VE 14–19 ~ Grat. 14–19 = Deusd., Coll.Brit.

3 destructionem P^{pc} (e superscr. P²) V^{pc} (i in e mut. V^x) F² districtionem E 4 haec] Anast. legit ταῦτα 7 aesi-
tationem P esitationem V haesitationem ed.Rom.* | quo] quod V^{pc} (d add. V¹⁻² s.l.) edd. 8–10 neque – annumerare]
„g. et ne manus ipsorum impositione accepta postmodum pace facta conentur se ipsos annumerare” ed.Rom.^m8;
Anast., qui legit βιάζεσθε (uide infra), uerborum constructionem et sensum commutauit 8 qui + per V² s.l. 9 prop-
terea E edd., sed uide infra l. 21, expectaueris tamen postea | cogitate V^{ac} (ta del. V^x) E edd., sed Anast. legit βιάζεσθε
12 nec P: ne VE neque ed.Rom.* | prophanis ed.Rom.* ex F 13 destructionem P^{pc} (e superscr. P^c) V^{pc} edd.
detractationem V^{ac} (s ins., a in u mut. V²) | prolotionem P 15 destructionem V^{pc} (i in e mut. V²) edd. | presentes P
16 consecrari + non recipiantur Deusd. Coll.Brit. | est enim paternus Deusd. enim paternus est Coll.Brit. | si] sin
ed.Rom.* | autem] uero Deusd. Coll.Brit., cf. Grat. 17 caussae ed.Rom., sed cf. gr. | orthodoxae ed.Rom., sed cf. gr.
18 prophanis ed.Rom.* ex F inmundis Grat. (ex priore uersione?), om. Deusd. Coll.Brit. | succumbet V succumbat
Deusd. succumbant Coll.Brit. 19 iustum + est E ed.Rom. (corr. La.-Co. ex P) Deusd. Coll.Brit., sed cf. gr. 21 pace
om. P | cogite] cogitate E edd.

ὀρθοδόξων ἀπηγόρευε τοῖς τροφίμοις τῆς ἐκκλησίας τῇ τῶν Ἀρειανῶν χειροτονία κεχρησθαι· οὐδεμία γὰρ προσῆν ἀπολογία. ὅτι δὲ τοῦτο ἀληθές — καὶ οὐκ ἠγνόουν τὴν γνώμην τοῦ πατρός —, οἱ μετ' ἐκεῖνον τῆς ἐκκλησίας διάδοχοι τοὺς ὑπὸ αἵρετικῶν χειροτονηθέντας, εἴτα βελτιωθέντας ἐδέξαντο, ὥς μεμαθήκαμεν διὰ τῶν προαναγνωσθέντων· πανταχοῦ γὰρ οἱ πατέρες ἀλλήλοις σύμφωνοί εἰσιν, ἐναντίω-
 5 σις δὲ οὐδεμία ἔνεστιν αὐτοῖς, ἀλλ' ἐναντιοῦνται αὐτοῖς οἱ τὰς οἰκονομίας καὶ τοὺς σκοποὺς αὐτῶν μὴ ἐπιστάμενοι.

Οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ εἶπον· Πρόσφορα τὰ ἐπιλυθέντα.

Ἡ ἀγία σύνοδος εἶπεν· Ἀναγνώτωσαν οἱ προϊστάμενοι ἐπίσκοποι τοὺς οἰκείους λιβέλλους, ὥς νυνὶ προσελθόντες τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ.
 10

La.-Co. 96 Ha. 76 Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἀναγνώτωσαν, ἐπειδὴν ἡ τῶν ζητουμένων δύο κεφαλαίων ἀκριβῶς ἐξητάσθη ὑπόθεσις περὶ τε τῶν προσερχομένων ἐξ αἱρέσεως τῇ ἀγίᾳ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ καὶ τῶν ὑπὸ αἱρετικῶν χειροτονηθέντων.

Ὑπάτιος ὁ ἐπίσκοπος Νικαίας ἀνέγνω τὸν ἑαυτοῦ λιβέλλον — ἔστι δὲ ὁ αὐτὸς λιβέλλος, ὃν καὶ Βασίλειος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας ἐποιήσατο —, Λέων
 15 ἐπίσκοπος Ῥόδου, <Λέων ἐπίσκοπος Ἰκονίου>, Νικόλαος Ἱεραπόλεως, Γρηγόριος Πισινούντων, Γεώργιος Ἀντιοχείας Πισιδίας, Λέων Καρπάθου τὰ ἴσα τοῦ αὐτοῦ λιβέλλου.

Rom. 404 Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Τὰς ὁμολογίας γνόντες διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν λιβέλλων ἐν ἐτέρᾳ συνελεύσει ἡ αὐτῶν ἀποδοχὴ γενήσεται, εἰ οὐκ
 20 ἔστιν ἕτερον αὐτοῖς τὸ κωλύον.

Ἡ ἀγία σύνοδος εἶπε· Γενέσθω, ὥς ἐκέλευσας.

Ma. 1051 Καὶ ἐν τούτοις ἐξαναστᾶσα ἡ ἀγία σύνοδος εὐφήμησεν οὕτως· Πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων. Εἰρήνης καὶ Κωνσταντίνου μεγάλων βασιλέων καὶ αὐτοκρατόρων
 25 πολλὰ τὰ ἔτη. ὀρθοδόξων βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη. τοὺς καθαιρέτας τῆς γενομένης καινοφωνίας, κύριε, κράτυνον. εὐσεβῇ, κύριε, ζωὴν αὐτοῖς.

Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ ἔστω μετὰ πάντων ἡμῶν. ἀμήν.

14–15 ἔστι — ἐποιήσατο uide supra p. 50,8–54,15

HV T M 23–28 Καὶ ἐν τούτοις — ἀμήν Am f. 166^v

1 ἀπηγόρευον H | τοὺς τροφίμους Am 2 χρησθαι M | οὐδεμία] οὐδε V | προσῆν om. H 2–3 καὶ οὐκ ἠγνόουν V M ed. Rom.^{ms}: καὶ οὐκ ἠγνόησαν H οὐκ ἀγνοοῦντες T edd., sed cf. lat. 3 διάδοχοι + οἱ (sic) M | τοὺς om. HV 4 χειροτονηθέντες HV | βελτιωθέντες HV 5 ἀλλήλων H 6 ἔνεστιν αὐτοῖς T: ἔνεστιν ἐν αὐτοῖς H ἐν αὐτοῖς ἐστὶν V ἐστὶν ἐν αὐτοῖς M 8 εὐλαβέστατοι om. V 9 ἀγία om. V 10 ὥς om. T | νυνὶ V T: ἐνὶ H νῦν M 11 Ταράσιος om. V 12 ἀκριβῶς om. HV, sed cf. lat. | ἐξετασθῇ T edd. („L. ἐξητάσθη” ed. Rom.^{ms}) ἀναγνωσθῇ ἡ V 14 ὁ' om. H M | ἔστι] ἦν V edd., sed cf. lat. | αὐτὸς ὁ V 15 ὁ εὐλαβέστατος om. V | ἐπίσκοπος om. V T edd. | Ἀγκύρ(ων) H 16 ἐπίσκοπος¹] ὁ V | Λέων ἐπίσκοπος Ἰκονίου addidi coll. p. 62,3 et 232,9 | Νικόλαος + ἐπίσκοπος T edd. | Γρηγόριος + ἐπίσκοπος T edd. 17 Πισινούντων V M Πισινούντος T edd. | Γεώργιος + ἐπίσκοπος T edd. | Πισιδίας + καὶ T M edd. | Λέων + ἐπίσκοπος T edd. | Καρπάθου + ἀνέγνω (sic) T (ex con. ut uidetur) edd., sed ἀνέγνωσαν subaudiendum, non supplendum, cf. lat. 19 Ταράσιος om. V | ἔφη V 21 κωλύον H 22 ἐκέλευσας + πανάγιε δέσποτα V ἐκέλευσας + πανάγιε πάτερ ed. Rom.* 23 ἐν τούτοις om. HV | ἐξαναστᾶσα] ἀναστᾶσα V | ἐφήμησεν V 25 καθαιρέτας H 26 καινοφωνίας HV M Am | ante εὐσεβῇ add. δὸς M | αὐτοῖς + δὸς T edd., αὐτοῖς + παράσχε Am, sed cf. lat. et p. 280,22 etc. 27 Ἡ om. ed. Rom.* | τοῦ θεοῦ ἔστω] τοῦ προεστῶτ(ος) H 28 ἀμήν om. T edd., ἀμήν + τέλος τῆς α' πράξεως Am

ecclesiae ordinatione uti Arrianorum; nulla enim defensio aderat. quia uero hoc uerum est – et non ignorabant sensum patris –, hi qui post illum sunt ecclesiae successores ab hereticis constitutos, deinde melioratos susceperunt, ut didicimus propter illa quae praelecta sunt; ubique enim patres sibi inuicem concordantes sunt,
 5 nec inest illis refragatio ulla, sed aduersantur eis qui dispensationes et intentiones eorum minime didicerunt.

Reuerentissimi monachi dixerunt: Congrua quaeque dissoluta sunt.

Sancta synodus dixit: Legant astantes episcopi proprios libellos, tanquam accedentes ad catholicam ecclesiam.

10 Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Legant, postquam duum capitulorum quae La.-Co. 95 Ha. 75
 quaerebantur subtiliter causa examinata est, tam scilicet de his qui accedunt ab heresi ad sanctam catholicam ecclesiam, quam de his qui ab hereticis ordinati sunt.

Hypatius episcopus Nicaeae legit libellum suum – est autem idem ipse libellus quem et Basilius reuerentissimus episcopus Ancyrensis fecit –, Leo episcopus Rhodi,
 15 Nicolaus Hierapoleos, Gregorius Pisinuntensium, Georgius Antiochiae Pisidiae, Leo Carpathi exemplaria eiusdem libelli.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Professionibus notis per lectionem libellorum in alio conuentu receptio eorum fiet, si non inest illis aliud quod prohibeat. Rom. 404

Sancta synodus dixit: Fiat, sicut iussisti.

20 Et in his exurgens sancta synodus laudauit ita: Multos annos imperatorum. Hirenæ et Constantini magnorum principum et imperatorum multos annos. hor- Ma. 1052
 thodoxorum imperatorum multos annos. depositores uocum nouitatis quae facta est, domine, robora. piam, domine, uitam eis.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Pax dei sit cum omnibus nobis. amen.

P VE

1 uero] enim VE *edd.* 3 constitutos ... melioratos *ed. Rom.*: constituti ... meliorati *codd.* (*cf. gr.* HV?) 4 propter] per *ed. Rom.* * *fort. recte, cf. gr.* 5 ulla] illa P^{ac} (*i exp.*, u *superscr.* P^c) 7 queque P 8 tamquam P *om.* V 10 duorum E *edd.* 11–12 qui accedunt – ecclesiam *post* quam de his *ed. Rom.* * *ex F* 12 qui – ordinati sunt *post* scilicet de his *ed. Rom.* * *ex F* | hordinati P | sunt ordinati VE *edd.* 13 Hypatius F: Hypatius P Ypatius V Hypanus E | Niceæ V Nicee E | idem *om.* VE *edd.* 15 Ierapoleos VE | Pysinuntensium VE Pessinuntis *ed. Rom.* Pessinuntius La.-Co. * | Gregorius *ed. Rom.* (Georgius La.-Co.^{m8} *ex P*) | Antiochenē V Anthiochene E 16 Carpathius P^{ac} (*us del.* P²) Carpathii E, Carpathi + legerunt *ed. Rom.* *, *sed cf. app. crit. gr.* 18 inest illis P: est in illis V inest in illis E *edd.* 21 Hirenæ *scripsi coll. p. 1,6 etc.*: Hirēnē P Hyrene VE Irenae *ed. Rom.* * 23 domine] da E *edd.*, *sed cf. gr.* 24 uobis VE, *sed cf. gr.*